

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

10 février 2012

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le règlement collectif de dettes

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MME Carina VAN CAUTER

SOMMAIRE	Page
I. Procédure	3
II. Exposés.....	3
III. Discussion des articles et votes.....	4

Annexe: Avis de la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société, rapport fait par Mme Colette Burgeon

Documents précédents:

Doc 53 1410/ (2010/2011):

- 001: Proposition de loi de MM. Bonte et Mayeur, Mme Becq, M. Brotcorne, Mme Genot et MM. Van Hecke et Landuyt.
002 à 006: Amendements.

Voir aussi:

- 008: Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 februari 2012

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
wat de collectieve schuldenregeling betreft**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW Carina VAN CAUTER

INHOUD	Blz.
I. Procedure	3
II. Uiteenzettingen.....	3
III. Artikelsgewijze besprekking en stemmingen	4

Bijlage: Advies van de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, verslag uitgebracht door mevrouw Colette Burgeon

Voorgaande documenten:

Doc 53 1410/ (2010/2011):

- 001: Wetsvoorstel van de heren Bonte en Mayeur, mevrouw Becq, de heer Brotcorne, mevrouw Genot en de heren Van Hecke en Landuyt.
002 tot 006: Amendementen.

Zie ook:

- 008: Tekst aangenomen door de commissie.

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Président/Voorzitter: Sarah Smeyers

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Sophie De Wit, Koenraad Degroote, Sarah Smeyers, Kristien Van Vaerenbergh
PS	Valérie Déom, Rachid Madrane, André Perpète, Özlem Özen
MR	Philippe Goffin, Marie-Christine Marghem
CD&V	Sonja Becq, Raf Terwegen
sp.a	Renaat Landuyt
Ecolo-Groen	Stefaan Van Hecke
Open Vld	Carina Van Cauter
VB	Bert Schoofs
cdH	Christian Brotcorne

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Siegfried Bracke, Daphné Dumery, Theo Francken, Miranda Van Eetvelde, Ben Weyts
Anthony Dufrane, Thierry Giet, Karine Lalieux, Yvan Mayeur, N
Corinne De Permentier, Denis Ducarme, Charles Michel
Stefaan De Clerck, Gerald Kindermans, Liesbeth Van der Auwera
Maya Detiège, Peter Vanvelthoven
Juliette Boulet, N
Patrick Dewael, Sabien Lahaye-Batteau
Gerolf Annemans, Peter Logge
Myriam Delacroix-Rolin, Joseph George

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtig lid:

MLD	Laurent Louis
-----	---------------

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
*Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

*Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be*

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de loi au cours de ses réunions du 14 juin 2011 et des 25 et 31 janvier 2012.

I. — PROCÉDURE

Au cours de sa réunion du 14 juin 2011, la commission de la Justice a décidé, conformément à l'article 28.4 du Règlement de la Chambre, de recueillir l'avis de la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société sur la proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le règlement collectif de dettes (DOC 53 1410/001).

Les membres de la commission ont pris connaissance de cet avis au cours de la réunion du 25 janvier 2012.

II. — EXPOSÉS

A. Exposé de M. Hans Bonte (sp.a), auteur principal, sur la proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le règlement collectif de dettes, DOC 53 1410/001.

M. Hans Bonte (sp.a), auteur principal, explique que, depuis le 1er janvier 1999, un cadre légal est prévu pour les personnes confrontées à des problèmes financiers insurmontables, à savoir le règlement collectif de dettes. La proposition de loi à l'examen adapte cette législation, sur la suggestion de la société civile notamment, afin d'améliorer la qualité de l'aide et de continuer à considérer les personnes surendettées comme des citoyens à part entière.

Les adaptations permettant de maintenir l'équilibre entre, d'une part, les droits des créanciers, et, d'autre part, les droits des débiteurs, sont les suivantes:

1° la garantie d'un pécule permettant de vivre dignement (en accordant une attention particulière aux familles et aux mères isolées);

2° l'ancre légal du "compte du règlement collectif de dettes";

3° la limitation dans le temps de la phase préparatoire et du plan de règlement amiable afin d'offrir une perspective au débiteur;

4° l'agrément de tous les acteurs impliqués dans la procédure;

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 14 juni 2011, 25 en 31 januari 2012.

I. — PROCEDURE

Tijdens haar vergadering van 14 juni 2011 heeft de commissie voor de Justitie beslist om overeenkomstig artikel 28.4 Rgt. over het wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat de collectieve schuldenregeling betreft (DOC 53 1410/001), het advies in te winnen van de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing.

De commissieleden hebben tijdens de vergadering van 25 januari 2012 kennis genomen van dit advies.

II. — UITEENZETTINGEN

A. Uiteenzetting van de heer Hans Bonte (sp.a), hoofdindiener, over het wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat de collectieve schuldenregeling betreft, DOC 53 1410/001.

De heer Hans Bonte (sp.a), hoofdindiener, verduidelijkt dat er sinds 1 januari 1999 een wettelijk kader bestaat voor zij die met onoverkomelijke financiële problemen kampen, zijnde de collectieve schuldenregeling. Voorliggend wetsvoorstel stuurt deze wetgeving, op voorstel van ondermeer het maatschappelijk middenveld, bij teneinde een betere hulpverlening te garanderen en personen in overmatige schuldenlast als volwaardige burgers te blijven beschouwen.

De bijsturingen die het evenwicht behouden tussen enerzijds de rechten van de schuldeisers, en anderzijds de rechten van de schuldenaars, zijn de volgende:

1° het garanderen van een leefgeld dat toestaat een menswaardig bestaan te leiden (met bijzondere aandacht voor de gezinnen en de alleenstaande moeders);

2° het wettelijk verankeren van de "rekening van de collectieve schuldenregeling";

3° het beperken in de tijd van de voorbereidende fase en de minnelijke aanzuiveringsregeling om de schuldeenaar een perspectief te bieden;

4° een overheidserkenning van alle actoren betrokken bij de procedure;

5° une meilleure information du débiteur par le médiateur de dettes.

B. Exposé de M. Hans Bonte, président de la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société, sur les travaux de sa commission

M. Hans Bonte, président de la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société, souligne que la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société a organisé une série d'auditions concernant la proposition de loi avec tous les acteurs de terrain, les avocats et les magistrats concernés.

À la suite de ces auditions, des amendements à la proposition de loi ont été présentés en vue d'affiner davantage la proposition. Les amendements n°s 1 à 26 ont fait l'objet d'une discussion approfondie au sein de la commission. (DOC 53 1410/002 à 004)

Les travaux ont finalement débouché sur une proposition conjointe sur laquelle tous les groupes politiques se sont prononcés positivement.

Le compte rendu écrit de ces travaux est annexé au présent rapport.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

A. Disposition générale

Article 1er

Cet article ne donne lieu à aucune observation et est adopté à l'unanimité.

B. Amendement global n° 27

M. Hans Bonte (sp.a) présente un amendement global n° 27, qui tend à remplacer les articles 2 à 5 de la proposition de loi par les articles 2 à 9.

L'auteur explique que ce nouveau texte est la proposition sur laquelle la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société a émis un avis positif après avoir entendu différents représentants de la société civile et après avoir examiné les divers amendements formulés. (DOC 53 1410/005)

5° een betere informatieverstrekking aan de schuldenaar door de schuldbemiddelaar.

B. Uiteenzetting van de heer Hans Bonte, voorzitter van de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, over de werkzaamheden van zijn commissie

De heer Hans Bonte, voorzitter van de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, wijst erop dat de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, over het wetsvoorstel een reeks hoorzittingen met alle betrokkenen van het werkveld, de advocaat en de betrokken magistraten, heeft gehouden.

Naar aanleiding van deze hoorzittingen werden op het wetsvoorstel amendementen ingediend die het wetsvoorstel verder verfijnen. De amendementen nrs. 1 tot 26 werden uitvoering door de commissie besproken. (DOC 53 1410/002 tot 004)

De werkzaamheden hebben uiteindelijk geleid tot een gezamenlijk tekstvoorstel waarover alle politieke fracties zich positief hebben uitgesproken.

De schriftelijke weergave van deze werkzaamheden gaat als bijlage bij dit verslag.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

A. Algemene bepaling

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

B. Globaal amendement nr. 27

De heer Hans Bonte (sp.a) dient globaal amendement nr. 27 in dat de artikelen 2 tot 5 van het wetsvoorstel vervangt door de artikelen 2 tot 9.

De indiener verduidelijkt dat deze nieuwe tekst het voorstel is waarover de commissie voor de Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing, na het horen van verschillende maatschappelijke middenvelders en na de besprekking van de diverse geformuleerde amendementen, zich positief heeft uitgesproken. (DOC 53 1410/005)

La commission décide à l'unanimité que l'amendement global servira de base à la discussion.

Art. 2 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) précise que cet article tend à modifier l'article 1675/9 du Code judiciaire.

Mme Daphné Dumery (N-VA) considère que la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société a examiné ce dossier de manière approfondie. L'amendement global n° 27 respecte l'équilibre entre les intérêts des créanciers, d'une part, et ceux des débiteurs, d'autre part. Il répond tant aux aspirations de la société civile qu'à celles de la Conférence des tribunaux du travail.

L'intervenante passe en revue les principales modifications proposées:

— le texte prévoit que tous les paiements au débiteur sont versés sur un compte ouvert à cet effet par le médiateur de dettes (art. 2 de l'amendement global); ce compte rubriqué permet donc de clarifier les choses à l'égard des créanciers;

— en ce qui concerne le pécule, il est clairement précisé que les allocations familiales appartiennent à l'enfant et qu'elles ne peuvent par conséquent pas être intégrées dans le plan d'apurement; ces fonds ne font donc pas partie du pécule (art. 3 *partim* de l'amendement global).

— le plan de règlement amiable prend cours à la date de la décision d'admissibilité. Le juge peut déroger à ce principe par décision motivée (art. 3 *partim* de l'amendement global);

— la phase préparatoire pour parvenir à un accord sur un plan de règlement amiable est limitée à six mois, renouvelables une seule fois (art. 4 de l'amendement global); les médiateurs de dettes doivent donc œuvrer à l'élaboration d'un règlement amiable dès leur désignation;

— la médiation de dettes est confiée à des professionnels agréés (art. 7 de l'amendement global).

De commissie beslist eenparig dat het globaal amendement als basis van besprekking zal dienen.

Art. 2 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) verduidelijkt dat dit artikel strekt tot de wijziging van artikel 1675/9 van het Gerechtelijk Wetboek.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) beaamt dat de commissie voor de Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing, dit dossier grondig besproken heeft. Het globaal amendement 27 respecteert het evenwicht tussen de belangen van de schuldeisers enerzijds, en die van de schuldenaren anderzijds. Het komt zowel tegemoet aan de verzuchtingen van het middenveld, als aan die van de Conferentie van arbeidsrechtbanken.

De spreekster geeft een overzicht van de belangrijkste wijzigingen die worden voorgesteld:

— er wordt bepaald dat alle betalingen aan de schuldenaar op een door de schuldbemiddelaar daartoe geopende rekening worden gestort (art. 2 van het globaal amendement); aldus wordt met deze rubriekrekening ten aanzien van de schuldeisers duidelijkheid geschapen;

— inzake het leefgeld wordt duidelijk gesteld dat de kinderbijslag aan de kinderen toebehoort en derhalve niet kan opgenomen worden in het plan voor het afbetalen van de schulden; deze gelden maken dus geen deel uit van het leefgeld (art. 3 *partim* van het globaal amendement).

— de minnelijke aanzuiveringsregeling begint te lopen op de datum van de beschikking van toelaatbaarheid. De rechter kan hiervan afwijken bij een met redenen omklede beslissing (art. 3 *partim* van het globaal amendement);

— de voorbereidende fase om te komen tot een overeenkomst over een minnelijke aanzuiveringsregeling wordt beperkt tot zes maanden, slechts eenmaal verlengbaar met zes maanden (art. 4 van het globaal amendement); de schuldbemiddelaars moeten derhalve vanaf hun aanwijzing ogenblikkelijk werk maken van een minnelijke regel;

— de schuldbemiddeling wordt in handen gegeven van erkende beroepsoefenaars (art. 7 van het globaal amendement).

Mme Duméry conclut que, compte tenu des modifications susvisées, le groupe N-VA soutiendra l'amendement global.

Mme Valérie Déom (PS) attire l'attention des membres sur l'importance de cette proposition de modification de la loi, en ces temps économiques difficiles. Nombreux sont ceux qui, aujourd'hui, doivent chercher leur salut dans la procédure de règlement collectif de dettes. L'amendement global est le reflet du compromis atteint en commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société. Elle insiste dès lors pour qu'il soit adopté rapidement.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) soutiendra l'amendement global n° 27, qui s'inscrit dans le prolongement de ce qui a été convenu dans l'accord de gouvernement en la matière.

Cet amendement tend à améliorer la procédure de règlement collectif de dettes. L'amélioration de la communication prévue par cette modification de loi accroîtra les chances d'aboutir de la procédure. L'amendement forme également un tout avec les amendements présentés à la proposition de loi portant diverses dispositions relatives à la réduction de la charge de travail et à la poursuite de l'informatisation au sein de la justice (DOC 53 1804/001). L'amendement tend par ailleurs à réduire les coûts du règlement collectif de dettes.

M. Hans Bonte (sp.a) fait observer que ce dossier a fait l'objet d'une étude fouillée, dans l'ombre des négociations gouvernementales, grâce à l'ardeur des parlementaires concernés et de la société civile engagée.

M. Jef Van den Bergh (CD&V) estime que la modification de loi proposée renforcera la dignité humaine tout au long de la procédure. La proposition améliorera également la transparence. Aussi le groupe CD&V soutiendra-t-il l'amendement global.

*

L'article 2 est adopté sans modification à l'unanimité.

Art. 3 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) indique que cet article vise à modifier l'article 1675/10 du Code judiciaire.

M. Christian Brotcorne (cdH) précise que l'état détaillé et actualisé des revenus et des moyens disponibles du ménage est repris dans le plan de règlement amiable.

Mevrouw Duméry décide que, compte tenu des modifications susvisées, la fraction N-VA soutiendra l'amendement global.

Mevrouw Valérie Déom (PS) attire l'attention des membres sur l'importance de cette proposition de modification de la loi, en ces temps économiques difficiles. Nombreux sont ceux qui, aujourd'hui, doivent chercher leur salut dans la procédure de règlement collectif de dettes. L'amendement global est le reflet du compromis atteint en commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société. Elle insiste dès lors pour qu'il soit adopté rapidement.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) soutiendra l'amendement global 27, qui s'inscrit dans le prolongement de ce qui a été convenu dans l'accord de gouvernement en la matière.

Dit amendement strekt tot de verbetering van de procedure collectieve schuldenregeling. De betere communicatie die voorzien is met deze wetswijziging zal de slaagkansen van de procedure verhogen. Het amendement moet ook in relatie worden gebracht met de amendementen ingediend op het wetsvoorstel houdende diverse bepalingen inzake werklastvermindering en informatiseringsvoortgang binnen justitie (DOC 53 1804/001). Het amendement beoogt voorts de kosten van de collectieve schuldenregeling te drukken.

De heer Hans Bonte (sp.a) merkt op dat, dankzij de inzet van de betrokken parlementsleden en van het geëngageerde middenveld, dit dossier, in de luwe van de regeringsonderhandelingen, grondig bestudeerd is geworden.

De heer Jef Van den Bergh (CD&V) is van oordeel dat de voorgestelde wetswijziging de menselijke waardigheid tijdens de procedure zal versterken. Het voorstel zal voorts leiden tot meer transparantie. De CD&V-fractie zal het globaal amendement dan ook steunen.

*

Artikel 2 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Art. 3 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) legt uit dat dit artikel strekt tot de wijziging van artikel 1675/10 van het Gerechtelijk Wetboek.

De heer Christian Brotcorne (cdH) stipt aan dat overeenkomstig dit artikel de gedetailleerde en geactualiseerde staat van de inkomsten en de beschikbare

L'annexe au plan, qui est uniquement communiquée au juge, comporte par ailleurs un état détaillé des charges et avoirs du débiteur et, le cas échéant, des charges et avoirs de son ménage.

Le membre comprend que l'annexe au plan ne puisse être consultée que par le juge, notamment pour des raisons liées au respect de la vie privée ou pour éviter que le créancier soit incité à rejeter le règlement après avoir pris connaissance de la situation financière globale du débiteur.

Selon lui, il ne ressort toutefois pas clairement du texte proposé, sous sa forme actuelle, ce qui doit être inclus ou non dans l'état détaillé et actualisé des revenus et des moyens disponibles du ménage, d'une part, et dans l'annexe au plan, d'autre part. Le membre a la nette impression que leurs contenus seront identiques. Quel intérêt la distinction établie présente-t-elle?

Le membre renvoie également, à ce propos, à l'article 7, 3/ qui dispose que le rapport que le médiateur de dettes doit remettre au juge tous les ans décrit également la situation sociale et financière actualisée du débiteur.

M. Hans Bonte (sp.a) admet que les contenus seront identiques dans la plupart des cas. La distinction a été établie afin de mieux informer le juge des charges et avoirs de tous les membres du ménage.

Mme Zoë Genot (Ecolo-Groen) fait observer que les membres de la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société se sont posé la même question. Les avis étaient partagés à ce sujet. Les auditions des juges des tribunaux du travail ont clairement indiqué qu'il n'était pas évident de parvenir à un accord avec les créanciers. En effet, ceux-ci renoncent à une partie de la dette qui leur est due. Un budget est prévu pour le débiteur afin de couvrir des charges quotidiennes telles que le téléphone, le loyer, etc. Lorsqu'ils en prennent connaissance, les créanciers réagissent généralement mal à cette réalité.

C'est pourquoi les juges ont observé que cette pratique gênait souvent l'adoption d'un règlement. Ils ont dès lors demandé de prévoir de ne transmettre l'annexe au plan qu'au seul juge. La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société a accédé à cette demande.

middelen van het gezin, in de minnelijke aanzuiveringsregeling wordt opgenomen. De bijlage bij het plan, dat enkel wordt bezorgd aan de rechter, bevat voorts een gedetailleerde staat van de lasten en de tegoeden van de schuldenaar en in voorkomend geval van de lasten en de tegoeden van zijn gezin.

Het lid begrijpt dat de bijlage bij het plan ondermeer omwille van privacyredenen of om de schuldeiser, eens hij op de hoogte is van de globale financiële toestand van de schuldenaar, niet aan te zetten om de regeling te verwerpen, enkel kan ingezien worden door de rechter.

Uit de huidige redactie van de voorgestelde tekst is het hem evenwel niet duidelijk wat al dan niet moet worden opgenomen in de gedetailleerde en geactualiseerde staat van de inkomsten en de beschikbare middelen van het gezin enerzijds, en in de bijlage bij het plan anderzijds. Het lid heeft stellig de indruk dat de inhoud dezelfde zal zijn. Wat is het belang van het gemaakte onderscheid?

Het lid verwijst in dit verband ook op artikel 7, 3/ dat bepaalt dat het verslag dat de schuldbemiddelaar jaarlijks aan de rechter dient te bezorgen ook een beschrijving bevat van de geactualiseerde sociale en financiële toestand van de schuldenaar.

De heer Hans Bonte (sp.a) beaamt dat dit in het overgrote deel van de gevallen identiek zal zijn. Het onderscheid werd gemaakt teneinde de rechter beter te informeren over de lasten en tegoeden van alle gezinsleden.

Mevrouw Zoë Genot (Ecolo-Groen) merkt op dat de leden van de commissie voor de Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing zich dezelfde vraag hebben gesteld. De meningen hierover waren verdeeld. De hoorzittingen met de rechters van de arbeidsrechtbanken hebben duidelijk gemaakt dat het niet vanzelfsprekend is om met de schuldeisers tot een regeling te komen. Zij zien immers af van een gedeelte van de aan hen verschuldigde schuld. Er wordt voor de schuldenaar een budget opgesteld dat geld voorziet voor dagdagelijkse zaken zoals telefoon, huur, en andere. De schuldeisers nemen, bij kennismeting hiervan, deze invulling vaak niet goed op.

De rechters hebben dan ook ondervonden dat deze handelswijze vaak de totstandkoming van een regeling in de weg staat. Zij hebben daarom gevraagd te bepalen dat de bijlage bij het plan enkel bezorgd wordt aan de rechter. De commissie voor de Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing, is op dit verzoek ingegaan.

M. Christian Brotcorne (cdH) en déduit que l'annexe constitue une sorte de planning budgétaire à usage interne.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) se réjouit que le plan de règlement amiable commence à courir à dater de la décision d'admissibilité. On constate en effet dans la pratique que la procédure peut souvent prendre des années avant d'aboutir à un plan de règlement amiable ou judiciaire. Les nouveaux délais instaurés mettent fin à cette situation. Tous les intéressés sont désormais incités à agir au plus vite.

La membre demande ce qui se passe entre le moment où la décision d'admissibilité est prise et le moment où le plan de règlement amiable ou judiciaire est établi. Elle suppose qu'une sorte de provision sur le pécule est mise à la disposition du ménage. Procède-t-on, au moment de l'établissement d'un plan (qui rétroagit à la date de la décision d'admissibilité), à un décompte sur le pécule, en tenant compte de tous les revenus reçus dans l'intervalle par le médiateur de dettes? Que se passe-t-il lorsqu'on a accordé un pécule trop élevé? Est-ce retenu sur le pécule à venir? Le remboursement de la dette pour cette période intervient-il après coup, avec effet rétroactif, conformément aussi au plan de règlement? L'objectif ne peut en effet être de faire traîner en longueur l'établissement d'un plan de règlement amiable afin de gagner un an pendant lequel le débiteur ne doit pas payer ses dettes.

Mme Zoë Genot (Ecolo-Groen) observe que les auditions ont montré que les débiteurs demandent eux-mêmes que le délai d'établissement d'un plan de règlement amiable soit court. Les personnes qui recourent au règlement collectif de dettes ont souvent tellement de dettes qu'il ne leur reste pas suffisamment d'argent pour vivre. Elle estime dès lors que la crainte de *Mme Van Cauter* n'est pas justifiée.

M. Hans Bonte (sp.a) estime que la décision essentielle est la décision d'admissibilité.

Au cours de la discussion en commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société, d'aucuns ont proposé de frapper de nullité les dettes qui n'étaient déclarées qu'après six mois par le créancier. La commission a finalement décidé de ne pas aller aussi loin.

Mme Daphné Dumery (N-VA) précise que c'est le médiateur de dettes qui fixe le montant du pécule lors

De heer Christian Brotcorne (cdH) leidt hieruit af dat de bijlage een soort budgetplanning voor intern gebruik uitmaakt.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) vindt het een goede zaak dat de minnelijke aanzuiveringsregeling begint te lopen vanaf de beschikking van toelaatbaarheid. Immers, in de praktijk wordt vastgesteld dat de procedure alvorens te komen tot een minnelijke, hetzij een gerechtelijke aanzuiveringsregeling, vaak jaren kan aanslepen. De nieuwe ingevoerde termijnen maken hier komaf mee. Alle betrokkenen worden er nu toe aangezet om zo snel mogelijk te handelen.

Het lid wenst te vernemen wat er gebeurt in de tijdspanne tussen de beschikking van toelaatbaarheid en het ogenblik van de totstandkoming van een minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling? Zij veronderstelt dat een soort provisie op het leefgeld ter beschikking wordt gesteld van het gezin. Vindt er op het ogenblik dat tot een regeling wordt gekomen (die terugwerkbaar tot op de datum van de beschikking van toelaatbaarheid), over het leefgeld, rekening houdend met alle inkomsten die door de schuldbemiddelaar inmiddels zijn ontvangen, een afrekening plaats? Wat indien er teveel leefgeld werd uitbetaald? Wordt dit dan ingehouden op het toekomstig leefgeld? Gebeuren de schuldaftbetalingen voor deze periode naderhand, met terugwerkende kracht, ook overeenkomstig de aanzuiveringsregeling? Het mag immers niet de bedoeling zijn om de totstandkoming van een minnelijke aanzuiveringsregeling zo lang mogelijk te laten aanslepen teneinde een jaar te winnen tijdens hetwelk de schuldenaar zijn schulden niet moet afbetalen.

Mevrouw Zoë Genot (Ecolo-Groen) merkt op dat uit de hoorzittingen is gebleken dat de schuldenaars zelf om korte termijnen vragen teneinde zo snel mogelijk tot een minnelijke aanzuiveringsregeling te komen. Diegenen die een beroep doen op de collectieve schuldenregeling hebben vaak dermate veel schulden dat niet genoeg overgehouden wordt om te leven. Zij is dan ook van oordeel dat de vrees van *Mevrouw Van Cauter* onterecht is.

Volgens *de heer Hans Bonte (sp.a)* is de belangrijkste beslissing, de beschikking van de toelaatbaarheid.

Er zijn tijdens de besprekking in de commissie voor de Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing stemmen opgegaan om te bepalen dat een schuld die na zes maanden door de schuldeiser wordt opgegeven, nietig te verklaren. De commissie heeft uiteindelijk beslist om niet zo ver te gaan.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) verduidelijkt dat de schuldbemiddelaar in een eerste gesprek met de

d'un premier entretien avec le débiteur. Il ne s'agit donc pas d'une provision qui devra être soldée à un moment donné. En effet, le pécule est convenu en fonction des revenus dont le débiteur dispose à ce moment.

Il peut arriver que les revenus évoluent pendant le délai prévu pour le règlement. Dans ce cas, il incombe au médiateur de dettes de tenir compte de la situation globale dans son plan.

Lors de l'établissement du plan de règlement amiable, le médiateur de dettes prend en considération la période déjà échue (c'est-à-dire: soit les six premiers mois, soit la prolongation de six mois). Il vérifie au cas par cas si une réserve a déjà été constituée entre-temps et s'il est déjà possible de rembourser une partie de la dette au créancier. Lorsque le médiateur de dettes n'applique pas le plan rétroactivement, il doit motiver ce choix à l'égard du juge, qui peut décider de ne pas le suivre sur ce point.

*

L'article 3 est adopté sans modification à l'unanimité.

Art. 4 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) fait observer que cet article tend à modifier l'article 1675/11 du Code judiciaire.

M. Christian Brotcorne (cdH) souligne que de nombreux juges aux tribunaux du travail estiment que le délai proposé de six mois, prorogeable une seule fois de six mois supplémentaires, sera trop court et entraînera un surcroît de travail sans pour autant engendrer de meilleurs résultats.

M. Hans Bonte (sp.a) explique que l'ambition de cette proposition est de faire la clarté sur le calendrier d'un règlement collectif de dettes. Souvent, une trop longue période est consacrée à l'élaboration d'un plan de règlement amiable.

Il est important, socialement parlant, que les débiteurs engagés dans un règlement collectif de dettes se voient offrir une perspective de sortir de la situation difficile dans laquelle ils se trouvent.

*

L'article 4 est adopté sans modification à l'unanimité.

schuldenaar de omvang van het leefgeld bepaalt. Het is dus geen provisie waarover op een bepaald ogenblik een afrekening moet worden gemaakt. Een leefgeld wordt immers overeengekomen in functie van de inkomsten op dat ogenblik.

Het kan gebeuren dat de inkomsten gedurende de aanzuiveringstermijn wijzigen. Het is dan de verantwoordelijkheid van de schuldbemiddelaar om in zijn plan het globale plaatje weer te geven.

Wanneer het plan van de minnelijke aanzuiveringsregeling wordt opgesteld, houdt de schuldbemiddelaar rekening met de reeds verlopen periode (ofwel de eerste zes maanden, ofwel de verlenging met zes maanden). De schuldbemiddelaar zal geval per nagaan of er middels al een reserve werd opgebouwd en of er al iets betaald kan worden aan de schuldeiser. Wanneer de schuldbemiddelaar het plan niet met terugwerkende kracht laat ingaan dan moet hij dit ten aanzien van de rechter motiveren, die hiervan kan afwijken.

*

Artikel 3 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Art. 4 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) merkt op dat dit artikel strekt tot de wijziging van artikel 1675/11 van het *Rechtelijk Wetboek*.

De heer Christian Brotcorne (cdH) merkt op dat de voorgestelde termijn van zes maanden, eenmaal verlengbaar met zes maanden, volgens vele rechters in de arbeidsrechtbanken te kort zal zijn en aanleiding zal geven tot een verhoging van de werklast zonder daarom tot betere resultaten te leiden.

De heer Hans Bonte (sp.a) verduidelijkt dat het de ambitie is om duidelijkheid te creëren in het tijdspad van een collectieve schuldenregeling. Er gaat vaak een te grote periode over de opmaak van een minnelijke aanzuiveringsregeling.

Het is maatschappelijk belangrijk dat schuldenaars die vallen onder de collectieve schuldenregeling een perspectief wordt geboden om uit deze situatie te geraken.

*

Artikel 4 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Art. 5 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) explique que cet article tend à modifier l'article 1675/12, § 4, du Code judiciaire.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*

L'article 5 est adopté sans modification à l'unanimité.

Art. 6 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) souligne que cet article tend à insérer un article 1675/13ter (*nouveau*) dans le Code judiciaire.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*

L'article 6 est adopté sans modification à l'unanimité.

Art. 7 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) souligne que cet article tend à modifier l'article 1675/17 du Code judiciaire.

Dans la pratique, certains médiateurs de dettes accompagnent des centaines de ménages. Cette situation peut engendrer un manque d'engagement, de communication et de transparence.

L'intervenant attire l'attention des membres sur le fait qu'il est apparu, lors des auditions organisées par la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société, qu'il était indiqué qu'en cas de règlement collectif de dettes, le médiateur de dettes soit également familiarisé avec l'organisation d'une guidance budgétaire. En Flandre, cette guidance budgétaire est généralement organisée par les CAW et les CPAS. Il est dès lors indiqué que les avocats intervenant comme médiateur lors d'un règlement collectif de dettes soient au courant des services qui existent sur le terrain. C'est pourquoi les avocats qui souhaitent agir en qualité de médiateur dans le cadre d'un règlement collectif de dettes doivent, entre autres conditions, suivre une formation.

Art. 5 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) legt uit dat dit artikel strekt tot de wijziging van artikel 1675/12, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek.

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

*

Artikel 5 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Art. 6 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) verduidelijkt dat dit artikel strekt tot de invoeging in het Gerechtelijk Wetboek van een nieuw artikel 1675/13ter.

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

*

Artikel 6 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Art. 7 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) stipt aan dat dit artikel strekt tot de wijziging van artikel 1675/17 van het Gerechtelijk Wetboek.

In de praktijk zijn er collectieve schuldbemiddelaars die honderden gezinnen begeleiden. Dit kan leiden tot een gebrek aan betrokkenheid, aan informatiedoorstoming en aan transparantie.

De spreker wijst de leden erop dat uit de door de commissie voor de Volksgezondheid, Leefmilieu en Maatschappelijke Hernieuwing gehouden hoorzittingen is gebleken dat het aangewezen is dat een collectief schuldbemiddelaar ook vertrouwd is met de manier waarop een budgetbegeleiding plaatsvindt. Deze budgetbegeleiding wordt in Vlaanderen doorgaans georganiseerd door de CAW's en de OCMW's. Het is derhalve aangewezen dat advocaten die optreden als collectief schuldbemiddelaar op de hoogte zijn van de dienstverlening die er in het veld bestaat. Het volgen van een opleiding wordt dan ook opgenomen in de toegangsvoorraarden voor advocaten die als collectief schuldbemiddelaar willen optreden.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) constate que cet article définit les personnes pouvant être désignées comme médiateurs de dettes.

L'intervenante comprend que les travailleurs sociaux examinent ce genre de dossiers sous un certain angle en témoignant d'une certaine préoccupation, mais elle fait observer que, dans le cadre de la gestion du budget, il est trop fréquent que les factures et créances entrantes soient payées sans que leur justification soit vérifiée. Il faut rechercher un équilibre. Une formation juridique minimale s'impose également.

M. Hans Bonte (sp.a) reconnaît qu'une procédure de règlement collectif de dettes a le plus de chances d'aboutir lorsqu'en tentant de concilier les intérêts des débiteurs et ceux des créanciers, le médiateur de dettes explique également aux intéressés comment gérer un budget.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) fait observer qu'au deuxième tiret, il est fait mention des "personnes morales répondant aux conditions fixées par l'autorité compétente". La membre indique que, conformément au libellé actuel du Code judiciaire, les institutions agréées doivent faire appel à des personnes physiques. Il n'est dès lors pas logique qu'une personne morale doive faire appel à une autre personne morale pour exécuter la médiation de dettes. *Mme Carina Van Cauter* présente dès lors un *sous-amendement n° 28* (DOC 53 1410/006) tendant à remplacer les mots "personnes morales" par les mots "personnes physiques".

Elle souligne par ailleurs que l'indexation du pécule est une suggestion équitable, mais que celle-ci doit se baser sur l'indice santé, et non sur l'indice des prix à la consommation. Elle présente dès lors un *sous-amendement n° 29* (DOC 53 1410/006) en ce sens.

Mme Sophie De Wit (N-VA) souhaiterait savoir quelles personnes, à part les avocats et les huissiers de justice, sont visées par les mots "les avocats, les officiers ministériels ou les mandataires de justice, pour autant qu'ils aient été agréés". Elle suppose ensuite que ce sont les CAW qui sont visés par les mots "les institutions privées agréées à cet effet par l'autorité"?

M. Hans Bonte (sp.a) confirme qu'il s'agit provisoirement, en Flandre, des CAW.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) stelt vast dat dit artikel bepaalt wie als schuldbemiddelaar kan worden aangesteld.

De spreekster begrijpt dat maatschappelijke werkers dergelijke dossiers vanuit een bepaalde invalshoek en met een zekere bezorgdheid benaderen doch zij merkt op dat het in het kader van het budgetbeheer al te vaak gebeurt dat de binnengekomen facturen en vorderingen worden afbetaald zonder na te gaan of deze al dan niet gerechtvaardigd zijn. Er moet hier naar een evenwicht worden gestreefd. Er moet ook een minimale juridische opleiding zijn.

De heer Hans Bonte (sp.a) beaamt dat een procedure van collectieve schuldenregeling het meest kans op slagen heeft wanneer de schuldbemiddelaar, die probeert om de belangen van de schuldenaars te verzoenen met die van de schuldeisers, de betrokkenen ook aantoont hoe zij aan budgetbeheer moeten doen.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) stipt aan dat onder het tweede streepje melding wordt gemaakt van de "rechtspersonen die beantwoorden aan de door de bevoegde overheid gestelde voorwaarden". Het lid stipt aan dat zoals momenteel bepaald in het Gerechtelijk Wetboek, de erkende instellingen een beroep moeten doen op natuurlijke personen. Het is dan ook niet logisch dat een rechtspersoon een beroep zou doen op een andere rechtspersoon voor de uitvoering van de schuldbemiddeling. *Mevrouw Van Cauter* dient daarom het *subamendement nr. 28* in dat er toe strekt de woorden "rechtspersonen" te vervangen door de woorden "natuurlijke personen". (DOC 53 1410/006)

Voorts merkt zij op dat de indexering van het leefgeld een billijke suggestie is doch dat deze dient te geschieden op basis van de gezondheidsindex en niet op basis van het indexcijfer der consumptieprijsen. Zij dient hiertoe het *subamendement 29* in. (DOC 53 1410/006)

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA) wenst te vernemen wie behalve advocaten en gerechtsdeurwaarders begrepen moeten worden onder de woorden "advocaten, de ministeriële ambtenaren of de gerechtigde mandatarissen, op voorwaarde dat ze erkend zijn". Zij veronderstelt voorts dat de CAW's begrepen moeten worden onder "de daartoe door de overheid erkende privé-instellingen"?

De heer Hans Bonte (sp.a) beaamt dat dit in Vlaanderen voorlopig de CAW's betreffen.

Les mots “les avocats, les officiers ministériels ou les mandataires de justice” ont été repris de l’actuel article 1675/17, § 1er, du Code judiciaire.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) fait remarquer que, dans le texte néerlandais, les mots “*de gerechtigde mandatarissen*” doivent être remplacés par les mots “*de gerechtelijke mandatarissen*”. Il s’agit d’une correction technique.

*

Les sous-amendements n°s 28 et 29 sont successivement adoptés à l’unanimité.

L’article 7, ainsi sous-amendé, est adopté à l’unanimité.

Art. 8 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) explique que cet article prévoit qu’à l’exception de l’article 7, 3/ et 4/, la présente loi s’applique aux règlements collectifs de dettes prononcés après son entrée en vigueur.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*

L’article 8 est adopté sans modifications à l’unanimité.

Art. 9 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) précise que cet article porte sur l’entrée en vigueur.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*

L’article 9 est adopté sans modifications à l’unanimité.

De woorden “de advocaten, ministeriële ambtenaren of de gerechtigde mandatarissen” werden overgenomen uit het huidige artikel 1675/17, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) merkt op dat de woorden “de gerechtigde mandatarissen” vervangen dienen te worden door de woorden “de gerechtelijke mandatarissen”. Het betreft een technische correctie.

*

De subamendementen 28 en 29 worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen.

Artikel 7, zoals gesubamendeerd, wordt eenparig aangenomen.

Art. 8 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) legt uit dat dit artikel bepaalt dat met uitzondering van artikel 7, 3/ en 4/, deze wet van toepassing is op de collectieve schuldenregeling uitgesproken na haar inwerkingtreding.

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

*

Artikel 8 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Art. 9 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) verduidelijkt dat dit artikel de inwerkingtreding betreft.

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

*

Artikel 9 wordt ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Par dérogation à l'article 82.1 du Règlement, l'amendement global n° 27, tel qu'il a été modifié par les amendements n°s 28 et 29, qui remplace la proposition de loi, est adopté à l'unanimité. L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'amendée, est adopté par le même vote. Les amendements n°s 1 à 26 deviennent dès lors sans objet.

Le rapporteur,

Carina VAN CAUTER

La présidente,

Sarah SMEYERS

Dispositions qui nécessitent une mesure d'exécution (article 78.2, alinéa 4, du Règlement):

- art. 7
- art. 9

Met afwijking van artikel 82.1 Rgt. wordt het globaal amendement nr. 27, zoals gesubamendeerd door de amendementen nrs. 28 en 29, dat het wetsvoorstel vervangt, eenparig aangenomen. Het gehele, aldus ge-amendeerde, wetsvoorstel wordt met dezelfde stemming aangenomen. Derhalve vervallen de amendementen nrs. 1 tot 26.

De rapporteur,

Carina VAN CAUTER

De voorzitter,

Sarah SMEYERS

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vereisen (artikel 78.2, vierde lid, Rgt.):

- art. 7
- art. 9

ANNEXE**AVIS**

DE LA COMMISSION
DE LA SANTÉ PUBLIQUE, DE L'ENVIRONNEMENT
ET DU RENOUVEAU DE LA SOCIÉTÉ

RAPPORT FAIT
PAR
MME **Colette BURGEON**

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a consacré ses réunions des 28 septembre, 9, 16 et 22 novembre 2011 à la formulation de l'avis demandé par la commission de la Justice sur cette proposition de loi.

I. — PROCÉDURE

Au cours de sa réunion du 14 juin 2011, la commission de la Justice a demandé à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société un avis sur la proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le règlement collectif de dettes (DOC 53 1410/001).

Pour pouvoir rendre cet avis, votre commission a décidé de procéder à une première série d'auditions (II), au cours desquelles furent entendus:

- Mme Marie Vandebroeck, représentante de la Plate-forme Journée sans crédit;
- Mme Yahli Meeus, bénéficiant d'un règlement collectif de dettes;

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Hans Bonte

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Nadia Sminate, Manu Beuselinck, Reinilde Van Moer, Flor Van Noppen
PS	Colette Burgeon, Marie-Claire Lambert, Yvan Mayeur, Franco Seminara
MR	Daniel Bacquelaine, Damien Thiéry
CD&V	Nathalie Muylle, N
sp.a	Hans Bonte
Ecolo-Groen!	Thérèse Snoy et d'Oppuers
Open Vld	Ine Somers
VB	Rita De Bont
cdH	Annick Van Den Ende

BIJLAGE**ADVIES**

VAN DE COMMISSIE
VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU
EN DE MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING

VERSLAG UITGEBRACHT
DOOR
MEVROUW **Colette BURGEON**

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft haar vergaderingen van 28 september, 9, 16 en 22 november 2011 gewijd aan de formuleren van het door de commissie voor de Justitie gevraagde advies over dit wetsvoorstel.

I. — PROCEDURE

Tijdens haar vergadering van 14 juni 2011 heeft de commissie voor de Justitie aan de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing een advies gevraagd over het wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat de collectieve schuldenregeling betreft (DOC 53 1410/001).

Met het oog daarop heeft uw commissie beslist een eerste reeks hoorzittingen (II) te houden, tijdens welke de volgende personen werden gehoord:

- mevrouw Marie Vandebroeck, vertegenwoordiger van het "Platform Dag zonder krediet";
- mevrouw Yahli Meeus, begunstigde van een collectieve schuldenregeling;

B. — Suppliants / Plaatsvervangers:

Bert Wollants, Peter Dedecker, Els Demol, Sarah Smeyers, Veerle Wouters
Valérie Déom, Laurent Devin, Julie Fernandez Fernandez, Christiane Vienne, N
Valérie De Bue, Katrin Jadin, Marie-Christine Marghem N, Nahima Lanjri, Jef Van den Berghe
Myriam Vanlerberghe, Maya Detiège
Muriel Gerkens, Kristof Calvo
Gwendolyn Rutten, Carina Van Cauter
Guy D'haeseleer, Annick Ponthier
Catherine Fonck, N

- M. Mohamed El Omari, coordinateur du “Vlaams Centrum Schuldbemiddeling”;
- M. Didier Noël, coordinateur scientifique de l’Observatoire du Crédit et de l’Endettement;
- Mme Sylvie Moreau, représentante du Centre d’Appui aux services de médiation de dettes de la Région de Bruxelles-Capitale;
- M. Jean-Luc Denis, avocat, représentant de l’Ordre des barreaux francophones et germanophone de Belgique;
- M. Patrick Berben, administrateur de l’“Orde van Vlaamse Balies”;
- Mme Christine Mahy, présidente du Réseau belge de lutte contre la pauvreté;
- M. Jean Spinette, président du CPAS de Saint-Gilles et représentant de la Section CPAS de l’Association de la Ville et des Communes de la Région de Bruxelles-Capitale, de la Fédération des CPAS de l’Union des Villes et Communes de Wallonie et de la “Afdeling OCMW’s van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten”.

Sur la base de ces auditions, votre commission a décidé de procéder à une seconde série (III), au cours de laquelle des représentants de juridictions du travail ont été entendus.

II. — PREMIÈRE SÉRIE D’AUDITIONS

II.1. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

II.1.1. — Exposé introductif de la Plate-forme Journée sans crédit

La Plate-forme a exposé son point de vue en l’illustrant par le biais du témoignage de *Mme Yahli Meeus*, débitrice médiée. Celle-ci a mis en évidence, entre autres:

1° la difficulté de vivre une vie décente avec un solde disponible réduit;

2° la longueur excessive de la phase amiable précédant la fixation du plan de remboursement;

- de heer Mohamed El Omari, coördinator van het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling;
- de heer Didier Noël, wetenschappelijk coördinator van het Observatorium Krediet en Schuldenlast;
- mevrouw Sylvie Moreau, vertegenwoordigster van het Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de heer Jean-Luc Denis, advocaat, vertegenwoordiger van de *Ordre des barreaux francophones et germanophone de Belgique*;
- de heer Patrick Berben, bestuurslid van de Orde van Vlaamse Balies;
- mevrouw Christine Mahy, voorzitster van het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding;
- de heer Jean Spinette, voorzitter van het OCMW van Sint-Gillis en vertegenwoordiger van de Afdeling OCMW’s van de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de Afdeling OCMW’s van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en van de *Fédération des CPAS de l’Union des Villes et Communes de Wallonie*.

Op basis van die hoorzittingen heeft uw commissie beslist een tweede reeks hoorzittingen (III) te houden, tijdens welke vertegenwoordigers van arbeidsrechtbanken werden gehoord.

II. — EERSTE REEKSEN HOORZITTINGEN

II.1. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

II.1.1. — Inleidende uiteenzetting van het “Platform Dag zonder krediet”

Het Platform heeft zijn standpunt toegelicht en tevens geïllustreerd aan de hand van de getuigenis van *mevrouw Yahli Meeus*, begunstigde van een schuldbemiddeling. Daaruit is onder meer het volgende gebleken:

1° het is moeilijk om met een beperkt beschikbaar saldo een fatsoenlijk leven te leiden;

2° de aan de opmaak van het afbetalingsplan voorafgaande fase van de minnelijke aanzuiveringsregeling duurt overdreven lang;

3° l'absence de prise en compte de la composition du ménage dans la fixation du pécule disponible;

4° l'information insuffisante de la part du médiateur de dettes.

Article 2 de la proposition de loi

Article 2, 2°

(modification à l'article 1675/9, § 4,
du Code judiciaire)

L'article 1675/9, § 4, prévoit que le pécule alloué au débiteur médié ne peut être inférieur aux montants insaisissables visé aux articles 1409 à 1412 du Code judiciaire. Cependant, de l'accord écrit du débiteur médié, le pécule peut être inférieur à ce montant sans être inférieur aux montants du revenu d'intégration sociale. Les montants prévus aux articles 1409 à 1412 du Code judiciaire tiennent compte des enfants à charge.

Les montants du revenu d'intégration sociale tiennent compte de catégories (cohabitants-isolés).

La proposition prévoit de majorer le montant du revenu d'intégration sociale du montant des allocations familiales.

La Plateforme soutient l'objectif général de la proposition qui est de veiller à ce que le pécule alloué durant la procédure puisse permettre au requérant et à sa famille de vivre dignement et de pouvoir faire face à leurs charges quotidiennes. Elle constate, en effet, que dans de nombreuses situations, il n'est pas suffisamment tenu compte de la situation familiale spécifique du requérant et des dépenses qui lui sont nécessaires pour lui et sa famille. Elle rencontre de nombreux dossiers dans lesquels les pécules alloués sont insuffisants, les charges sont sous-évaluées voire oubliées, aucune épargne n'étant prévue, par exemple, pour les factures et charges annuelles (énergie, taxes, impôts, etc.).

Elle constate également que dans de nombreux arrondissements, les médiateurs judiciaires et les magistrats estiment qu'au stade amiable et avec l'accord du requérant, le pécule peut être réduit en-deçà du montant du revenu d'intégration sociale. L'accord du requérant est, dans ces cas, relatif puisqu'il n'aura pas d'autres choix que d'accepter ou de se voir refuser le bénéfice de la procédure. La première priorité du législateur doit

3° bij de bepaling van de beschikbare leefgeld wordt geen rekening gehouden met de gezinssamenstelling;

4° de voorlichting die de schuldenbemiddelaar verstrekt, is ontoereikend.

Artikel 2 van het wetsvoorstel

Art. 2, 2°

(wijziging van artikel 1675/9, § 4,
van het Gerechtelijk Wetboek)

Artikel 1675/9, § 4, bepaalt dat het aan de schuldenaar uitgekeerde leefgeld niet lager mag zijn dan de bedragen die niet in beslag mogen genomen worden zoals bepaald in de artikelen 1409 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek. Mits de schuldenaar daar schriftelijk mee akkoord gaat, mag het leefgeld echter lager liggen dan dat bedrag, zonder dat het evenwel lager mag zijn dan het leefloon. De in de artikelen 1409 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek vastgelegde bedragen houden rekening met het aantal kinderen ten laste.

De bedragen van het leefloon houden rekening met categorieën (samenwonend-alleenstaand).

Het wetsvoorstel voorziet in de verhoging van het leefloon met het bedrag van de kinderbijslag.

Het Platform is het eens met de algemene doelstelling van het wetsvoorstel, die erin bestaat te garanderen dat tijdens de procedure een leefgeld wordt uitgekeerd dat de verzoeker en zijn gezin toestaat een menswaardig bestaan te leiden en de dagelijkse lasten te betalen. Het stelt immers vast dat in vele gevallen onvoldoende rekening wordt gehouden met de specifieke gezinssituatie van de verzoeker en van de uitgaven die noodzakelijk zijn voor hemzelf en zijn gezin. Het Platform behandelt een groot aantal dossiers waarin het toegekende leefgeld onvoldoende is, de lasten worden onderschat of zelfs helemaal over het hoofd gezien, bijvoorbeeld een spaarpotje voor de jaarlijkse facturen/kosten (energierekening, taksen, belastingen...) enzovoort.

Tevens stelt het Platform vast dat in veel arrondissementen de gerechtelijk bemiddelaars en de magistraten oordelen dat in de fase van de minnelijke regeling en mits de schuldenaar zijn akkoord geeft, het leefgeld mag worden verlaagd tot onder het leefloon. Het akkoord van de schuldenaar is in deze gevallen erg relatief aangezien hij geen andere keuze heeft dan akkoord te gaan opdat de procedure blijft lopen. Het Platform is

être de poser sans ambiguïté le revenu d'intégration sociale comme un minimum absolu.

En ce qui concerne la proposition de majorer le montant du revenu d'intégration sociale des allocations familiales, les positions des partenaires sont plus nuancées. Certains praticiens estiment, en effet, que dans certaines situations (lorsque le requérant vit en couple avec une personne qui a des revenus, lorsque le requérant vit chez ses parents ou lorsque le loyer est très bas par exemple), il peut être possible de dégager un disponible pour les créanciers en descendant en-deçà du montant du revenu d'intégration sociale augmenté des allocations familiales.

Par contre, la protection de la dignité humaine ne peut se faire efficacement que si les charges du ménage sont correctement évaluées. Il semble essentiel également de veiller à ce que le paiement des charges liées à l'éducation et à l'entretien des enfants (frais scolaires, soins, etc.) soit assuré durant la procédure. Cet objectif ne peut être atteint que si le médiateur de dettes établit un budget correct et détaillé des ressources et des dépenses du ménage qui tienne compte de la composition de famille. L'établissement du budget est la clef de voûte de l'établissement du plan. Or, bien souvent les charges du ménage ne sont pas correctement évaluées, certains postes sont sous-évalués, voire oubliés ou ne sont pas actualisés, aucune épargne n'est prévue pour les factures annuelles, les taxes, les impôts ou les assurances, les frais imprévus, etc.

Pour remédier à ces situations, la Plate-forme suggère divers amendements:

1. clarifier l'article 1675/9, § 4, afin qu'en aucun cas, même dans le cas d'un plan de règlement amiable, le pécule ne puisse être inférieur au revenu d'intégration sociale;

2. insérer un nouvel article 1675/9, § 4bis, qui disposerait: "*Le pécule mis à disposition par le médiateur doit permettre le paiement des charges indispensables au maintien de la dignité humaine du requérant et de sa famille. À cet effet, le médiateur judiciaire établit un budget détaillé et actualisé des ressources, des charges et du disponible du ménage, selon le modèle qui sera défini par le Roi. Ce budget tiendra compte de la composition de la famille et notamment du nombre d'enfants. Le montant total retenu pour les charges liées à l'entretien et à l'éducation des enfants ne pourra en aucun cas être inférieur au montant des allocations familiales. S'il s'avère que ce pécule est inférieur au*

van mening dat de wetgever prioritair en zonder enige dubbelzinnigheid moet vastleggen dat het leefloon een absoluut minimum is.

Wat het voorstel betreft om het leefloon te vermeerderen met de kinderbijslag, zijn de standpunten van de partners genuanceerder. Sommige bemiddelaars zijn inderdaad van mening dat het in bepaalde situaties (bijvoorbeeld, wanneer de verzoeker samenwoont met een persoon die inkomsten heeft, wanneer de verzoeker bij zijn ouders woont of als de huur heel laag is) mogelijk kan zijn geld vrij te maken voor de schuldeisers, waarbij een kleiner bedrag overblijft dan het leefloon vermeerdert met de kinderbijslag.

Het lijkt daarentegen evident dat de menselijke waardigheid slechts doeltreffend kan worden beschermd als de gezinslasten correct worden ingeschat. Verder vindt het Platform het van essentieel belang dat de betaling van de kosten voor het onderwijs en het onderhoud van de kinderen (schoolgeld, medische zorg enzovoort) tijdens de procedure wordt verzekerd. Die doelstelling kan enkel worden verwezenlijkt als de schuldbemiddelaar een correct en gedetailleerd budget opstelt van de inkomsten en uitgaven van het gezin, daarbij rekening houdend met de gezinssamenstelling. Het opstellen van een budget is de hoeksteen van de uitwerking van de schuldenregeling. Het Platform stelt echter vaak vast dat de gezinslasten niet correct worden begroot, dat bepaalde posten worden onderschat of zelfs over het hoofd gezien, dat geen geld opzij wordt gelegd voor de jaarlijkse facturen, taksen, belastingen, verzekeringen, onvoorzien kosten enzovoort.

Om voor die situaties een oplossing aan te reiken, stelt het Platform verschillende amendementen voor:

1. verduidelijken van artikel 1675/9, § 4, zodat het leefgeld in geen geval, zelfs niet bij een minnelijke aanzuiveringsregeling, lager kan zijn dan het leefloon;

2. opnemen van een nieuw artikel 1675/9, § 4bis, dat het volgende bepaalt: "*Het door de schuldbemiddelaar ter beschikking gestelde leefgeld moet toelaten om de kosten te betalen die onontbeerlijk zijn voor het behoud van de menselijke waardigheid van de verzoeker en zijn gezin. Hiertoel stelt de gerechtelijk bemiddelaar een gedetailleerd en actueel budget op van de inkomsten, de lasten en het besteedbare inkomen van het gezin, volgens een door de Koning vast te leggen model. Dat budget dient rekening te houden met de samenstelling van het gezin en met name het aantal kinderen. Het totale bedrag dat wordt gereserveerd voor het betalen van de kosten voor het onderhoud en het onderwijs van*

montant protégé en application des articles 1409 à 1412, l'accord écrit du requérant est nécessaire. Toutefois, le pécule ne peut en aucun cas être inférieur au revenu d'intégration sociale.”;

3. veiller à ce que le médiateur judiciaire établisse le pécule en évaluant correctement les ressources et les charges du ménage, c'est-à-dire en faisant un budget détaillé et actualisé lors de l'établissement du plan et veiller au contrôle du magistrat.

Pour ce faire, on insérerait un nouvel article 1675/10, § 2bis, dans le Code judiciaire, qui se lirait comme suit: *“Est repris dans le plan de règlement amiable le budget détaillé et actualisé des ressources, des charges et du disponible du ménage. Ce budget tiendra compte de la composition de famille et notamment du nombre d'enfants. Le montant total retenu pour les charges liées à l'entretien et l'éducation des enfants ne pourra en aucun cas être inférieur au montant des allocations familiales perçues par la famille.”;*

4. harmoniser les pratiques et prévoir l'utilisation d'une grille budgétaire standardisée dont le contenu sera arrêté par le Roi.

Article 2, 3°

(insertion d'un nouveau § 5 à l'article 1675/9 du Code judiciaire)

Cette disposition inclut dans le texte un nouveau paragraphe consacré au compte de médiation. Les points essentiels sont les suivants:

1. le compte est ouvert par le médiateur judiciaire au nom du débiteur médié;
2. le débiteur médié a accès aux informations du compte (consultation, réception des extraits);
3. le débiteur médié peut utiliser le compte à concurrence du pécule de médiation;
4. le débiteur médié peut disposer librement du compte après clôture ou révocation.

Pour la Plate-forme, il est louable de vouloir rendre la procédure plus transparente et éviter des situations telles que l'institution les rencontre encore dans la

de kinderen mag in geen geval lager zijn dan het bedrag van de kinderbijslag. Indien blijkt dat het leefgeld lager is dan het bedrag dat met toepassing van de artikelen 1409 tot 1412 beschermd wordt, is het akkoord van de verzoeker noodzakelijk. Het leefgeld mag echter in geen geval lager zijn dan het leefloon.”;

3. er op toeziend dat de gerechtelijk bemiddelaar het leefgeld vastlegt op basis van een correcte begroting van de inkomsten en lasten van het gezin, dat wil zeggen dat hij een gedetailleerd en actueel budget moet opmaken op het ogenblik dat de regeling wordt uitgewerkt, en ervoor zorgen dat daarop wordt toegezien door de magistraat.

Met het oog daarop: opnemen van een nieuw artikel 1675/10, § 2bis, in de wet: *“In de minnelijke aanzuiveringsregeling is het gedetailleerde en actuele budget opgenomen van de inkomsten, de lasten en het besteedbare inkomen van het gezin. Dat budget dient rekening te houden met de samenstelling van het gezin en met name het aantal kinderen. Het totale bedrag dat wordt gereserveerd voor het betalen van de kosten voor het onderhoud en het onderwijs van de kinderen mag in geen geval lager zijn dan het bedrag van de kinderbijslag dat het gezin ontvangt.”;*

4. de verschillende praktijken op het terrein harmoniseren en het gebruik invoeren van een standaard budgetformulier waarvan de inhoud door de Koning wordt vastgelegd.

Art. 2, 3°

(invoeging van een nieuwe § 5 in artikel 1675/9 van het Gerechtelijk Wetboek)

Deze bepaling behelst de invoeging van een nieuwe paragraaf met betrekking tot de schuldbemiddelingsrekening. De hoofdpunten zijn de volgende:

1. de rekening wordt geopend door de gerechtelijk bemiddelaar op naam van de schuldenaar;
2. de schuldenaar heeft toegang tot de gegevens van de rekening (raadpleging, ontvangst van de uittreksels);
3. de schuldenaar mag de rekening gebruiken tot een bedrag gelijk aan het leefgeld;
4. na de afsluiting of herroeping mag de schuldenaar vrij beschikken over de rekening.

Het Platform vindt de doelstelling lovendaardig (de procedure transparanter maken en bepaalde in de praktijk nog bestaande toestanden voorkomen, waar-

pratique, à savoir celles de débiteurs médiés qui se retrouvent sans revenus parce que le médiateur judiciaire a oublié de leur verser leur pécule mensuel.

La Plate-forme s'inscrit en accord avec les principes défendus à savoir:

- la nécessité de réglementer le statut du compte de la médiation de dettes (qui à ce jour n'est même pas mentionné dans la loi);

- le droit du débiteur médié d'avoir accès aux informations du compte. C'est d'autant plus important que dans certaines situations, souvent rencontrées en Flandre, le médiateur judiciaire va effectuer une guidance budgétaire et payer certaines factures pour le compte du débiteur médié (au cas par cas, cela peut aller du paiement des assurances et/ou taxes annuelles au paiement du loyer, du gaz et de l'électricité, des frais scolaires, etc.).

Par contre, en ce qui concerne la possibilité pour le débiteur médié de pouvoir utiliser le compte et d'y prélever le montant du pécule, l'avis de la majorité des praticiens est négatif. En effet, il semble:

- qu'il faudrait d'abord vérifier que ce soit praticable au niveau bancaire;

- qu'il existe ensuite un risque de fraude ou d'erreurs puisque le système bancaire actuel permet aux titulaires de comptes de procéder à des retraits multiples à des distributeurs différents au-delà des limites fixées dans un délai très rapproché, sans que les débits n'apparaissent immédiatement sur le compte. On ne pourrait donc pas garantir que le débiteur médié ne puisse pas dépasser la limite fixée au montant du pécule.

Les risques que comporte une cogestion du compte de médiation semblent dès lors trop importants par rapport à l'objectif poursuivi.

Cependant, la Plate-forme est d'avis, pour rendre la procédure plus transparente pour le débiteur médié et éviter les conflits, qu'il est opportun de revoir les informations à lui transmettre relativement au compte de médiation mais aussi notamment à l'avancement de la procédure. Dans de nombreux arrondissements (Bruxelles, Mons, Namur, Dinant), les magistrats encouragent déjà les médiateurs judiciaires à transmettre au débiteur médié le rapport annuel accompagné soit du double des extraits de compte (certaines banques transmettent au médiateur judiciaire les extraits en

bij schuldenaars zonder inkomsten vallen omdat de gerechtelijk bemiddelaar vergeten is hun maandelijks leefgeld te storten).

Het Platform gaat ook akkoord met de principes die hier worden verdedigd, namelijk:

- het statuut van de schuldbemiddelingsrekening moet worden gereglementeerd (tot op vandaag wordt de schuldbemiddelingsrekening zelfs niet vernoemd in de wet);

- de schuldenaar heeft het recht de gegevens van de rekening te raadplegen. Dat is des te belangrijker daar in sommige gevallen (deze praktijk komt veel voor in Vlaanderen) de gerechtelijk bemiddelaar aan budgetbegeleiding doet en bepaalde facturen voor rekening van de schuldenaar betaalt (afhankelijk van het geval kan dit gaan van de betaling van de verzekeringen en/of jaarlijkse belastingen tot de betaling van de huur, gas en elektriciteit, onderwijskosten enzovoort).

Wat daarentegen de mogelijkheid betreft dat de schuldenaar de rekening gebruikt en er het bedrag van het leefgeld afhaalt, brengt de meerderheid van de mensen uit de praktijk een negatief advies uit. Het lijkt immers dat:

- beter eerst wordt nagegaan of dat op het niveau van de bank haalbaar is;

- er vervolgens een risico bestaat op fraude of fouten aangezien het huidige banksysteem rekeninghouders toestaat op zeer korte tijd meerdere geldafhalingen te verrichten aan verschillende automaten, waarbij de totale afgehaalde som hoger kan zijn dan de vastgelegde limiet en waarbij die debetstanden niet onmiddellijk op de rekening worden geboekt. Er kan bijgevolg niet worden gegarandeerd dat de schuldenaar de limiet van het leefgeld niet kan overschrijden.

De risico's die een medebeheer van de schuldbemiddelingsrekening inhoudt, lijken ons dan ook te groot ten opzichte van het nagestreefde doel.

Om de procedure transparanter te maken voor de schuldenaar en om conflicten te vermijden, is het Platform echter wel van mening dat het opportuin is te herbekijken welke informatie aan de schuldenaar moet worden doorgespeeld met betrekking tot niet alleen de schuldbemiddelingsrekening, maar ook de voortgang van de procedure. In tal van arrondissementen (Brussel, Bergen, Namen, Dinant) is het reeds zo dat de magistraten de gerechtelijk schuldbemiddelaars aamoeiden om het jaarverslag, samen met een afschrift van de rekeninguittreksels (sommige banken bezorgen

double), soit du livre-journal, soit de l'historique des mouvements du compte.

La Plate-forme suggère dès lors deux amendements:

1. le débiteur médié devrait avoir un droit de consultation effectif sur le compte de la médiation soit via internet, soit via la transmission mensuelle des extraits de compte;

2. le débiteur médié devrait recevoir une copie du rapport annuel.

**Article 3 de la proposition de loi
(insertion d'un nouveau paragraphe 6
à l'article 1675/10 du Code judiciaire)**

Cette disposition vise à imposer une durée maximum absolue au plan amiabilisant égale à sept ans.

Même s'il n'existe pas de données statistiques à ce sujet, la Plateforme avance des durées de plan en moyenne très longues (huit ans). Par ailleurs, la durée proposée dans le plan ne démarre en général pas à la date d'admissibilité de la requête mais plutôt à celle de l'homologation du plan par le juge, la question n'étant pas réglée dans la loi. Sachant qu'il faut souvent un à deux ans voire plus entre la date d'admissibilité de la requête et l'homologation du plan, on est en pratique dans des durées moyennes de procédure trop longues (près de dix ans) qui ne correspondent plus à l'objectif premier du législateur.

Néanmoins, certains praticiens estiment que limiter la durée du plan de manière absolue à sept ans risquerait de mettre à mal les plans amiabiles dans lesquels on évite la vente de l'immeuble, résidence principale des requérants, en négociant avec les créanciers des plans plus longs (exemple: les jeunes familles de propriétaires qui ne retrouveront jamais un logement à un prix moindre que la mensualité du prêt hypothécaire de leur immeuble). Augmenter la durée d'un plan amiabilisant répond souvent au souhait des requérants d'éviter la vente de leur immeuble.

de uittreksels in tweevoud aan de gerechtelijk bemiddelaar), dan wel het journaal of nog een overzicht van de bewegingen op de rekening, aan de schuldenaar te bezorgen.

Bijgevolg stelt het Platform de volgende amendementen voor:

1. de schuldenaar moet kunnen beschikken over het recht om de schuldbemiddelingsrekening daadwerkelijk te raadplegen, hetzij via internet, hetzij via de maandelijkse bezorging van de rekeninguittreksels;

2. de schuldenaar moet een kopie van het jaarverslag ontvangen.

**Artikel 3 van het wetsvoorstel
(invoeging van een nieuwe § 6 in artikel 1675/10
van het Gerechtelijk Wetboek)**

Deze bepaling beoogt een absolute maximumduur van zeven jaar in te stellen voor de minnelijke regeling.

Hoewel statistische gegevens hierover ontbreken, kan men stellen dat die plannen doorgaans een zeer lange looptijd hebben (acht jaar). Overigens dient gezegd dat de in de regeling vooropgestelde looptijd doorgaans niet begint te lopen op de datum waarop het verzoek toelaatbaar wordt verklaard, maar wel op de datum van de homologatie van de regeling door de rechter (die kwestie wordt niet geregeld in de wet). Als men weet dat vaak een of twee jaar of zelfs meer tijd verstrijkt tussen de datum van de beschikking van toelaatbaarheid en de homologatie van de regeling, duurt de procedure in de praktijk gemiddeld erg lang (bijna tien jaar), wat niet in overeenstemming is met de hoofdbekommering van de wetgever.

Toch zijn sommige mensen uit de praktijk van mening dat, door de duur van de regeling in absolute zin te beperken tot maximaal zeven jaar, bepaalde minnelijke regelingen veel moeilijker haalbaar zullen zijn, zoals die waarbij de verkoop van de woning die de hoofdverblijfplaats is van de verzoekers, kan worden vermeden door met de schuldeisers langere afbetalingstermijnen te onderhandelen (bijvoorbeeld: jonge gezinnen die eigenaar zijn en die nooit een woning zullen vinden voor een prijs die lager ligt dan de maandelijkse aflossing van de hypothecaire lening voor hun huidige woning). De verzoekers zijn vaak vragende partij om de duur van de regeling te verlengen om zo de verkoop van hun woning te voorkomen.

De plus, d'aucuns soulignent que pour certains types de débiteurs (notamment les agriculteurs), les plans proposés sont généralement assez longs (au-delà de sept ans) afin de leur permettre de conserver leur patrimoine, qui est aussi leur outil de travail. De nouveau, ces plans plus longs sont nécessaires afin d'éviter la vente d'un bien immobilier indispensable à l'exercice de la profession du débiteur.

En outre, certains praticiens estiment que limiter de manière absolue la durée des plans amiables à sept ans risquerait de faire passer un mauvais message à la société civile. Hormis les cas malheureux où un plan amiable n'est pas possible car il demanderait des efforts trop importants, les créanciers doivent pouvoir envisager décemment un remboursement (partiel ou total) de leurs créances sur une durée plus longue que sept ans.

Enfin, dans certaines situations, il est également envisageable de proposer des plans amiables de moins de cinq ans. Il est donc important de laisser une marge de manœuvre au médiateur judiciaire.

La Plate-forme suggère les amendements suivants:

1. la durée du plan pourrait être laissée à l'appréciation du médiateur avec contrôle du juge, comme actuellement;

2. la durée de sept ans pourrait être indiquée comme référence maximale mais il doit être possible d'y déroger exceptionnellement moyennant motivation. Lors de l'homologation, le juge pourrait alors exercer un droit de regard sur la motivation invoquée par le médiateur judiciaire. Le requérant disposerait également d'un recours par la voie d'un appel;

3. la loi préciserait que le plan démarre à dater de l'admissibilité de la demande.

Article 4 de la proposition de loi

(*insertion d'un nouvel alinéa à l'article 1675/11, § 1er, du Code judiciaire*)

La durée de la phase amiable serait limitée à deux fois six mois. Il s'agirait d'une limite absolue.

1. Pratiques actuelles selon les arrondissements judiciaires

Sommigen benadrukken dan weer dat voor bepaalde categorieën van schuldenaars (bijvoorbeeld landbouwers) aanzuiveringsregelingen over een vrij lange duur (meer dan zeven jaar) worden voorgesteld om hen de kans te geven hun eigendom, die tevens hun werkinstroom is, te behouden. Ook hier zijn de langere regelingen nodig om de verkoop te vermijden van vastgoed dat onontbeerlijk is voor de uitoefening van het beroep van de schuldenaar.

Sommige mensen uit de praktijk zijn bovendien van oordeel dat het op absolute wijze beperken van de minnelijke regelingen tot een duur van maximaal zeven jaar een fout signaal kan zijn aan de civiele maatschappij. Buiten de spijtige gevallen waarin een minnelijke regeling niet mogelijk is omdat die te grote inspanningen zou vergen, moeten de schuldeisers redelijkerwijs kunnen overwegen een (gehele of gedeeltelijke) afbetaling van hun vorderingen toe te staan over een periode van méér dan zeven jaar.

In bepaalde gevallen, ten slotte, kan ook worden overwogen minnelijke regelingen van minder dan vijf jaar voor te stellen. Het is dus van belang de gerechtelijk bemiddelaar voldoende armslag te geven.

Het Platform stelt de volgende amendementen voor:

1. de duur van de minnelijke regeling moet aan de beoordeling van de bemiddelaar worden gelaten, met toezicht door de rechter zoals dat nu het geval is;

2. de duur van zeven jaar kan aangewezen zijn als referentiepunt maar het moet mogelijk zijn om daar, uitzonderlijk en mits gemotiveerd, van af te wijken. Bij de homologatie kan de rechter dan een inzagerecht uitoefenen op de door de gerechtelijk bemiddelaar aangehaalde motivering. Ook de verzoeker zou over een voorzieningsmogelijkheid moeten beschikken, in de vorm van een beroep;

3. de wet moet uitdrukkelijk bepalen dat de regeling begint te lopen op de datum van de beschikking van toelaatbaarheid.

Artikel 4 van het wetsvoorstel (*invoeging van een nieuw lid in artikel 1675/11, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek*)

De duur van de minnelijke fase zou beperkt worden tot twee maal zes maanden. Het zou gaan om een absolute limiet.

1. Gangbare praktijken in de verschillende gerechtelijke arrondissementen

À Namur et Dinant, le médiateur dispose d'un premier délai de six mois pour établir un projet. À l'issue de ce délai, il peut solliciter une prorogation au Tribunal qui sera d'office d'une année, moyennant envoi de rapports annuels. Sauf situations exceptionnelles, le médiateur doit avoir pris position quant aux facultés de remboursement à l'issue de ces deux périodes.

À Bruxelles, la prorogation du délai de six mois ne doit plus être demandée aux juges. Elle est accordée automatiquement sans même que le médiateur judiciaire ne doive obtenir une décision. En échange, les magistrats exigent un rapport à la fin de l'année qui suit la décision d'admissibilité. Dans ce rapport, le médiateur justifie les raisons de la prorogation des délais.

En province de Luxembourg, le médiateur de dettes ne doit plus non plus demander de prorogation. Des rapports annuels doivent être déposés tous les ans depuis l'admissibilité. Au plus tard dans les deux ans, un plan doit avoir été proposé ou un procès-verbal de carence envoyé sauf cas très exceptionnels et justifiés dans le rapport.

À Liège, le médiateur dispose également d'un délai de dix-huit mois pour établir son projet de plan sans devoir demander de prorogation. Le médiateur motive le dépassement du délai par courrier adressé au tribunal au terme du premier délai de six mois, puis de douze mois.

À Huy, le délai préconisé est de cinq cent jours.

2. Dans les faits

En pratique, un plan peut parfois être proposé dans l'année mais dans de nombreux cas, les situations sont instables et nécessitent plus de temps (par exemple lorsque le budget n'est pas stable: le requérant doit déménager, a perdu son emploi, des démarches pour augmenter les ressources n'ont pas encore abouti, etc.). Dès lors, imposer une limite absolue d'un an risque d'impliquer une révision très rapide du plan si la situation n'était pas stable lors de la proposition et d'engendrer des coûts supplémentaires de procédure pour les personnes.

In Namen en Dinant beschikt de bemiddelaar over een eerste termijn van zes maanden om een ontwerpregeling op te stellen. Na die termijn kan hij, mits hij de jaarverslagen verzendt, aan de Rechtbank een verlenging vragen die ambtshalve op één jaar wordt vastgesteld. Behoudens uitzonderlijke omstandigheden moet de bemiddelaar na afloop van deze twee termijnen een standpunt hebben ingenomen ten aanzien van de aflossingsmogelijkheden.

In Brussel hoeft de verlenging van de termijn van zes maanden niet meer te worden aangevraagd bij de rechter. Ze wordt automatisch toegekend zonder dat de bemiddelaar daarvoor zelfs maar een beslissing moet verkrijgen. In ruil eisen de magistraten dat een verslag wordt bezorgd op het einde van het jaar volgend op de beschikking van toelaatbaarheid. In dat verslag motiveert de bemiddelaar de redenen voor de verlenging van de termijnen.

Ook in de provincie Luxemburg hoeft de schuldbe-middelaar geen verlenging meer aan te vragen. De jaarverslagen moeten elk jaar vanaf de beschikking van toelaatbaarheid worden neergelegd. Uiterlijk binnen de twee jaar moet een regeling worden voorgesteld of moet een PV worden uitgeschreven dat het gebrek aan een regeling vaststelt, behalve in zeer uitzonderlijke gevallen die in het verslag worden gemotiveerd.

In Luik geldt dezelfde regeling: de bemiddelaar beschikt over een termijn van achttien maanden om zijn ontwerpregeling op te stellen, zonder dat hij daarvoor een verlenging moet aanvragen. De bemiddelaar motiveert de overschrijding van de termijn in een schrijven gericht aan de rechtbank, op het einde van de eerste termijn van zes maanden en vervolgens van twaalf maanden.

In Hoei bedraagt de vooropgestelde termijn 500 dagen.

2. In de praktijk

In de praktijk kan soms binnen het jaar een regeling worden voorgesteld, maar vaak zijn de situaties weinig stabiel en is meer tijd nodig (bijvoorbeeld wanneer het budget niet stabiel is: de verzoeker moet verhuizen, heeft zijn werk verloren, stappen die werden ondernomen om de inkomsten te vergroten hebben nog geen resultaat opgeleverd,...). Wanneer een absolute tijdslimiet van één jaar zou worden opgelegd, loopt men bijgevolg het risico dat de regeling al snel moet worden herzien als de situatie niet stabiel was op het ogenblik van het voorstel en dat bijkomende procedurekosten worden veroorzaakt ten laste van de schuldenaar.

Néanmoins, il est important de noter que pour les requérants un an d'incertitude, voire plus, est très long. Il est donc essentiel de maintenir le principe selon lequel le plan doit être proposé dans un délai de six mois, de veiller à ce que le requérant soit suffisamment tenu au courant de l'évolution de la procédure, qu'il puisse le cas échéant s'opposer à une prorogation de délai et qu'il ait un recours lorsqu'il estime que le médiateur traîne sans raison.

Par ailleurs, il faut également tenir compte de la durée réelle de la procédure et de l'effort fourni par le requérant.

Lorsque durant la phase préparatoire, des sommes d'argent sont prélevées, il est légitime d'en tenir compte et de faire démarrer le plan à la date d'admissibilité de la requête (introduction de la procédure) et pas deux ans plus tard ou plus lorsque le plan est homologué.

3. Suggestions d'amendements

Compte tenu de ce qui précède, la Plate-forme suggère les amendements suivants:

1. maintenir le délai de 6 mois prorogeable tel qu'il est prévu dans la loi. La première prorogation pourrait être automatique mais au-delà les demandes de prorogation devraient absolument faire l'objet d'une décision du tribunal afin de permettre au médié d'interjeter appel s'il estime que la prorogation n'est pas justifiée;

2. les raisons des demandes de prorogation devraient être expliquées dans le rapport annuel;

3. ce rapport annuel devrait être transmis au débiteur médié tous les ans à dater de l'admissibilité de la demande;

4. il faut faire démarrer le plan à la date d'admissibilité de la requête et non à la date d'homologation du plan.

Er dient evenwel te worden opgemerkt dat één jaar onzekerheid of méér voor de verzoekers wel erg lang duurt. Het is dan ook van essentieel belang om het principe te handhaven volgens welk de regeling binnen een termijn van zes maanden moet worden voorgesteld, om ervoor te zorgen dat de verzoeker voldoende op de hoogte wordt gehouden van de voortgang van de procedure, dat hij zich zo nodig kan verzetten tegen een verlenging van de termijn en dat hij beroep kan aantekenen als hij van mening is dat de bemiddelaar nodeloos talmt.

Bovendien moet ook rekening worden gehouden met de werkelijke duur van de procedure en met de door de bemiddelaar geleverde inspanningen.

Wanneer tijdens de voorbereidende fase geldsommen worden afgehouden, is het gegrond daar rekening mee te houden en de regeling te laten lopen vanaf de datum van de beschikking van toelaatbaarheid van het verzoek (inleiding van de procedure) en niet twee of meer jaar later wanneer de regeling wordt gehomologeerd.

3. Voorgestelde amendementen

Gelet op voorgaande beschouwingen suggereert het Platform de volgende amendementen:

1. de thans in de wet opgenomen verlengbare termijn van zes maanden moet worden behouden. De eerste verlenging zou automatisch kunnen zijn, maar nadien moeten de aanvragen tot verlenging absoluut het voorwerp uitmaken van een beslissing van de rechtbank, zodat de schuldenaar daartegen beroep kan aantekenen als hij van mening is dat de verlenging niet gerechtvaardigd is;

2. de redenen voor de aanvragen tot verlenging moeten in het jaarverslag worden opgenomen;

3. vanaf de beschikking van toelaatbaarheid van het verzoek moet dat jaarverslag jaarlijks aan de schuldenaar worden bezorgd;

4. de duur van de regeling moet beginnen lopen op de datum van toelaatbaarheid van het verzoek en niet op de datum van de homologatie van de regeling.

Article 5 de la proposition de loi

Article 5, 1°

(remplacement du paragraphe 1er de l'article 1675/17 du Code judiciaire)¹

Cette disposition prévoit l'agrément des médiateurs de dettes.

Dans plusieurs arrondissements (Bruxelles, Mons), les magistrats recommandent ou imposent déjà aux futurs médiateurs de suivre une formation. La proposition telle qu'elle est formulée peut cependant induire le risque de voir des conditions d'agrément différentes au nord et au sud du pays. La Plate-forme aurait plutôt plaidé pour la formation obligatoire des médiateurs judiciaires. Elle pense par ailleurs que cette formation devrait être suivie par l'ensemble des praticiens, qu'ils soient avocats, huissiers, notaires ou juristes et travailleurs sociaux des services de médiation de dettes.

La Plate-forme suggère dès lors de réécrire la modification comme suit:

“Peuvent seuls être désignés comme médiateurs de dettes: les avocats, les officiers ministériels ou les mandataires de justice, les institutions publiques ou les institutions privées agréées à cet effet par l'autorité compétente. Ces institutions font appel dans ce cadre à des personnes physiques répondant aux conditions fixées par l'autorité compétente.”

Pour être désignés comme médiateurs de dettes dans le cadre de la présente loi, il faut au préalable avoir suivi une formation qualifiante, par dérogation à l'article 67, § 1er, de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation. Le Roi fixe les modalités de cette formation. Les médiateurs déjà en exercice lors de la fixation de ces modalités bénéficient d'un délai de deux ans au plus, à dater de l'entrée en vigueur de la présente loi, pour se conformer à cette exigence.”

Article 5, 2°

(remplacement de l'alinéa 4 de l'article 1675/17, § 3, du Code judiciaire)

Cette disposition prévoit la communication du rapport annuel au médié.

¹ Voy. aussi l'amendement n° 3 de Mme Lambert (DOC 53 1410/002).

Artikel 5 van het wetsvoorstel

Art. 5, 1°

(vervanging van § 1 van artikel 1675/17 van het Gerechtelijk Wetboek)¹

Deze bepaling voorziet in een erkenning van de gerechtelijk schuldbemiddelaars.

In verschillende arrondissementen (Brussel, Bergen) vragen/eisen de magistraten reeds dat de toekomstige schuldbemiddelaars een opleiding volgen. Het voorliggende wetsvoorstel houdt echter het risico in dat het noorden en het zuiden van het land verschillende erkenningsvoorraarden zullen hanteren. Het Platform pleit veeleer voor een verplichte opleiding voor gerechtelijk schuldbemiddelaars en vindt bovendien dat die opleiding zou moeten worden gevolgd door alle mensen uit de praktijk: advocaten, deurwaarders, notarissen of juristen en sociaal workers die werkzaam zijn in een dienst voor schuldbemiddeling.

Bijgevolg suggereert het Platform de voorgestelde wijzigingsbepaling als volgt te herschrijven:

“Als schuldbemiddelaar kunnen slechts worden aangewezen: de advocaten, de ministeriële ambtenaren of de gerechtelijke mandatarissen, de overheidsinstellingen of de particuliere instellingen, die daartoe door de bevoegde overheid zijn erkend. Deze instellingen doen hiervoor een beroep op natuurlijke personen die aan de door de bevoegde overheid bepaalde voorwaarden voldoen.

Om in het kader van deze wet als schuldbemiddelaar te worden aangesteld, moet de betrokken eerst een opleiding gevolgd hebben, in afwijking van artikel 67, § 1, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet. De Koning legt de nadere regels van deze opleiding vast. De schuldbemiddelaars die reeds een mandaat uitoefenen op het ogenblik dat deze modaliteiten worden vastgelegd, beschikken over een termijn van maximaal twee jaar, te tellen vanaf de datum van inwerkingtreding van deze wet, om zich met deze eis in regel te stellen.”

Art. 5, 2°

(vervanging van het vierde lid van artikel 1675/17, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek)

Het wetsvoorstel voorziet in de bezorging van een jaarverslag aan de schuldenaar.

¹ Zie ook amendement nr. 3 van mevrouw Lambert (DOC 53 1410/002).

La Plate-forme avait déjà plaidé à de nombreuses reprises en ce sens. La communication d'un rapport annuel détaillé sur l'état de la procédure va dans le sens d'une meilleure communication et éviterait de nombreux conflits inutiles. Ce rapport est uniquement transmis au juge. À l'heure actuelle, selon la loi, le débiteur médié doit aller en prendre connaissance au greffe.

Dans la pratique, certains magistrats veillent déjà à ce que le débiteur médié reçoive une copie de ce rapport annuel. À Namur et Dinant, le Tribunal du travail impose au médiateur d'envoyer au débiteur médié une copie de son rapport annuel ainsi que la copie du livre-journal ou des extraits de compte. À Bruxelles, c'est le greffe qui envoie une copie du rapport annuel au débiteur médié. À Liège, la fiche financière avec mouvements du compte de médiation ou les extraits de compte doivent être joints à l'état d'honoraires annexé au rapport annuel.

La Plate-forme suggère ici aussi une série d'amendements:

1. certains rapports sont très succincts voire lacunaires. Il faudrait préciser dans la loi ce que doit contenir au minimum ce rapport et qu'il doit être rédigé de manière lisible pour le débiteur. Le rapport devrait décrire l'état de la procédure, les devoirs effectués par le médiateur, les motifs de la prolongation de délais, la situation sociale et financière actualisée de la personne (sous la forme d'une grille budgétaire standardisée reprenant différents postes dont la détermination aurait fait l'objet d'un arrêté royal) et les perspectives d'avenir, l'état du compte de la médiation et toute information que le médiateur estime utile;

2. le médiateur judiciaire devrait y joindre le double des extraits du compte de la médiation afin que le sort qui est réservé aux sommes prélevées soit transparent. Y serait joint soit l'historique des mouvements du compte de médiation, soit le double des extraits de compte;

3. certains médiateurs judiciaires considèrent que le rapport annuel ne doit être envoyé qu'après l'homologation du plan. Il conviendrait de préciser à l'article 1675/17, § 3, que le rapport est dû chaque année à dater de la décision d'admissibilité;

Voor een dergelijke wetswijziging heeft het Platform reeds vaak gepleit. De bezorging van een gedetailleerd jaarverslag over de voortgang van de procedure aan de schuldenaar zorgt voor een betere communicatie en kan vele nodeloze conflicten voorkomen. Dat verslag wordt nu enkel bezorgd aan de rechter en overeenkomstig de vigerende wet moet de schuldenaar zich tot de griffie wenden om het te kunnen inkijken.

In de praktijk zorgen sommige magistraten er nu reeds voor dat de schuldenaar een kopie van het jaarverslag ontvangt. In Namen en Dinant verplicht de rechtbank de bemiddelaar om een kopie van zijn jaarverslag naar de schuldenaar te sturen, alsook een kopie van het journaal of van de rekeninguitreksels. In Brussel stuurt de griffie een kopie van het jaarverslag naar de schuldenaar. In Luik moet het overzicht van de bewegingen op de bemiddelingsrekening of de rekeninguitreksels aan de staat van kosten en erelonen op het einde van het jaarverslag worden gevoegd.

Tevens stelt het Platform een aantal amendementen voor:

1. sommige verslagen zijn erg summier of zelfs onvolledig. De wet zou dus absoluut moeten voorschrijven welke informatie het verslag minimaal moet bevatten en dat die informatie in een voor de schuldenaar begrijpelijke taal moet worden opgesteld. Het verslag moet de voortgang van de procedure beschrijven, alsook de door de bemiddelaar uitgevoerde taken, de redenen voor de verlenging van de termijnen, de actuele maatschappelijke en financiële situatie van de betrokkenen (in de vorm van een standaard budgetformulier waarin de verschillende bij koninklijk besluit vast te leggen posten zijn opgenomen), de toekomstperspectieven, de stand van de schuldbemiddelingsrekening en alle overige informatie die de bemiddelaar nuttig acht;

2. er moet ook op worden toegezien dat de gerechtelijk bemiddelaar er een afschrift van de rekeninguitreksels van de bemiddelingsrekening bijvoegt, zodat de schuldenaar kan zien waarvoor de van de rekening gehaalde bedragen hebben gediend. Bij het verslag moet, hetzij een overzicht van de bewegingen op de bemiddelingsrekening, hetzij een afschrift van de rekeninguitreksels van de bemiddelingsrekening worden gevoegd;

3. sommige gerechtelijk bemiddelaars zijn de mening toegedaan dat het jaarverslag pas na de homologatie van de regeling moet worden verstuurd. Het wäre raadzaam om in artikel 1675/17, § 3, uitdrukkelijk te bepalen dat het verslag elk jaar moet worden toegestuurd, te rekenen van de datum van de beschikking van toelaatbaarheid;

4. la transmission pourrait être réalisée par le médiateur judiciaire mais dans ce cas les frais devraient être à sa charge ou à la charge du débiteur. Si la transmission est réalisée par le greffe, les frais devraient être à charge de l'État;

5. l'envoi du rapport annuel ne suffit pas: l'information relative au compte de la médiation devrait être plus fréquente afin de permettre aux personnes de suivre régulièrement les opérations qui sont effectuées par le médiateur judiciaire. Le débiteur médié choisira le mode d'information qui lui convient le mieux en fonction de sa situation: soit le médiateur lui fournit mensuellement le double des extraits de compte, soit le médiateur veille à ce que le requérant ait un accès qui lui permette de consulter le compte de médiation via internet;

6. le médiateur devrait avoir l'obligation de compléter, le cas échéant, l'envoi du rapport annuel par des explications orales en fonction de la situation du débiteur médié ou lorsque celui-ci en fait la demande.

II.1.2. — Exposé introductif du Vlaams Centrum Schuldbemiddeling

Observations préliminaires

Le Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (Centre flamand de médiation de dettes) souscrit à l'objectif de la proposition de loi consistant à "améliorer la qualité de l'aide et [à] continuer à considérer les personnes surendettées comme des citoyens à part entière".

Le VCS souligne cependant au préalable que nombreux d'autres points de la loi sur le règlement collectif de dettes devraient également être modifiés et/ou complétés. Il s'agit en outre d'éviter autant que possible le surendettement, notamment par le biais d'une inversion de la règle de droit commun relative à l'imputation des paiements².

Article 2, 2°, de la proposition de loi

Il est nécessaire d'avoir davantage de garanties que

² Le VCS renvoie à son dossier "10 jaar collectieve schuldenregeling. Visie, ervaringen en aanbevelingen van de erkende instellingen voor schuldbemiddeling in Vlaanderen", disponible sur son site internet <http://www.centrumschuldbemiddeling.be>.

4. het verslag kan door de gerechtelijk bemiddelaar worden verzonden, maar in dat geval worden de kosten betaald door hemzelf of door de schuldenaar. Als de griffie de verzending regelt, zijn de kosten ten laste van de Staat;

5. bovendien volstaat het niet om enkel het jaarverslag op te sturen: de betrokkenen moeten vaker informatie ontvangen over de bemiddelingsrekening zodat zij de door de gerechtelijk bemiddelaar uitgevoerde verrichtingen op regelmatige basis kunnen volgen. De schuldenaar moet zelf kunnen kiezen via welke weg hij die informatie wenst te ontvangen: ofwel bezorgt de bemiddelaar hem maandelijks een afschrift van de rekeninguitreksels, ofwel zorgt de bemiddelaar er voor dat de verzoeker de informatie over de bemiddelingsrekening via internet kan raadplegen;

6. de bemiddelaar heeft zo nodig de plicht het jaarverslag mondeling toe te lichten, afhankelijk van de situatie van de schuldenaar of als die daarom vraagt.

II.1.2. — Inleidende uiteenzetting van het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling

Voorafgaande opmerkingen

Het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling onderschrijft de doelstelling van het wetsvoorstel die erin bestaat "een betere hulpverlening te garanderen en mensen in overmatige schuldenlast als volwaardige burgers te blijven beschouwen".

Het VCS wijst er voorafgaandelijk echter op dat de wet op de collectieve schuldenregeling ook op heel wat andere punten gewijzigd en/of aangevuld zou moeten worden. Schuldenoverlast dient bovendien zoveel als mogelijk voorkomen te worden, onder meer door een omkering van de gemeenrechtelijke regeling inzake de toerekening van betalingen².

Artikel 2, 2°, van het wetsvoorstel

Er is een noodzaak aan meer garanties dat de schul-

² Het VCS verwijst naar zijn dossier "10 jaar collectieve schuldenregeling. Visie, ervaringen en aanbevelingen van de erkende instellingen voor schuldbemiddeling in Vlaanderen", beschikbaar op zijn website <http://www.centrumschuldbemiddeling.be>.

le débiteur recevra en temps opportun un pécule suffisamment élevé pour garantir la dignité humaine de toute la famille. Il ressort en effet des expériences vécues par les CAW et les CPAS flamands:

- que certaines personnes en règlement collectif de dettes ne perçoivent quelquefois pas de pécule (par exemple, en période de vacances);

- que certaines personnes en règlement collectif de dettes perçoivent quelquefois un pécule totalement insuffisant pour vivre dignement, si bien que de nouvelles dettes surviennent, que le non-paiement de certaines factures (l'impossibilité de les payer) entraîne des sanctions (par exemple, la dénonciation d'un contrat de fourniture) et/ou que le débiteur est renvoyé au CPAS pour obtenir une aide financière (le CPAS contribuant *de facto* à rembourser les dettes);

- que certains médiateurs de dettes ne tiennent pas suffisamment compte des charges familiales, la procédure de règlement collectif de dettes étant dans ce cas très dommageable pour les enfants.

La proposition d'ajouter cette garantie supplémentaire "sur papier" ne fera sans doute pas beaucoup avancer les choses. En effet, les règles actuelles sur le pécule minimal sont déjà enfreintes par certains médiateurs de dettes. En outre, il faut souvent disposer d'un pécule plus élevé que ces minima pour mener une vie décente.

Les garanties nécessaires sont donc surtout des garanties réelles (et non de simples garanties écrites) que le pécule payé sera suffisant. Cet objectif peut être atteint en obligeant les médiateurs de dettes à inclure, dans le plan de règlement amiable, un budget détaillé et actualisé de toutes les charges du ménage qui précise le montant mis à sa disposition pour couvrir ces charges. Le VCS renvoie à cet égard à l'amendement n° 2 de Mme Lambert (DOC 53 1410/002). Pour éviter l'omission de certaines dépenses du ménage, l'utilisation d'un modèle de relevé des dépenses peut être rendue obligatoire.

Il convient de prévoir l'audition de tous les membres du ménage (y compris, le cas échéant, des enfants les plus âgés) à plusieurs moments décisifs (par exemple, avant l'envoi du plan de règlement amiable, au cours des audiences où un plan judiciaire est imposé, lorsqu'une révision ou la révocation du plan est envisagée, etc.).

denaar tijdig een leefgeld ontvangt dat voldoende hoog is om de menselijke waardigheid van het hele gezin te garanderen. Uit de ervaringen van de Vlaamse OCMW's en CAW's blijkt immers dat:

- personen in collectieve schuldenregeling soms geen leefgeld ontvangen (bijvoorbeeld tijdens de vakantieperiode);

- personen in collectieve schuldenregeling soms een leefgeld ontvangen dat absoluut niet volstaat om menswaardig te kunnen leven, met als gevolg dat er nieuwe schulden ontstaan, dat het niet (kunnen) betalen van sommige facturen tot sancties leidt (bijvoorbeeld opzegging leveringscontract) en/of dat men de schuldenaar naar het OCMW doorverwijst voor financiële hulpverlening (waardoor het OCMW *de facto* de schulden mee afbetaalt);

- sommige schuldbemiddelaars te weinig rekening houden met de gezinslasten, waardoor de kinderen aanzienlijke nadelen ondervinden van de procedure collectieve schuldenregeling.

De voorgestelde toevoeging van deze extra "papieren" garantie zal wellicht weinig zoden aan de dijk brengen. Zo worden de huidige regels betreffende het minimale leefgeld reeds geschonden door sommige schuldbemiddelaars. Bovendien vereist een menswaardig leven meestal meer leefgeld dan deze minima.

Er is dus vooral nood aan reële (en geen louter papieren) garanties dat er voldoende leefgeld wordt uitbetaald. Dit kan door de schuldbemiddelaar te verplichten om in het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling een gedetailleerd en actueel overzicht van alle gezinsuitgaven op te nemen en te verduidelijken hoeveel leefgeld hiervoor ter beschikking wordt gesteld. Het VCS verwijst hier naar amendement nr. 2 van mevrouw Lambert (DOC 53 1410/002). Opdat bepaalde gezinsuitgaven niet over het hoofd gezien zouden worden, kan het verplicht hanteren van een model van uitgavenoverzicht opgelegd worden.

Het is aangewezen om op een aantal belangrijke sleutelmomenten (bijvoorbeeld vooraleer het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling wordt verzonden, op zittingen waar een gerechtelijke regeling wordt opgelegd, wanneer een herziening of een herroeping van de regeling overwogen wordt, enz.) alle gezinsleden (desgevallend ook de oudere kinderen) te laten horen.

Article 5, 2° (*meilleure information du débiteur*), et article 2, 3° (*instauration du “compte du règlement collectif de dettes”*), de la proposition de loi

Le VCS estime que des mesures supplémentaires sont nécessaires pour accroître la transparence de la procédure et l'autonomie de la personne dans le cadre du règlement collectif de dettes. Le respect de la dignité humaine suppose en effet non seulement que le pécule soit suffisant et payé à temps, mais aussi que la procédure soit suffisamment transparente, que la communication soit claire et suffisante et que le débiteur soit suffisamment associé à la procédure.

Il ressort néanmoins de l'expérience des CPAS et des CAW flamands que:

— certains médiateurs de dettes ne fournissent que des informations minimales, voire aucune information du tout, sur le déroulement de la procédure (le débiteur n'a donc aucune idée de ce qu'il advient de ses revenus, ou ne sait pas si un quelconque revenu est versé, quels paiements courants sont réalisés ou non par le médiateur de dettes, quelle part des dettes est déjà apurée, ce qu'il en est des honoraires et des frais du médiateur de dettes, etc.);

— le montant des honoraires et des frais portés en compte par le médiateur de dettes, le moment du paiement et l'identification des montants sur lesquels sont prélevés ces honoraires, sont souvent dénués de transparence et de clarté pour le débiteur;

— certains médiateurs de dettes se montrent impolis, voire parfois agressifs, face aux questions du débiteur (en le menaçant, par exemple, d'introduire une demande de révocation de la procédure).

L'instauration de l'obligation de transmettre au débiteur une copie du rapport (annuel) et du droit à l'information concernant le compte de médiation est une bonne chose. Ce n'est toutefois pas suffisant.

En donnant au débiteur la possibilité d'effectuer des opérations sur le compte de médiation, la proposition de loi va toutefois trop loin. On peut en effet se demander si la banque sera en mesure de contrôler que les opérations effectuées par le débiteur ne dépassent pas les limites du pécule. On s'expose dès lors à un risque de fraude et d'erreurs.

Le VCS formule trois propositions:

1. La loi devrait également être complétée par des règles concernant le contenu minimum du rapport

Artikel 5, 2° (*betere informatieverstrekking aan de schuldenaar*), en artikel 2, 3° (*invoering van de schuldbemiddelingsrekening*), van het wetsvoorstel

Bijkomende maatregelen die de transparantie van de procedure en de zelfredzaamheid van de persoon in collectieve schuldenregeling verhogen, zijn voor het VCS een noodzaak. De menselijke waardigheid veronderstelt immers niet alleen dat er voldoende en tijdig leefgeld wordt uitbetaald, maar ook dat de procedure voldoende transparant is, dat er duidelijk en voldoende gecommuniceerd wordt en dat de schuldenaar voldoende betrokken wordt bij de procedure.

Uit de ervaringen van de Vlaamse OCMW's en CAW's blijkt echter dat:

— sommige schuldbemiddelaars op een minimale of zelfs geen enkele wijze communiceren over het verloop van de procedure (waardoor de schuldenaar absoluut geen zicht heeft op wat er met zijn/haar inkomsten gebeurt, of er überhaupt inkomsten worden gestort, welke lopende betalingen door de schuldbemiddelaar wel of niet worden gedaan, hoeveel schulden er al afbetaald zijn, hoe het zit met de erelonen en kosten van de schuldbemiddelaar, enz.);

— het voor de schuldenaar vaak ondoorzichtig en onduidelijk is hoeveel kosten en erelonen de schuldbemiddelaar aanrekt en op welke momenten en van welke bedragen dit wordt afgehouden;

— sommige schuldbemiddelaars onbeleefd en soms zelfs agressief reageren op vragen van de schuldenaar (bv. dreiging met een verzoek tot herroeping van de procedure).

De invoering van de verplichting om een kopie van het (jaar)verslag aan de schuldenaar te bezorgen en van het recht op informatie betreffende de schuldbemiddelingsrekening, valt toe te juichen. Dit is echter niet voldoende.

De schuldenaar de mogelijkheid geven om verrichtingen uit te voeren op de schuldbemiddelingsrekening is echter een brug te ver. Het is immers de vraag of de bank in staat zal zijn om te controleren of de schuldenaar slechts verrichtingen uitvoert binnen de beperkingen van het leefgeld. Fraude en vergissingen riskeren zich dus voor te doen.

Het VCS formuleert drie voorstellen:

1. De wet zou ook aangevuld moeten worden met regels betreffende de minimale inhoud van het (jaar)

(annuel) (comme c'est par exemple déjà prévu dans la législation sur les faillites).

2. Pour que les débiteurs soient effectivement informés, il sera souvent nécessaire de donner des explications orales. La loi devrait dès lors être également complétée par une obligation générale d'information dans le chef du médiateur de dettes (analogique à la disposition prévue dans le cadre de l'administration provisoire). Il faudrait également prévoir que le projet de plan de règlement amiable ne puisse être envoyé qu'après concertation avec le débiteur et éventuellement aussi avec sa personne de confiance.

3. Plutôt que de laisser le débiteur procéder lui-même à des opérations sur le compte du règlement collectif de dettes, il est préférable de prévoir une procédure efficiente et rapide de règlement des différends entre le débiteur et le médiateur de dettes (par exemple en ce qui concerne le pécule ou la communication déficiente).

**Article 3 (*durée du plan de règlement amiable*)
et article 4 (*phase préparatoire*)
de la proposition de loi**

Afin de garantir un “*fresh start*” dans un délai raisonnable, il est essentiel que le médiateur de dettes envoie sans tarder le projet de plan de règlement amiable et que la durée de celui-ci ne soit pas démesurément longue.

Il n'est pas souhaitable de fixer un délai maximum absolu d'un an pour élaborer un plan de règlement amiable. Dans des situations instables il n'est, en effet, pas toujours possible de concrétiser un plan de règlement amiable bien ficelé dans le délai d'un an. Il n'est pas non plus souhaitable de fixer un délai maximum absolu d'un an pour le plan de règlement amiable. Pour les personnes qui souhaitent conserver leur logement il peut, par exemple, être utile de proposer un délai plus long aux créanciers.

Le VCS formule quatre propositions:

1. Il s'impose de mieux contrôler les travaux des médiateurs de dettes et de mettre en place une procédure disciplinaire plus efficace pour ceux qui ne s'acquittent pas convenablement de leur tâche. L'auditorat du travail pourrait jouer un rôle actif en la matière.

2. Le droit à l'assistance d'une personne de confiance devrait être inscrit dans la loi (à l'instar de ce qui est prévu pour l'administration provisoire). Cette personne

verslag (zoals bijvoorbeeld reeds voorzien is in de Faillissementswet).

2. Opdat schuldenaars daadwerkelijk geïnformeerd raken, zal het vaak nodig zijn om mondelinge toelichting te verschaffen. De wet zou derhalve ook aangevuld moeten worden met een algemene plicht tot informatieverschaffing in hoofde van de schuldbemiddelaar (analoog aan hetgeen voorzien is bij het voorlopig bewind). Er zou tevens voorzien moeten worden dat het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling pas verzonken mag worden na hierover overleg gepleegd te hebben met de schuldenaar en eventueel ook met diens vertrouwenspersoon.

3. Eerder dan de schuldenaar zelf bewerkingen te laten verrichten op de schuldbemiddelingsrekening, is er nood aan een efficiënte en snelle procedure voor de beslechting van geschillen tussen de schuldenaar en de schuldbemiddelaar (bijvoorbeeld inzake het leefgeld of inzake de gebrekige communicatie).

Artikel 3 (*looptijd van de minnelijke aanzuiveringsregeling*) en artikel 4 (*voorbereidende fase*) van het wetsvoorstel

Teneinde de “*fresh start*” binnen een redelijke termijn te garanderen, is het essentieel dat de schuldbemiddelaar niet talmt met de verzending van het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling en dat de looptijd hiervan niet onredelijk lang is.

Een absolute maximumtermijn van een jaar om een minnelijke aanzuiveringsregeling uit te werken is niet wenselijk. Bij instabiele situaties is het immers niet altijd mogelijk om binnen het jaar een goed onderbouwde minnelijke aanzuiveringsregeling te bewerkstelligen. Een absolute maximumtermijn voor de minnelijke aanzuiveringsregeling is evenmin wenselijk. Voor personen die hun woning wensen te behouden kan het bijvoorbeeld nuttig zijn om een langere termijn voor te stellen aan de schuldeisers.

Het VCS formuleert vier voorstellen:

1. Er is nood aan een beter toezicht op de werkzaamheden van de schuldbemiddelaar en aan een meer efficiënte tuchtprocedure voor schuldbemiddelaars die hun opdracht niet naar behoren uitvoeren. Het arbeidsauditoraat zou in dit verband een actieve rol kunnen opnemen.

2. Het recht op bijstand van een vertrouwenspersoon zou in de wet ingeschreven moeten worden (analoog aan hetgeen voorzien is bij het voorlopig bewind). Deze

de confiance devrait être associée à la procédure à différents moments-clé (par exemple lors des audiences, lors de l'envoi du plan de règlement amiable, etc.).

3. Le principe de la fixation d'un délai maximum de sept ans pour ce qui est du plan de règlement amiable est acceptable, moyennant la possibilité d'y déroger de manière motivée. Le règlement amiable devrait par ailleurs prendre cours à la date de la décision d'admissibilité (sans qu'il faille attendre l'homologation du plan de règlement amiable).

4. Aux fins de garantir la sécurité juridique, il convient d'inscrire également dans la loi l'obligation de faire figurer un certain nombre de rubriques dans le plan de règlement amiable. Nous songeons notamment à une rubrique détaillée relative au pécule (telle partie assume telles dépenses), ainsi qu'à la réserve à constituer pour les dépenses inattendues du débiteur, à une rubrique afférente au remplacement en cas d'absence du médiateur de dettes (par exemple à la suite d'une maladie, de congés, etc.), à une rubrique concernant la contribution escomptée au pécule des personnes qui vivent sous le même toit que le débiteur et n'ont pas la qualité de partie requérante (partenaire, père ou mère, enfant adulte, etc.), à une rubrique relative aux enfants (comment garantir à ceux-ci une existence conforme à la dignité humaine?), etc.

Article 5, 1°, de la proposition de loi

Il est effectivement indispensable de mieux garantir que tous les médiateurs de dettes se préoccupent également de l'aspect humain du dossier. Il est toutefois permis de se demander en quoi consisteront le cas échéant les conditions d'agrément. Le Centre flamand de médiation de dettes propose de veiller à ce que tous les médiateurs de dettes acquièrent des aptitudes socio-agogiques et d'imposer une formation à ces derniers (par analogie avec l'article 27 de la loi sur les faillites). Le Centre renvoie à cet égard à l'amendement n° 3 de Mme Lambert (DOC 53 1410/002).

vertrouwenspersoon moet op verschillende sleutelmomenten betrokken worden bij de procedure (bijvoorbeeld als de zaak op zitting komt, als het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling verzonden wordt, enz.).

3. Een maximumtermijn van zeven jaar voor de minnelijke aanzuiveringsregeling als principe is aanvaardbaar, maar het afwijken hiervan mits motivatie moet mogelijk blijven. Tegelijkertijd zou de aanzuiveringsregeling moeten beginnen te lopen op datum van de toelaatbaarheid (en niet pas op datum van de homologatie van de minnelijke aanzuiveringsregeling).

4. In het kader van de rechtszekerheid zou de wet aangevuld moeten worden met de verplichting om in het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling een aantal rubrieken op te nemen. Er valt onder meer te denken aan een gedetailleerde rubriek betreffende het leefgeld (welke partij betaalt welke uitgaven) en betreffende de reserve voor onverwachte uitgaven van de schuldenaar; een rubriek betreffende de vervanging in geval van afwezigheid van de schuldbemiddelaar (bijvoorbeeld bij ziekte, verlof, enz.); een rubriek betreffende de verwachte bijdrage in het leefgeld van de niet-verzoekende medebewoners (partner, ouder, volwassen kind, enz.); een rubriek betreffende de kinderen (hoe wordt hun menswaardig bestaan gegarandeerd?), enz.

Artikel 5, 1°, van het wetsvoorstel

Er is inderdaad nood aan meer garanties dat alle schuldbemiddelaars oog hebben voor "de mens achter het dossier". De vraag is echter hoe de erkenningsvoorraarden desgevallend ingevuld zullen worden. Het VCS stelt voor dat elke schuldbemiddelaar sociaal-agogische vaardigheden aanleert en dat het volgen van een opleiding verplicht wordt (naar analogie met artikel 27 van het Faillissementswet). Het VCS verwijst hier naar amendement nr. 3 van mevrouw Lambert (DOC 53 1410/002).

II.1.3. — Exposé introductif de l'Observatoire du Crédit et de l'Endettement

M. Didier Noël (OCE) dépose une note écrite comprenant le point de vue de l'Observatoire et ses suggestions complémentaires.

A. Position par rapport au texte de la proposition et des amendements

Article 2 de la proposition

Article 2, 2°
(*pécule à la disposition du débiteur requérant*)

1. Quant à la proposition initialement déposée (DOC 53 1410/001)

L'Observatoire est favorable à ce que le pécule soit dans tous les cas majoré du montant des allocations familiales que le débiteur requérant doit percevoir. En effet, ces revenus sont en principe insaisissables et inaccessibles en vertu de l'article 1410, § 2, du Code judiciaire. S'agissant de sommes qui sont tout au plus égales aux frais réels d'entretien et d'éducation des enfants, il n'existe aucune raison objective justifiant que la somme destinée à désintéresser les créanciers englobe tout ou partie de ces allocations. Dès lors, il y a lieu de protéger le débiteur requérant qui pourrait être amené à marquer son accord sur une telle dérogation.

Le médiateur de dettes et le juge devraient bien entendu tenir compte de cette majoration lorsqu'il s'agira de modaliser le pécule en fonction des enfants et du nombre d'enfants que comporte la famille du débiteur requérant: en effet, une partie au moins des charges liées spécifiquement à la présence de ces enfants sont couvertes par les allocations familiales.

2. Quant à l'amendement n° 1 (DOC 53 1410/002)

L'Observatoire est favorable à l'indexation du pécule non par rapport à l'indice santé, mais par rapport à l'évolution de l'indice des prix à la consommation et ce, par analogie à ce qui est prévu pour l'indexation des montants de revenus insaisissables et inaccessibles (article 1409, § 2, du Code judiciaire).

Ainsi, l'indexation devrait être effectuée le jour anniversaire de la fixation du pécule en tenant compte de l'évolution ayant affecté l'indice des prix à la consommation du mois précédent celui où l'indexation intervient

II.1.3. — Inleidende uiteenzetting van het Observatorium Krediet en Schuldenlast

De heer Didier Noël (OKS) dient een schriftelijke nota in met het standpunt van het Observatorium en zijn aanvullende voorstellen.

A. Standpunt over het wetsvoorstel en de amendementen

Artikel 2 van het wetsvoorstel

Artikel 2, 2° (*leefgeld ter beschikking van de verzoekende schuldenaar*)

1. Wat het ingediende basiswetsvoorstel betreft (DOC 53 1410/001)

Het OKS is er voorstander van dat het leefgeld in alle gevallen wordt verhoogd met het bedrag van de kinderbijslag dat de verzoekende schuldenaar moet ontvangen. Die inkomsten zijn in principe immers niet vatbaar voor beslag en onoverdraagbaar krachtens artikel 1410, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek. Aangezien het gaat om bedragen die in het beste geval gelijk zijn aan de werkelijke kosten voor het onderhoud en de opvoeding van de kinderen, bestaat er geen enkele objectieve reden die verantwoordt dat die kinderbijslag geheel of ten dele deel uitmaakt van het bedrag dat bedoeld is om de schuldeisers te betalen. De verzoekende schuldenaar die met een dergelijke afwijking zou kunnen instemmen, moet dus worden beschermd.

De schuldbemiddelaar en de rechter zouden uiteraard die verhoging in aanmerking moeten nemen wanneer het leefgeld wordt aangepast om rekening te houden met de kinderen en met het aantal kinderen van het gezin van de verzoekende schuldenaar: de lasten die specifiek met de aanwezigheid van die kinderen gepaard gaan, worden immers minstens gedeeltelijk gedekt door de kinderbijslag.

2. Wat amendement nr. 1 betreft (DOC 53 1410/002)

Het OKS is voorstander van de indexering van het leefgeld, maar niet op grond van de gezondheidsindex, wel van de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen, naar analogie van wat wordt bepaald voor de indexering van het bedrag van de niet voor beslag of overdracht vatbare inkomsten (artikel 1409, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek).

Zo zou de indexering moet plaatsvinden op de verjaardag van de bepaling van het leefgeld, rekening houdend met de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand die voorafgaat aan die waarin de

par rapport à l'indice des prix à la consommation du mois précédent celui où le pécule a été fixé.

En effet, le choix de ce type d'indice se justifie par le fait qu'il s'agit, en ce qui concerne l'indexation des montants de revenus insaisissables comme en ce qui concerne l'indexation du pécule de médiation, de s'assurer que le débiteur dispose d'un revenu minimum lui permettant de mener une vie conforme à la dignité humaine.

Par ailleurs, si l'indexation des montants des revenus insaisissables (qui constitue un des seuils minimaux pour la fixation du pécule) existe déjà dans notre législation, elle n'implique pas pour autant que le pécule lui-même soit adapté à l'évolution du coût de la vie (dans l'hypothèse où le pécule est, de toute façon, supérieur aux montants de revenus insaisissables).

Pour l'Observatoire, le texte de l'article 1675/14, § 2, du Code judiciaire doit être interprété comme permettant de saisir le juge par simple déclaration écrite déposée au greffe de toute difficulté entravant l'élaboration d'un plan, en ce compris un différend qui concerne la fixation du montant du pécule.

Par contre, l'Observatoire n'est pas favorable à ce que le montant destiné aux créanciers soit déterminé avant la fixation du pécule. D'une part parce que le remboursement des créanciers n'est pas garanti tandis que le pécule doit être suffisant pour permettre au débiteur requérant et à sa famille de vivre décemment (il ne peut donc se réduire à un solde). D'autre part parce que le montant destiné aux créanciers pourra varier durant l'exécution du plan en fonction de l'évolution des revenus et du pécule du débiteur requérant.

3. Suggestion alternative de l'Observatoire

L'Observatoire suggère plutôt que le pécule soit déterminé avant le montant destiné aux créanciers qui représentera la différence entre la partie des revenus du débiteur requérant conservée par le médiateur et ce pécule.

4. Suggestions complémentaires de l'Observatoire

1° L'Observatoire suggère de remédier au fait que le pécule n'est pas toujours mis à la disposition du débiteur requérant suffisamment rapidement après que

indexering wordt toegepast ten aanzien van het indexcijfer van de consumptieprijsen van de maand voorafgaand aan die waarin het leefgeld werd vastgesteld.

De keuze voor dat soort van index is gerechtvaardigd door het feit dat het, zowel wat de indexering van de niet voor beslag vatbare bedragen als de indexering van het leefgeld betreft, zaak is ervoor te zorgen dat de schuldenaar over een minimuminkomen beschikt dat hem de mogelijkheid biedt een leven te leiden dat in overeenstemming is met de menselijke waardigheid.

Anderzijds bestaat de indexering van de niet voor beslag vatbare inkomsten (die een van de minimale drempels voor de bepaling van het leefgeld is) weliswaar al in onze wetgeving, maar die impliceert echter niet dat het leefgeld zelf wordt aangepast aan de evolutie van de kosten van levensonderhoud (in de veronderstelling dat het leefgeld in ieder geval hoger ligt dan de niet voor beslag vatbare inkomsten).

Volgens het OKS moet aan artikel 1675/14, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek de uitleg worden gegeven dat om het even welke moeilijkheid die de uitwerking van een regeling onmogelijk maakt, met inbegrip van een onenigheid over de bepaling van het bedrag van het leefgeld, aanhangig kan worden gemaakt bij de rechter, aan de hand van een gewone schriftelijke verklaring die ter griffie wordt ingediend.

Het OKS is er daarentegen geen voorstander van dat het voor de schuldeisers bestemde bedrag vóór de bepaling van het leefgeld wordt vastgesteld. Eensdeels omdat de afbetaling van de schuldeisers niet gewaarborgd is, terwijl het leefgeld moet volstaan om de verzoekende schuldenaar en zijn gezin de mogelijkheid te bieden een menswaardig leven te leiden (het mag dus niet beperkt worden tot een saldo); anderdeels omdat het voor de schuldeisers bestemde bedrag tijdens de uitvoering van de regeling kan schommelen naargelang de evolutie van de inkomsten en van het leefgeld van de verzoekende schuldenaar.

3. Alternatief voorstel van het OKS

Het OKS stelt veeleer voor dat het leefgeld wordt bepaald vóór het voor de schuldeisers bestemde bedrag wordt vastgesteld. Dat bedrag zal het verschil zijn tussen het gedeelte van de inkomsten van de verzoekende schuldenaar dat de bemiddelaar bijhoudt en dat leefgeld.

4. Aanvullende voorstellen van het OKS

1° Het OKS stelt voor dat een oplossing wordt gevonden voor het probleem dat de verzoekende schuldenaar niet altijd snel genoeg het leefgeld ontvangt nadat de be-

la décision d'admissibilité a été notifiée (les débiteurs de revenus ont alors l'obligation de verser entre les mains du médiateur les sommes qu'ils doivent au débiteur requérant).

La solution consisterait à prévoir que l'obligation pour les débiteurs de revenus d'effectuer tout paiement entre les mains du médiateur prenne cours le premier jour du second mois qui suit le prononcé de la décision d'admissibilité (modification partielle de l'article 1675/7, § 6, du Code judiciaire).

De cette manière, le débiteur requérant pourrait toujours disposer de revenus suffisants pour assumer ces charges courantes le temps que le pécule soit fixé de commun accord et par écrit entre lui et le médiateur. À défaut d'accord et par simple déclaration écrite déposée au greffe par la partie la plus diligente, le juge devrait pouvoir statuer sur ce point au plus tôt et le médiateur prendre ses dispositions pour que le versement régulier et en temps utile de ce pécule s'effectue sans problème. Entre le premier jour du second mois suivant la décision d'admissibilité et la fixation du pécule, le montant de celui-ci serait égal à la partie insaisissable des revenus du débiteur requérant (modification et ajout à l'article 1675/9, § 4, du Code judiciaire).

2° Lorsqu'il détermine le montant du pécule au début de la procédure (montant provisoire) et dans le cadre de son projet de plan amiiable, le médiateur de dettes devrait, si le pécule est inférieur à la partie insaisissable des revenus du débiteur requérant, motiver de manière spéciale cette dérogation comme le juge doit le faire en pareil cas dans le cadre d'un plan judiciaire (modification et ajout à l'article 1675/9, § 4, et à l'article 1675/10 du Code judiciaire).

3° La référence que constitue la partie insaisissable des revenus devrait être régulièrement adaptée par rapport aux montants jugés nécessaires pour mener une vie décence et qui seraient déterminés et actualisés de manière objectivée. Il conviendrait dès lors de prévoir que, préalablement à l'adaptation, à la fin de chaque année, des montants insaisissables à l'évolution de l'indice des prix à la consommation, le Roi consulte les institutions ou les personnes qu'il désigne afin de vérifier de manière objective si la partie insaisissable des revenus découlant de l'application des articles 1409 et

schikking van toelaatbaarheid ter kennis werd gebracht (de schuldenaars van inkomsten moeten de bedragen die zij aan de verzoekende schuldenaar verschuldigd zijn, dan aan de bemiddelaar overmaken).

De oplossing zou erin bestaan te bepalen dat de verplichting voor de schuldenaars alle betalingen in handen van de bemiddelaar te doen, ingaat de eerste dag van de tweede maand na de uitspraak van de beschikking van toelaatbaarheid (gedeeltelijke wijziging van artikel 1675/7, § 6, van het Gerechtelijk Wetboek).

Op die manier zou de verzoekende schuldenaar altijd over voldoende inkomsten kunnen beschikken voor de courante lasten in afwachting dat het leefgeld schriftelijk wordt bepaald in gemeen overleg tussen hemzelf en de bemiddelaar. Voorts zou bij ontstentenis van een akkoord en door een gewone schriftelijke verklaring die door de meest gerede partij ter griffie wordt neergelegd, de rechter zo snel mogelijk over dat punt uitspraak moeten kunnen doen en zou de bemiddelaar maatregelen kunnen nemen zodat dit leefgeld probleemloos regelmatig en tijdig wordt uitbetaald. Tussen de eerste dag van de tweede maand na de beschikking van toelaatbaarheid en de vaststelling van het leefgeld zou het bedrag van dat leefgeld gelijk zijn aan het niet voor beslag vatbare gedeelte van de inkomsten van de verzoekende schuldenaar (wijziging van en toevoeging aan artikel 1675/9, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek).

2° Indien het leefgeld lager ligt dan het niet voor beslag vatbare gedeelte van de inkomsten van de verzoekende schuldenaar, moet de bemiddelaar bij het bepalen van het bedrag van het leefgeld bij aanvang van de procedure (voorlopig bedrag) en in het kader van zijn ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling, die afwijking speciaal met redenen omkleiden, zoals de rechter dat in een dergelijk geval moet doen in het kader van een gerechtelijke aanzuiveringsregeling (wijziging van en toevoeging aan de artikelen 1675/9, § 4 en 1675/10 van het Gerechtelijk Wetboek).

3° Het niet voor beslag vatbaar gedeelte van de inkomsten is een referentie die regelmatig zou moeten worden aangepast aan de bedragen die worden beschouwd als noodzakelijk om een menswaardig leven te kunnen leiden en die objectief zouden worden bepaald en bij de tijd gebracht. Derhalve zou moeten worden bepaald dat de Koning, alvorens Hij op het einde van elk jaar de niet voor beslag vatbare bedragen aanpast aan het indexcijfer van de consumptieprijs, de door Hem aangewezen instellingen of personen raadpleegt, om objectief na te gaan of het niet voor beslag vatbare

suivants est suffisante pour mener une vie conforme à la dignité humaine (modification partielle de l'article 1409, § 2, du Code judiciaire).

Article 2, 1° et 3° (*compte de la médiation*)

1. Position de l'Observatoire

L'Observatoire n'est pas favorable à ces dispositions proposées.

Un compte "cogéré" par le débiteur requérant et le médiateur tel que l'envisage cette proposition est techniquement très difficile à mettre en œuvre. De plus, le débiteur requérant ne peut aggraver son passif en n'assumant pas des charges courantes à partir du pécule, dont le montant doit être suffisant pour les prendre en charge. Si tel n'était pas le cas, il appartient au débiteur requérant de convenir avec le médiateur d'un pécule majoré et, si aucun accord ne peut être trouvé entre eux à ce sujet, d'inviter le juge à trancher ce point au plus tôt de manière à ce que le débiteur requérant ne doive pas contracter de nouvelles dettes. Par ailleurs, le médiateur doit constituer périodiquement une provision non seulement pour le paiement de ses honoraires et de ses frais, mais également pour le paiement des charges dont la fréquence est annuelle ou qui sont payables à des termes plus longs que le mois et des charges imprévisibles (telles que certains frais liés aux soins de santé). Il s'agit d'une méthode déjà largement pratiquée et qui pourrait être imposée légalement. Il convient de ne pas sous-estimer le montant du pécule nécessaire au paiement des charges courantes et au maintien d'une vie digne pour le débiteur requérant et sa famille, d'anticiper l'éventuelle insuffisance du montant de ce pécule en sollicitant sa majoration en temps utile et de ne pas ignorer la survenance possible d'imprévus.

L'information du débiteur requérant, la transparence à son égard de la gestion du "compte de la médiation" et le retard dans la mise à disposition du pécule appellent d'autres solutions.

2. Suggestion alternative de l'Observatoire

Pour l'Observatoire, il serait souhaitable et techniquement possible de permettre au débiteur requé-

gedeelte van de inkomsten dat uit de toepassing van de artikelen 1409 en volgende voorvloeit, toereikend is om een leven te leiden dat in overeenstemming is met de menselijke waardigheid (gedeeltelijke wijziging van artikel 1409, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek).

Artikel 2, 1° en 3° (*schuldbemiddelingsrekening*)

1. Standpunt van het OKS

Het OKS is tegen de voorgestelde bepalingen gekant.

Een gezamenlijk door de verzoekende schuldenaar en de bemiddelaar beheerde rekening, zoals het voorliggende wetsvoorstel die voor ogen heeft, is technisch zeer moeilijk toe te passen. Bovendien mag de verzoekende schuldenaar zijn passief niet verergeren door courante lasten niet te betalen met het leefgeld, waarvan het bedrag toereikend moet zijn om die kosten voor zijn rekening te kunnen nemen. Mocht zulks niet het geval zijn, dan moet de verzoekende schuldenaar met de bemiddelaar een hoger leefgeld overeenkomen en, als zij daarover niet tot een akkoord kunnen komen, dan moet de verzoekende schuldenaar de rechter verzoeken zo snel mogelijk daarover een beslissing te nemen, zodat de verzoekende schuldenaar geen nieuwe schulden moet aangaan. Voorts moet de bemiddelaar periodiek een provisie aanleggen, niet alleen voor de betaling van zijn honoraria en zijn kosten, maar ook voor de betaling van de lasten die jaarlijks terugkomen of die op langere termijn dan een maand moeten betaald worden en van de onvoorzienbare kosten (zoals bepaalde zorggerelateerde kosten). Het gaat om een methode die al ruim ingang heeft gevonden en die bij wet zou kunnen worden opgelegd. Het bedrag van het leefgeld dat nodig is voor de betaling van de courante lasten en voor het behoud van een menswaardig leven voor de verzoekende schuldenaar en zijn gezin mag niet worden onderschat. Tevens moet worden vooruitgelopen op het feit dat het bedrag van dat leefgeld eventueel ontoereikend kan zijn door tijdig te vragen dat het wordt verhoogd; ook mag men mogelijke onvoorziene omstandigheden niet over het hoofd zien.

De voorlichting van de verzoekende schuldenaar, de jegens hem geboden transparantie van het beheer van de schuldbemiddelingsrekening en de vertraging bij de terbeschikkingstelling van het leefgeld, vereisen andere oplossingen.

2. Alternatief voorstel van het OKS

Het OKS acht het wenselijk en technisch haalbaar dat de verzoekende schuldenaar de rekening waarvan

rant de pouvoir consulter en ligne le compte dont le médiateur est titulaire et à partir duquel il effectue les opérations nécessaires à l'accomplissement de sa mission ("compte de la médiation"). Si le débiteur requérant ne dispose pas de l'équipement nécessaire à cet effet, il devrait pouvoir recevoir périodiquement un duplicata des extraits de compte ou en disposer moyennant une solution moins coûteuse. Dans ce dernier cas, une copie du livre-journal du "compte de la médiation" pourrait par exemple être jointe au rapport annuel que le médiateur doit déposer au greffe et communiquer au débiteur requérant (ajout à l'article 1675/17, § 3, du Code judiciaire).

Articles 3 et 4 de la proposition (DOC 53 1410/001) et amendement n° 5 (DOC 53 1410/002)

1. Quant à la durée de la phase préparatoire

L'Observatoire n'est pas favorable à la proposition de modifier le régime légal gouvernant la durée de la phase préparatoire. En effet, le délai de six mois laissé au médiateur pour soumettre au juge un projet de plan amiable ou un procès-verbal de carence peut être prolongé sur la base de l'article 51 du Code judiciaire. Or, cette disposition n'autorise en principe qu'une seule prorogation du délai initial de six mois (à concurrence d'un délai de même longueur), une seconde prorogation n'étant possible que moyennant une décision motivée et pour des motifs graves. Elle est dès lors exceptionnelle et doit le demeurer. Néanmoins, elle doit aussi rester possible dans certains cas où même un plan provisoire, voire un plan "moratoire", n'est pas envisageable au terme d'une année suivant la décision d'admissibilité.

2. Quant à la durée d'un plan amiable

L'Observatoire est favorable à ce que, pour éviter tout abus éventuel, un repère soit introduit dans le Code judiciaire pour évaluer le délai raisonnable maximum d'un plan amiable en prévoyant que la durée de celui-ci ne peut excéder dix ans. Cette période correspond d'ailleurs à la durée maximale prolongée qu'un plan judiciaire ne comportant pas une remise de dettes en principal peut avoir en principe (l'article 51 du Code judiciaire ne permet, sauf pour motifs graves, qu'une seule prorogation du délai de cinq ans de telle sorte que la durée maximale prolongée du plan judiciaire précité ne peut, en principe, être supérieure à dix ans).

de bemiddelaar houder is en waarmee hij de voor de uitvoering van zijn taak nodige verrichten doet ("schuldbemiddelingsrekening") online kan raadplegen. Als de verzoekende schuldenaar niet over de daarvoor nodige uitrusting beschikt, zou hij regelmatig een duplikaat van de rekeningafschriften moeten kunnen ontvangen of zou hij erover moeten kunnen beschikken via een minder dure oplossing. In dat laatste geval zou een kopie van het dagboek van de "schuldbemiddelingsrekening" bijvoorbeeld kunnen worden gevoegd bij het jaarverslag dat de bemiddelaar ter griffie moet neerleggen en aan de verzoekende schuldenaar moet overzenden (toevoeging aan artikel 1675/17, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek).

Artikelen 3 en 4 van het wetsvoorstel (DOC 53 1410/001) en amendement nr. 5 (DOC 53 1410/002)

1. Wat de duur van de voorafgaande fase betreft

Het OKS is geen voorstander van het voorstel de wettelijke regeling te wijzigen die de duur van de voorafgaande fase regelt. De termijn van zes maanden waarover de bemiddelaar beschikt om aan de rechter een ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling of een proces-verbaal van geen akkoord voor te leggen, kan immers worden verlengd op grond van artikel 51 van het Gerechtelijk Wetboek. Die bepaling staat in principe echter maar één verlenging (met zes maanden) van de oorspronkelijke termijn van zes maanden toe. Een tweede verlenging vereist een met redenen omklede beslissing en kan alleen om ernstige redenen. Ze is dan ook uitzonderlijk en moet dat blijven. Ze moet niettemin ook mogelijk blijven in bepaalde gevallen waarin zelfs een voorlopig plan of zelfs een "moratoir" plan niet kan worden overwogen een jaar na de beschikking van toelaatbaarheid.

2. Wat de duur van een minnelijke aanzuiveringsregeling betreft

Om eventuele misbruiken te voorkomen, is het OKS er voorstander van dat in het Gerechtelijk Wetboek een baken wordt ingevoegd om de maximale redelijke termijn van een minnelijke aanzuiveringsregeling vast te stellen en te bepalen dat die duur niet langer dan tien jaar mag zijn. Die tijdspanne stemt trouwens overeen met de verlengde maximumduur die een gerechtelijke aanzuiveringsregeling zonder kwijtschelding van de hoofdsom der schulden in principe mag hebben (artikel 51 van het Gerechtelijk Wetboek staat, behalve om ernstige redenen, slechts één verlenging toe van de termijn van vijf jaar, waardoor de verlengde maximumduur van de voormelde gerechtelijke aanzuiveringsregeling in principe niet langer dan tien jaar mag zijn).

Il ne serait pas opportun que cette durée maximale soit inférieure à dix ans car le délai maximal de cinq ans (maximum auquel il peut être dérogé dans le cadre d'un plan judiciaire ne comportant pas une remise de dettes en principal) incite souvent les créanciers à consentir à un plan amiable leur permettant d'être remboursés davantage, résultat qui est par ailleurs conforme à l'économie de la loi, le plan judiciaire n'étant prévu qu'à défaut de plan amiable.

En outre, dans le cadre d'un plan judiciaire ne comportant pas une remise de dettes en principal comme dans le cadre d'un plan amiable, des remboursements s'étalant sur une durée plus longue permettent de respecter aussi la dignité humaine du débiteur requérant en lui évitant la réalisation du bien immeuble qui constitue le logement principal de sa famille. Il convient simplement qu'à l'opposé, cette dignité soit aussi respectée en n'amenant pas le débiteur requérant à consentir à un plan ayant une durée humainement insupportable.

Dès lors, il ne pourrait être dérogé à la règle suivant laquelle la durée d'un plan amiable serait limitée à dix ans qu'aux conditions suivantes: le débiteur doit l'avoir demandé de manière expresse et motivée; son but doit être de pouvoir sauvegarder certains éléments de son patrimoine (en particulier, l'immeuble abritant sa famille) et d'assurer le respect de sa dignité humaine.

3. Quant au point de départ du plan de règlement

Quant au point de départ du plan de règlement, l'Observatoire est favorable à ce que le juge puisse le fixer au moment où les retenues sur les revenus du débiteur requérant ont débuté et non à ce qu'en toute hypothèse, le point de départ soit fixé à la date d'admissibilité.

La jurisprudence est partagée sur cette question: le point de départ est généralement fixé au moment de la décision homologuant ou arrêtant le plan mais certains médiateurs ou certains juges estiment qu'un plan comportant un remboursement des créanciers doit rétroagir au moment où, *de facto*, les effets de ce plan ont commencé à se produire, soit au moment où ont débuté les retenues sur les revenus du débiteur requérant en faveur des créanciers. Cette dernière tendance

Het wäre nicht wenselijk te voorzien in een maximumtermijn van minder dan tien jaar, aangezien de schuldeisers, gelet op de maximumtermijn van vijf jaar (waarvan kan worden afgeweken in het raam van een gerechtelijke aanzuiveringsregeling zonder kwijtschelding van de schulden van de hoofdsom), vaak geneigd zijn in te stemmen met een minnelijke aanzuiveringsregeling op grond waarvan ze een grotere terugbetaling kunnen krijgen – dat resultaat is overigens in overeenstemming met de bedoeling van de wet, vermits de gerechtelijke aanzuiveringsregeling alleen mogelijk is bij ontstentenis van een minnelijke regeling.

In het raam van zowel een gerechtelijke aanzuiveringsregeling zonder kwijtschelding van de schulden van de hoofdsom als een minnelijke regeling kunnen de afbetalingen bovendien over een langere termijn worden gespreid; dat is dus een menswaardige oplossing voor de verzoekende schuldenaar, aangezien hij het onroerend goed dat de hoofdverblijfplaats van zijn gezin is, niet te gelde hoeft te maken. Omgekeerd moet die menselijke waardigheid ook in acht worden genomen door geen situatie te scheppen waarin de verzoekende schuldenaar noodgedwongen moet instemmen met een regeling waarvan de looptijd menselijkerwijs uitzichtloos is.

Bijgevolg zou van de regel dat een minnelijke aanzuiveringsregeling een maximale looptijd heeft van tien jaar, slechts kunnen worden afgeweken onder de volgende voorwaarden: de schuldenaar moet er uitdrukkelijk en met opgave van redenen om hebben verzocht, hij moet de bedoeling hebben bepaalde elementen van zijn vermogen te vrijwaren (met name het pand waarin zijn gezin gehuisvest is) en zijn menselijke waardigheid moet in acht worden genomen.

3. Aanvangstijdstip van de aanzuiveringsregeling

Aangaande het tijdstip waarop de aanzuiveringsregeling ingaat, bepleit het OKS dat de rechter het ogenblik kan bepalen vanaf wanneer de inhoudingen op de inkomsten van de verzoekende schuldenaar zijn ingegaan; zodoende zou dat tijdstip niet langer noodzakelijkerwijze samenvallen met de datum van de beschikking van toelaatbaarheid.

De rechtspraak op dat stuk is niet eenduidig: het aanvangstijdstip wordt doorgaans bepaald op het ogenblik waarop de beschikking tot homologatie of vaststelling van de aanzuiveringsregeling wordt genomen. Sommige schuldbemiddelaars of rechters zijn evenwel van mening dat een aanzuiveringsregeling met een afbetaling van de schuldeisers terugwerkende kracht moet hebben tot hetzelfde tijdstip waarop die regeling *de facto* uitwerking heeft gesorteerd, hetzelfde tijdstip waarop de inhoudin-

paraît logique dans l'hypothèse où de telles retenues ont pu être effectuées plus ou moins régulièrement dans le temps avant qu'un plan amiabla soit homologué ou un plan judiciaire arrêté.

Mais elle est logique dans la mesure où ces retenues correspondent à celles que prévoit le plan. Par ailleurs, lesdites retenues ont pu être irrégulières ou avoir été suspendues durant un certain temps avant que le plan soit homologué ou arrêté. Afin de tenir compte de ces éléments, l'Observatoire suggère que le point de départ du plan soit identifié en décomptant, à partir du moment où le plan est homologué ou arrêté, un certain délai. Ce délai serait calculé en divisant le solde créditeur du "compte de la médiation" (au moment de la décision homologuant ou arrêtant le plan) par le montant mensuel de la retenue indiqué par le plan.

**Article 5, 1°, de la proposition de loi (DOC 53 1410/001) et amendement n° 3 (DOC 53 1410/002)
(agrément et formation du médiateur)**

L'Observatoire est favorable à ce que, pour pouvoir être désigné en qualité de médiateur de dettes dans le cadre d'une procédure de règlement collectif, les avocats, huissiers de justice, notaires et mandataires de justice doivent suivre un programme de cours qui leur serait particulier et compléterait leur formation. Le but est que tous les médiateurs de dettes présentent toutes les qualités requises pour exercer leur mission. Car ces qualités ne se bornent pas à pouvoir disposer de connaissances juridiques de base mais impliquent aussi par exemple de maîtriser les ressorts psychologiques des personnes confrontées à une situation de surendettement, des techniques de négociation et une méthodologie spécifique à l'élaboration des plans de règlement collectif de dettes.

Ce programme de cours ne concernerait que les professions mentionnées ci-dessus. En effet, le personnel des institutions agréées pour pratiquer la médiation de dettes est déjà astreint à une formation.

Par contre, il ne peut être question de soumettre ces médiateurs à l'obligation d'être préalablement agréés par les autorités compétentes pour autoriser l'exercice de leur activité par les autres catégories de médiateurs, l'organisation de la profession des avocats, huissiers de justice et notaires et de la mission des mandataires de justice échappant aux compétences dévolues aux Communautés.

gen op de inkomsten van de verzoekende schuldenaar ten gunste van de schuldeisers zijn ingegaan.

Die laatste mogelijkheid lijkt voor de hand te liggen, als min of meer regelmatig bedragen van de inkomsten konden worden ingehouden in de periode voordat een minnelijke aanzuiveringsregeling werd gehomologeerd of een gerechtelijk plan werd vastgesteld. Om met die elementen rekening te houden, stelt het OKS voor om voor de vaststelling van het aanvangstijdstip van de aanzuiveringsregeling een zekere tijd terug te rekenen vanaf het ogenblik waarop de regeling werd gehomologeerd of vastgesteld. Die termijn zou worden berekend door het creditsaldo van de "schuldbemiddelingsrekening" (op het tijdstip van de beschikking tot homologatie of vaststelling van de aanzuiveringsregeling) te delen door het maandelijkse bedrag van de inhouding zoals dat in de aanzuiveringsregeling wordt vermeld.

**Artikel 5, 1°, van het wetsvoorstel (DOC 53 1410/001)
en amendement nr. 3 (DOC 53 1410/002)
(erkennung en opleiding van de schuldbemiddelaar)**

Het OKS bepleit dat de advocaten, gerechtsdeurwaarders, notarissen en gerechtelijk mandatarissen die willen worden aangesteld als schuldbemiddelaar in het raam van een collectieve schuldenregeling, daartoe een specifieke lessencyclus ter aanvulling van hun opleiding moeten volgen. Dat moet ervoor zorgen dat alle schuldbemiddelaars aan alle kwaliteitseisen voldoen om hun taak uit te oefenen. Die kwaliteitseisen houden immers niet alleen in dat de schuldbemiddelaars over de vereiste juridische basiskennis beschikken, maar bijvoorbeeld ook weten om te gaan met de psychologische implicaties voor wie wordt geconfronteerd met een overmatige schuldenlast, alsook vertrouwd zijn met onderhandelingstechnieken en een specifieke methode voor het uitwerken van collectieve schuldenregelingen.

Dat lessenpakket zou alleen moeten worden gevolgd door de hierboven vermelde beroepen. De werknemers van de erkende schuldbemiddelingsinstellingen zijn er immers al toe verplicht een specifieke opleiding te volgen.

Die instellingen kan daarentegen niet de verplichting worden opgelegd vooraf door de bevoegde autoriteiten te worden erkend om hun activiteit te laten uitoefenen door de andere categorieën van schuldbemiddelaars; de organisatie van het beroep van advocaat, gerechtsdeurwaarder en notaris, alsook de organisatie van de taak van de gerechtelijk mandatarissen ressorteren immers niet onder de bevoegdheid van de gemeenschappen.

Article 5, 2°, de la proposition de loi (DOC 53 1410/001) et amendement n° 3 (DOC 53 1410/002)
(rapport concernant l'état de la procédure et son évolution)

L'Observatoire est favorable à ce que le rapport soit effectivement communiqué au débiteur requérant et reprenne le contenu minimal voulu par l'amendement n° 3.

Par contre, si le débiteur requérant ne dispose d'un accès en ligne au "compte de la médiation", les extraits de compte devraient lui être envoyés périodiquement. Le débiteur requérant comprendra plus facilement des extraits de compte qui lui seraient envoyés l'un après l'autre qu'un historique des mouvements de ce compte. Une solution moins coûteuse pourrait le cas échéant être mise en œuvre, par exemple en prévoyant que le rapport devrait être accompagné d'une copie du livre-journal relatif au "compte de la médiation".

Amendement n° 2, *partim A, 1/* (DOC 53 1410/002)
(budget détaillé et actualisé)

1. Position de l'Observatoire

L'Observatoire est favorable à ce que le budget détaillé et actualisé du débiteur requérant soit repris dans le projet de plan de règlement amiable. Il s'agit d'une bonne pratique en matière d'élaboration d'un projet de plan et le calcul du montant du pécule peut ainsi être justifié et apprécié.

2. Proposition complémentaire de l'Observatoire

Dans le cadre de plans (amiables ou judiciaires) comportant des paiements en faveur des créanciers, il est toujours périlleux de chiffrer ces paiements car ils dépendent des revenus et du pécule du débiteur requérant qui fluctuent au gré des aléas affectant la vie professionnelle et privée de celui-ci durant le temps où le plan est exécuté. Une jurisprudence intéressante choisit plutôt de déterminer dans le plan le montant du pécule, les réserves à constituer pour certains types de dépenses et les honoraires et frais du médiateur ainsi que la périodicité des paiements à effectuer en faveur des créanciers. Aux échéances prévues, le médiateur répartit entre les créanciers la différence entre la partie des revenus du débiteur qu'il aura conservée et le pécule; la viabilité du plan ne dépend donc plus des aléas en question. La somme à verser à chacun des créanciers ne serait donc renseignée dans le plan qu'à titre indicatif.

Artikel 5, 2°, van het wetsvoorstel (DOC 53 1410/001)
 en amendement nr. 3 (DOC 53 1410/002)
(verslag over de stand van de procedure en de voortgang ervan)

Het OKS bepleit dat het verslag daadwerkelijk ter kennis wordt gebracht van de verzoekende schuldenaar en de bij amendement nr. 3 beoogde minimuminformatie bevat.

Ingeval de verzoekende schuldenaar echter geen online toegang tot de "schuldbemiddelingsrekening" heeft, zouden de rekeninguittreksels hem regelmatig moeten worden toegestuurd. De verzoekende schuldenaar zal makkelijker het overzicht bewaren met afzonderlijk toegestuurde rekeninguittreksels dan met een algemeen overzicht van het rekeningverkeer. In dat laatste geval zou een goedkopere oplossing erin bestaan dat bij het verslag een kopie moet worden gevoegd van het dagboek van de bewegingen van de "schuldbemiddelingsrekening".

Amendement nr. 2, *partim A, 1/* (DOC 53 1410/002)
(gedetailleerde en bijgewerkte begroting)

1. Standpunt van het OKS

Het OKS bepleit dat de gedetailleerde en bijgewerkte begroting van de verzoekende schuldenaar wordt opgenomen in het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling. Zulks is conform de best practices inzake het opstellen van een ontwerpregeling; bovendien kan aldus de berekening van het leefgeldbedrag worden gerechtvaardigd en ingeschat.

2. Aanvullend voorstel van het OKS

Bij – minnelijke of gerechtelijke - aanzuiveringsregelingen mét betalingen ten gunste van de schuldeisers is het altijd hachelijk die betalingen in cijfers weer te geven, aangezien ze afhankelijk zijn van de inkomsten en het leefgeld van de verzoekende schuldenaar; die bedragen schommelen immers naar gelang van de private en professionele wederwaardigheden van de schuldenaar gedurende de periode dat de aanzuiveringsregeling loopt. Belangwekkende rechtspraak terzake kiest er veeleer voor om in de regeling het leefgeldbedrag vast te leggen, alsook de vereiste provisies voor bepaalde soorten uitgaven, de kosten en honoraria van de schuldbemiddelaar, alsook de regelmaat van de betalingen ten gunste van de schuldeisers. Op de vastgelegde vervaldagen verdeelt de schuldbemiddelaar het verschil tussen het door de schuldenaar overgehouden inkomstengedeelte en het leefgeld onder de schuldeisers; de aanzuiveringsregeling zal dus niet staan of vallen met wederwaardigheden die de schuldenaar zouden overkomen. De aan elk van de schuldeisers verschuldigde som zou in de aanzuiveringsregeling dus louter indicatief worden vermeld.

Afin d'éviter de continuelles révisions ou adaptations du plan qui ont un coût et accroissent la charge de travail des greffes et des magistrats, l'Observatoire suggère que la méthodologie décrite ci-dessus soit consacrée par la loi (ajout à l'article 1675/14 du Code judiciaire).

**Amendement n° 2, *partim A, 2/* (DOC 53 1410/002)
(respect de la dignité humaine)**

L'Observatoire est favorable à cet amendement. Certes, la notion de dettes — qui englobe la notion de charges — dont le non paiement mettrait en péril le maintien d'une vie digne pour le débiteur requérant et sa famille doit être appréciée suivant chaque cas d'espèce. Néanmoins, il est opportun de reprendre quelques dettes pour lesquelles le débiteur ne peut s'exposer, en raison d'un défaut de paiement, à un refus de fourniture ou à d'autres risques majeurs (recours de l'assureur couvrant la responsabilité civile du conducteur si le véhicule n'est pas en état de circuler, suspension de la garantie en cas de défaut de paiement de la prime "incendie").

Il conviendrait de reformuler les catégories de dette citées par Mme Lambert en prévoyant que les dettes (charges) à payer prioritairement sont celles liées:

- au loyer ou à la mensualité du crédit immobilier pour autant que, dans ce dernier cas, cette mensualité corresponde au loyer qui pourrait être raisonnablement demandé au débiteur requérant dans la région où il réside pour un logement adapté à la taille de son ménage;
- aux autres charges normalement liées au logement (fournitures d'eau, d'électricité, de gaz ou de mazout de chauffage, prime d'assurance "incendie" ou prime d'assurance "responsabilité civile du locataire");
- aux aliments (pension alimentaire, contribution aux frais d'entretien et d'éducation d'enfant, etc.);
- à l'utilisation d'un véhicule dans la mesure où celui-ci est indispensable pour se rendre sur un lieu de travail ou parce que la résidence du débiteur requérant n'est pas desservie par les transports en commun.

Om te voorkomen dat de aanzuiveringsregeling voortdurend moet worden bijgestuurd en aangepast, hetgeen geld zou kosten alsook de griffies en de magistraten extra werk zou bezorgen, stelt het OKS voor dat de hierboven beschreven methode bij wet wordt verankerd (toevoeging aan artikel 1675/14 van het Gerechtelijk Wetboek).

**Amendement nr. 2, *partim A, 2/* (DOC 53 1410/002)
(inachtneming van de menselijke waardigheid)**

Het OKS steunt dit amendement. Het begrip "schulden", waarin het begrip "lasten" vervat is en waarvan de niet-betaling het behoud van een menswaardig bestaan voor de verzoekende schuldenaar en zijn gezin in het gedrang brengt, moet voor elk geval afzonderlijk tegen het licht worden gehouden. Niettemin is het wenselijk bepaalde schulden in de aanzuiveringsregeling op te nemen wanneer de schuldenaar wegens wanbetaling het risico kan lopen op een weigering tot levering of andere grote nadelen (verhaal van de burgerrechtelijke-aansprakelijkheidsverzekeraar van het voertuig in geval het voertuig niet rijvaardig is, opschorting van de waarborg bij niet-betaling van de brandverzekeringspremie).

Het is aangewezen de door mevrouw Lambert genoemde schuldcategorieën te herformuleren en zo-doende te bepalen dat in de eerste plaats de schulden (lasten) moeten worden betaald die verband houden met:

- de huur of de maandelijkse aflossing van de hypothecaire lening, voor zover in dat laatste geval het bedrag van die maandelijkse aflossing overeenstemt met de huur die de verzoekende schuldenaar in de regio waar hij woont, redelijkerwijze zou moeten betalen voor een pand dat afgestemd is op de grootte van zijn gezin;
- de andere lasten die normalerwijze met de huisvesting verbonden zijn (levering van water, elektriciteit, aardgas of huisbrandolie, de brandverzekeringspremie en de premie voor de huurdersaansprakelijkheidsverzekering);
- voeding (alsook onderhoudsgeld voor de ex-partner en de kinderen);
- het gebruik van een voertuig als dat voertuig onontbeerlijk is om zich naar het werk te begeven of als er geen openbaarvervoervoorzieningen zijn in de nabijheid van de woonplaats van de verzoekende schuldenaar.

B. Suggestions complémentaires de l'Observatoire

1. À propos des conditions auxquelles sont subordonnés le plan de règlement judiciaire comportant une remise de dettes partielle en principal et le plan de règlement judiciaire comportant une remise de dettes totale et des mesures qu'ils peuvent comporter

Le juge peut accorder une remise totale de dettes si le médiateur constate que les revenus du débiteur requérant sont insuffisants pour qu'un plan de remboursement soit possible, s'il consigne ce constat dans un procès-verbal de carence et s'il propose cette remise totale de dettes de manière motivée.

Toutefois, le recours à cette faculté a suscité quelques difficultés dans la pratique:

— laissée à la seule initiative du médiateur de dettes, la remise totale de dettes n'est pas toujours demandée par celui-ci ou ne l'est pas toujours en temps utile;

— des mesures d'accompagnement n'offrent pas d'intérêt dans l'hypothèse où le débiteur requérant n'est pas seulement totalement insolvable, mais l'est définitivement (par exemple si ses revenus ne seront pas susceptibles de s'accroître compte tenu de son âge ou son état de santé et si ses charges ne peuvent être réduites);

— dans cette hypothèse également, le fait qu'un retour à meilleure fortune puisse remettre en cause la remise totale de dettes ne se présente jamais dans la pratique;

— si le débiteur est totalement insolvable mais ne l'est pas nécessairement définitivement (par exemple si ses revenus s'accroître grâce à un emploi ou un nouvel emploi ou si ses charges de logement peuvent diminuer) et si des mesures d'accompagnement sont ordonnées, la remise totale de dettes devrait être acquise au terme de la période durant laquelle ces mesures doivent être exécutées (et si, bien entendu, elles ont été exécutées).

B. Aanvullende suggesties van het OKS

1. Over de voorwaarden die van toepassing zijn op de gerechtelijke aanzuiveringsregeling met een gedeeltelijke kwijtschelding van de schulden van de hoofdsom en op de gerechtelijke aanzuiveringsregeling met een volledige kwijtschelding van de schulden, alsook op bijbehorende maatregelen

De rechter kan toestemmen in een volledige kwijtschelding van de schulden als de schuldbemiddelaar vaststelt dat de inkomsten van de verzoekende schuldenaar niet volstaan voor een afbetalingsplan, als hij die vaststelling opneemt in een proces-verbaal van niet-bevinding en als hij die totale kwijtschelding van de schulden met redenen omkleedt.

Die mogelijkheid heeft in de praktijk echter bepaalde moeilijkheden doen rijzen:

— aangezien tot de volledige kwijtschelding louter kan worden overgegaan op initiatief van de schuldbemiddelaar, wordt die kwijtschelding niet altijd door hem aangevraagd, of niet op het juiste ogenblik;

— begeleidende maatregelen hebben geen nut in geval de verzoekende schuldenaar niet alleen volledig, maar daarenboven definitief insolvabel is (bijvoorbeeld als zijn inkomsten hoogstwaarschijnlijk niet zullen stijgen als gevolg van zijn leeftijd of gezondheidstoestand en de lasten niet kunnen worden teruggedrongen);

— ook in die veronderstelling valt het in de praktijk nooit voor dat een verbetering van de financiële toestand kan leiden tot de volledige kwijtschelding van de schulden;

— ingeval de schuldenaar volledig doch niet noodzakelijk definitief insolvabel is (bijvoorbeeld als zijn inkomsten stijgen omdat hij nieuw of ander werk vindt, of als de lasten in verband met de huisvesting kunnen verminderen) en ingeval begeleidende maatregelen worden bevolen, zou de volledige kwijtschelding van de schulden moeten zijn verworven na het verstrijken van de periode waarin die maatregelen moeten worden uitgevoerd (uiteraard voor zover ze daadwerkelijk zijn uitgevoerd).

Par ailleurs, lorsque le “compte de la médiation” présente un solde positif autorisant un paiement en faveur des créanciers mais que les ressources du débiteur requérant ne permettront pas de prévoir d’autres paiements, le plan judiciaire que le juge peut arrêter ne peut être un plan comportant une remise totale de dettes sans paiement aux créanciers mais sera un plan comportant une remise de dettes partielle en principal. Seule l’obligation (figurant dans le texte légal actuel) pour ce dernier type de plan d’avoir une durée minimale de trois ans (ou, autrement dit, de prévoir des paiements durant trois ans au minimum) empêche le juge de le qualifier comme tel. Il s’agit d’une incohérence et d’une source d’insécurité juridique.

Dès lors, l’Observatoire suggère les modifications suivantes:

1. le plan judiciaire comportant une remise de dettes partielle en principal ne devrait pas nécessairement avoir une durée minimale de trois ans (modification partielle de l’article 1675/13, § 2, du Code judiciaire);

2. un plan judiciaire comportant une remise de dettes totale pourrait être sollicité par le débiteur requérant lui-même (outre le médiateur de dettes) ou arrêté d’office par le juge (modification partielle de l’article 1675/13bis, § 1er, du Code judiciaire); la demande émanant du débiteur requérant devrait être motivée afin d’éviter qu’elle ne soit faite à la légère;

3. d’un point de vue terminologique, c’est l’impossibilité d’un plan comportant des paiements aux créanciers (en raison de l’insuffisance des ressources du débiteur requérant) qui devrait permettre de solliciter et d’arrêter un plan judiciaire comportant une remise de dettes totale (sans paiement aux créanciers) et non uniquement l’impossibilité d’un quelconque plan amiable ou judiciaire (modification partielle de l’article 1675/13bis, § 1er, du Code judiciaire);

4. en présence d’un débiteur insolvable totalement et définitivement, le plan judiciaire prévoyant une remise de dettes totale ne comporterait que cette mesure; la remise de dettes totale serait acquise lors du prononcé de la décision et ne pourrait plus être remise en cause en cas de retour (par définition imprévisible) à meilleure

Wanneer voorts de zogenaamde “schuldbemiddelingsrekening” weliswaar een positief saldo vertoont waardoor een betaling aan de schuldeisers mogelijk wordt, maar het met de inkomsten van de verzoekende schuldenaar niet mogelijk zal zijn andere betalingen te doen, mag de gerechtelijke aanzuiveringsregeling die de rechter mogelijkwijs uitspreekt geen regeling met een totale schuldenkwijtschelding zonder betaling aan de schuldeisers zijn, maar zal ze een regeling zijn met een gedeeltelijke kwijtschelding van de hoofdsom. Alleen de (in de vigerende wettekst opgenomen) verplichting voor laatstgenoemd type van regeling om een looptijd van ten minste drie jaar te hebben (of, anders gesteld, ten minste drie jaar lang in betalingen te voorzien) verhindert de rechter de regeling als dusdanig te bestempelen. Het gaat in dezen om een inconsistentie en een bron van rechtsonzekerheid.

Bijgevolg stelt het OKS de volgende wijzigingen voor:

1. de gerechtelijke aanzuiveringsregeling die een gedeeltelijke kwijtschelding van de hoofdsom inhoudt, zou niet noodzakelijkerwijs een minimumlooptijd van drie jaar hoeven te hebben (gedeeltelijke wijziging van artikel 1675/13, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek);

2. een gerechtelijke aanzuiveringsregeling die een volledige schuldenkwijtschelding inhoudt, zou (behalve door de schuldbemiddelaar) door de verzoekende schuldenaar kunnen worden aangevraagd, dan wel ambtshalve door de rechter kunnen worden opgelegd (gedeeltelijke wijziging van artikel 1675/13bis, § 1 van het Gerechtelijk Wetboek); de aanvraag van de verzoekende schuldenaar zou met redenen moeten worden omkleed om te voorkomen dat hij lichtvaardig wordt aangewend;

3. uit een terminologisch oogpunt zou de onmogelijkheid van een aanzuiveringsregeling met betalingen aan de schuldeisers (wegen de ontoereikende inkomsten van de verzoekende schuldenaar), de mogelijkheid moeten bieden een gerechtelijke aanzuiveringsregeling aan te vragen en vast te leggen die een volledige schuldenkwijtschelding inhoudt (zonder betaling aan de schuldeisers); zulks zou niet alleen mogen gelden voor de onmogelijkheid tot ongeacht welke minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling (gedeeltelijke wijziging van artikel 1675/13bis, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek);

4. bij een volledig en definitief insolvente schuldenaar zou de gerechtelijke aanzuiveringsregeling met een volledige schuldenkwijtschelding alleen die maatregel omvatten; de volledige schuldenkwijtschelding zou worden verworven wanneer de beslissing wordt uitgesproken en zou niet langer mogen worden aangevochten wan-

fortune (le plan n'aurait donc pas de durée) (insertion d'un paragraphe 2 et abrogation des paragraphes 4 et 5 de l'article 1675/13bis du Code judiciaire);

5. en présence d'un débiteur insolvable totalement mais qui ne le serait pas nécessairement définitivement, le plan judiciaire prévoyant une remise de dettes totale pourrait comporter des mesures d'accompagnement (outre la remise totale) dont la durée ne pourrait excéder cinq ans; la remise de dettes totale ne serait acquise qu'au terme de la période durant laquelle ces mesures devraient être exécutées (et si elles l'ont été) et pour autant qu'un retour à meilleure fortune ne survienne pas durant cette période (insertion d'un paragraphe 2 et abrogation des paragraphes 4 et 5 de l'article 1675/13bis du Code judiciaire).

2. À propos du juge compétent pour autoriser et définir les modalités de la réalisation de biens meubles ou immeubles

Les textes légaux actuels renvoient aux règles de l'exécution forcée en ce qui concerne les modalités de la vente, publique ou de gré à gré, de biens immeubles qui doivent être réalisés durant la phase amiable ou dans le cadre de l'exécution d'un plan de règlement. Il n'est pas clair qu'outre le fait d'autoriser ou de décider la réalisation d'immeubles, les tribunaux du travail soient également compétents pour définir les modalités de la vente ou qu'il faille en outre s'adresser au juge des saisies pour déterminer ces modalités.

Afin de clarifier ce point et de restaurer la sécurité juridique, l'Observatoire suggère que le texte légal précise que les tribunaux du travail sont exclusivement compétents quant à ce (ajout à l'article 1675/14bis, § 1er, du Code judiciaire).

3. À propos du moment où la clôture de la procédure de règlement collectif de dettes prend effet et du sort des sommes se trouvant encore entre les mains du médiateur de dettes en cas de révocation de la décision d'admissibilité, au terme du plan de règlement ou si le juge met fin à cette procédure

Le "compte de la médiation" fait souvent apparaître un solde positif parfois important au terme de l'exécu-

neer (per definitie onvoorzienbare) fortuinlijker tijden aanbreken (de regeling zou dus geen looptijd hebben) (invoeging in artikel 1675/13bis van het Gerechtelijk Wetboek van een § 2 en opheffing van de §§ 4 en 5);

5. bij een weliswaar volledig, maar niet noodzakelijkerwijs definitief insolvente schuldenaar zou de gerechtelijke aanzuiveringsregeling met een volledige schuldenkijschelding begeleidingsmaatregelen (bovenop de volledige schuldenkijschelding) voor een duur van ten hoogste vijf jaar kunnen omvatten; de volledige schuldenkijschelding zou pas zijn verworven na afloop van de periode tijdens welke die maatregelen (indien erin was voorzien) zouden moeten zijn uitgevoerd, en op voorwaarde dat in die tijdspanne geen fortuinlijker tijden aanbreken (invoeging in artikel 1675/13bis van het Gerechtelijk Wetboek van een § 2 en opheffing van de §§ 4 en 5).

2. Over de rechter die bevoegd is om de nadere regels voor de tegeliedemaking van roerende of onroerende goederen toe te staan en te omschrijven

De vigerende wetteksten verwijzen naar de regels inzake gedwongen tenuitvoerlegging in verband met de openbare of onderhandse verkoop van onroerende goederen die te gelde moet worden gemaakt tijdens de minnelijke procedure of in het kader van de tenuitvoerlegging van een aanzuiveringsregeling. Het is niet duidelijk of de arbeidsrechtbanken naast hun bevoegdheid om over de tegeliedemaking van onroerende goederen te beslissen en ze toe te staan, ook bevoegd zijn om de nadere verkoopsregels te bepalen, dan wel of men zich daarvoor ook tot de beslagrechter moet wenden om hem die nadere regels te doen bepalen.

Ter verduidelijking van dat punt en om de rechtszekerheid te herstellen, suggereert het OKS dat de wettekst zou preciseren dat in dat verband uitsluitend de arbeidsrechtbanken bevoegd zijn (toevoeging aan artikel 1675/14bis, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek).

3. Over het ogenblik waarop de procedure inzake collectieve schuldenregeling uitwerking krijgt en over wat er gebeurt met de bedragen die nog in handen van de schuldbemiddelaar zijn in geval van herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid na afloop van de aanzuiveringsregeling, dan wel ingeval de rechter de procedure beëindigt

De zogenaamde "schuldbemiddelingsrekening" vertoont na de tenuitvoerlegging van de aanzuiverings-

tion du plan de règlement: la réserve constituée pour certaines dépenses ou des dépenses imprévues n'a pas été utilisée et aucune révision du plan visant à l'affecter au désintéressement des créanciers n'a été demandée avant le terme du plan. Ce solde positif est encore plus souvent constaté lorsque le juge prononce la révocation de la décision d'admissibilité, constate le désistement d'instance du débiteur requérant ou met prématurément fin au règlement collectif pour un autre motif le cas échéant (rejet de la demande de règlement collectif, décès du débiteur requérant).

La manière de liquider le solde positif du "compte de la médiation" fait l'objet de divergences dans la jurisprudence et la doctrine. Il est indispensable d'y apporter une solution législative afin de restaurer la sécurité juridique et de mettre fin à ces pratiques différentes.

L'Observatoire propose qu'une nouvelle disposition précise:

— qu'en cas de révocation de la décision d'admissibilité ou si le juge constate le désistement d'instance du débiteur requérant ou met prématurément fin à la procédure pour un autre motif, les sommes se trouvant entre les mains du médiateur soient réparties entre les créanciers en respectant les causes légales de préférence;

— que les sommes se trouvant entre les mains du médiateur au terme de l'exécution du plan de règlement soient versées au débiteur requérant (insertion d'un nouvel article 1675/16ter du Code judiciaire).

Le juge doit être en mesure de vérifier la liquidation du solde positif du "compte de la médiation" et de statuer sur tout différend ou toute difficulté lié à cette opération. Il importe dès lors que la nouvelle disposition dont question ci-dessus prescrive que la clôture de la procédure de règlement collectif de dettes et des opérations qui sont consécutives à cette clôture doit être constatée par le juge (insertion d'un nouvel article 1675/16ter du Code judiciaire). Sur la base du texte légal existant, il peut être soutenu que la saisine du juge cesse lorsque le plan de règlement est exécuté ou lorsque la révocation de la décision d'admissibilité ou la fin prématurée du règlement collectif sont prononcés.

regeling soms een fors positief saldo: de voor bepaalde of onvoorziene uitgaven aangelegde provisie werd niet aangesproken, en voordat de regeling was verstreken, was om geen enkele herziening ervan verzocht ten einde die provisie vrij te maken ter voldoening van de schuldeisers. Een dergelijk positief saldo wordt nog vaker vastgesteld wanneer de rechter de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid beveelt, wanneer hij vaststelt dat de verzoekende schuldenaar aan de regeling verzaakt, dan wel wanneer hij desgevallend om een andere reden voortijdig een einde maakt aan het verzoek tot collectieve schuldenregeling (verwerping van de collectieve schuldenregeling, overlijden van de verzoekende schuldenaar).

In de rechtspraak en de rechtsleer is men het er niet over eens hoe het positief saldo van de zogenaamde "schuldbemiddelingsrekening" moet worden vereffend. Het is onontbeerlijk daarvoor een wetgevende oplossing aan te reiken om de rechtszekerheid te herstellen en om een einde te maken aan die uiteenlopende werkwijzen.

Het OKS stelt voor dat een nieuwe bepaling het volgende zou preciseren:

— dat bij een herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid, dan wel indien de rechter vaststelt dat de verzoekende schuldenaar aan de regeling verzaakt of indien hij de procedure om een andere reden voortijdig beëindigt, de bedragen die in handen van de bemiddelaar zijn, onder de schuldeisers worden verdeeld, met inachtneming van de wetsgronden voor de preferentieregels;

— dat de bedragen die na afloop van de tenuitvoerlegging van de aanzuiveringsregeling in handen van de bemiddelaar zijn, worden gestort ten gunste van de verzoekende schuldenaar (invoeging van een nieuw artikel 1675/16ter in het Gerechtelijk Wetboek).

De rechter moet in staat zijn de vereffening van het positieve saldo van de zogenaamde "schuldbemiddelingsrekening" na te gaan en te beslissen over elk geschil of elke moeilijkheid in verband met die verrichting. Daarom is het belangrijk dat de hierboven uiteengezette, nieuwe bepaling voorschrijft dat de beëindiging van de procedure voor collectieve schuldenregeling en de uit die beëindiging voortvloeiende verrichtingen moeten worden vastgesteld door de rechter (invoeging van een nieuw artikel 1675/16ter in het Gerechtelijk Wetboek). Op grond van de bestaande wettekst kan worden gesteld dat de aanhangigmaking bij de rechter een einde neemt wanneer de aanzuiveringsregeling ten uitvoer wordt gelegd of wanneer de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of de voortijdige beëindiging van de collectieve schuldenregeling worden uitgesproken.

Le fait de charger le juge de prononcer la clôture de la procédure lui permettra par la même occasion de connaître de toute difficulté relative à la mise en œuvre de mesures d'accompagnement assortissant une remise totale de dettes dans un plan judiciaire fondé sur l'article 1675/13bis du Code judiciaire et, le cas échéant, de prononcer la révocation de ce plan (et de la décision d'admissibilité) si les mesures d'accompagnement ne sont pas exécutées. Le juge pourra également statuer sur une demande de taxation d'un état d'honoraires et de frais que le médiateur n'aurait pu lui soumettre préalablement, faute de pouvoir prévoir une fin prématurée du règlement collectif de dettes.

4. À propos de la possibilité d'introduire une nouvelle demande de règlement collectif de dettes après la clôture d'une première procédure (sans révocation et en cas de révocation)

1° Dans l'état actuel du texte légal, le débiteur requérant ne peut déposer une nouvelle requête en règlement collectif de dettes durant un délai de cinq ans si le plan arrêté ou homologué dans le cadre d'une précédente procédure a fait l'objet d'une révocation pour des motifs liés généralement à une fraude de la part du débiteur requérant (organisation d'insolvabilité, fausses déclarations faites intentionnellement, remise de documents inexacts en vue d'obtenir ou de conserver le bénéfice de la procédure, augmentation fautive du passif ou diminution fautive de l'actif). Le seul fait pour le débiteur requérant de ne pas avoir respecté les obligations découlant à sa charge du plan ou de la procédure elle-même peut entraîner une révocation mais ne l'expose pas à une interdiction d'introduire une nouvelle demande dans les cinq années qui suivent cette révocation.

La jurisprudence rappelle systématiquement que la révocation n'est pas automatique. Le juge ne prononce donc cette sanction qu'avec prudence: un manquement du débiteur requérant qui est mineur, isolé ou excusable ne suffit pas généralement pas à entraîner la révocation.

Dès lors, si la révocation en raison de la violation de ses obligations par le débiteur requérant ne doit pas automatiquement priver celui-ci de la possibilité d'introduire une nouvelle demande dans les cinq années qui suivent, il doit être possible pour le juge prononçant cette révocation d'ordonner cette interdiction dans l'hypothèse où les manquements du débiteur requérant

Doordat de rechter ermee wordt belast de beëindiging van de procedure uit te spreken, zal dit hem tegelijkertijd de gelegenheid bieden kennis te nemen van ongeacht welke moeilijkheid in verband met de tenuitvoerlegging van begeleidingsmaatregelen die gepaard gaan met een volledige schuldenkwitschelding bij een op artikel 1675/13bis van het Gerechtelijk Wetboek berustende gerechtelijke aanzuiveringsregeling, alsmede, desgevallend, de herroeping van die aanzuiveringsregeling (en van de beschikking van toelaatbaarheid) uit te spreken indien de begeleidingsmaatregelen niet ten uitvoer worden gelegd. Voorts zal de rechter kunnen beslissen over een verzoek tot vaststelling van een honoraria- en kostenstaat die de bemiddelaar hem in voorkomend geval niet eerder heeft kunnen voorleggen, omdat niet kan worden voorzien in een voortijdige beëindiging van de collectieve schuldenregeling.

4. Over de mogelijkheid een nieuw verzoek tot collectieve schuldenregeling in te dienen na beëindiging van een eerste procedure (zonder herroeping en in geval van herroeping)

1° Krachtens de vigerende wettekst mag de verzoekende schuldenaar vijf jaar lang geen nieuw verzoek tot collectieve schuldenregeling indienen indien de in het kader van een vorige procedure afgekondigde of gehomologeerde aanzuiveringsregeling werd herroepen (wat over het algemeen gebeurt wegens fraude door de verzoekende schuldenaar (bijvoorbeeld een constructie die ertoe strekt insolvent te worden verklaard, opzettelijk valse verklaringen, bezorging van onjuiste documenten om het voordeel van de procedure te verkrijgen of te behouden, valselijke verhoging van de passiva of valselijke verlaging van de activa). Louter het feit dat de verzoekende schuldenaar zich niet heeft gehouden aan zijn uit de aanzuiveringsregeling of de procedure voortvloeiende verplichtingen kan tot een herroeping leiden, maar het ontzegt hem niet het recht een nieuw verzoek in te dienen binnen vijf jaar na die herroeping.

In de rechtspraak wordt er stelselmatig aan herinnerd dat de herroeping niet automatisch gebeurt. De rechter spreekt die sanctie dan ook alleen met de nodige behoedzaamheid uit: een lichtere, alleenstaande of verschoonbare fout in hoofde van de verzoekende schuldenaar volstaat meestal niet om tot een herroeping te komen.

Ofschoon de herroeping wegens niet-nakoming door de verzoekende schuldenaar van zijn verplichtingen die schuldenaar dus niet automatisch de mogelijkheid mag ontnemen om in de daaropvolgende vijf jaar een nieuw verzoek in te dienen, moet het voor de rechter die deze herroeping uitspreekt wel mogelijk zijn dat verbod uit spreken ingeval de verzoekende schuldenaar

sont graves sans qu'il y ait eu fraude dans son chef ou sans que le débiteur ait fautivement augmenté son endettement ou diminué ses avoirs ou ses revenus (ajout à l'article 1675/15, § 2, du Code judiciaire). Tel serait par exemple le cas si la révocation était motivée par le fait que le débiteur requérant avait systématiquement refusé de collaborer à la réussite de la procédure en ne répondant pas aux courriers du médiateur, en ne se rendant pas à ses convocations et en ne lui fournissant pas les renseignements qu'il sollicite de manière justifiée. Compte tenu du coût qu'engendre la procédure, l'interdiction d'introduire une nouvelle procédure dans un délai de cinq ans devrait dissuader certains débiteurs requérants d'adopter une telle attitude.

Cette décision pourrait faire l'objet d'un appel, permettant ainsi au débiteur de remettre en cause le bien fondé de l'appréciation du juge.

2° Si la procédure prend fin sans qu'il y ait eu révocation (exécution normale du plan ou tout autre motif amenant à clôturer la procédure, tel qu'un désistement d'instance), le débiteur requérant doit pouvoir dans tous les cas déposer une nouvelle requête en règlement collectif de dettes.

Par ailleurs, le fait pour le débiteur requérant de s'être endetté de manière excessive ne doit normalement pas le priver du bénéfice de cette procédure pour autant qu'il n'ait pas manifestement organisé son insolvabilité.

Cependant, le règlement collectif de dettes demeure une mesure de faveur qui doit demeurer exceptionnelle. Dès lors, même s'il constate que le débiteur requérant est à nouveau dans une situation de surendettement durable et n'a manifestement pas organisé son insolvabilité, le juge devrait aussi pouvoir refuser d'admettre une nouvelle demande si la situation du débiteur est imputable à de graves négligences de sa part, négligences qui l'auraient déjà amené à bénéficier une première fois du règlement collectif (ajout à l'article 1675/2 du Code judiciaire). Compte tenu du coût qu'engendre cette procédure et du travail qu'elle occasionne pour les tribunaux du travail, leurs greffes et les médiateurs de dettes, ce pouvoir d'appréciation laissé au juge devrait empêcher que des demandes récurrentes émanent de débiteurs dont le surendettement est exclusivement dû à un comportement fautif qui ne se modifie pas.

ernstige fouten heeft begaan zonder dat hij fraude heeft gepleegd of zonder dat hij valselijk zijn schulden heeft opgedreven dan wel zijn tegoeden of inkomsten heeft verminderd (toevoeging aan artikel 1675/15, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek). Zulks ware bijvoorbeeld het geval mocht de herroeping zijn ingegeven doordat de verzoekende schuldenaar stelselmatig heeft geweigerd aan het welslagen van de procedure mee te werken door niet te antwoorden op de brieven van de bemiddelaar, door bij oproepingen niet te komen opdagen en door de bemiddelaar niet de inlichtingen te verstrekken waarom hij hem terecht verzoekt. Gelet op de kosten van de procedure, zou het verbod om binnen een termijn van vijf jaar een nieuw procedureverzoek in te dienen sommige verzoekende schuldenaren kunnen ontmoedigen een dergelijke houding aan te nemen.

Tegen die beslissing zou beroep kunnen openstaan, zodat de schuldenaar de gegrondheid van de beoordeling door de rechter kan aanvechten.

2° Indien de procedure eindigt zonder dat van een herroeping sprake was (normale tenuitvoerlegging van de aanzuiveringregeling of enige andere reden die tot de beëindiging van de procedure leidt, zoals een verzakking), moet de verzoekende schuldenaar in alle gevallen een nieuw verzoek tot collectieve schuldenregeling kunnen indienen.

Voorts mag het gegeven dat de verzoekende schuldenaar buitensporig veel schulden heeft gemaakt hem normaliter niet het voordeel van die procedure ontzeggen, op voorwaarde dat hij niet onmiskenbaar een constructie heeft opgezet om insolvent te worden verklaard.

De collectieve schuldenregeling is echter nog steeds een gunstmaatregel die uitzonderlijk moet blijven. Zelfs indien de rechter dus vaststelt dat de verzoekende schuldenaar nogmaals in een duurzame situatie van overmatige schuldenlast verkeert maar hij kennelijk geen constructie heeft opgezet om insolvent te worden verklaard, zou die rechter ook moeten kunnen weigeren een nieuw verzoek toe te staan als de toestand van de schuldenaar te wijten is aan grove onachtzaamheden die hij heeft begaan en als hij wegens die onachtzaamheden al een eerste maal aanspraak heeft gemaakt op de collectieve schuldenregeling (toevoeging aan artikel 1675/2 van het Gerechtelijk Wetboek). Gezien de kosten van die procedure en het werk dat ze meebrengt voor de arbeidsrechtbanken, de desbetreffende griffies en de schuldbemiddelaars, zou die aan de rechter verleende beoordelingsbevoegdheid moeten voorkomen dat telkens opnieuw verzoeken worden ingediend door schuldenaren wier overmatige schuldenlast uitsluitend te wijten is aan fout gedrag waarin geen verandering optreedt.

Le refus de déclarer non admissible une nouvelle demande pour les motifs précités pourrait faire l'objet d'un appel, permettant ainsi au débiteur requérant de remettre en cause le bien fondé de l'appréciation du juge.

II.1.4. — Exposé introductif du Centre d'Appui aux services de médiation de dettes de la Région de Bruxelles-Capitale

Le Centre se rallie dans une large mesure aux observations exposées par les précédents orateurs.

1. Quant au pécule du débiteur médié (article 2, 2°, de la proposition de loi)

Le Centre partage l'objectif de l'auteur de la proposition, mais insiste sur le fait qu'il ne doit pas s'agir d'une garantie de papier. Le pécule doit accompagner un budget détaillé, inscrit dans le plan. Il conviendrait que le législateur définisse un budget standard, que les médiateurs de dettes devraient suivre. Certains budgets paraissent insuffisants en raison du manque de temps pris pour les réaliser. Le budget doit permettre au débiteur médié de conserver sa dignité humaine. Ce budget doit également être actualisé.

2. Quant au compte de médiation (article 2, 1° et 3°, de la proposition de loi)

Le Centre s'associe aux objections formulées par les précédents orateurs et s'oppose pour les mêmes raisons à la cogestion d'un compte de médiation.

3. Quant à la limitation de la durée du plan (article 3 de la proposition de loi)

Le Centre rejoint la position de l'Observatoire du Crédit et de l'Endettement, en ce sens qu'il est favorable à limiter la durée du plan, tout en se ménageant une faculté de dérogation. Il existe des situations qui appellent une prolongation de durée, notamment pour conserver la résidence principale ou un bien immobilier ou pour maintenir les outils de travail d'un travailleur agricole. Le Centre suggère donc de limiter le plan à dix ans, en conservant une exception en cas de circonstance particulière, notamment de dignité humaine.

Tegen de weigering, wegens de voormelde redenen, om een nieuw verzoek toelaatbaar te verklaren, zou beroep kunnen openstaan, zodat de verzoekende schuldenaar de gegrondheid van de beoordeling door de rechter kan aanvechten.

II.1.4. — Inleidende uiteenzetting van het Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het Steunpunt sluit zich grotendeels aan bij de opmerkingen van de vorige sprekers.

1. Leefgeld van de schuldenaar in schuldbemiddeling (artikel 2, 2°, van het wetsvoorstel)

Hoewel het Steunpunt zich kan vinden in de doelstelling van de indieners van het wetsvoorstel, beklemtoont het dat het leefgeld meer moet zijn dan een garantie op papier. Het moet gepaard gaan met een gedetailleerd budget, dat in de aanzuiveringsregeling is opgenomen. De wetgever zou een standaardbudget moeten bepalen, waaraan de schuldbemiddelaars zich moeten houden. Bepaalde budgetten lijken niet te volstaan omdat te weinig tijd werd besteed om ze uit te werken. Het budget moet de schuldenaar in schuldbemiddeling in staat stellen zijn menselijke waardigheid te behouden. Tevens moet dat budget bij de tijd worden gebracht.

2. Schuldbemiddelingsrekening (artikel 2, 1° en 3°, van het wetsvoorstel)

Het Steunpunt sluit zich aan bij de opmerkingen van de vorige sprekers. Het voert dezelfde redenen aan tegen het medebeheer van een schuldbemiddelingsrekening.

3. Beperking in de tijd van de aanzuiveringsregeling (artikel 3 van het wetsvoorstel)

Het Steunpunt kan zich vinden in het standpunt van het Observatorium Krediet en Schuldenlast, dat bepleit de aanzuiveringsregeling in de tijd te beperken, en tegelijk in een afwijkingsmogelijkheid te voorzien. Bepaalde situaties vereisen immers dat de regeling wordt verlengd, meer bepaald om ervoor te zorgen dat de betrokkenen zijn hoofdverblijfplaats of een onroerend goed kan behouden, of dat een loonwerker zijn landbouwmachines niet verliest. Daarom stelt het Steunpunt voor de regeling te beperken tot tien jaar en tegelijk in geval van bijzondere omstandigheden (rekening houdend met de menselijke waardigheid) een slag om de arm te houden om van die beperking te kunnen afwijken.

4. Quant à la rétroactivité

(amendement n° 5 de Mme Lambert)

Le Centre voudrait éviter des situations critiques, où à une phase amiable de six ou sept ans succède un plan de remboursement étalé sur cinq ans, voire plus en cas de plan amiable. La raison est également symbolique, car il convient de prendre en considération les efforts du débiteur médié pour déterminer la suite de la procédure.

5. Quant à la formation

(article 5 de la proposition de loi et amendement n° 5 de Mme Lambert)

Le Centre s'associe aux autres orateurs et souligne l'importance d'avoir suivi une formation qualifiante pour tous les médiateurs, quels que soient leurs qualités et professions. Une formation dans le domaine du social n'est pas utile uniquement pour les travailleurs sociaux.

6. Quant à la transparence

Le Centre insiste lui aussi sur la nécessité d'une plus grande transparence et d'une meilleure information du débiteur médié. Il fait état d'appels téléphoniques fréquents de débiteurs médiés qui ne sont informés à aucun stade de l'exécution du plan. Pour ces personnes, il est difficilement admissible de ne rien savoir. La transmission du rapport annuel est nécessaire mais ne suffit donc pas. Le Centre suggère ainsi notamment d'imposer aux médiateurs de prendre le temps d'expliquer la situation au débiteur médié.

II.1.5. — Exposé introductif de l'Ordre des Barreaux francophones et germanophone

Article 2 de la proposition de loi

Article 2, 2° (*pécule minimal*)

L'Ordre constate tout d'abord que la garantie d'un pécule minimal est déjà prévue par la législation actuelle (article 1675/9, § 4, du Code judiciaire).

Les prestations familiales étant insaisissables, elles ne peuvent dans l'état actuel de la législation être retenues qu'avec l'accord du débiteur dans le cadre de la

4. Retroactiviteit

(amendement nr. 5 van mevrouw Lambert)

Het Steunpunt wil voorkomen dat zich kritieke situaties voordoen, bijvoorbeeld wanneer een minnelijke aanzuiveringsregeling na zes of zeven jaar wordt gevolgd door een afbetalingsregeling op vijf jaar, en zelfs meer in geval van een minnelijke regeling. Dat streven is tevens symbolisch; bij het bepalen van het verdere verloop van de procedure moet immers rekening worden gehouden met de inspanningen van de schuldenaar in schuldbemiddeling.

5. Opleiding

(artikel 5 van het wetsvoorstel en amendement nr. 5 van mevrouw Lambert)

Het Steunpunt sluit zich aan bij de andere sprekers en beklemtoont hoe belangrijk het is dat alle schuldbemiddelaars, ongeacht hun hoedanigheid en professionele achtergrond, terzake worden opgeleid. Niet alleen maatschappelijk workers hebben baat bij een opleiding op het gebied van sociale zaken.

6. Transparantie

Ook het Steunpunt beklemtoont dat meer transparantie vereist is, en dat de schuldenaar in schuldbemiddeling beter moet worden geïnformeerd. Vaak nemen die mensen telefonisch contact op met het Steunpunt omdat ze in geen enkele fase van de uitvoering van de aanzuiveringsregeling worden geïnformeerd. Ze hebben het er heel moeilijk mee dat ze terzake van de schuldbemiddelaar geen informatie krijgen. Hoewel een jaarverslag moet worden bezorgd, volstaat dat niet. Daarom stelt het Steunpunt in dit verband voor de schuldbemiddelaars te verplichten de nodige tijd uit te trekken om de situatie aan de schuldenaar in schuldbemiddeling uit te leggen.

II.1.5. — Inleidende uiteenzetting van de *Ordre des Barreaux francophones et germanophone*

Art. 2 van het wetsvoorstel

Art. 2, 2° (*minimumleefgeld*)

De OBFG constateert eerst en vooral dat het minimumleefgeld reeds in de vigerende wetgeving gewaarborgd is (artikel 1675/9, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek).

Aangezien de kinderbijslag niet in beslag kan worden genomen, mag die in de huidige stand van de wetgeving in het kader van de minnelijke aanzuiveringsregeling

phase amiable (article 1675/9 § 4 du Code judiciaire) et que par décision spécialement motivée dans le cadre de la phase judiciaire (articles 1675/12, § 4, et 1675/13, § 5, du Code judiciaire).

La proposition de loi ne vise étonnement qu'à déroger à la première hypothèse. Il serait interdit au débiteur d'accepter de consacrer une partie des prestations familiales dans la première phase alors que le tribunal pourrait le lui imposer (par décision spécialement motivée) dans le cadre de la seconde phase.

La garantie actuellement en vigueur tient compte des spécificités de la composition familiale du débiteur et lui enlever le droit d'accepter formellement de puiser dans ce type de ressources risque d'avoir un certain nombre d'effets probablement non pris en considération:

— d'une part, certains débiteurs préfèrent volontairement accepter un effort plus important en vue de réduire la durée du plan de remboursement ou afin de sauvegarder un élément essentiel de leur patrimoine (par exemple un immeuble);

— d'autre part, la jurisprudence considère majoritairement que le débiteur ne dispose pas d'un "droit à un plan de règlement judiciaire ou à une remise totale de dettes". Hors l'hypothèse de la révocation, le tribunal peut considérer qu'il n'y a pas lieu à ordonner un plan ou une remise totale, remettant le débiteur dans sa situation de surendettement initial. Interdire strictement une appréciation par rapport au disponible résultant des prestations familiales risque d'augmenter le nombre de décisions de rejet.

Article 2, 3° (compte partiellement bloqué)

L'Ordre considère que la mise en place pratique et technique de ce type de compte est très difficilement réalisable. Une cogestion d'un compte risque très rapidement d'entraîner des difficultés de cohérence insurmontables. Le statut juridique des sommes présentes sur le compte de médiation doit d'ailleurs être pris en considération (actif partiellement à destination de la masse).

slechts in aanmerking worden genomen op voorwaarde dat de schuldenaar daarmee instemt (artikel 1675/9, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek), alsook ingevolge een "bijzonder gemotiveerde beslissing" in het kader van de gerechtelijke aanzuiveringsregeling (artikelen 1675/12, § 4, en 1675/13, § 5, van het Gerechtelijk Wetboek).

Het mag verbazing wekken dat het wetsvoorstel alleen in een afwijking van de eerste mogelijkheid wil voorzien. Het zou de schuldenaar in de eerste fase van de regeling immers verboden zijn in te stemmen met de besteding van een deel van de kinderbijslag, terwijl de rechtbank hem die maatregel in de tweede fase zou kunnen opleggen (bij een "bijzonder gemotiveerde beslissing").

De momenteel geldende waarborg houdt rekening met de specifieke samenstelling van het gezin van de schuldenaar. Ontneemt men hem het recht formeel te aanvaarden dat aan soortgelijke inkomsten wordt geraakt, dan dreigt zulks een aantal gevolgen te hebben, waarmee waarschijnlijk geen rekening werd gehouden:

— eensdeels stemmen sommige schuldenaars er liever mee in vrijwillig meer inspanning te leveren om de afbetalingsduur in te korten, dan wel om een essentieel element van hun vermogen (bijvoorbeeld een pand) te vrijwaren;

— anderdeels meent het overwegende deel van de rechtspraak dat de schuldenaar geen aanspraak kan maken op een gerechtelijke aanzuiveringsregeling of op een volledige schuldenkwitschelding. Los van de mogelijkheid tot herroeping kan de rechtbank oordelen dat er geen reden is om een aanzuiveringsregeling of een volledige schuldenkwitschelding op te leggen, waardoor de schuldenaar opnieuw wordt geconfronteerd met zijn oorspronkelijke overmatige schuldenlast. Als een strikt verbod wordt ingesteld om het beschikbare tegoed van de kinderbijslag in aanmerking te nemen, dan dreigt het aantal beslissingen tot afwijzing van het verzoek toe te nemen.

Art. 2, 3° (deels geblokkeerde rekening)

De OBFG meent dat het instellen van een soortgelijke rekening in de praktijk en technisch zeer moeilijk te bewerkstelligen valt. Gezamenlijk beheer van een rekening dreigt bijzonder snel te leiden tot onoverkomelijke problemen op het vlak van coherentie. Bovendien moet steeds rekening worden gehouden met de juridische status van de bedragen op de schuldbemiddelingsrekening (het actief is deels voor de boedel bestemd).

Il convient d'analyser la motivation de cette proposition.

En ce qui concerne la transparence, il paraît évident que les médiateurs ont l'obligation de communiquer au débiteur toutes les informations relatives au compte, aux mouvements effectués et au solde. Cela doit être assuré annuellement avec la communication du rapport et chaque fois que le débiteur le demande (en évitant néanmoins les multiplications de frais inutiles). Les médiateurs qui ne respectent pas cette obligation doivent être sanctionnés par leur organe déontologique ou par le tribunal du travail.

En ce qui concerne la cogestion, il semble à l'Ordre que les motifs de la proposition de loi, s'ils sont louables, trahissent une difficulté d'interprétation du rôle de médiateur de dettes dans le cadre du règlement collectif de dettes.

La question est controversée. Sur la base des termes de la loi, il convient de considérer qu'il s'agit d'une entité distincte, qui ne représente que lui-même, auxiliaire de justice chargé du contrôle de la gestion du patrimoine et des revenus du débiteur, en vue de rétablir sa situation financière. Plusieurs décisions judiciaires ont d'ailleurs reproché au médiateur de dettes de se charger de la gestion courante, estimant qu'il outrepasseait son rôle.

Si on peut accepter le paiement par le médiateur du loyer ou de la contribution alimentaire dans l'intérêt du débiteur, il semble à l'Ordre qu'il n'appartient pas au médiateur de dettes judiciaire de se charger de la gestion budgétaire quotidienne.

Le règlement collectif de dettes n'entraîne en effet aucune incapacité juridique et le débiteur doit effectuer ses paiements au moyen du pécule qui lui est alloué. Si le médiateur constate une incapacité évidente à cet égard, il doit prévoir l'accompagnement dans le cadre d'une guidance ou d'une gestion budgétaire, voire une administration provisoire, dans le respect bien compris du rôle de chaque intervenant.

Il est bien entendu que pour fixer le pécule, le médiateur doit collaborer avec le débiteur et ces intervenants, et disposer d'une expérience ou d'une formation spécifiques quant à la fixation des charges (énergie, aide sociale, problématique du logement, etc.).

In dit verband moeten de beweegredenen van de indieners van het wetsvoorstel tegen het licht worden gehouden.

Met betrekking tot de transparantie lijkt het voor de hand te liggen dat de schuldbemiddelaars verplicht zijn de schuldenaar onverkort te informeren over de rekening, de verrichtingen erop en het saldo ervan. Dat moet jaarlijks gebeuren aan de hand van het bezorgde verslag, alsook telkens wanneer de schuldenaar daar om vraagt (waarbij het maken van onnodige kosten evenwel moet worden voorkomen). Schuldbemiddelaars die verzuimen die verplichting in acht te nemen, moeten worden gestraft door hun deontologisch orgaan dan wel door de arbeidsrechtbank.

Met betrekking tot het medebeheer meent de OBFG dat de beweegredenen van het wetsvoorstel, hoe lovend waardig ook, niet kunnen verhelen dat de uitlegging van de taak van de schuldbemiddelaar in het kader van de collectieve schuldenregeling een probleem doet rijzen.

De kwestie is omstreden. Naar luid van de wet moet de schuldbemiddelaar worden beschouwd als een afzonderlijke entiteit, die alleen zichzelf vertegenwoordigt; hij is een medewerker van het gerecht die belast is met het toezicht op het beheer van het vermogen en de inkomsten van de schuldenaar, om de financiële toestand van deze laatste opnieuw in balans te brengen. In veel gerechtelijke beslissingen wordt de schuldbemiddelaar trouwens verweten dat hij zich inlaat met het dagelijks beheer en dat hij aldus zijn boekje te buiten gaat.

De OBFG kan er in komen dat de schuldbemiddelaar er in het belang van de schuldenaar voor zorgt dat de huur of de onderhoudsbijdrage wordt betaald, maar vindt wel dat de gerechtelijk schuldbemiddelaar zich niet mag inlaten met het dagelijkse-budgetbeheer.

Dat ten behoeve van de schuldenaar in een collectieve schuldenregeling wordt voorzien, betekent immers geenszins dat de betrokken juridisch gezien handelingsbekwaam is; de schuldenaar moet het hem toegekende leefgeld dan ook aanwenden om zijn betalingen te vereffenen. Als de schuldbemiddelaar vaststelt dat de schuldenaar daar kennelijk niet toe in staat is, moet hij zorgen voor budgetbegeleiding dan wel budgetbeheer, en zelfs voorzien in een voorlopig bewind, uiteraard met inachtneming van de taak van elke betrokken.

Het spreekt vanzelf dat de schuldbemiddelaar het leefgeld moet bepalen in overleg met de schuldenaar en de andere betrokkenen; bovendien moet hij beschikken over specifieke ervaring dan wel een specifieke opleiding hebben genoten om de lasten te bepalen (energielasten, maatschappelijk welzijn, huisvesting enzovoort).

L'Ordre est d'avis qu'il conviendrait de préciser le rôle du médiateur et que les écueils relevés dans les développements de la proposition de loi seraient ainsi levés. L'élaboration d'une fiche d'information commune sur le fonctionnement du règlement collectif de dettes (comme elle existe dans certains arrondissements) pourrait également s'avérer une initiative opportune.

Article 3 de la proposition de loi (*limitation de la durée du plan de règlement amiab*le)

La proposition vise limiter la durée du plan de règlement amiab le à sept ans. Ce faisant, on limite la liberté du débiteur dans le cadre de la mise en place d'un plan de remboursement. La durée d'un plan de règlement amiab nécessite l'accord du débiteur.

L'Ordre estime que si une durée maximale est fixée (ce qui peut s'avérer opportun), elle devrait pouvoir être prolongée "en vue de sauvegarder certains éléments de son patrimoine et afin d'assurer le respect de la dignité humaine du débiteur", comme le précise l'article 1675/12, § 2, du Code judiciaire en ce qui concerne le plan de règlement judiciaire.

En effet, le débiteur sollicite de manière relativement fréquente de prolonger la durée du plan en vue de sauvegarder un élément essentiel de son patrimoine (essentiellement un immeuble). Lui enlever cette faculté ne semble pas être dans l'esprit de la proposition de loi.

En cas d'impossibilité d'établir un plan de règlement amiab obligatoirement inférieur à un certain délai, cette limitation pourrait avoir un effet pervers quant aux décisions de rejet dans le cadre de la phase judiciaire qui suit l'échec d'un plan de règlement amiab.

Article 4 de la proposition de loi (*limitation de la durée de la phase préalable amiab*le)

La proposition envisage de limiter la première phase à maximum deux fois six mois. Il est évident que cette phase doit être la plus courte possible. Néanmoins de nombreux aléas justifient malheureusement souvent la prolongation de cette phase. Les plus fréquents sont:

Volgens de OBFG moet de taak van de schuldbemiddelaar nader worden omschreven. Die precisering zou tevens de in de toelichting van het wetsvoorstel vervatte struikelblokken wegnemen. Tevens ware het wenselijk een gemeenschappelijke informatiefiche over de werking van de collectieve schuldenregeling uit te werken, zoals die in sommige arrondissementen reeds voorhanden is.

Art. 3 van het wetsvoorstel (*beperking van de duur van de minnelijke aanzuiveringsregeling*)

Het wetsvoorstel beoogt de duur van de minnelijke aanzuiveringsregeling te beperken tot zeven jaar. Aldus beperkt men de armslag van de schuldenaar in het kader van de instelling van een afbetalingsregeling. De schuldenaar moet instemmen met de duur van de minnelijke schuldenregeling.

De OBFG meent dat de regeling, als ze aan een maximumduur wordt onderworpen (wat wenselijk kan zijn), moet kunnen worden verlengd, "met het doel bepaalde elementen van (...) [het] vermogen [van de schuldenaar] te beschermen, en de eerbiediging van (...) [diens] menselijke waardigheid (...) te verzekeren" (artikel 1675/12, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, inzake de gerechtelijke schuldenregeling).

Het komt immers vrij vaak voor dat een schuldenaar verzoekt de duur van de regeling te verlengen, teneinde een essentieel element van zijn vermogen te vrijwaren (doorgaans gaat het om een pand). Naar alle waarschijnlijkheid ligt het niet in de bedoeling van het wetsvoorstel hem die mogelijkheid te ontnemen.

Ingeval het niet mogelijk blijkt een minnelijke aanzuiveringsregeling binnen een bepaalde opgelegde termijn uit te werken, kan die beperking kwalijke gevolgen hebben inzake de beslissingen tot afwijzing van het verzoek in het kader van de gerechtelijke fase, die intreedt nadat de minnelijke aanzuiveringsregeling is mislukt.

Art. 4 van het wetsvoorstel (*beperking van de duur van de voorafgaande minnelijke fase*)

Het wetsvoorstel beoogt de eerste fase te beperken tot maximum tweemaal zes maanden. Het spreekt voor zich dat die fase zo kort mogelijk moet worden gehouden. Toch gebeurt het vaak dat die fase om een aantal redenen moet worden verlengd. De meest voorkomende redenen zijn:

— la découverte tardive d'un créancier non mentionné dans la requête qui doit être associé à la procédure;

— le changement dans la situation professionnelle ou familiale;

— la vente d'un immeuble;

— la liquidation d'une succession ou d'un régime matrimonial.

Par ailleurs, imposer de renoncer à la phase amiable dans un délai trop court risque d'encombrer les tribunaux de manière encore plus importante, voire de multiplier les décisions de rejets.

Enfin, l'Ordre rappelle que les tribunaux assurent le contrôle de la durée de la phase préalable amiable.

Article 5 de la proposition de loi

Article 5, 1°

(*agrément des médiateurs de dettes*)

La proposition de loi vise à soumettre la médiation de dettes assurée par des avocats, des officiers ministériels ou des mandataires de justice à une condition d'agrément.

En ce qui concerne les avocats, ils disposent de par leur fonction de compétences juridiques (diplôme, formation CAPA, formation permanente). Elles sont par ailleurs contrôlées de manière continue par les organes déontologiques. Les contacts quotidiens avec les clients et la société civile leur assurent également une compétence relationnelle.

L'Ordre n'est pas favorable au caractère obligatoire d'une formation organisée par les pouvoirs publics mais considère qu'il serait sans doute nécessaire que le législateur définisse de manière plus précise le rôle du médiateur de dettes, afin d'éviter la confusion des rôles.

Conscients des spécificités du rôle de médiateur de dettes concernant notamment les aspects non juridiques de leur travail, différents arrondissements ont déjà organisé des formations particulières, en collaboration avec la société civile (CPAS, ASBL actives en médiation de dettes, organismes de formations à destination de la société civile, etc.). Plusieurs barreaux organisent des réunions de médiateurs à échéances régulières.

— in laatste instantie is een schuldeiser opgedoken die niet in het verzoekschrift is vermeld, en die bij de procedure moet worden betrokken;

— er hebben zich wijzigingen voorgedaan in het beroepsleven of binnen het gezin van de schuldenaar;

— er werd een pand verkocht;

— er werd een erfenis afgewikkeld of een huwelijksvermogen vereffend.

Als men de betrokkenen voorts verplicht al te snel van de minnelijke aanzuiveringsregeling af te zien, dreigt de werklast voor de rechtbanken nog sterker te stijgen, alsook het aantal beslissingen tot afwijzing toe te nemen.

Ten slotte herinnert de OBFG eraan dat de rechtbanken toeziend op duur van de voorafgaande minnelijke fase.

Artikel 5 van het wetsvoorstel

Art. 5, 1°

(*erkennung van de schuldbemiddelaars*)

Het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel beoogt de schuldbemiddeling die wordt uitgeoefend door advocaten, ministerieel ambtenaren of gerechtelijk mandatarissen, aan een erkenningsplicht te onderwerpen.

De advocaten hebben als advocaat juridische vaardigheden (diploma, BUBA-opleiding, permanente vorming). Op die vaardigheden wordt bovendien continu toegezien door de deontologische organen. Door hun dagelijkse contacten met de cliënten en het maatschappelijk middenveld beschikken ze eveneens over relationele vaardigheden.

De OBFG is geen voorstander van een verplichte, door de overheid georganiseerde opleiding, maar is wel van oordeel dat de wetgever de rol van de schuldbemiddelaar wellicht nader moet bepalen om taakverwarring te voorkomen.

Vanwege de bijzondere eigenschappen van de rol van de schuldbemiddelaar, met name wat de niet-juridische aspecten van hun werk betreft, hebben verschillende arrondissementen al specifieke opleidingen op touw gezet, samen met het maatschappelijk middenveld (OCMW's, vzw's die werken rond schuldbemiddeling, vormingsorganisaties die zich richten op het maatschappelijk middenveld enzovoort). Verscheidene balies beleggen geregeld bijeenkomsten voor bemiddelaars.

L'Ordre étudie la mise en place d'une formation particulière harmonisée des avocats médiateurs de dettes mais considère que cette formation doit être organisée sous le contrôle des Ordres d'avocats, ceux-ci faisant appel à l'expertise d'autres acteurs œuvrant dans le domaine du règlement collectif de dettes. Cette formation devrait nécessairement se poursuivre dans le cadre de l'obligation de formation permanente propre aux avocats.

L'Ordre, dans son souci d'ouverture de la société civile, est au surplus toujours disposé à participer à des réunions qui seront organisées avec les acteurs du secteur, comme le font déjà de nombreux Ordres.

Article 5, 2°
(communication du rapport annuel)

Il paraît évident à l'Ordre que les médiateurs ont l'obligation de communiquer le rapport annuel au débiteur. Les médiateurs qui ne respectent pas cette obligation doivent être sanctionnés par leur organe déontologique ou par le tribunal du travail.

Amendement n° 1 (DOC 53 1410/002)
(fixation du disponible pour le plan d'apurement)

Les indexations et évolutions de charges doivent en effet être prises en considération par le médiateur ou le juge. Cela se pratique d'ailleurs couramment, soit par l'instauration d'un pécule adapté aux évolutions ou à l'indexation, soit par la fixation d'un disponible fixe à consacrer au plan de remboursement.

Le règlement collectif de dettes vise des situations diversifiées et la législation autorise une grande créativité dans le cadre des plans de règlement amiable et judiciaires. L'Ordre estime qu'il convient de la préserver afin de s'adapter à la spécificité de chaque dossier.

Amendement n° 2 (DOC 53 1410/002)
(respect de la dignité humaine)

La nécessité d'un budget détaillé et exact permettant de répondre à la nécessité d'assurer le respect de la dignité humaine apparaît effectivement comme la base d'un règlement collectif de dettes efficace.

En ce qui concerne le pécule relatif aux charges postérieures à l'ordonnance d'admissibilité, la priorité donnée aux charges citées par l'amendement (loyer,

De OBFG onderzoekt de mogelijkheid van een ge-harmoniseerde specifieke opleiding voor advocaten die werken als schuldbemiddelaar, maar hij vindt dat het organiseren daarvan onder het toezicht moet staan van de Ordes van advocaten, die op hun beurt een beroep doen op de expertise van andere spelers op het vlak van collectieve schuldenregeling. Die opleiding zou verplicht moeten worden voortgezet in het kader van de verplichte permanente opleiding voor advocaten.

De OBFG wenst zich graag open te stellen voor het maatschappelijk middenveld en is dan ook bereid deel te nemen aan vergaderingen met de spelers uit de sector, zoals heel wat Ordes nu al doen.

Artikel 5, 2°
(bezorging van het jaarverslag)

De OBFG vindt het vanzelfsprekend dat de schuldbemiddelaars de plicht hebben om het jaarverslag aan de schuldenaar te bezorgen. Bemiddelaars die zich daar niet aan houden, moeten door hun deontologisch orgaan of door de arbeidsrechtbank worden gestraft.

Amendement nr. 1 (DOC 53 1410/002) (bepaling van de beschikbare middelen voor het aanzuiveringsplan)

De schuldbemiddelaar of de rechter horen inderdaad rekening te houden met de indexering en de schommeling van de lasten. In de praktijk wordt dit trouwens courant gedaan, bijvoorbeeld door het vaststellen van een leefgeld dat is aangepast aan de schommelingen of de indexering, of van een vast bedrag dat aan het aanzuiveringsplan moet worden besteed.

De collectieve schuldenregeling betreft uiteenlopende situaties en de wetgeving laat de weg open voor een verregaande creativiteit wat de plannen voor een minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling betreft. De OBFG vindt dat dit zo moet blijven, om met de specifieke aard van elk dossier rekening te kunnen houden.

Amendement nr. 2 (DOC 53 1410/002) (eerbiediging van de menselijke waardigheid)

De noodzaak van een uitvoerig en nauwkeurig budget waarmee de noodzakelijke eerbiediging van de menselijke waardigheid kan worden gevrijwaard, vormt inderdaad de basis van een doeltreffende collectieve schuldenregeling.

Wat het leefgeld betreft voor de lasten die dateren van na de beschikking van toelaatbaarheid, spreekt het voor zich dat de lasten die in het amendement worden

énergie, soins de santé, frais de scolarités, alimentation) apparaît comme évidente.

Quant au paiement prioritaire dans le cadre du concours existant entre les créances antérieures à l'ordonnance d'admissibilité, cela paraît d'autant moins justifiable qu'il n'y a pas nécessairement d'incidence sur la dignité du débiteur (à l'exception du logement le cas échéant). Autre chose serait d'instaurer de nouveaux priviléges.

Amendement n° 3 (DOC 53 1410/002)
(agrément et contenu du rapport annuel)

En complément des observations formulées au sujet de l'article 5 de la proposition de loi, l'Ordre marque son accord quant aux précisions relatives au contenu du rapport annuel, tout en s'interrogeant sur la question de savoir si une modification législative est nécessaire à cet égard.

Quant aux frais de transmission, il ne semble pas adéquat à l'Ordre de modifier les règles de fixations des frais et émoluments des médiateurs de dettes, sauf à revoir l'ensemble du système.

Amendement n° 5 (DOC 53 1410/002)
(point de départ du plan)

L'Ordre se limite à renvoyer à la nécessité de préserver une certaine créativité, propre à répondre aux spécificités de chaque dossier. Un disponible pour les créanciers n'est pas nécessairement dégagé dès l'ordonnance d'admissibilité.

**II.1.6. — Exposé introductif
de l'Orde van Vlaamse Balies**

Observations préalables

L'OVB ne nie pas que l'accroissement de la pauvreté entraîne une augmentation des demandes d'aide et, partant, des problèmes de capacité. L'OVB se demande seulement si l'on a suffisamment réfléchi et travaillé au niveau de la lutte contre les causes réelles de la pauvreté.

L'OVB soutient le postulat de la proposition de loi: écouter les expériences des personnes soumises au règlement collectif de dettes. Dans les développements et dans le commentaire des articles, il est question du carcan dans lequel se trouverait le débiteur concerné.

opgesomd (huur, energie, gezondheidszorg, schooluitgaven, voeding) voorrang krijgen.

In verband met de betalingsprioriteit bij samenloop met vorderingen van vóór de beschikking van toelaatbaarheid, is dit des te minder te rechtvaardigen, omdat er niet noodzakelijk een impact is op de waardigheid van de schuldenaar (tenzij eventueel voor de woning). Een andere mogelijkheid zou erin kunnen bestaan in nieuwe privileges te voorzien.

Amendement nr. 3 (DOC 53 1410/002)
(erkennung en inhoud van het jaarverslag)

Als aanvulling op de opmerkingen geformuleerd met betrekking tot artikel 5 van het wetsvoorstel, gaat de OBFG akkoord met de preciseringen wat de inhoud van het jaarverslag betreft. Wel vraagt hij zich af of hiervoor een wetswijziging nodig is.

Inzake de verzendingskosten acht de OBFG het niet aangewezen de regels voor de vaststelling van de kosten en de bezoldiging van de schuldbemiddelaars te wijzigen, tenzij het hele systeem wordt herzien.

Amendement nr. 5 (DOC 53 1410/002)
(vertrekpunt van het plan)

De OBFG herhaalt alleen maar de noodzaak om een zekere creativiteit te behouden, zodat met de eigenheid van elk dossier rekening kan worden gehouden. De beschikbare middelen voor de schuldeisers worden niet noodzakelijk vrijgegeven zodra er een beschikking van toelaatbaarheid genomen is.

II.1.6. — Inleidende uiteenzetting van de Orde van Vlaamse Balies

Voorafgaande opmerkingen

De OVB ontket niet dat de toename van de armoede een grotere vraag tot hulpverlening met een bijhorend capaciteitsprobleem tot gevolg heeft. Alleen vraagt de OVB zich af of er voldoende nagedacht en gewerkt wordt rond de bestrijding van de eigenlijke oorzaken van armoede.

De OVB steunt het uitgangspunt van het wetsvoorstel: luisteren naar de ervaringen van de aan de collectieve schuldenregeling onderworpen personen. Er wordt in de toelichting en in de artikelsgewijze commentaar gewag gemaakt van het keurslijf waarin de betrokken

Toutefois, l'OVB connaît de nombreux exemples où la personne qui arrive au bout de son règlement collectif de dettes demande elle-même à pouvoir continuer à en bénéficier.

Permettre au débiteur de reprendre son destin en main au cours du règlement collectif de dettes mène à une situation hybride, parce que la raison principale du règlement collectif de dettes est justement que le débiteur n'était plus capable de prendre son destin en main. Apprendre à gérer son argent n'est pas un processus évident et ne s'acquiert pas par l'écoulement d'un délai. Le règlement collectif de dettes vise à épurer les dettes. La question se pose de savoir s'il est souhaitable que la personne concernée reçoive du jour au lendemain soi-disant plus de liberté et de responsabilité, qui sont en grande partie supposées. Le débiteur risque de s'attendre, sur la base de la proposition de loi, à recevoir une sorte de blancs-seing qui, pour beaucoup, s'avérera illusoire. De plus, l'accès du débiteur au compte l'éloignera du médiateur de dettes et entraînera un manque de cohésion dans la gestion.

Article 2 de la proposition de loi (DOC 53 1410/001) et amendement n° 1 (DOC 53 1410/002)

1. Modification du pécule mis à la disposition du débiteur

Alors qu'avec l'accord écrit du débiteur, le pécule est ramené au montant auquel il a droit en vertu de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale, ce montant serait augmenté des allocations familiales, car ce montant minimal n'est pas lié au nombre d'enfants mineurs à charge.

L'OVB constate que ce montant minimal n'est en effet pas lié au nombre d'enfants à charge. Cela n'y change toutefois rien, car le pécule minimal non diminué correspond bien aux sommes protégées mentionnées aux articles 1409 à 1412 du Code judiciaire, dont l'article 1410, § 2, 1°, qui protège les allocations familiales. La diminution éventuelle se fait moyennant un accord écrit du débiteur et si à cette occasion des sommes protégées par définition sont grignotées, elle se fait donc sur la base du libre choix du débiteur.

Le débiteur suit souvent cette voie dans l'espoir de voir plus rapidement la fin du tunnel ou pour pouvoir

schuldenaar zich zou bevinden. Toch kent de OVB ook tal van voorbeelden waarbij de onder collectieve schuldenregeling geplaatste persoon op het einde van de rit zelf vraagt om onder de collectieve schuldenregeling te mogen blijven.

De schuldenaar tijdens de collectieve schuldenregeling het lot terug in eigen handen geven, leidt tot een hybride situatie, omdat de hoofdreden van de collectieve schuldenregeling juist ligt in het feit dat de schuldenaar niet meer in staat was zijn lot in eigen handen te nemen. Het leren omgaan met geld is geen evident proces en wordt niet verworven door het verstrijken van een termijn. De collectieve schuldenregeling beoogt de aanzuivering van schulden. De vraag rijst of het wenselijk is de betrokken personen van de ene op de andere dag zo gezegd meer vrijheid en verantwoordelijkheid te geven, die grotendeels verondersteld worden. De schuldenaar riskeert op grond van het wetsvoorstel te verwachten dat hij een soort van vrijbrief in de schoot geworpen zal krijgen, hetgeen voor velen illusoir zal blijken te zijn. Bovendien zal de toegang van de schuldenaar tot de rekening de afstand tussen de schuldbemiddelaar en de schuldenaar vergroten en een gebrek aan cohesie in het beheer met zich meebrengen.

Artikel 2 van het wetsvoorstel (DOC 53 1410/001) en amendement nr. 1 (DOC 53 1410/002)

1. Gesleutel aan het aan de schuldenaar beschikbaar gestelde leefgeld

Daar waar het leefgeld met de schriftelijke instemming van de schuldenaar wordt verminderd tot het bedrag waarop hij recht heeft op grond van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, zou dit bedrag verhoogd worden met de gezinsbijslagen, omdat dit minimumbedrag niet gekoppeld is aan het aantal minderjarige kinderen ten laste.

De OVB stelt vast dat dit minimumbedrag inderdaad niet gekoppeld is aan het aantal kinderen ten laste. Dit doet echter niets terzake, omdat het onverminderd minimale leefgeld wel degelijk overeenkomt met de beschermd bedragen vermeld in de artikelen 1409 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek, waaronder artikel 1410, § 2, 1°, dat de gezinsbijslagen beschermt. De eventuele vermindering gebeurt door middel van een schriftelijke instemming van de schuldenaar, en, indien daarbij wordt geknabbeld aan per definitie beschermd bedragen, gebeurt dit dus op grond van de vrije keuze van de schuldenaar.

Dikwijls bewandelt de schuldenaar die weg in de verwachting om vlugger het einde van de tunnel te zien

constituer des réserves pour dépenses imprévues. Une fois que le débiteur a fait ce choix délibéré de diminuer le pécule — cette diminution peut d'ailleurs se faire progressivement (l'article 1675/9, § 4, du Code judiciaire ne laisse subsister aucun doute à cet égard) —, il peut parfaitement fixer lui-même les limites de cette diminution. Dans ce cas, il serait absurde d'augmenter de nouveau des sommes protégées le pécule qui a été diminué et que le débiteur a lui-même délibérément choisi.

En soi, le raisonnement discutable des auteurs n'est pas logique car ils auraient dû dans ce cas tenir compte tout autant, par exemple, des sommes payées à titre de frais d'appareils de prothèse et d'orthopédie (article 1410, § 2, 5°, point 1, du Code judiciaire).

En effet, l'ampleur du montant octroyé n'a pas de lien absolu avec la condition d'existence conforme à la dignité humaine. Ainsi, d'aucuns pourront très bien, dans un contexte spécifique (par exemple, une absence de loyer ou des conditions familiales particulières), mener une existence conforme à la dignité humaine avec une somme inférieure au montant minimum.

L'amendement n° 1 de Mme Lambert abandonne cette augmentation injuste du fait de l'inclusion des allocations familiales. Selon la justification de l'amendement, le pécule octroyé serait effectivement lié à l'indexation automatique des revenus: si l'on accepte ce principe, il serait souhaitable de le formuler cela plus clairement dans le texte même de la loi. Le renvoi à une modification éventuelle de la situation patrimoniale (article 1675/14 du Code judiciaire) n'est ni clair, ni pertinent dans le texte de l'amendement n° 1. Même sans cette modification proposée de la loi, il va de soi qu'une modification patrimoniale peut avoir une incidence sur le plan de remboursement ou sur le pécule.

2. Fixation du pécule et fixation du plan d'apurement

L'amendement n°1 de Mme Lambert propose de formuler l'article 1675/9, § 4, du Code judiciaire comme suit: "Le médiateur de dettes fixe, sur les montants qu'il perçoit en application du § 1er, 4°, une somme destinée à l'apurement des dettes et, le cas échéant, à ses honoraires. Le solde est mis à la disposition du requérant [...]", dès lors qu'en pratique, le médiateur de dettes fixerait à tort d'abord le pécule, et ensuite le plan d'apurement, alors que l'auteur de l'amendement indique que le médiateur doit d'abord fixer un plan d'apurement, ce qui serait sa mission prioritaire.

of om reserves voor onverwachte uitgaven te kunnen aanleggen. Eens de schuldenaar die bewuste keuze met betrekking tot de vermindering van het leefgeld heeft gemaakt — die vermindering kan trouwens gradueel gebeuren (artikel 1675/9, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek laat daarover geen onduidelijkheid bestaan) —, dan kan hij perfect zelf de limieten van die vermindering bepalen. Het zou in dat geval absurd zijn het verminderd leefgeld, waarvoor de schuldenaar zelf weloverwogen heeft gekozen, opnieuw aan te verhogen met beschermd bedragen.

Die discutabele redenering van de indieners is op zichzelf onlogisch, omdat de indieners in hun gedachtegang dan evengoed rekening hadden moeten houden met bijvoorbeeld de bedragen uitgekeerd als kosten voor prothesen of orthopedische toestellen (artikel 1410, § 2, 5°, punt 1, van het Gerechtelijk Wetboek).

De omvang van het toegekende bedrag houdt immers geen absoluut verband met het vereiste van een menswaardig bestaan. Zo zullen bepaalde personen in een specifieke context (bijvoorbeeld geen huur, bijzondere familiale omstandigheden) een menswaardig bestaan kunnen leiden met een bedrag dat zich nog onder het minimumbedrag bevindt.

Amendment nr. 1 van mevrouw Lambert laat die ontrechte verhoging met de kinderbijslagen achterwege. Het toegekende leefgeld zou volgens de verantwoording van dat amendement wel gekoppeld worden aan de automatische inkomstenindexering; indien men dit bijtreedt, zou het wenselijk zijn dat dit in de wettekst zelf duidelijker wordt geformuleerd. De verwijzing naar een eventuele wijziging van vermogenstoestand (art. 1675/14 van het Gerechtelijk Wetboek) in dat amendement nr. 1 is qua tekst niet duidelijk en niet relevant. Ook zonder die voorgestelde wetswijziging spreekt het voor zich dat een vermogenwijziging een invloed kan hebben op het afbetalingsplan of op het leefgeld.

2. Bepaling leefloon en bepaling afbetalingsplan

Amendment nr. 1 van mevrouw Lambert laat art. 1675/9, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek aanvatten met "De schuldbemiddelaar bepaalt, op de bedragen die hij ontvangt met toepassing van § 1, 4°, een bedrag bestemd voor de afbetaling van de schulden en, in voorkomend geval, van zijn honoraria. Het saldo wordt ter beschikking gesteld van de verzoeker [...]", omdat de schuldbemiddelaar in de praktijk ten onrechte eerst het leefgeld zou bepalen en dan het afbetalingsplan, terwijl de indiener van het amendement stelt dat de bemiddelaar moet vertrekken van de bepaling van een afbetalingsplan, dat zijn prioritaire taak zou zijn.

L'OVB se demande s'il y a lieu de respecter une certaine chronologie ou priorité en la matière. Il est essentiel que l'intéressé perçoive le pécule légal et qu'un plan d'apurement raisonnable et équilibré soit établi. La raison pour laquelle de nombreux médiateurs de dettes s'emploient en pratique à fixer d'abord le pécule minimum s'explique sans doute dans bien des cas par le fait que s'ils se concentraient d'abord sur un plan d'apurement raisonnable, il ne resterait plus de pécule minimum.

3. Compte de règlement collectif de dettes

La gestion d'un tel compte par le débiteur est contraire à certains principes juridiques de base de la loi sur le règlement collectif de dettes. La décision d'admissibilité fait naître une situation de concours ayant pour conséquence l'indisponibilité du patrimoine (article 1675/7, § 1e, du Code judiciaire). En autorisant le débiteur à effectuer certaines opérations à l'aide de ce compte, on ouvre la voie à un éventuel usage abusif de ce compte. Le débiteur pourrait en effet profiter de la gestion limitée du compte pour accomplir purement et simplement des actes normalement soumis à l'autorisation du juge (article 1657/7, § 3, du Code judiciaire).

En outre, l'accès au montant intégral du pécule par le biais du compte peut présenter des risques. C'est ainsi que le débiteur serait en mesure de dépenser en une fois le montant disponible, ce qui pourrait être préjudiciable pour la constitution de réserves et les chances de réussite de la procédure d'une manière générale. Il s'indique de continuer à subordonner à la fois l'affectation et la hauteur des montants à retirer à l'autorisation du tribunal et/ou au contrôle du médiateur de dettes.

L'OVB s'interroge également sur la faisabilité en termes de technique juridique du compte cogéré par le débiteur par rapport aux banques. Qui plus est, lorsque plusieurs mandataires peuvent effectuer des opérations sur un même compte et doivent se justifier à cet égard, cela pose des problèmes pratiques.

Articles 3 et 4 de la proposition de loi
(DOC 53 1410/001)
et amendement n° 5 (DOC 53 1410/002)
(*limitation de la procédure dans le temps*)

Dans la pratique, la limitation de la durée de la phase préparatoire n'est pas réaliste. Dans de nombreux cas,

De OVB stelt zich de vraag of er op dat vlak een bepaalde chronologie of prioriteit moet nageleefd worden. Essentieel is dat de betrokkenen het wettelijk leefgeld krijgt, en dat er een redelijk en afgewogen afbetalingsplan wordt bepaald. De reden waarom vele schuldbemiddelaars in de praktijk vertrekken van het bepalen van het minimum leefgeld, ligt wellicht vaak in het feit dat, indien ze andersom eerst naar een redelijk afbetalingsplan zouden zoeken, er geen minimaal leefgeld meer zou overschieten.

3. Schuldbemiddelingsrekening

Het beheer door de schuldenaar van dergelijke rekening druist in tegen bepaalde juridische uitgangsprincipes van de wet op de collectieve schuldenregeling. De beschikking van toelaatbaarheid doet immers een toestand van samenloop ontstaan met de onbeschikbaarheid van het vermogen als gevolg (art. 1675/7, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek). Door aan de schuldenaar de mogelijkheid te geven via die rekening bepaalde verrichtingen te doen, wordt de deur opengesteld voor mogelijk oneigenlijk gebruik van de rekening. Inderdaad, de schuldenaar zou in het beperkt beheer van de rekening een opening kunnen vinden om zonder meer daden te stellen waarvoor hij normaliter toestemming van de rechter moet verkrijgen (art. 1675/7, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek).

Bovendien kan de toegang tot het integrale bedrag van het leefgeld via de rekening gevaren inhouden. Zo zou de schuldenaar de mogelijkheid hebben het beschikbare bedrag in één keer te besteden, wat nefaste gevolgen zou kunnen hebben met betrekking tot het opbouwen van reserves en de slaagkansen van de procedure in het algemeen. Het is aan te bevelen zowel de besteding als de omvang van de af te halen bedragen afhankelijk te blijven stellen van een machting van de rechtbank en/of van de controle door de schuldbemiddelaar.

De OVB heeft ook vragen bij de juridisch-technische haalbaarheid van de door de schuldenaar meebeheerde rekening, in relatie tot de banken. Bovendien is het praktisch moeilijk werkbaar indien verschillende gevormachteigen op eenzelfde rekening verrichtingen kunnen doen en hierover verantwoording moeten afleggen.

Artikelen 3 en 4 van het wetsvoorstel
(DOC 53 1410/001)
en amendement nr. 5 (DOC 53 1410/002)
(*beperking van de procedure in de tijd*)

De voorgestelde tijdsbeperking van de voorbereidende fase is niet praktijkrealistisch. In veel gevallen wordt

c'est la prolongation de la phase préparatoire qui est demandée, parce que le débiteur n'a pas encore de certitudes quant aux revenus, aux dépenses, etc. afin de pouvoir élaborer un plan de règlement de dettes réaliste et efficace. Le passage automatique à un plan de règlement judiciaire ne modifierait en rien cette situation. Ce plan de règlement judiciaire est en outre plus radical, si bien que la mesure ne serait guère efficace.

À première vue, la limitation de la durée du plan de règlement amiable semble acceptable. L'OVB n'est cependant pas favorable à un délai maximal. Dans certains cas, il n'est pas possible de se limiter à une période de sept ans. Il suffit de songer à l'hypothèse très fréquente où le débiteur souhaite garder la maison familiale et où il paie des mensualités pour le crédit hypothécaire qui sont moins élevés que le prix ordinaire des loyers. Un autre bon exemple est celui du débiteur qui, dans une première phase, doit faire face à des coûts élevés qui disparaissent avec le temps (par exemple des coûts liés à des enfants à charge).

Dans les cas précités, il appartient au juge d'imposer éventuellement des délais différents dans des dossiers individuels, sur la base des informations disponibles provenant du médiateur de dettes et du débiteur.

Sur la base du point précédent, l'OVB ne peut pas non plus souscrire à l'amendement n° 5 de Mme Lambert. Le plan amiable ou judiciaire débuterait à la date d'admissibilité de la requête. Cette anticipation du début du délai n'est pas favorable, en soi, à un règlement collectif de dettes de qualité.

Amendement n° 2 (DOC 53 1410/002) (*projet de plan de règlement amiable*)

L'amendement n° 2, *partim A, 1/*, de Mme Lambert tend à ajouter le § 2bis suivant à l'article 1675/10: "Est repris dans le plan de règlement amiable le budget détaillé et actualisé des ressources, des charges et du disponible du ménage". Selon l'OVB, il conviendrait d'écrire: "Est repris dans le projet de plan de règlement amiable [...]".

Dans l'amendement n° 2, Mme Lambert écrit sous A, 2/, que "l'alinéa 1er" doit être remplacé. Selon l'OVB, il conviendrait plutôt d'écrire: "l'alinéa 1er du § 4".

Dans la justification de l'amendement n° 2, Mme Lambert déclare: "En effet, trop nombreux sont

de verlenging van de voorbereidende fase gevraagd, omdat de schuldbemiddelaar nog onzekerheden heeft met betrekking tot het inkomen, de uitgaven enzovoort, teneinde tot een realistische en werkbare aanzuiveringsregeling te kunnen komen. Een automatische overgang naar een gerechtelijke aanzuiveringsregeling zou niets veranderen aan die situatie. Daarbij komt nog dat die gerechtelijke aanzuiveringsregeling ingrijender is, waardoor de maatregel een weinig doeltreffend effect zou vertonen.

Op het eerste gezicht lijkt de tijdsbeperking van de minnelijke aanzuiveringsregeling aannemelijk. De OVB is echter geen voorstander van een maximumtermijn. In bepaalde gevallen is een periode van zeven jaar niet haalbaar. Te denken valt aan de veel voorkomende hypothese waarbij de schuldenaar de gezinswoning wil behouden en er maandelijkse afkortingen voor het hypothecair krediet worden betaald die lager liggen dan de gebruikelijke huurprijzen. Een ander goed voorbeeld is dat van de schuldenaar die in een eerste fase zware kosten heeft die mettertijd verdwijnen (bijvoorbeeld kosten met betrekking tot kinderen ten laste).

In bovengaande gevallen komt het aan de rechter toe om in individuele dossiers, en op basis van de beschikbare informatie uitgaande van de schuldbemiddelaar of van de schuldenaar, eventueel afwijkende termijnen op te leggen.

Op grond van voorgaand punt kan de OVB ook niet akkoord gaan met het amendement nr. 5 van mevrouw Lambert. De minnelijke en gerechtelijke regeling zou ingaan op de datum waarop het verzoek toelaatbaar werd verklaard. Die vervroeging van de aanvang van de termijn op zich staat niet in dienst van een kwalitatieve collectieve schuldenregeling.

Amendement nr. 2 (DOC 53 1410/002) (*ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling*)

Amendement nr. 2, *partim A, 1/*, van mevrouw Lambert wil in artikel 1675/10 volgende § 2bis toevoegen: "In de minnelijke aanzuiveringsregeling wordt opgenomen de gedetailleerde en geactualiseerde begroting van de inkomsten, de lasten en de beschikbare middelen van het gezin". Volgens de OVB moet het worden: "In het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling [...]".

In amendement nr. 2 schrijft mevrouw Lambert onder A, 2/, dat "het eerste lid" moet vervangen worden. Dit moet volgens de OVB worden: "het eerste lid van § 4".

In de verantwoording van amendement nr. 2 stelt mevrouw Lambert: "Al te veel gerechtelijk bemiddelaars

les médiateurs judiciaires et les magistrats qui estiment qu'au stade amiable et avec l'accord du requérant, le pécule peut être réduit en deçà du montant du RIS. Or pour que le RIS ne soit pas amputé et que les impératifs de dignité humaine soient rencontrés, il faut que le budget soit le plus détaillé possible."

L'essence de la justification ne se retrouve pas dans le texte de loi. En outre, l'OVB ne souscrit pas à la teneur de cette justification. C'est en effet le législateur qui a lui-même disposé que le pécule pouvait être diminué avec l'assentiment du débiteur. Le tampon des montants mentionnés dans la loi sur le droit à l'intégration sociale garantit une dignité humaine définie par la loi.

**Article 5, 1°, de la proposition de loi
(DOC 53 1410/001) et
amendement n° 3 (DOC 53 1410/002)**

1. Agrément de tous les médiateurs de dettes

L'OVB soutient la proposition, qui assurera une qualité particulière au service presté, ce qui ne peut être que bénéfique pour le débiteur et les créanciers. L'OVB est tout à fait disposé à organiser la formation en vue de cet agrément. Dès lors qu'il représente plus de 9 000 avocats, l'OVB est l'instance tout indiquée pour ce faire.

L'OVB ne souscrit toutefois pas à l'amendement n° 3 de Mme Lambert. La formation pour les institutions publiques et les institutions privées doit être équivalente à celle pour les autres médiateurs de dettes; la formation doit présenter les mêmes garanties de qualité. L'OVB estime que la période transitoire proposée d'un an pour les avocats-médiateurs de dettes déjà en exercice n'est pas réaliste.

Dans son amendement n° 3, Mme Lambert écrit que les avocats, les officiers ministériels ou les mandataires de justice peuvent être désignés comme médiateurs de dettes, pour autant qu'ils aient suivi une formation qualifiante, par dérogation à l'article 67, § 1er, de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation. La disposition de l'article 67, § 1er, de cette loi dispose, dans une section intitulée "Des intermédiaires de crédit à l'exécution du contrat de crédit", que la médiation de dettes est interdite sauf si elle est pratiquée par un avocat, un officier ministériel ou un mandataire de justice dans l'exercice de sa profession ou de sa fonction. Dès lors que la proposition de loi à l'examen concerne la procédure de règlement collectif de dettes et pas la procédure de l'intervention d'un médiateur de dettes

en magistrats zijn immers de mening toegedaan dat in het minnelijke stadium en met de instemming van de verzoeker het leefgeld kan worden verlaagd tot onder het bedrag van het leefloon. Opdat het leefloon niet zou worden aangetast en kan worden voldaan aan de vereisten van menselijke waardigheid, moet de begroting zo gedetailleerd mogelijk zijn".

De essentie van de verantwoording wordt niet in de wettekst vertaald. Bovendien gaat de OVB niet akkoord met de inhoud van die verantwoording. De wetgever heeft immers zelf bepaald dat het leefgeld met instemming van de schuldenaar kan verlaagd worden. De buffer van de in de Wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie vermelde bedragen garanderen een wettelijk gedefinieerde menselijke waardigheid.

**Artikel 5, 1°, van het wetsvoorstel
(DOC 53 1410/001)
en amendement nr. 3 (DOC 53 1410/002)**

1. Overheidserkenning voor alle schuldbemiddelaars

De OVB is het voorstel genegen. Het zal een bijzondere kwaliteit aan de dienstverlening geven, wat de schuldenaar en de schuldeisers alleen maar ten goede kan komen. De opleiding met het oog op de erkenning wil de OVB graag zelf organiseren. Nu de OVB meer dan 9000 advocaten vertegenwoordigt, is zij daarvoor de instantie bij uitstek.

De OVB staat echter niet achter het amendement nr. 3 van mevrouw Lambert. De opleiding voor openbare instellingen en privé-instellingen en die voor de andere schuldbemiddelaars moeten gelijkwaardig zijn; de vorming moet dezelfde kwaliteitsgaranties bieden. De voorgestelde overgangstermijn van een jaar voor de al in functie zijnde advocaat-schuldbemiddelaar wordt door de OVB niet-realisch bevonden.

In haar amendement nr. 3 schrijft mevrouw Lambert dat de advocaten, ministeriële ambtenaren of gerechtelijke mandatarissen als schuldbemiddelaar kunnen worden aangesteld, op voorwaarde dat ze een passende opleiding hebben gevolgd, in afwijking van artikel 67, § 1, van de wet van 12 juni 1991 betreffende het consumentenkrediet. De bepaling onder artikel 67, § 1, van die wet stelt onder een afdeling "Kredietbemiddelaars bij het uitvoeren van een kredietovereenkomst" dat de schuldbemiddeling verboden is behalve wanneer zij wordt verricht door een advocaat, een ministerieel ambtenaar of een gerechtelijk mandataris in de uitoefening van zijn beroep of zijn ambt. Aangezien onderhavig wetsvoorstel de procedure van collectieve schuldenregeling betreft en niet die van de tussenkomst van een kredietbemiddelaar

dans l'exécution d'un contrat de crédit, le renvoi à l'article 67, § 1er, reste peu clair.

2. Frais d'envoi du rapport

L'amendement n° 3 règle notamment la transmission du rapport au débiteur par le médiateur de dettes: le médiateur de dettes remet une copie du rapport au débiteur. L'amendement ajoute que les frais de transmission du rapport sont supportés par celui qui l'envoie, étant donné que — selon la justification — l'auteur de l'amendement tient à préciser à qui incombent les frais de transmission du rapport.

En ce qui concerne cet amendement n° 3, l'OVB ne comprend pas pourquoi un médiateur de dettes devrait personnellement prendre en charge le coût réel de l'envoi de ce rapport. En transmettant le rapport, il remplit en effet une obligation légale dans le cadre de son mandat. On peut aussi se demander si l'aspect des frais d'envoi requiert une attention particulière du législateur. Ces frais doivent être traités comme les autres frais de gestion du règlement collectif de dettes.

L'OVB souligne du reste que l'amendement n° 3 règle uniquement les frais de transmission, alors que l'obligation légale ne concerne que la remise d'une copie du rapport. Par conséquent, si cette règle devait se concrétiser, il va de soi que les médiateurs de dettes pourraient en principe s'organiser pour remettre le rapport au débiteur sans l'envoyer.

II.1.7. — Exposé introductif du Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté

Le Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté, membre de la Plate-forme Journée sans crédit, se rallie à la position que cette institution a exprimée ci-avant.

Complémentairement, le Réseau tient à signaler que la pauvreté gagne aujourd'hui du terrain en Belgique. Nombre de familles subissent des difficultés pour gérer leurs ressources et assumer les charges quotidiennes, croissantes. Le risque d'appauvrissement est en augmentation. Dans le calcul financier des ressources fondamentales d'une famille, trois éléments devraient toujours être pris en considération:

bij het uitvoeren van een kredietovereenkomst, blijft de verwijzing naar artikel 67, § 1, onduidelijk.

2. Verzendingskosten van het verslag

In amendement nr. 3 wordt onder meer de overmaking van het verslag door de schuldbemiddelaar aan de schuldenaar geregeld: de schuldbemiddelaar bezorgt een afschrift van het verslag aan de schuldenaar. In dat amendement preciseert zij tevens dat de kosten voor overzending van het verslag betaald worden door degene die het overzendt, omdat — aldus de verantwoording — de indiener van het amendement wil verduidelijken wie de kosten voor de overzending van het verslag moet betalen.

Met betrekking tot dat amendement nr. 3 begrijpt de OVB niet waarom een schuldbemiddelaar de reële kost voor de verzending van dat rapport zelf zou moeten dragen. Met de overmaking van het rapport leeft hij immers een wettelijke verplichting na in het raam van zijn mandaat. Men kan zich ook de vraag stellen of het aspect van de verzendingskosten de bijzondere aandacht van de wetgever behoeft. Deze kost moet benaderd worden zoals de overige beheerskosten van de collectieve schuldenregeling.

De OVB merkt overigens op dat het amendement nr. 3 alleen de kosten voor overzending regelt, terwijl de wettelijke verplichting enkel slaat op het bezorgen van een afschrift van het verslag. Dus, mocht dergelijke regel in verband met de kosten ooit doorgang vinden, dan spreekt het voor zich dat schuldbemiddelaars zich principieel zouden kunnen organiseren om het verslag aan de schuldenaar te bezorgen zonder het over te zenden.

I.1.7. — Inleidende uiteenzetting door het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding

Het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding, dat deel uitmaakt van het "Platform Dag zonder krediet", schaart zich achter het standpunt dat het Platform hiervoor heeft verkondigd.

Het Netwerk wenst eraan toe te voegen dat de armoede in België veld wint. Heel wat gezinnen hebben het moeilijk om hun geld te beheren en hun alledaagse kosten, die in stijgende lijn gaan, te betalen. Er is meer risico om in armoede verzeild te raken. Bij de financiële berekening van de basisinkomsten van een gezin moeten drie elementen steeds voor ogen worden gehouden.

1. La prise en compte sérieuse et réelle de l'éducation des enfants, qu'il s'agisse de leur scolarité ou des activités extrascolaires. Le Réseau indique d'ailleurs que les coûts y relatifs sont élevés en Belgique et que la garantie constitutionnelle de gratuité n'est pas respectée.

2. Le logement lorsque les personnes sont propriétaires. Ne pas accéder à la propriété est un facteur de risque de pauvreté. L'un des débats concerne la durée de la médiation: il est préférable d'augmenter cette durée si, de cette manière, la propriété immobilière est conservée.

3. La situation d'emploi des personnes. Un plan de remboursement ne peut aboutir à mettre en péril la capacité pour le débiteur médié d'exercer une profession et il faut donc tenir compte des capacités à effectuer les trajets entre le domicile et le travail. Le plan ne peut porter atteinte à la disponibilité au travail du débiteur médié.

Le réseau s'inquiète d'une pratique en cours dans certains arrondissements judiciaires, concernant l'information de l'employeur du débiteur médié. Lorsqu'ils envoient à l'employeur l'avertissement suivant lequel les revenus professionnels doivent être désormais versés sur un autre compte que celui du débiteur médié, certains tribunaux du travail informent cet employeur que le débiteur fait l'objet d'un règlement collectif de dettes et annexent un récapitulatif de l'ensemble des dettes en raison desquelles un tel règlement a été institué. Le débiteur médié n'est même pas informé de cette communication à l'employeur. Cette pratique paraît contraire au droit à la vie privée et le Réseau demande que le législateur y mette fin.

Si le texte de la proposition de loi vise à juste titre à humaniser la médiation, elle ne prend pas en compte un autre aspect: le trajet parallèle suivi avec le bénéficiaire. Lorsque l'endettement est lié à une insuffisance de ressources, les bénéficiaires peuvent s'en sortir. Mais lorsque l'endettement est lié à la faculté de manier ses dépenses, il n'existe aucune garantie que le bénéficiaire ne rencontrera pas les mêmes problèmes, une fois le plan de redressement arrivé à échéance. Il existe ainsi un contingent de débiteurs médiés qui craignent la fin de la médiation. Une solution devrait être cherchée pour l'accompagnement après la fin de la médiation.

1. Het ernstig en effectief in aanmerking nemen van het onderwijs voor de kinderen, zowel wat de school als de buitenschoolse activiteiten betreft. Het Netwerk wijst er trouwens op dat de hieraan verbonden kosten in België hoog liggen en dat met de grondwettelijke waarborg van gratis onderwijs een loopje wordt genomen.

2. De woning, wanneer de personen eigenaar zijn. Geen toegang hebben tot de eigendom is een risicofactor voor armoede. Een van de discussiepunten is de duur van de bemiddeling: deze duur kan beter worden verlengd, als de eigendom van het pand daarmee behouden blijft.

3. De werksituatie van de personen. Een afbetalingsplan mag niet voor gevolg hebben dat een schuldenaar in schuldbemiddeling gefruikt wordt in zijn mogelijkheid om een beroep uit te oefenen. Er moet dus rekening worden gehouden met de mogelijkheid aan woon-werkverkeer te doen. Het plan mag de arbeidsbeschikbaarheid van die schuldenaar niet in de weg staan.

Het Netwerk maakt zich zorgen over een praktijk die in sommige gerechtelijke arrondissementen wordt toegepast, namelijk de informatie die aan de werkgever wordt verstrekt in verband met de schuldenaar voor wie een regeling loopt. Wanneer zij de werkgever schriftelijk laten weten dat de beroepsinkomsten voortaan op een andere rekening dan die van de schuldenaar in kwestie moeten worden gestort, brengen sommige arbeidsrechtbanken de werkgever ervan op de hoogte dat voor de persoon in kwestie een collectieve schuldenregeling loopt en voegen ze er een overzicht aan toe van alle schulden die tot deze regeling aanleiding hebben gegeven. De betrokken schuldenaar wordt niet eens ingelicht over deze informatieverstrekking aan de werkgever. Deze praktijk lijkt in strijd te zijn met het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en het Netwerk vraagt dan ook daarmee komaf te maken.

De tekst van het wetsvoorstel mag dan wel, en tenrecht, de schuldbemiddeling willen humaniseren, maar een ander aspect wordt over het hoofd gezien: het parallelle traject dat met de begunstigde wordt gevuld. Wanneer de schulden voortkomen uit een tekort aan middelen, dan kunnen de begunstigden er bovenop geraken. Maar wanneer het gaat om een probleem om de uitgaven te beheren, dan is er geen enkele waarborg dat de begunstigde niet op dezelfde problemen botst wanneer het aanzuiveringsplan is afgelopen. Veel schuldenaars in schuldbemiddeling zien het aflopen van de bemiddeling dan ook met vrees tegemoet. Er moet gezocht worden naar een mogelijke begeleiding, wanneer de schuldbemiddeling is afgelopen.

II.1.8. — Exposé introductif des trois fédérations de CPAS

Remarques préliminaires

Les CPAS constatent qu'un nombre de plus en plus important de personnes en difficultés s'adressent à leurs services de médiation de dettes et le public qui frappe à leur porte ne cesse d'évoluer. Ce ne sont plus uniquement des personnes sans revenus ou bénéficiant de revenus de remplacement qui se retrouvent dans une situation de surendettement mais aussi des travailleurs dont le salaire ne suffit plus à faire face aux besoins essentiels et au coût de la vie quotidienne.

Dans leur mémorandum, les fédérations de CPAS demandaient clairement de poursuivre la lutte contre le surendettement par le biais de diverses mesures:

- Une meilleure prévention par des campagnes d'information adaptées et une meilleure information du consommateur;
- Une meilleure protection du consommateur, en particulier dans le secteur des crédits et des télécommunications, par un meilleur contrôle du respect de la législation et de la réglementation belges ainsi qu'une sanction plus systématique des infractions par une réglementation sévère concernant l'octroi de crédits, notamment dans les grands supermarchés;
- L'évaluation et l'amélioration de la procédure en règlement collectif de dettes, en accordant une place centrale à la dignité humaine pour la famille sous régime de règlement collectif de dettes.

Dans sa pratique, la loi a montré ses imperfections et difficultés qu'il semble aujourd'hui essentiel de corriger. Cette loi nécessite d'activer une multiplicité d'intervenants, ce qui suppose une procédure fluide et compréhensible à tous les niveaux (médiateur, médié, magistrats, greffe, créanciers, etc.). Les fédérations de CPAS accueillent positivement la proposition de modification de la loi et sont pleinement d'accord avec les constats formulés et les objectifs poursuivis, mais insistent sur le fait qu'il faut en assurer l'application sous risque que cette modification ne soit que d'un intérêt limité.

Selon l'article 1675/2, alinéa 1er, du Code Judiciaire, la procédure en règlement collectif doit permettre de rétablir la situation financière du débiteur notamment en lui permettant, dans la mesure du possible, de payer ses dettes tout en lui garantissant, ainsi qu'à sa famille, de

II.1.8. — Inleidende uiteenzetting van de drie federaties van OCMW's

Voorafgaande opmerkingen

De OCMW's stellen vast dat steeds meer mensen in moeilijkheden zich richten tot hun diensten voor schuldbemiddeling. Bovendien bestaat het publiek dat bij de OCMW's aanklopt, niet langer louter uit mensen zonder inkomen of uit mensen met een vervangingsinkomen die gebukt gaan onder een overmatige schuldenlast, maar ook uit werknemers wier loon ontoereikend is om in hun basisbehoeften te kunnen voorzien en de kosten van het dagelijkse leven te kunnen dragen.

In hun memorandum vroegen de federaties van OCMW's duidelijk de strijd tegen de schuldenoverlast voort te zetten, daarbij gebruik makend van verschillende maatregelen:

- betere preventie door aangepaste informatiecampagnes en betere voorlichting van de consument;
- betere bescherming van de consument, in het bijzonder in de sector van de kredieten en de telecommunicatie, door een beter toezicht op de inachtneming van de Belgische regelgeving, alsook door de stelselmatige bestraffing van overtredingen, op basis van een strenge reglementering van de toekenning van kredieten, met name in supermarkten;
- de evaluatie en de verbetering van de procedure van de collectieve schuldenregeling, door de menselijke waardigheid voor gezinnen onder collectieve schuldenregeling centraal te stellen.

In de praktijk hebben de OCMW's vastgesteld dat de wet onvolmaakthesen en knelpunten vertoont, die beslist wegwerkt moeten worden. Bij deze wet zijn heel wat instanties betrokken, wat een vlotte en bevatelijke procedure op alle niveaus vereist (bemiddelaar, persoon in schuldbemiddeling, magistraten, griffie, schuldeisers enzovoort). De federaties van OCMW's zijn ingenomen met het voorstel tot wetswijziging en kunnen zich volkomen vinden in de geformuleerde vaststellingen en de vooropgestelde doelen, maar beklemtonen dat de tenuitvoerlegging ervan gewaarborgd moet worden om te voorkomen dat de wijziging slechts beperkte uitwerking zou hebben.

Volgens artikel 1675/2, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek moet de procedure van de collectieve schuldenregeling de mogelijkheid bieden de financiële situatie van de betrokkenen opnieuw in balans te brengen, niet alleen door hem de kans te bieden zijn schulden

mener une vie conforme à la dignité humaine. Même s'il ne faut pas oublier les droits reconnus aux créanciers et la nécessité pour tout un chacun dans la société de faire face à ses paiements et dettes, il semble fondamental aux fédérations de CPAS de retenir prioritairement cet objectif de dignité humaine.

Les trois fédérations de CPAS font part d'une série de principes qui, selon elles, tendent à améliorer la procédure en règlement collectif de dettes:

1. Dès sa désignation, il est essentiel que le médiateur veille à ce que le requérant dispose dans un délai relativement court, de ressources suffisantes pour assurer ses charges courantes. En cela, les fédérations pensent que pour les familles, l'ajout des allocations familiales au revenu minimum est important. Par ailleurs, le pécule attribué au médié doit être indexé.

2. La notion de "dignité humaine" doit être concrétisée par la détermination d'un "budget standard". Dans ce cadre, il pourrait être intéressant de lister les dettes prioritaires et les dettes incompressibles. Ce modèle devrait exister en dehors de la loi afin de pouvoir facilement adapter la liste. Il est aussi important de tenir compte des charges qui peuvent parfois paraître superflues mais auxquelles les débiteurs médiés accordent de l'importance et pour autant qu'elles soient acceptées par le médiateur. Il pourrait en être de même des charges qui font l'objet d'un contrat commercial qui ne peut être résilié sans indemnités conséquentes. Il serait illusoire et irréaliste de penser que les débiteurs médiés ne risquent pas de faire de nouvelles dettes s'ils doivent puiser dans leur pécule pour honorer ce type de contrat.

3. Alors que les demandes de dépenses "extraordinaires" et/ou "imprévues" sont souvent urgentes, il est nécessaire de pouvoir y faire face le plus rapidement possible. La constitution d'une "réserve" est une solution possible pour autant que le disponible le permette.

4. La nécessité de prévoir une procédure souple pour l'adaptation du plan en cours de procédure, notamment en cas de modification des conditions de vie du débiteur.

5. Imposer un devoir d'information dans le chef du médiateur de dettes et ce dans un souci de transparence. Il faut éviter que le médiateur ne soit uniquement accessible que par écrit.

in de mate van het mogelijke af te lossen, maar tevens door hem en zijn gezin een menswaardig leven te waarborgen. Ook al mag niet worden voorbijgegaan aan de rechten van de schuldeisers, noch aan het feit dat eenieder zijn betalingen en schulden moet vereffenen, is het voor de federaties van OCMW's van fundamenteel belang die beoogde menselijke waardigheid tot een prioritair aandachtspunt te maken.

De drie federaties van OCMW's belichten een aantal beginselen, die er volgens hen toe strekken de procedure van de collectieve schuldenregeling te verbeteren.

1. Van bij zijn aanstelling is het van essentieel belang dat de bemiddelaar erop toeziet dat de betrokkenen binnen een vrij korte termijn over voldoende middelen beschikt om zijn dagelijkse kosten te dragen. In dat verband menen de federaties dat het voor de gezinnen van belang is dat de kinderbijslag bij het minimuminkomen wordt gevoegd. Bovendien moet het aan de persoon in schuldbemiddeling toegekende leefgeld worden geïndexeerd.

2. Aan het begrip "menschelijke waardigheid" moet gestalte worden gegeven door een "standaardbudget" te bepalen. In dat verband zou het interessant kunnen zijn de prioritaire en de onsamendrukbaar schulden op te lijsten. Die lijst zou buiten de wet moeten worden gehouden, om ze makkelijk te kunnen aanpassen. Tevens is het belangrijk rekening te houden met de lasten die soms overbodig kunnen lijken, maar waaraan de betrokkenen belang hechten, op voorwaarde dat ze aanvaard worden door de bemiddelaar. Hetzelfde zou kunnen gelden voor de lasten van een handelsovereenkomst die niet zonder schadevergoeding kan worden opgezegd. Het zou illusoir en onrealistisch zijn te denken dat de personen in schuldbemiddeling geen risico lopen nieuwe schulden aan te gaan als ze hun leefgeld moeten aanspreken om soortgelijke overeenkomsten in acht te nemen.

3. Terwijl aanvragen voor "buitengewone" en/of "onvoorzien" uitgaven vaak dringend zijn, moet ervoor worden gezorgd dat ze zo snel mogelijk betaald kunnen worden. De opbouw van een "buffer" biedt eventueel soelaas, voor zover zulks op grond van het beschikbare tegoed mogelijk is.

4. Er moet worden voorzien in een soepele werkwijze om het plan in de loop van de procedure bij te sturen, met name wanneer zich wijzigingen voordoen in de levensomstandigheden van de schuldenaar.

5. De schuldbemiddelaar moet informatieplicht krijgen, met het oog op de transparantie. Men moet ook voorkomen dat de bemiddelaar enkel schriftelijk bereikbaar is.

6. L'élaboration d'un plan sur la base d'un budget réel et tenant compte de la situation familiale (actualisée) et ce, que le médié se trouve dans un plan amiable ou judiciaire.

7. L'envoi du rapport annuel: ce rapport comprend obligatoirement l'information suffisante au sujet de l'avancement du dossier, l'état du compte de médiation et le relevé des mouvements du compte de médiation.

8. Pour ce qui concerne la formation, il est nécessaire de veiller à assurer une formation obligatoire pour toute personne qui a un rôle en tant que médiateur de dettes. Cette formation doit contenir un volet juridique et un volet social.

Article 2 de la proposition de loi

Article 2, 2° (pécule du débiteur médié)

Il est indispensable de tenir compte de la situation familiale réelle et d'offrir au débiteur et à sa famille davantage de garanties de pouvoir mener une vie conforme à la dignité humaine. Le revenu d'intégration semble aux fédérations de CPAS être la norme minimale. Ce pécule doit être indexé et doit être augmenté des allocations familiales pour les familles avec enfants.

Il faut être attentif à ce que la personne dispose de son pécule le plus rapidement possible pour qu'elle puisse faire face à ses dépenses courantes sans créer de nouvelles dettes. Cela suppose notamment la mise à disposition du pécule par le médiateur à date fixe. Une évaluation au minimum annuelle de la situation du ménage et du budget est indispensable.

Article 2, 1° et 3° (compte de la médiation)

Au niveau du principe, les fédérations de CPAS retiennent l'idée d'un compte de médiation. Cependant, si cette idée d'un compte unique a plus de clarté et permet de pallier les manquements de certains médiateurs, il y a lieu de vérifier la faisabilité technique de cette proposition. Est-ce le moyen le plus opportun et le plus efficient? Ce compte unique pourrait finalement rendre la gestion du compte difficile et à terme, dans le cours de la médiation, devenir peu clair tant pour le médiateur que pour le médié.

6. Er moet een plan worden uitgewerkt op basis van een reëel budget dat rekening houdt met de (bij de tijd gebrachte) gezinssituatie, ongeacht of de persoon in schuldbemiddeling in een minnelijke of gerechtelijke regeling zit.

7. De bezorging van het jaarverslag: dat verslag moet voldoende informatie bevatten over de voortgang van het dossier, de stand van de schuldbemiddelingsrekening en de oplijsting van de verrichtingen op die rekening.

8. Met betrekking tot de opleiding moet er worden op toegezien dat eenieder die als schuldbemiddelaar optreedt, verplicht een opleiding volgt. Die opleiding moet zowel op de juridische als op de sociale aspecten betrekking hebben.

Art. 2 van het wetsvoorstel

Art. 2, 2° (*leefgeld van de persoon in schuldbemiddeling*)

Er moet onmiskenbaar rekening gehouden worden met de reële gezinssituatie, alsook met het feit dat de schuldenaar en zijn gezin beter moet worden gewaarborgd dat ze een menswaardig leven kunnen leiden. Volgens de federaties van OCMW's is het leefloon de minimumnorm. Dat leefgeld moet worden geïndexeerd en worden verhoogd met de kinderbijslag voor gezinnen met kinderen.

Er moet worden op toegezien dat de betrokkenen zo snel mogelijk over zijn leefgeld beschikt, opdat hij zijn dagelijkse uitgaven kan betalen zonder nieuwe schulden aan te gaan. Dat veronderstelt meer bepaald dat de bemiddelaar het leefgeld op een vaste datum beschikbaar stelt. Op zijn minst jaarlijks moeten de situatie van het gezin en het budget worden geëvalueerd.

Art. 2, 1° en 3° (schuldbemiddelingsrekening)

Principieel kunnen de federaties van OCMW's zich vinden in het idee van een schuldbemiddelingsrekening. Hoewel een dergelijke enige rekening meer duidelijkheid biedt en de tekortkomingen van bepaalde schuldbemiddelaars kan wegwerken, moet worden nagegaan of dat voorstel technisch haalbaar is. Is die rekening het meest geschikte en efficiëntste middel? Uiteindelijk zou wel eens kunnen blijken dat die enige rekening moeilijk te beheren valt, en dat ze op termijn, in de loop van de bemiddelingsprocedure, weinig klaarheid schept, zowel voor de bemiddelaar als voor de persoon in schuldbemiddeling.

En tout état de cause, il est indispensable que:

— le débiteur médié reçoive toutes les informations concernant ses revenus, sa quotité disponible, son pécule, les paiements qui sont faits aux créanciers;

— soit élaboré un budget détaillé — et le plus réaliste possible — qui permette également de faire face aux imprévus par la constitution d'une réserve. Les paiements et la répartition de ceux-ci doivent être clairement identifiés (qui paye quoi, du médiateur ou du médié, pour ce qui concerne les charges habituelles).

En fonction de la mission du médiateur, il y aura lieu de déterminer le montant à disposition du médié et lorsque ce montant sera déterminé, il faudra être attentif à ce que le pécule soit reversé au médié dans un délai rapide et ce afin que la personne ne se retrouve pas sans ressources et soit obligée de solliciter des secours.

Les fédérations de CPAS insistent sur la transparence quant à la gestion de ce compte et demandent un droit de consultation effectif. Ce droit concerne l'accès aux extraits de compte, la consultation des comptes, la réception d'une copie du rapport annuel dès la date d'admissibilité (et non de l'homologation).

Article 3 de la proposition de loi (durée maximale du plan amiable)

La proposition de débuter le plan amiable ou judiciaire à la date d'admissibilité de la requête est une excellente proposition qui permettra dès le début de la procédure, d'envisager la fin de celle-ci dans un délai connu, ce qui est fondamental pour la motivation des débiteurs.

Il n'est peut-être pas utile de fixer une durée maximale du plan. Ceci peut être laissé à l'appréciation du médiateur avec contrôle du juge mais les fédérations pensent qu'il est par contre très utile de fixer un délai comme objectif à atteindre. Dans certains cas, les débiteurs médiés mettent un point d'honneur à rembourser leurs dettes même si la durée est supérieure à 7 ans et préférant cela à la vente de leur bien immobilier.

Hoe dan ook moet:

— de persoon in schuldbemiddeling alle informatie ontvangen over zijn inkomsten, het beschikbare tegoed, zijn leefgeld en de betalingen aan schuldeisers;

— een gedetailleerd — en zo realistisch mogelijk — budget worden uitgewerkt om ook het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene omstandigheden, door de opbouw van een reserve. De betalingen en de verdeling ervan moeten duidelijk worden bepaald ("wie betaalt wat", de bemiddelaar of de persoon in schuldbemiddeling, met betrekking tot de gebruikelijke lasten).

Het is de taak van de bemiddelaar het bedrag te bepalen dat de persoon in schuldbemiddeling ter beschikking wordt gesteld. Nadat dat bedrag is bepaald, moet er worden op toegezien dat het leefgeld snel doorgestort wordt aan de persoon in schuldbemiddeling, zodat de betrokkenen niet zonder bestaansmiddelen komt te zitten en verplicht is hulp te zoeken.

De federaties van OCMW's dringen aan op een transparant beheer van die rekening en verzoeken om een effectief inzagerecht. Dat recht heeft betrekking op de toegang tot de rekeninguittreksels, de raadpleging van de rekeningen en de ontvangst van een kopie van het jaarverslag zodra dat toelaatbaar is verklaard (en niet pas na de homologatie ervan).

Artikel 3 van het wetsvoorstel (*maximumduur van de minnelijke aanzuiveringsregeling*)

Het is een uitstekend voorstel om de minnelijke of gerechtelijke regeling te doen ingaan op de datum waarop het verzoek toelaatbaar is verklaard; om de schuldenaars gemotiveerd te houden, is het immers van belang dat zij van bij de aanvang van de procedure kunnen inschatten wanneer die procedure afgelopen zal zijn.

Hoewel het misschien onzinnig is een maximumduur van de regeling te bepalen — dat kan wellicht aan de beoordeling van de bemiddelaar worden overgelaten, onder toezicht van de rechter —, houden de federaties het daarentegen voor uiterst zinvol een termijn als vooropgesteld doel te bepalen. In sommige gevallen maakt de persoon in schuldbemiddeling er een erezaak van zijn schulden terug te betalen, ook al duurt het langer dan zeven jaar — liever dat dan zijn onroerend goed te moeten verkopen.

**Article 4 de la proposition de loi
(durée de la phase préparatoire)**

Les fédérations de CPAS estiment que la durée de six mois est suffisante sauf dans des cas exceptionnels où une durée de douze mois s'impose en raison de problèmes liés à un patrimoine, une succession voire même à une instabilité de la situation du requérant.

Néanmoins, il est important de noter que pour les requérants, un an d'incertitude voire plus est long. Il est donc essentiel de maintenir le principe selon lequel le plan doit être proposé dans un délai de six mois (renouvelable si nécessaire) et de veiller à ce que le requérant soit suffisamment tenu au courant de l'évolution de la procédure, qu'il puisse le cas échéant s'opposer à une prolongation de délai et qu'il ait un recours lorsqu'il pense que le médiateur traîne sans raison.

Article 5 de la proposition de loi

**Article 5, 1°
(agrément et formation)**

Les fédérations de CPAS pensent qu'il est intéressant de rendre obligatoire une formation de base et/ou continue qui allierait le juridique et le social nécessaire à ce type de travail.

**Article 5, 2°
(remise de la copie du rapport)**

Les fédérations émettent un avis positif sur la proposition d'envoi du rapport au médié mais insistent sur le fait que ce rapport doit être clair et lisible. Il doit contenir l'ensemble des informations permettant à la personne de faire facilement le point sur sa situation, sur l'état de la procédure, sur les rôles de chacun, sur l'évolution des dettes et des paiements, les devoirs effectués par le médiateur, la situation sociale et financière actualisée de la personne, les motifs de prolongation de délais, les perspectives d'avenir, l'état du compte de la médiation et toutes les informations que le médiateur estime utiles.

Le contenu du rapport doit être suffisamment concret pour que la personne puisse évaluer les tenants et aboutissants de la situation. Un modèle de rapport peut être utile.

**Artikel 4 van het wetsvoorstel
(duur van de voorbereidende fase)**

De federaties van OCMW's vinden zes maanden voldoende, behalve in uitzonderlijke gevallen die 12 maanden vereisen omdat er problemen rijzen met het vermogen, door een erfelijkheid of zelfs door de instabiele situatie van de verzoeker.

Desondanks moet worden opgemerkt dat een jaar of meer onzekerheid echt wel een lange tijd is voor de verzoekers. Het is dus belangrijk niet af te wijken van het beginsel dat de regeling moet worden uitgewerkt binnen een (indien nodig herenbare) termijn van zes maanden, alsook erop toe te zien dat de verzoeker voldoende op de hoogte wordt gehouden van de voortgang van de procedure, dat hij zich in voorkomend geval kan verzetten tegen een termijnverlenging en dat hij kan ingrijpen als hij vindt dat de bemiddelaar treuzelt zonder dat daar een reden voor is.

Artikel 5 van het wetsvoorstel

**Art. 5, 1°
(erkennung en opleiding)**

De federaties van OCMW's achten het interessant een basisopleiding en/of een voortgezette opleiding op te leggen, waarin de juridische en sociale aspecten van dit soort van werk aan bod komen.

**Art. 5, 2°
(bezorging van de kopie van het verslag)**

De federaties brengen een gunstig advies uit over het voorstel om het verslag aan de persoon in schuldbehandeling te bezorgen, maar dringen er wel op aan dat dit verslag duidelijk en bevattelijk moet zijn. Het moet alle gegevens bevatten die de betrokkenen de mogelijkheid bieden makkelijk na te gaan waar hij staat, over de stand van zaken van de procedure, de rol van alle betrokkenen, de evolutie van de schulden en de betalingen, het werk dat de bemiddelaar heeft verricht, de bij de tijd gebrachte sociale en financiële toestand van de betrokkenen, de redenen van verlenging van termijnen, toekomstperspectieven, de stand van de schuldbemiddelingsrekening, alsook alle andere informatie die de bemiddelaar nuttig acht.

De inhoud van het verslag moet concreet genoeg zijn om de betrokkenen een duidelijk beeld van zijn situatie te bieden. Een modeldocument kan nuttig zijn.

Il faut également veiller à ce que le médiateur y joigne le double des extraits du compte de la médiation.

En ce qui concerne la transmission, la question est posée de la prévoir par le greffe du Tribunal du travail et des frais qui en découlent.

Cela étant, les fédérations de CPAS pensent que l'envoi du rapport annuel ne suffit pas: l'information relative au compte de la médiation et relative au déroulement de cette médiation doit être plus fréquente.

II.2. — ÉCHANGE DE VUES

A. Pécule du débiteur médié

Mme Daphné Dumery (N-VA) confirme qu'un pécule au moins égal au revenu d'intégration sociale doit être le point de départ, compte tenu des besoins d'une famille. Toutefois, certaines charges fixes sont parfois très élevées, notamment en termes de loyers. Si le débiteur médié ne paie pas son loyer, il risque l'expulsion de son logement. Ces charges ne doivent-elles dès lors pas être apurées en priorité?

Sur la suggestion de l'Observatoire du Crédit et de l'Endettement d'instituer une commission pour déterminer le montant inaccessible, *Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen!)* demande si cette commission ne devrait pas être régionale. En effet, les situations diffèrent selon les régions.

Mme Sonja Becq (CD&V) constate la difficulté de garantir le droit à un pécule suffisant pour le débiteur médié s'il est soutenu par ailleurs que ce débiteur n'a pas de droit acquis à un règlement collectif de dettes. Le requérant peut être enclin à sacrifier les allocations familiales pour augmenter ses chances de bénéficier d'un plan.

M. Mohamed El Omari (VCS) n'est pas favorable à imposer aux médiateurs de dettes la compétence de payer directement le loyer. Le législateur a pris comme point de départ, même lors de la phase préalable amiable, de ne pas porter atteinte à la capacité juridique du requérant. En devant prendre toutes les décisions de paiements courants à la place du débiteur médié, le médiateur risque de l'infantiliser. Il revient au débiteur médié, s'il se sent incapable de gérer ses ressources, de faire appel à une éventuelle guidance budgétaire.

Tevens moet er worden op toegezien dat de bemiddelaar een kopie van de uittreksels van de schuldbemiddelingsrekening bijvoegt.

De vraag rijst of het verslag moet worden bezorgd via de griffie van de arbeidsrechtbank, en welke kosten dat met zich brengt.

De federaties van OCMW's menen dat het bezorgen van het jaarverslag niet volstaat; er zou vaker informatie moeten worden uitgewisseld over de schuldbemiddelingsrekening en over het verloop van de bemiddeling.

II.2. — GEDACHTEWISSELING

A. Leefgeld van de persoon in schuldbemiddeling

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) bevestigt dat er moet worden van uitgegaan dat het leefgeld op zijn minst even hoog moet zijn als het leefloon, rekening houdend met de behoeften van een gezin. Sommige vaste kosten — met name de huur — zijn evenwel soms zeer hoog. Als de persoon in schuldbemiddeling zijn huur niet betaalt, dreigt hij uit zijn woning te worden gezet. Moeten die lasten dan niet prioritair worden aangezuiverd?

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen!) geeft aan dat het "Observatorium Krediet en Schuldenlast" voorstelt een commissie op te richten om het niet voor beslag vatbare bedrag te bepalen. Het lid vraagt zich af of die commissie niet beter onder de gewesten zou ressorteren, aangezien de toestand in elk gewest anders is.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) constateert dat de schuldenaar in schuldbemiddeling moeilijk het recht op voldoende leefgeld kan worden gewaarborgd als voor het overige wordt gesteld dat het recht van die persoon op een collectieve schuldenregeling niet verworven is. De verzoeker kan ertoe neigen de kinderbijslag op te offeren om zijn kansen op een regeling te verhogen.

De heer Mohamed El Omari (VCS) is er geen voorstander van de schuldbemiddelaars de bevoegdheid op te leggen de huur rechtstreeks te betalen. De wetgever gaat er van uit dat zelfs in de minnelijke aanzuiveringsregeling geen afbreuk mag worden gedaan aan de handelsbekwaamheid van de verzoeker. Als de schuldbemiddelaar in de plaats van de schuldenaar alle lopende betalingen moet verrichten, dreigt hij die schuldenaar als een kind te behandelen. Zo de schuldenaar in schuldbemiddeling meent dat hij niet bij machte is zijn middelen te beheren, komt het hem toe eventueel een beroep te doen op budgetbegeleiding.

M. Didier Noël (OCE) ne voudrait pas que l'établissement du pécule parte d'un budget préétabli, au sein duquel on déterminerait des parts allouées à différents postes tels que le logement, la nourriture, etc. Il faudrait au contraire identifier des besoins fondamentaux et passer par une adaptation régionale ou locale afin de chiffrer ces besoins.

Mme Sylvie Moreau (Centre d'Appui) rappelle que la loi n'est pas toujours respectée et que le pécule du débiteur médié est parfois défini en dessous du revenu d'intégration sociale. Dans certains arrondissements judiciaires, on estime que le plan amiable peut descendre en dessous de ce seuil légal de l'accord du débiteur médié. Certains tribunaux estiment que la législation actuelle le leur permet et trouvent une marge d'interprétation dans la loi. À son estime, cette interprétation sollicite le texte.

S'agissant des trois domaines cités par le Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté comme constituant des éléments fondamentaux auxquels il ne devrait pas être touché, *Mme Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!)* s'étonne de ne pas voir la santé mentionnée. Certaines personnes précarisées renoncent à se faire soigner en raison de leur pauvreté.

Mme Christine Mahy (Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté) indique que ces trois domaines sont cités par les personnes fragilisées elles-mêmes. Elle s'inquiète d'ailleurs de ce que la santé soit retirée de ces éléments considérés par les personnes précarisées comme fondamentaux. L'intervenante évoque la pratique des cartes médicales ou des cartes santé, offertes par certains CPAS et qui pourraient être généralisées à d'autres personnes comme les débiteurs médiés. Une santé déficiente est l'un de ces éléments qui peuvent mettre en péril un budget serré.

Toujours sur ces trois domaines, *Mme Reinilde Van Moer (N-VA)* voudrait plus de précisions sur l'affirmation suivant laquelle la propriété du logement devrait être maintenue à tout prix. Le médiateur de dettes n'a-t-il pas l'obligation d'indiquer au débiteur médié qu'un logement moins onéreux peut contribuer à accélérer et faciliter le plan de remboursement? Un logement social ne devrait-il pas dans certains cas être envisagé?

De heer Didier Noël (OKS) vindt het geen goed idee het leefgeld te bepalen op grond van een vooraf bepaald budget, waarin het aandeel voor diverse posten zoals huisvesting, voeding enzovoort zou worden vastgesteld. Volgens hem is het beter na te gaan welke de basisbehoeften zijn; vervolgens moet worden bepaald wat het regionaal of lokaal prijskaartje is van die behoeften, zodat ze kunnen worden becijferd.

Mevrouw Sylvie Moreau (Steunpunt Schuldbemiddeling BHG) herinnert eraan dat de wet niet altijd in acht wordt genomen en dat voor het leefgeld van de schuldenaar in schuldbemiddeling soms een lager bedrag wordt vastgelegd dan het leefloon. In sommige gerechtelijke arrondissementen wordt er vanuit gegaan dat de minnelijke aanzuiveringsregeling tot onder dat wettelijk bepaald minimumbedrag mag zakken, met de instemming van de schuldenaar in schuldbemiddeling. Sommige rechtbanken oordelen dat de vigerende wetgeving hun dat toestaat, en zij achten de wet tot op zekere hoogte voor interpretatie vatbaar. Volgens de spreekster is die interpretatie niet bestaanbaar met de tekst.

Mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) is verbaasd dat het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding de gezondheid niet aanstipt als een van de drie domeinen die het als essentieel beschouwt. Sommige mensen die in een precaire situatie verkeren, zien er wegens hun armoede van af zich te laten verzorgen.

Mevrouw Christine Mahy (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding) geeft aan dat die domeinen worden aangehaald door de kwetsbare mensen zelf. Ook zijzelf is er overigens over bezorgd dat de gezondheid niet wordt vernoemd bij de aspecten die de mensen die een precaire situatie verkeren, als cruciaal beschouwen. De spreekster verwijst naar de aanpak met medische kaarten of gezondheidskaarten, die worden aangeboden door een aantal OCMW's, en die zou kunnen worden veralgemeend tot andere mensen, zoals schuldenaren in schuldbemiddeling. Een slechte gezondheid is één van de factoren die een krap budget in het gedrang kunnen brengen.

Eveneens in verband met die drie domeinen wenst *mevrouw Reinilde Van Moer (N-VA)* nadere toelichtingen bij de stelling dat eigenwoningbezit te allen prijs zou moeten worden gehandhaafd. Is de schuldbemiddelaar niet verplicht de schuldenaar in schuldbemiddeling erop te wijzen dat goedkopere huisvesting de aanzuiveringsregeling kan versnellen en vergemakkelijken? Zou in sommige gevallen geen sociale woning moeten worden overwogen?

Mme Christine Mahy (Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté) répond que le fait de devenir locataire est un élément de risque de fragilisation. La propriété en tant que telle devrait être protégée, même s'il s'agit d'un autre logement moins onéreux.

M. Franco Seminara (PS) ajoute à ces éléments la culture. Trop souvent, cet aspect est considéré à tort comme accessoire. L'intervenant rappelle l'article 27 de la Déclaration Universelle des Droits de l'Homme. La culture reste un outil d'émancipation nécessaire à toute personne.

Mme Christine Mahy (Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté) note que des demandes ont été formulées par des débiteurs médiés de pouvoir bénéficier des mêmes accès à la culture que les personnes bénéficiant de l'aide sociale, du revenu d'intégration ou du chômage.

À titre personnel, l'intervenante estime qu'il est juste et judicieux d'assimiler les débiteurs médiés à ces autres catégories. Toutefois, certains opérateurs et certaines associations ont objecté il y a quelques années que les débiteurs médiés ont une responsabilité dans la situation qu'ils vivent. Depuis lors, l'idée suivant laquelle l'endettement est la responsabilité du seul débiteur médié ne s'impose plus. De plus en plus d'acteurs voient que l'endettement est lié à une paupérisation de base et à une société consumériste.

Mevrouw Christine Mahy (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding) antwoordt dat huurder worden een omstandigheid is die tot grotere kwetsbaarheid dreigt te leiden. Eigendom als dusdanig zou moeten worden beschermd, ook al is er elders een andere, goedkopere woning.

De heer Franco Seminara (PS) vult die aspecten ook nog aan met cultuur. Al te vaak wordt dat facet ten onrechte als bijkomstig beschouwd. De spreker herinnert aan artikel 27 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Cultuur blijft voor iedereen een noodzakelijk ontvoedingsinstrument.

Mevrouw Christine Mahy (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding) merkt op dat sommige schuldenaren in schuldbemiddeling het verzoek hebben geformuleerd om dezelfde toegang tot cultuur te genieten als de mensen die sociale bijstand, het leefloon of een werkloosheidsuitkering ontvangen.

Zelf acht de spreekster het rechtvaardig en raadzaam de schuldenaren in schuldbemiddeling met die andere categorieën gelijk te stellen. Toch hebben sommige operatoren en een aantal verenigingen enkele jaren geleden opgeworpen dat de schuldenaren in schuldbemiddeling een verantwoordelijkheid dragen voor de situatie waarin ze leven. Sindsdien is afgestapt van de opvatting dat de schuldenaar in schuldbemiddeling als enige verantwoordelijk is voor zijn overmatige schuldenlast. Alhaar meer actoren zien in dat overmatige schuldenlast verband houdt met een verpaupering als basisgegeven en met een maatschappij die op consumptie is gericht.

B. Compte cogéré par le médiateur de dettes et le débiteur médié

Mme Sonja Becq (CD&V) demande au Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté ce qu'il pense des objections formulées par les autres personnes auditionnées contre le compte cogéré par le médiateur et le débiteur médié.

Mme Christine Mahy (Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté) souscrit à ces objections, mais souligne qu'il faut distinguer deux questions:

1° le compte de la médiation, où une cogestion est à exclure pour les raisons déjà évoquées;

2° un compte propre du débiteur médié, où des sommes provenant du compte de la médiation pourraient être versées et éventuellement utilisées en toute autonomie par le débiteur médié.

L'intervenante appelle cependant à la prudence, même dans la seconde hypothèse, en raison du niveau d'abstraction qu'un compte bancaire entraîne et compte tenu des tentations inhérentes à notre société. Les marges de manœuvre sont à ce point fines qu'elles engendrent des pièges.

M. Jean Spinette (fédérations de CPAS) concède que l'accès à un compte est parfois contre-indiqué, mais ne voudrait pas non plus qu'on déresponsabilise complètement le débiteur médié. L'intervenant souligne l'intérêt de suivre des cours de gestion d'un budget et informe que certaines aides de CPAS sont parfois conditionnées au fait de les suivre. Les Centres partent de la conviction que les personnes peuvent se prendre en charge et veulent imposer comme point de départ l'autonomisation de chacun.

C. Délais

1. Limitation de la durée du plan amiable

Mme Daphné Dumery (N-VA) revient sur la suggestion de la Plate-forme Journée sans crédit de préciser dans la loi que le plan amiable démarrerait à dater de l'admissibilité de la demande. Ceci implique l'obligation

B. Rekening die gezamenlijk wordt beheerd door de schuldbemiddelaar en de schuldenaar in schuldbemiddeling

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) vraagt het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding naar zijn mening over de bezwaren die de andere gehoorde personen hebben geuit tegen de rekening die gezamenlijk wordt beheerd door de schuldbemiddelaar en de schuldenaar in schuldbemiddeling.

Mevrouw Christine Mahy (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding) is het met die bezwaren eens, maar beklemtoont wel dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen twee aangelegenheden:

1° de schuldbemiddelingsrekening, waarvoor een gezamenlijk beheer om de al aangestipte redenen uitgesloten is;

2° een eigen rekening van de schuldenaar in schuldbemiddeling, waarop bedragen die van de schuldbemiddelingsrekening afkomstig zijn, zouden kunnen worden gestort en die eventueel volledig zelfstandig zouden kunnen worden gebruikt door de schuldenaar in schuldbemiddeling.

De spreekster roept echter — zelfs in het tweede geval — op tot omzichtigheid, gezien de mate van abstractie waartoe een bankrekening leidt, en gelet op de verleidingen die inherent zijn aan onze samenleving. Terzake is de grens zo snel overschreden dat ze valkuilen doen ontstaan.

De heer Jean Spinette (federaties van OCMW's) geeft toe dat de toegang tot een rekening soms niet aangewezen is, maar zou toch niet willen dat aan de schuldenaar in schuldbemiddeling alle verantwoordelijkheid wordt ontnomen. De spreker benadrukt hoe belangrijk het is lessen in budgetbeheer te volgen, en deelt mee dat voor sommige vormen van OCMW-steun als voorwaarde geldt dat men dergelijke lessen dient te volgen. De OCMW's zijn ervan overtuigd dat de betrokkenen hun lot in eigen handen kunnen nemen, en willen als uitgangspunt opleggen dat eenieder op eigen benen moet staan.

C. Termijnen

1. Looptijdbeperking van de minnelijke aanzuivingsregeling

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) komt terug op de suggestie van het Platform Dag zonder krediet om in de wet nader te bepalen dat de minnelijke aanzuivingsregeling zou ingaan te rekenen van de datum van

de rédiger des rapports annuels à partir de cette date. Or, le règlement collectif de dettes génère des frais, qui sont à la charge du débiteur médié.

Mme Marie Vandebroeck (Plate-forme Journée sans crédit) concède que les frais peuvent poser problème. Il faut cependant mettre en balance l'objectif poursuivi et les réalités de terrain. L'intervenante rappelle l'intérêt pour une personne de conserver son bien immobilier, même avec des charges hypothécaires. Dans ce cas, il peut paraître opportun de prévoir un plan amiable d'une durée supérieure à sept ans. De même, les personnes jeunes qui ont un bel avenir sur le marché du travail devraient également pouvoir bénéficier d'un plan plus long. C'est toujours au cas par cas qu'une durée du plan amiable doit être fixée.

M. Didier Noël (OCE) note qu'il existe déjà dans le texte législatif actuel une définition des circonstances exceptionnelles, dans le cas d'un plan judiciaire ne comportant que des remises de dettes en accessoire. Le délai de principe y est de cinq ans. La transposition de cette notion dans le plan amiable doit être envisagée.

M. Mohamed El Omari (VCS) ne voudrait pas qu'une durée de dix ans pour un plan amiable soit considérée comme raisonnable et acceptable: une durée de sept ans est en principe suffisante.

2. Limitation de la durée de la phase préalable amiable

Mme Daphné Dumery (N-VA) s'interroge sur la pertinence d'un nombre indéfini de renouvellement de la durée de six mois lors de la phase préalable amiable. En effet, le témoignage entendu fait état d'une attente de sept années pour obtenir un plan amiable. L'objectif de l'auteur de la proposition lui paraît pertinent, en ce sens qu'une trop longue attente nuit aux intérêts du débiteur médié.

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen) demande s'il ne serait pas opportun de définir dans la loi dans quelles circonstances exceptionnelles un renouvellement de la durée de six mois lors de la phase préalable amiable pourrait être décidé.

toelaatbaarheid van de aanvraag. Zulks impliceert de verplichting om vanaf die datum jaarverslagen op te stellen. De collectieve schuldenregeling brengt evenwel kosten met zich, die ten laste komen van de schuldenaar in schuldbemiddeling.

Mevrouw Marie Vandebroeck (Platform Dag zonder krediet) erkent dat de kosten moeilijkheden kunnen doen rijzen. Het nagestreefde doel en de realiteit in het veld moeten echter tegen elkaar worden afgewogen. De spreekster herinnert eraan dat een schuldenaar er belang bij heeft zijn onroerend goed te behouden, zelfs als dat met hypotheeklasten is bezwaard. In dat geval kan het wenselijk blijken te voorzien in een minnelijke aanzuiveringsregeling met een langere looptijd dan zeven jaar. Ook zouden jongeren met een mooie toekomst op de arbeidsmarkt aanspraak moeten kunnen maken op een aanzuiveringsregeling met een langere looptijd. De looptijd van de minnelijke aanzuiveringsregeling moet altijd geval per geval worden vastgelegd.

De heer Didier Noël (OKS) merkt op dat de vigerende wettekst al een definitie van het begrip "uitzonderlijke omstandigheden" bevat, in het geval een gerechtelijke aanzuiveringsregeling alleen kwijtschelding van bijkomende schuldvorderingen omvat. Daarbij bedraagt de termijn in beginsel vijf jaar. De extrapolatie van dat begrip naar de minnelijke aanzuiveringsregeling moet worden overwogen.

De heer Mohamed El Omari (VCS) wil niet dat voor een minnelijke aanzuiveringsregeling een looptijd van tien jaar wordt beschouwd als redelijk en aanvaardbaar: een termijn van zeven jaar is in beginsel voldoende.

2. Looptijdbeperking van de voorafgaande minnelijke fase

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) heeft vragen bij de relevantie van een onbepaald aantal verlengingen met zes maanden tijdens de voorafgaande minnelijke fase. De gehoorde getuige maakt immers gewag van een wachttijd van zeven jaar om een minnelijke aanzuiveringsregeling te kunnen verkrijgen. Het doel van de indiener van het wetsvoorstel lijkt haar relevant, in die zin dat een te lange wachttijd de belangen schaadt van de schuldenaar in schuldbemiddeling.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen) vraagt of het niet wenselijk ware in de wet te bepalen in welke uitzonderlijke omstandigheden kan worden besloten tot een verlenging met zes maanden van de voorafgaande minnelijke fase.

Mme Sonja Becq (CD&V) comprend qu'en raison de l'absence d'un droit à l'obtention d'un plan amiabil, il est délicat de limiter de manière absolue la durée de la phase préalable amiabil. Il serait sans doute alors opportun d'inscrire dans la loi des exceptions.

Mme Rita De Bont (VB) demande aux orateurs si le témoignage entendu, faisant état d'une attente de sept années pour obtenir un plan amiabil, constitue un cas isolé ou trahit une situation rencontrée fréquemment dans la pratique. Un tel cas est-il dû à une charge excessive de travail de la juridiction compétente? Existe-t-il un problème de ce type dans un arrondissement judiciaire déterminé?

M. Patrick Berben (OVB) constate qu'il ne lui est pas possible d'évaluer si le témoignage entendu constitue une exception ou s'il est symptomatique d'une tendance plus large: il n'existe en la matière aucune statistique. Sous réserve d'une consultation du dossier complet, cette situation ne lui paraît pas normale *prima facie*. Les raisons des retards sont en général à trouver dans la surcharge des juridictions, dans le nombre insuffisant de candidats médiateurs de dettes dans certaines régions et dans le manque de vision sur le nombre de dossiers par arrondissement judiciaire et par médiateur de dettes.

L'intervenant en profite pour lancer un appel à la constitution de statistiques fiables en la matière, qui permettraient de se prononcer en toute connaissance de cause.

Mme Marie Vandebroeck (Plate-forme Journée sans crédit) qualifie de moindre mal, le maintien de la législation actuelle. Sur le terrain, de plus en plus de dossiers nécessitent un travail étendu de la part des médiateurs de dettes. Des facteurs ralentissent les dossiers: la perte d'un travail, les formalités pour obtenir une allocation, une situation familiale instable, etc. La première prorogation nécessiterait une motivation de la part du médiateur de dettes dans son rapport annuel. Les éventuelles prorogations ultérieures demandées après un an ne pourraient être décidées que par le tribunal, sur la base d'une demande spécialement motivée.

Selon l'intervenante, le témoignage entendu se rencontre dans chaque arrondissement judiciaire. Une concurrence de raisons est sans doute à l'origine de la situation: surcharge de travail de la juridiction compétente et de certains médiateurs, complexité accrue des dossiers admis au règlement collectif de dettes et augmentation notable du nombre de dossiers.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) begrijpt dat het door het ontbreken van een recht op het verkrijgen van een minnelijke aanzuiveringsregeling moeilijk is om de duur van de voorafgaande minnelijke fase op absolute wijze te beperken. Het ware dus wellicht opportuun uitzonderingen op te nemen in de wet.

Mevrouw Rita De Bont (VB) vraagt aan de sprekers of de getuigenis dat iemand zeven jaar moet wachten om een minnelijke regeling te verkrijgen een alleenstaand geval is, dan wel of het gaat om een situatie die zich vaak voordoet in de praktijk. Is een dergelijk geval te wijten aan een overmatige werklast van het bevoegde rechtscollege? Bestaat zo'n probleem in een welbepaald gerechtelijk arrondissement?

De heer Patrick Berben (OVB) stelt vast dat hij niet kan beoordelen of de gehoorde getuigenis een uitzondering is dan wel of ze symptomatisch is voor een ruimere tendens: daarover bestaan geen statistieken. Onder voorbehoud van een raadpleging van het volledige dossier lijkt die situatie hem *prima facie* niet normaal. Meestal zijn vertragingen te wijten aan de overmatige werklast van de rechtscolleges, aan het ontoereikend aantal kandidaat-schuldbemiddelaars in bepaalde gebieden en aan het gebrek aan een visie over het aantal dossiers per gerechtelijk arrondissement en per schuldbemiddelaar.

De spreker maakt van de gelegenheid gebruik om een oproep te doen voor betrouwbare statistieken terzake, waardoor men zich met kennis van zaken zou kunnen uitspreken.

Mevrouw Marie Vandebroeck (Platform Dag zonder krediet) bestempelt het behoud van de huidige wetgeving als het minste kwaad. In het veld vereisen al maar meer dossiers veel werk vanwege de schuldbemiddelaars. Bepaalde factoren zorgen voor vertraging in de dossiers: het verlies van een baan, de formaliteiten om een uitkering te verkrijgen, een onstabiele gezins-situatie enzovoort. Voor de eerste verlenging zou een motivering vereist zijn vanwege de schuldbemiddelaar in zijn jaarverslag. Eventuele latere verlengingen die na een jaar worden aangevraagd, zouden alleen door de rechtbank kunnen worden beslist, op grond van een met bijzondere redenen omklede aanvraag.

Volgens de spreekster geldt de getuigenis voor alle gerechtelijke arrondissementen. Wellicht is die situatie aan een samenloop van redenen te wijten: overmatige werklast van het bevoegde rechtscollege en van bepaalde bemiddelaars, steeds ingewikkelder dossiers die voor collectieve schuldenregeling worden aanvaard en forse toename van het aantal dossiers.

D. Agrément, contrôle et formation des médiateurs de dettes

Mme Daphné Dumery (N-VA) estime que l'agrément du médiateur de dettes constitue plus qu'une simple garantie de papier et contribue à écarter de leur fonction certains médiateurs moins consciencieux. Cependant, cet agrément suffirait-il? La seule sanction consiste à remplacer le médiateur de dettes. D'autres sanctions ne devraient-elles pas être imaginées?

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen) estime que l'absence de respect de la loi pose plus généralement la question du contrôle des médiateurs de dettes. Les Ordres ont-ils déjà sanctionné et écarté des candidats à cette fonction?

Mme Sonja Becq (CD&V) a retenu la suggestion de donner aux auditeurs du travail la tâche de contrôler les médiateurs de dettes. Ce contrôle devrait-il revenir au juge de la désignation? Conviendrait-il d'instituer une nouvelle commission des médiateurs de dettes, au risque de créer encore un nouvel organe? L'intervenante comprend l'objection suivant laquelle une formation ne suffit pas à garantir en soi la qualité professionnelle d'un mandataire de justice.

M. Hans Bonte, président, ne voudrait pas qu'on déduise de l'introduction de la proposition de loi qu'il critique le travail de tous les médiateurs de dettes. Le règlement collectif de dettes reste un instrument législatif de premier rang, qui permet d'éviter que certains débiteurs ne rentrent définitivement en état de déconfiture. La toute grande majorité des médiateurs de dettes exercent leurs tâches avec compétence et application.

M. Patrick Berben (OVB) estime que les contrôles actuels suffisent, à savoir:

1° la faculté de demander le remplacement du médiateur de dettes;

2° les recours disciplinaires. Ceux-ci concernent notamment les maniements de fonds des médiateurs de dettes avocats. Le droit de porter plainte pour les justiciables a été récemment étendu. Cependant, il est vrai que les recours et les plaintes ne sont pas toujours formulés de manière professionnelle. Les griefs restent trop souvent flous ou ne sont pas appuyés par des pièces probantes;

3° le contrôle général du juge exercé soit d'office sur la base des rapports légalement obligatoires soit

D. Erkenning, controle en opleiding van de schuldbemiddelaars

Volgens mevrouw Daphné Dumery (N-VA) is de erkenning van de schuldbemiddelaar meer dan een louter papieren garantie en draagt ze ertoe bij dat bepaalde bemiddelaars die het minder nauw nemen, worden geweerd. Zou die erkenning echter volstaan? De enige sanctie bestaat erin dat de schuldbemiddelaar wordt vervangen. Zou niet aan andere sancties moeten worden gedacht?

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen) vindt dat het feit dat de wet niet in acht wordt genomen meer algemeen de vraag van de controle op de schuldbemiddelaars doet rijzen. Hebben de Ordens al sancties opgelegd en kandidaten voor die functie geweerd?

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) heeft de suggestie de arbeidsauditeurs te belasten met de controle van de schuldbemiddelaars onthouden. Zou die controle de aanwijzende rechter moeten toekomen? Zou een nieuwe commissie voor de schuldbemiddelaars moeten worden opgericht, met het risico dat nog maar eens een nieuw orgaan wordt opgericht? De spreekster begrijpt het bezwaar dat een opleiding op zich niet volstaat om de beroepskwaliteit van een gerechtelijk mandataris te waarborgen.

Voorzitter Hans Bonte wenst niet dat uit de inleiding van het wetsvoorstel wordt opgemaakt dat hij kritiek heeft op het werk van alle schuldbemiddelaars. De collectieve schuldenregeling blijft een prima wettelijk instrument, dat de mogelijkheid biedt te verhinderen dat sommige schuldenaars definitief insolvent worden. De overgrote meerderheid van de schuldbemiddelaars oefenen hun taken met kennis van zaken en toegevuld uit.

Volgens de heer Patrick Berben (OVB) zijn de huidige controles toereikend. Het gaat om:

1° de mogelijkheid te vragen dat de schuldbemiddelaar wordt vervangen;

2° de tuchtrechtelijke beroepen, onder meer in verband met de geldverrichtingen door schuldbemiddelaars die advocaat zijn. Het recht voor de rechtzoekenden om een klacht in te dienen, werd onlangs uitgebreid. Het klopt echter dat de beroepen en de klachten niet altijd op een professionele wijze geformuleerd zijn. De grieven zijn al te vaak vaag of worden niet geadstreerd door bewijsstukken;

3° de algemene controle door de rechter, die wordt uitgeoefend hetzij ambtshalve op grond van de wettelijk

à la demande du débiteur médié ou du médiateur de dettes lui-même.

Dans tous les cas, le débiteur médié doit s'émanciper et prendre l'initiative de faire valoir ses droits. Il est aidé dans cette tâche par une série d'associations qui défendent ses intérêts.

L'intervenant évalue que la transmission de la compétence en la matière aux juridictions du travail a eu pour conséquence une série de difficultés dans les premiers temps de ce nouveau contentieux. Les juridictions du travail ont été contraintes de s'adapter à très brefs délais à une situation nouvelle. Or, il ne s'agit pas seulement des litiges proprement dit, mais également d'une administration lourde comprenant un très grand nombre de courriers transitant par le greffe.

M. Mohamed El Omari (VCS) concède qu'une formation obligatoire des médiateurs de dettes constitue effectivement une garantie tangible. Cependant, cette mesure seule ne suffit pas. Sont également à envisager, des mesures de stimulation et, chaque fois que nécessaire, des mesures curatives.

À son estime, ces mesures curatives sont actuellement insuffisantes:

1° le bâtonnier n'est pas compétent pour connaître des manquements des médiateurs de dettes avocats à leurs obligations de mandataires de justice en tant que telles;

2° la faculté de remplacement n'est utilisée que très rarement. La législation ne l'autorise que dans des circonstances exceptionnelles. Les juges ne la considèrent pas nécessairement comme opportune.

L'intervenant souscrit aux observations du préopinant en ce qui concerne la difficulté d'énoncer une plainte. Le débiteur médié a besoin pour introduire une telle plainte d'une personne tierce de confiance. Il peut s'agir d'un CPAS ou d'un CAW. Ce tiers de confiance pourrait recevoir une place particulière dans la procédure.

En outre, les juridictions du travail sont surchargées, notamment par les tâches purement administratives, en sorte qu'elles ne peuvent offrir l'attention nécessaire pour ce genre de plaintes. Lorsqu'une telle plainte est introduite, ces juridictions ont tendance à la communiquer au médiateur de dettes avec la demande de faire part de leurs éventuelles observations, en sorte que plusieurs semaines passent avant qu'il ne soit statué sur le litige. Les auditeurs du travail pourraient par exemple

verplichte rapporten, hetzij op vraag van de schuldenaar in schuldbemiddeling of van de schuldbemiddelaar zelf.

In alle gevallen moet de schuldenaar in schuldbemiddeling op eigen benen gaan staan en moet hij het initiatief nemen om zijn rechten te doen gelden. Hij wordt daarin bijgestaan door een aantal verenigingen die zijn belangen verdedigen.

De spreker vindt dat de overheveling van de bevoegdheid terzake naar de arbeidsgerechten tot een aantal moeilijkheden heeft geleid bij het begin van dat nieuw soort geschillen. De arbeidsgerechten hebben zich in zeer korte tijd moeten aanpassen aan een nieuwe situatie. Het gaat niet alleen om de geschillen zelf, maar ook om een zware administratieve werklast met een uitgebreide briefwisseling via de griffie.

De heer Mohamed El Omari (VCS) geeft toe dat een verplichte opleiding voor de schuldbemiddelaars daadwerkelijk een tastbare garantie is. Die maatregel alleen is echter niet voldoende. Ook stimuleringsmaatregelen en, telkens als dat nodig is, curatieve maatregelen zijn nodig.

Volgens hem zijn die curatieve maatregelen thans ontoereikend:

1° de stafhouder is niet bevoegd om er kennis van te nemen dat advocaten-schuldbemiddelaars hun verplichtingen als gerechtelijk mandataris als dusdanig niet nakomen;

2° van de mogelijkheid tot vervanging wordt maar zeer zelden gebruik gemaakt. De wetgeving staat zulks alleen in uitzonderlijke gevallen toe. De rechters achten ze niet noodzakelijk opportuun.

De spreker is het eens met de opmerkingen van de vorige spreker over de moeilijkheid een klacht te formuleren. Om een dergelijke klacht te kunnen indienen, heeft de schuldenaar in schuldbemiddeling een vertrouwenspersoon nodig. Het kan om een OCMW of een CAW gaan. Die vertrouwenspersoon zou een bijzondere plaats kunnen krijgen in de procedure.

Bovendien zijn de arbeidsgerechten overbelast, onder meer door de louter administratieve taken, zodat ze aan dat soort van klachten niet de nodige aandacht kunnen besteden. Als een dergelijke klacht wordt ingediend, zijn die gerechten geneigd hem over te zenden aan de schuldbemiddelaar met het verzoek zijn eventuele opmerkingen kenbaar te maken, zodat verschillende weken voorbijgaan alvorens over het geschil uitspraak wordt gedaan. De arbeidsauditeurs zouden de zetels

utilement décharger les sièges, notamment en jouant le rôle de filtre ou d'assistance à la rédaction des plaintes.

Mme Marie Vandebroeck (Plate-forme Journée sans crédit) souligne que la grande majorité des médiateurs de dettes sont professionnels et échappent à la critique. Pour les autres, il faudrait intensifier le contrôle permanent par le juge de la désignation. Plusieurs types de contrôles sont imaginables: réunions de travail à termes réguliers (comme dans certains arrondissements judiciaires), demandes de remplacement, audiences de cabinet, mesures disciplinaires, etc. Avant d'institutionnaliser certains de ces contrôles, il conviendrait d'abord de procéder à une analyse de statistiques en la matière.

M. Jean-Luc Denis (OBFG) indique que, lors de la première désignation en tant que médiateur de dettes, un contrôle est effectué par les instances disciplinaires des ordres par la consultation du dossier déontologique. Un éventuel problème de maniement de fonds ou d'information aux justiciables peut ainsi être mis en évidence.

La demande de remplacement n'est pas une procédure sans risque. Si elle est rejetée, le débiteur médié doit continuer à collaborer avec un médiateur de dettes qu'il a mis en cause. Un contrôle externe serait plus efficace.

À Nivelles, pour donner au greffe les moyens de vérifier si le rapport annuel a bien été communiqué, une solution a été trouvée par un rapport annuel consolidé que chaque médiateur rentre. Il s'agit d'une liste des dossiers ouverts auprès de ce mandataire de justice. Le tribunal peut ainsi lister tous les médiateurs qui n'ont pas rentré de rapport annuel et disposer d'une vue sur le nombre de mandats gérés. Une généralisation de cette obligation pourrait constituer une piste intéressante. L'orateur indique par ailleurs qu'en tant que syndic des médiateurs de dettes de son arrondissement, il centralise tous ces rapports annuels consolidés.

M. Didier Noël (OCE) voudrait que les possibilités actuelles soient mieux exploitées. Les juridictions doivent tenir à jour les calendriers de désignation, de définition d'un plan et de rapportage, et veiller à leur respect. Une systématisation peut être envisagée.

Une autre sanction, sans base légale existante à l'heure actuelle, peut consister en la minoration de l'état de frais et honoraires du médiateur de dettes. Certaines juridictions ont déjà procédé de la sorte. Dans certains

kunnen onlasten, onder meer door de rol te spelen van filter of van bijstand bij het formuleren van de klachten.

Mevrouw Marie Vandebroeck (Platform Dag zonder krediet) wijst erop dat de grote meerderheid van de schuldbemiddelaars beroeps mensen zijn en dat de kritiek voor hen niet geldt. Voor de anderen zou de permanente controle door de aanwijzende rechter moeten worden versterkt. Er kan aan verschillende types van controle worden gedacht: werkvergaderingen op regelmatige tijdstippen (zoals in bepaalde gerechtelijke arrondissementen), aanvragen om vervanging, zittingen in het kabinet, tuchtmaatregelen enzovoort. Alvorens bepaalde van die controles te institutionaliseren, zou men eerst de statistieken terzake moeten analyseren.

De heer Jean-Luc Denis (OBFG) geeft aan dat bij de eerste aanwijzing als schuldbemiddelaar een controle wordt uitgevoerd door de tuchtinstanties van de Ordes door het tuchtdossier te raadplegen. Een eventueel probleem inzake geldverhandeling of voorlichting van de rechtzoekenden kan op die manier voor het voetlicht worden gebracht.

De aanvraag tot vervanging is geen risicoloze procedure. Als de aanvraag wordt verworpen, moet de schuldenaar in schuldbemiddeling blijven samenwerken met een schuldbemiddelaar die hij aan de kaak heeft gesteld. Een externe controle zou doeltreffender zijn.

Om aan de griffie te middelen te geven om na te gaan of het jaarverslag wel degelijk werd overgezonden, heeft men in Nijvel een oplossing gevonden die erin bestaat dat elke schuldbemiddelaar een geconsolideerd jaarverslag moet indienen. Het gaat om een lijst van de bij die gerechtelijk mandataris geopende dossiers. Aldus kan de rechtbank een lijst opstellen van alle schuldbemiddelaars die geen jaarverslag hebben ingediend, en een overzicht krijgen van het aantal beheerde schuldbemiddelingsopdrachten. Een veralgemening van die verplichting is een interessant denkspoor. De spreker geeft overigens aan dat hij als syndicus van de schuldbemiddelaars van zijn arrondissement al die geconsolideerde jaarverslagen centraliseert.

De heer Didier Noël (OKS) vraagt dat de bestaande mogelijkheden beter zouden worden benut. De rechtscolleges moeten de tijdschema's inzake aanstelling, bepaling van een aanzuiveringsregeling en rapportering bijwerken en op de inachtneming ervan toezien. Het valt te overwegen dat op een stelselmatige wijze te doen.

Een andere sanctie, waarvoor thans geen rechtsgrond bestaat, kan erin bestaan de kosten en honoraria van de schuldbemiddelaar te verlagen. Sommige rechtscolleges gaan zo al te werk. In sommige gevallen

cas, il est légitime d'entendre la justification du médiateur de dettes sur son état. Parallèlement, on doit aussi veiller au financement correct du Fonds de traitement du surendettement.

Mme Sylvie Moreau (Centre d'Appui) note qu'il n'existe aucune voie de recours tant que la phase amiable court. Les décisions de prorogations de la phase amiable, à Bruxelles, se tiennent en cabinet et ne sont pas susceptibles d'appel. Certains juges qui refusent l'homologation d'un plan pour une raison déterminée prennent l'initiative de contacts informels avec les médiateurs de dettes pour modifier le plan, sans prendre de décision susceptible de recours. L'intervenante plaide pour qu'un droit de recours soit octroyé dans tous ces cas.

Mme Colette Burgeon (PS) se demande s'il ne serait pas opportun de créer la fonction de "médiateur des médiateurs de dettes".

M. Jean Spinette (fédérations de CPAS) renvoie sur cette question aux Ordres.

E. Rapportage au débiteur médié et au juge

Mme Daphné Dumery (N-VA) et *Mme Sonja Becq (CD&V)* s'inquiètent du coût du rapportage au débiteur médié. En effet, les frais générés par le règlement collectif de dettes sont à la charge du débiteur médié. La seconde intervenante demande si au moins un contact physique entre le débiteur médié et le médiateur de dettes ne devrait pas être exigé.

Mme Colette Burgeon (PS) fait état de personnes l'ayant contactée pour se plaindre de l'absence de tout contact possible avec le médiateur de dettes. Il est ainsi bien difficile pour le débiteur médié d'évaluer les sommes qu'il lui reste à rembourser dans le cadre du plan.

M. Patrick Berben (OVB) souscrit à la demande de plus de transparence et approuve la demande de plus d'informations, le cas échéant sur la base de modèles. La périodicité ne pose pas non plus de problème.

M. Mohamed El Omari (VCS) rappelle que le médiateur de dettes a droit à une compensation correcte.

is het gerechtvaardigd de schuldbemiddelaar te horen in verband met de verantwoording van zijn kosten en honoraria. Tegelijkertijd moet worden gewaakt over de correcte financiering van het Fonds ter bestrijding van de overmatige schuldenlast.

Mevrouw Sylvie Moreau (Steunpunt Schuldbemiddeling BHG) merkt op dat er geen enkel verhaalmiddel bestaat zolang de minnelijke aanzuiveringsregeling loopt. De beslissingen tot verlenging van de minnelijke regeling worden in Brussel op het kabinet genomen; er kan geen beroep tegen worden ingesteld. Sommige rechters die weigeren een aanzuiveringsregeling om een welbepaalde reden te homologeren, nemen op eigen initiatief en louter informeel contact op met de schuldbemiddelaars om de regeling te wijzigen, maar nemen geen beslissing waartegen beroep open kan staan. De spreekster pleit ervoor dat in al die gevallen wordt voorzien in de mogelijkheid beroep in te stellen.

Mevrouw Colette Burgeon (PS) vraagt zich af of het niet wenselijk is de functie van "ombudsman van de schuldbemiddelaars" op te richten.

De heer Jean Spinette (verenigingen van OCMW's) verwijst voor dit vraagstuk naar de Ordres.

E. Rapportering aan de schuldenaar in schuldbemiddeling en de rechter

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) en *mevrouw Sonja Becq (CD&V)* zijn ongerust over de kostprijs van de rapportering aan de schuldenaar in schuldbemiddeling. De kosten van de aanzuiveringsregeling zijn immers voor rekening van de schuldenaar in schuldbemiddeling. De tweede spreekster vraagt zich af of niet minstens moet worden voorzien in een verplicht persoonlijk gesprek tussen de schuldenaar in schuldbemiddeling en de schuldbemiddelaar.

Mevrouw Colette Burgeon (PS) is aangesproken door mensen die er zich over hebben beklagd dat zij op geen enkele manier in contact konden komen met de schuldbemiddelaar. Voor de schuldenaar in schuldbemiddeling is het op die manier heel moeilijk te achterhalen welke bedragen hij in het raam van de aanzuiveringsregeling nog moet betalen.

De heer Patrick Berben (OVB) steunt de vraag naar meer transparantie en een betere gegevensuitwisseling, desgevallend volgens bepaalde modellen. Ook de periodiciteit doet geen problemen rijzen.

De heer Mohamed El Omari (VCS) wijst erop dat de schuldbemiddelaar recht heeft op een correcte

Demander à ces médiateurs de prendre à leur charge des frais supplémentaires paraît illusoire dans le contexte actuel de pénurie dans certains arrondissements.

Toutefois, dans certains cas, des médiateurs de dettes chargent leur état de frais et honoraires de manière indue. L'arrêté royal qui fixe la rémunération des actes des médiateurs ne tient pas compte du contenu de ces actes: une lettre-type d'une phrase rapporte autant qu'un courrier argumenté et documenté. Un contrôle des états de frais et honoraires doit être organisé et le juge doit pouvoir en réduire le montant.

Mme Marie Vandebroeck (Plate-forme Journée sans crédit) soutient la demande de transparence des débiteurs médiés. Ceux-ci n'ont plus la pleine gouvernance de leur patrimoine, pendant des années. Ils ont le droit de vérifier si la gestion en est opérée en bon père de famille. Certes, une telle transparence a un coût. Des solutions peuvent être imaginées sans frais exorbitants, comme la consultation en ligne. La possibilité d'une telle consultation existe d'ailleurs déjà dans certains cas.

F. Établissement d'un budget détaillé et actualisé des ressources

Mme Daphné Dumery (N-VA) apprécie l'idée d'établir un budget détaillé et actualisé des ressources. Pour l'intervenante, il serait intéressant de lier la confection d'un tel budget à l'instauration d'une vraie guidance budgétaire, dès la décision d'admissibilité. Cette guidance est offerte par un tiers, ce qui permet de mieux détailler et d'actualiser plus rapidement les ressources et les charges du débiteur médié.

Mme Sonja Becq (CD&V) voudrait savoir s'il existe des formulaires modèles permettant l'établissement de tels budgets détaillés et actualisés des ressources.

Compte tenu des modifications fréquentes dans la composition des familles et dans le statut des personnes, *Mme Colette Burgeon (PS)* se demande s'il ne serait pas opportun de permettre la consultation de la Banque-carrefour de la Sécurité sociale. Ainsi, en temps réels, le médiateur de dettes pourrait connaître l'évaluation.

Mme Annick Van Den Ende (cdH) fait part de la difficulté de détailler la notion de budget détaillé et

vergoeding. In het licht van het huidige ontoereikend aantal schuldbemiddelaars in sommige arrondissementen lijkt de mogelijkheid dat ze extra kosten voor hun rekening zouden nemen, echt onhaalbaar.

In sommige gevallen echter stellen schuldbemiddelaars hun kosten- en honorariastaat op oneigenlijke wijze op. Het koninklijk besluit waarbij de vergoeding van het werk van de bemiddelaars wordt geregeld, houdt geen rekening met de inhoud van dat werk; een standaardbrief van één zin wordt aldus op dezelfde wijze vergoed als een lange onderbouwde en gedocumenteerde brief. Er moet worden voorzien in een controle van de kosten- en honorariastaten en de rechter moet het bedrag hiervan reduceren.

Mevrouw Marie Vandebroeck (Platform Dag zonder krediet) steunt de vraag naar meer transparantie van de schuldenaars in schuldbemiddeling. Gedurende jaren zijn zij niet langer meester over hun eigen vermogen. Zij hebben het recht na te gaan of hun vermogen voort wordt beheerd als een goede huisvader. Uiteraard heeft die transparantie een prijs. Nochtans zijn oplossingen denkbaar die niet buitensporig veel geld kosten, zoals een online raadpleging van het dossier. Die mogelijkheid bestaat overigens al in bepaalde gevallen.

F. Opmaak van een gedetailleerde en bijgewerkte inkomstenbegroting

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) is bekoord door het idee van een gedetailleerde en bijgewerkte inkomstenbegroting. De spreekster zou het interessant vinden de opmaak van een dergelijke begroting te koppelen aan de invoering van een volwaardige budgetbegeleiding, zodra de beschikking van toelaatbaarheid is genomen. Die budgetbegeleiding zou in handen zijn van een derde, waardoor het makkelijker wordt een gedetailleerde en bijgewerkte lijst op te stellen van de inkomsten en uitgaven van de schuldenaar in schuldbemiddeling.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) vraagt of er standaardformulieren bestaan om dergelijke gedetailleerde en bijgewerkte inkomstenoverzichten op te stellen.

Mevrouw Colette Burgeon (PS) vraagt zich af of het, gelet op de veelvuldige veranderingen in verband met gezinssamenstelling en status van personen, niet wenselijk is de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid te raadplegen. Zo heeft de schuldbemiddelaar een overzicht in real time van de financiële situatie.

Mevrouw Annick Van Den Ende (cdH) wijst erop dat het moeilijk is het begrip 'gedetailleerde en bijgewerkte begroting' sluitend te definiëren in het licht van de situ-

actualisé sur le terrain. Jusqu'à quel point le budget doit-il être détaillé? Des standards communément admis existeraient-ils? À quel moment le budget doit-il être actualisé? La révision de la situation doit-elle être organisée à termes périodiques?

M. Didier Noël (OCE) confirme qu'il serait intéressant de donner au médiateur de dettes le pouvoir de consulter la Banque-carrefour de la Sécurité sociale. La confidentialité des informations doit toutefois être respectée.

Mme Sylvie Moreau (Centre d'Appui) indique qu'il existe un modèle de budget détaillé et actualisé et renvoie au site internet du Centre d'Appui. Ce modèle n'est toutefois pas nécessairement utilisé par les médiateurs de dettes. La requête doit contenir un projet de budget et la mention du disponible possible. Bien souvent, on constate qu'entre cette requête et le budget finalement retenu par le médiateur de dettes, il existe un écart, parfois important, en défaveur du débiteur médié.

L'actualisation doit être réalisée au moins au moment de l'admissibilité, au moment où un plan amiable est déposé et chaque fois que nécessaire. Le débiteur médié a également la responsabilité d'informer le médiateur de dettes de toute modification dans sa situation. Il lui est toutefois parfois difficile de rentrer en contact avec celui-ci. À d'autres moments, le médiateur de dettes refuse de modifier le plan. Ce refus n'est pas toujours justifié.

G. Respect du critère de la dignité humaine

Mme Colette Burgeon (PS) s'interroge sur la notion de dignité humaine et se demande si elle pourrait être définie par la loi.

Mme Marie Vandebroeck (Plate-forme Journée sans crédit) travaille depuis plusieurs années sur le sujet. La notion est fluctuante et dépend de l'évolution de la société. Elle est définie par la jurisprudence dans chaque arrondissement judiciaire. Une définition abstraite et unanimement reconnue n'existe pas à l'heure actuelle.

M. Didier Noël (OCE) déduit de la jurisprudence que la dignité humaine consiste à pouvoir satisfaire l'ensemble des droits fondamentaux reconnus par la

atie in het veld. Tot op welke hoogte moet die begroting in detail worden uitgewerkt? Bestaan er algemeen erkende standaarden? Op welk ogenblik moet de begroting worden bijgewerkt? Moet de toestand op vaste tijdstippen worden herzien?

De heer Didier Noël (OKS) bevestigt dat het interessant zou zijn de schuldbemiddelaar de bevoegdheid te geven de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid te raadplegen. Daarbij moet evenwel een vertrouwelijke behandeling van de gegevens worden gewaarborgd.

Mevrouw Sylvie Moreau (Steunpunt Schuldbemiddeling BHG) geeft aan dat er een modelformulier bestaat voor het opmaken van een gedetailleerde en bijgewerkte begroting; zij verwijst daarvoor naar de website van het Steunpunt. Dat model wordt evenwel niet noodzakelijkerwijs door alle schuldbemiddelaars gebruikt. Het verzoekschrift moet een ontwerpbegroting bevatten en de mogelijk beschikbare middelen vermelden. Vaak wordt vastgesteld dat dit verzoekschrift en de uiteindelijk door de schuldbemiddelaar gekozen begroting van elkaar afwijken, soms zelfs in sterke mate, ten nadele van de schuldenaar in schuldbemiddeling.

De begroting moet zijn bijgewerkt uiterlijk ten tijde van de beschikking van toelaatbaarheid en ten tijde van de indiening van een minnelijke aanzuiveringsregeling, alsook wanneer nodig. De schuldenaar in schuldbemiddeling heeft voorts de verantwoordelijkheid de schuldbemiddelaar in kennis te stellen van elke wijziging van zijn toestand. Nu eens slaagt die persoon er niet in contact op te nemen met de schuldbemiddelaar, dan weer weigert de schuldbemiddelaar de aanzuiveringsregeling aan te passen. Die weigering is overigens niet altijd terecht.

G. Inachtneming van het aspect menselijke waardigheid

Mevrouw Colette Burgeon (PS) vraagt zich af wat de notie 'menschelijke waardigheid' precies omvat, en of dat begrip bij wet kan worden gedefinieerd.

Mevrouw Marie Vandebroeck (Platform Dag zonder krediet) is al jaren met dit aspect van het vraagstuk vertrouwd. Het begrip "menschelijke waardigheid" is geen strikt afgebakend begrip; de invulling ervan is gebonden aan de evolutie van de maatschappij. De rechtscolleges van de diverse gerechtelijke arrondissementen defineren dat begrip naar eigen inzicht. Een abstracte en eenparig erkende definitie ontbreekt voorlopig.

De heer Didier Noël (OKS) leidt uit de rechtspraak af dat de menselijke waardigheid erin bestaat te kunnen voldoen aan alle fundamentele rechten die in de

Constitution. Les besoins fondamentaux gagneraient cependant à être chiffrés. Médiateurs et juges le demandent. L'intervenant renvoie dès lors à sa proposition d'instituer une commission à cet effet.

Mme Sylvie Moreau (Centre d'Appui) estime que le modèle de budget détaillé et actualisé qu'elle a mentionné respecte pleinement la dignité humaine du débiteur médié. La notion elle-même n'est pas sujette à une définition abstraite.

M. Jean Spinette (fédérations de CPAS) renvoie à la jurisprudence des juridictions du travail. Aucune définition univoque n'est disponible.

H. Autres questions

1. Responsabilisation du débiteur médié

Mme Daphné Dumery (N-VA) voudrait qu'on accorde une certaine attention à la responsabilisation du débiteur médié, lequel, par exemple, devrait rester disponible au travail.

M. Mohamed El Omari (VCS) concède que l'échec d'une médiation de dettes est parfois imputable au débiteur médié. Actuellement, la seule sanction qui existe dans la loi est la révocation du règlement collectif de dettes. Le VCS plaide pour une différenciation et un affinement des sanctions. Sans habilitation légale, certains médiateurs de dette ont déjà pris des décisions telles qu'une réduction du pécule pour une durée déterminée ou l'extension de la durée du plan d'apurement. Ceci doit recevoir une base légale et être soumis au contrôle du juge.

2. Situation du créancier

Mme Daphné Dumery (N-VA) estime avoir entendu peu d'orateurs s'arrêter à la question des créanciers. Ces derniers sont trop souvent ignorés dans la discussion sur le règlement collectif de dettes.

M. Patrick Berben (OVB) renvoie vers les organisations défendant les intérêts de ces créanciers. En tant que représentant d'un ordre d'avocats, il ne peut que se prononcer au nom des membres de cet Ordre et exprimer notamment le point de vue de ceux d'entre eux qui exercent la fonction de médiateurs de dettes.

Grondwet zijn opgenomen. Het zou evenwel een goede zaak zijn mochten die basisbehoeften in cijfers kunnen worden uitgedrukt. Zowel schuldbemiddelaars als rechters vragen daar om. De spreker verwijst daarom naar zijn voorstel om in dat opzicht een commissie op te richten.

Mevrouw Sylvie Moreau (Steunpunt Schuldbemiddeling BHG) geeft aan dat het standaardformulier voor de gedetailleerde en bijgewerkte begroting waarnaar zij heeft verwezen, volledig in overeenstemming is met de menselijke waardigheid van de schuldenaar in schuldbemiddeling. Voor het begrip zelf bestaat geen abstracte definitie.

De heer Jean Spinette (verenigingen van OCMW's) verwijst naar de rechtspraak van de arbeidsrechtbanke. Een ondubbelzinnige definitie is er niet.

H. Andere aspecten

1. Responsabilisering van de schuldenaar in schuldbemiddeling

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) wil graag dat er aandacht wordt geschenken aan de responsabilisering van de schuldenaar in schuldbemiddeling, bijvoorbeeld door hem te verplichten beschikbaar te blijven voor de arbeidsmarkt.

De heer Mohamed El Omari (VCS) geeft toe dat, wanneer een schuldbemiddeling mislukt, dit soms aan de schuldenaar zelf te wijten is. De enige sanctie waarin de wet op dit ogenblik voorziet is de herroeping van de collectieve schuldenregeling. Het VCS pleit voor een differentiering en verfijning van de sancties. Sommige schuldbemiddelaars hebben al, zonder wettige machtiging, beslissingen genomen zoals het terugschroeven van het leefgeld voor een bepaalde duur, of het verlengen van de duur van het aanzuiveringsplan. Dit moet een wettelijke basis krijgen en aan de rechter voorgelegd worden.

2. Situatie van de schuldeiser

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) is het opgevallen dat weinig sprekers het over de schuldeisers hebben gehad. In de debatten over de collectieve schuldenregeling wordt dit aspect al te vaak over het hoofd gezien.

De heer Patrick Berben (OVB) verwijst naar de organisaties die de belangen van de schuldeisers behartigen. Als vertegenwoordiger van een Orde van advocaten kan hij alleen maar namens de leden van die Orde spreken, en meer bepaald het standpunt meedelen van die leden die de functie van schuldbemiddelaar uit-

L'Ordre n'a pas pour mandat de défendre les intérêts des créanciers.

L'intervenant rappelle que la législation en la matière constitue un choix politique de société. Ces dernières années, le législateur a adopté plusieurs réformes qui protègent les débiteurs (faillites, notamment). Par le biais de modifications aux règles relatives aux sûretés et aux priviléges, les intérêts de certains créanciers déterminés ont également été mieux pris en compte.

3. Débiteur failli

M. Franco Seminara (PS) demande si les dettes du débiteur failli excusé ne devraient pas aussi pouvoir faire l'objet d'une remise de dettes dans le cadre d'un règlement collectif de dettes.

M. Didier Noël (OCE) trouve que le parallèle entre l'excusabilité du failli et le règlement collectif de dettes est intéressant. La première permet au failli d'être déchargé. Si elle n'est pas systématique, elle est fréquente. Elle ne s'accompagne en général pas d'un plan de paiement. Le second a aussi pour but de réintégrer le circuit économique. Toutefois, il est inévitable qu'un plan de remboursement soit réalisé.

4. Rôle des CPAS

M. Hans Bonte, président, concède aux orateurs que la proposition de loi ne constitue qu'un élément dans un contexte plus global. L'auteur vise avec sa proposition à intensifier le rôle des CPAS dans l'accompagnement du débiteur médié. Comme président d'un tel Centre, il a pu constater à quel point les meilleurs résultats sont obtenus lorsque le débiteur médié bénéficie parallèlement d'une guidance budgétaire. L'auteur avait ainsi songé introduire dans le texte de la proposition une disposition organisant la transmission des informations depuis le médiateur de dettes vers le CPAS compétent. Une telle disposition ne paraît-elle pas opportune?

M. Mohamed El Omari (VCS) n'est pas favorable à une généralisation de la guidance budgétaire, qui risque d'infantiliser le débiteur. Les CPAS et les CAW ne devraient intervenir dans la procédure que dans les cas où leur intervention est indispensable. Si une position particulière devait leur être réservée dans la procédure, il faudrait aussi réfléchir à la relation entre ces institutions et les médiateurs de dettes.

oefenen. De Orde is niet gemanageerd om de belangen van de schuldeisers te verdedigen.

De spreker onderstreept dat de wetgeving terzake een politiek-maatschappelijke keuze is. De voorbije jaren heeft de wetgever verschillende hervormingen aangenomen die de schuldenaars beschermen (onder meer bij faillissementen). Een wijziging van de regels inzake de zekerheden en voorrechten heeft er ook toe geleid dat er meer rekening wordt gehouden met de belangen van sommige welbepaalde schuldeisers.

3. Failliet verklaarde schuldenaar

De heer Franco Seminara (PS) vraagt of een verschoonde gefailleerde schuldenaar ook geen schuldkwitschelding zou moeten genieten in het kader van een collectieve schuldenregeling.

De heer Didier Noël (OKS) vindt de parallel tussen de verschoonbaarheid van de gefailleerde en de collectieve schuldenregeling interessant. Het eerste ontlast de gefailleerde van zijn schulden; systematisch gebeurt dit niet, maar het komt wel frequent voor. Over het algemeen gaat dit niet met een betalingsplan gepaard. Een collectieve schuldenregeling wil de persoon ook opnieuw in het economisch circuit inschakelen. Een afbetalingsplan is hier echter onvermijdelijk.

4. Rol van de OCMW's

Voorzitter Hans Bonte beaamt dat het wetsvoorstel slechts een element is in een ruimer geheel. Hij beoogt met zijn wetsvoorstel een versterking van de rol van de OCMW's bij de begeleiding van de schuldenaars in schuldbemiddeling. Als voorzitter van een OCMW heeft hij kunnen vaststellen dat het de beste resultaten oplevert wanneer de schuldenaar in kwestie tezelfdertijd budgetbegeleiding geniet. Als indiener van het wetsvoorstel had hij trouwens overwogen om in de tekst een bepaling op te nemen die het doorgeven van informatie tussen de schuldbemiddelaar en het bevoegde OCMW organiseert. Zou een dergelijke bepaling niet nuttig kunnen zijn?

De heer Mohamed El Omari (VCS) is geen voorstander van een veralgemening van budgetbegeleiding. De kans bestaat namelijk dat de schuldenaar op die manier als een kind wordt behandeld. De OCMW's en de CAW's zouden alleen mogen optreden wanneer dit echt noodzakelijk is. Als die instanties een specifieke rol in de procedure moeten krijgen, moet ook worden nagedacht over de relatie tussen deze instanties en de schuldbemiddelaars.

M. Jean-Luc Denis (OBFG) est favorable à une meilleure collaboration entre les CPAS et les médiateurs de dettes, mais sent une frustration dans les deux sens. Il lui semble essentiel que chacun reste dans son rôle. Une définition légale du rôle du médiateur pourrait clarifier le débat. Une meilleure communication est souhaitable, mais il convient que le débiteur médié y donne son accord.

Mme Sylvie Moreau (Centre d'Appui) note que les services de médiation de dettes associés au Centre d'Appui collaborent volontiers avec les CPAS. Ils apprécieraient d'ailleurs aussi d'être associés à la suite de la procédure. Une relation de confiance s'est instaurée avec le débiteur médié. Formellement, ces services de médiation n'ont cependant aucun contact nécessaire avec les médiateurs de dettes, lesquels ne sont pas nécessairement enclin à tenir compte de ces services.

Mme Annick Van Den Ende (cdH) demande si les CPAS ne pourraient pas être chargés de l'accompagnement des débiteurs médiés à l'échéance du règlement collectif de dettes.

Mme Christine Mahy (Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté) informe que les régions ont adopté des mesures ponctuelles en la matière. Toutefois, ces mesures sont à ce jour insuffisantes. Des dispositifs collectifs doivent être construits, à partir éventuellement des CPAS. Ceux-ci sont cependant déjà surchargés. L'oratrice estime que l'éducation permanente pourrait aussi porter sur la gestion du budget d'un ménage. Parler d'argent reste trop souvent tabou.

Mme Reinilde Van Moer (N-VA) attribue aux CPAS trois tâches dans le règlement collectif de dettes:

1° Accomplir son obligation d'offrir une guidance budgétaire: le simple fait qu'une personne rentre dans un règlement collectif de dettes démontre son incapacité à gérer son patrimoine. Une guidance budgétaire constitue une charge administrative importante pour un CPAS. Tous les Centres ne montrent pas la même flexibilité en la matière.

2° Responsabiliser le débiteur médié: il convient de l'accompagner dans son insertion ou sa réinsertion professionnelle. Il est toujours plus facile de rembourser ses dettes en touchant une rémunération chaque mois. Il convient également d'accompagner le débiteur

De heer Jean-Luc Denis (OBFG) pleit voor een betere samenwerking tussen de OCMW's en de schuldbemiddelaars, maar hij ervaart een frustratie aan weerszijden. Voor hem is het essentieel dat iedereen zich aan zijn rol houdt. Door het wettelijk vastleggen van de rol van de schuldbemiddelaar zou het debat aan duidelijkheid kunnen winnen. Een betere communicatie is wenselijk, maar de schuldenaar in schuldbemiddeling moet hiermee instemmen.

Mevrouw Sylvie Moreau (Steunpunt Schuldbemiddeling BHG) laat opmerken dat de diensten voor schuldbemiddeling die aan het Steunpunt zijn verbonden, graag met de OCMW's samenwerken. Ze zouden het ook op prijs stellen bij het vervolg van de procedure te worden betrokken. Met de schuldenaar in schuldbemiddeling is er een vertrouwensrelatie ontstaan. Formeel gezien hoeft er echter geen enkel contact te zijn tussen de diensten voor schuldbemiddeling en de schuldbemiddelaars, die overigens niet steeds geneigd zijn met die diensten rekening te houden.

Mevrouw Annick Van Den Ende (cdH) vraagt of het begeleiden van de schuldenaars in schuldbemiddeling na afloop van de collectieve schuldenregeling niet aan de OCMW's kan worden overgelaten.

Mevrouw Christine Mahy (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding) meldt dat de gewesten in die aangelegenheid gevalsgebonden maatregelen hebben genomen, die echter tot op vandaag ontoereikend zijn gebleken. Er is nood aan collectieve regelingen, eventueel uitgaande van de OCMW's. Die bezwijken echter al onder de werklast. Volgens de spreekster kan ook binnen de permanente vorming aandacht worden besteed aan het beheer van een gezinsbudget. Als gespreksonderwerp blijft geld al te vaak een taboe.

Mevrouw Reinilde Van Moer (N-VA) ziet voor de OCMW's drie taken weggelegd in het kader van de collectieve schuldenregeling:

1° zich kwijten van hun taak aan budgetbegeleiding te doen: dat iemand zijn toevlucht moet nemen tot een collectieve schuldenregeling, bewijst dat hij niet bij machte is zijn vermogen te beheren. Budgetbegeleiding betekent voor een OCMW heel wat administratief werk. Niet alle Centra leggen dienaangaande dezelfde flexibiliteit aan de dag;

2° de schuldenaar in schuldbemiddeling responsabiliseren: het is zaak hem in zijn beroeps(her)inschakeling te begeleiden. Het is altijd makkelijk schulden af te betalen, als men maandelijks geld ontvangt. Daarnaast moet de betrokken schuldenaar worden begeleid in zijn

médié dans sa recherche d'un logement mieux adapté à son budget.

3° Octroyer une assistance également psychologique: le débiteur failli ou médié a parfois besoin d'une assistance de cet ordre, spécialement s'il doit assumer une charge de famille.

Enfin, l'intervenante rappelle que certains Centres se trouvent dans une double position inconfortable: débiteur d'aide et créancier du débiteur médié.

Mme Annick Van Den Ende (cdH) note que la pré-
pinante met en lumière des attributions nouvelles des CPAS. Celles-ci ne sont pas seulement en augmentation constante dans les grandes villes. Dans certaines petites villes, proches de certaines frontières, les loyers sont chaque jour plus chers. En province, il faut en outre gérer le problème de mobilité des personnes précarisées. Par rapport à ces charges nouvelles, les dotations aux CPAS ne suivent pas la même courbe.

M. Franco Seminara (PS) tient à souligner la qualité du travail des CPAS. La matière ici traitée démontre une fois de plus que tous les maux de la société y convergent.

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen) demande au représentant des fédérations de CPAS ce qu'il pense de la position de l'OBFG suivant laquelle cet ordre est demandeur d'une meilleure collaboration entre les CPAS et les médiateurs de dettes.

M. Jean Spinette (fédérations de CPAS) est content de l'évolution de la position des mandataires de justice. S'il reconnaît le professionnalisme de la grande majorité des médiateurs de dettes, l'orateur note que la collaboration n'a pas donné beaucoup de résultats jusqu'à présent. Les travailleurs sociaux devront en tout cas rester dans les limites de leur déontologie.

L'insertion socioprofessionnelle est restée jusqu'à présent une compétence des CPAS. Il s'agit d'un mode dynamique d'accompagnement et d'activation de l'usager. Cependant, les situations sont différentes entre un bénéficiaire du revenu d'intégration et un débiteur médié. Trop souvent, la situation de ce dernier empire du point de vue du pécule subsistant en net s'il trouve un travail rémunéré.

zoektocht naar een woning die zo goed mogelijk aan zijn budget beantwoordt;

3° eveneens psychologische bijstand bieden: de gefailleerde schuldenaar of de schuldenaar in schuldbemiddeling, heeft soms nood aan dergelijke steun – zeker als hij ook nog een gezin ten laste heeft.

Tot slot brengt de spreekster in herinnering dat sommige Centra in twee opzichten in een lastig parket zitten: ze zijn de betrokken hulp verschuldigd, terwijl die bij hen in het krijt staat.

Mevrouw Annick Van Den Ende (cdH) stipt aan dat de vorige spreekster verwijst naar nieuwe taken van de OCMW's. Het aantal taken neemt niet alleen voortdurend toe in de grote steden. Ook in sommige kleine steden nabij de landsgrenzen stijgen de huurprijzen dag na dag. In meer landelijke gebieden vraagt bovendien het knelpunt van de mobiliteit van de minderbedeelden speciale aandacht. Ondanks die nieuwe taken stijgen de dotaties aan de OCMW's verhoudingsgewijs niet.

De heer Franco Seminara (PS) vindt het belangrijk te onderstrepen dat de OCMW's goed werk leveren. De hier besproken aangelegenheid toont eens te meer aan dat alle ellende van de samenleving bij de OCMW's terechtkomt.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen) vraagt aan de vertegenwoordiger van de vereniging van OCMW's wat hij denkt van het standpunt van de OBFG, die pleit voor een betere samenwerking tussen de OCMW's en de schuldbemiddelaars.

De heer Jean Spinette (vereniging van OCMW's) is ingenomen met de evolutie van het standpunt van de gerechtelijk mandatarissen. Hoewel de spreker het professionalisme van de overgrote meerderheid van de schuldbemiddelaars erkent, stelt hij vast dat de samenwerking tot dusver niet veel vruchten heeft afgeworpen. De maatschappelijk workers moeten hoe dan ook binnen de door hun deontologische voorschriften uitgezette lijnen blijven.

De sociaalprofessionele inschakeling is tot op vandaag een bevoegdheid van de OCMW's gebleven. Het gaat om een dynamische begeleiding en activering van de gebruiker. Toch bestaat er een verschil tussen de situatie van een leefloner en die van een schuldenaar in schuldbemiddeling. Al te vaak gaat de situatie van laatstgenoemde erop achteruit wanneer hij een betaalde baan vindt, doordat het nettobedrag van het dan door hem ontvangen leefgeld dan te laag zakt.

Il faut aussi tenir compte de la charge de travail des CPAS. Une étude récente évaluait à 80 dossiers par assistant social la limite d'un suivi correct de l'ensemble desdits dossiers. Au CPAS de Saint-Gilles, on parvient à une moyenne de 130 dossiers. L'accompagnement psychosocial idéal n'est pas possible dans une telle situation.

Les CPAS apprécient la reconnaissance dont ils jouissent de la part des autres intervenants. Toutefois, les cellules de surendettement en Région de Bruxelles-Capitale ne sont par exemple pas financées. Dans les deux autres Régions, leur financement est insuffisant au regard des enjeux.

5. Communication d'informations à l'employeur

Mme Reinilde Van Moer (N-VA) s'étonne d'entendre que des informations sur la nature des dettes sont transmises à l'employeur. Ce dernier n'est-il pas légalement tenu de n'être informé que sur l'existence d'un compte différent sur lequel payer les rémunérations du débiteur médié, à l'instar d'une saisie-arrêt? N'y a-t-il pas violation du droit à la vie privée et du secret professionnel?

Mme Christine Mahy (Réseau belge de Lutte contre la Pauvreté) dénonce cette pratique et l'estime illégale. Il ne lui revient toutefois pas de déterminer si les juridictions qui procèdent de la sorte commettent une faute.

6. Accessibilité de la procédure

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen) se demande si la procédure est suffisamment accessible et compréhensible pour le justiciable.

M. Jean Spinette (fédérations de CPAS) indique que ses services ont rédigé une brochure explicative. Toutefois, le public précarisé ne comprend pas nécessairement toutes les finesse d'une telle procédure. Le Code judiciaire n'est pas d'une lecture aisée.

Tevens moet rekening worden gehouden met de werklast van de OCMW's. Volgens recent onderzoek is een aantal van 80 dossiers per maatschappelijk werker het maximum om een behoorlijke behandeling van al die dossiers te waarborgen. Bij het OCMW van Sint-Gillis bedraagt het aantal dossiers per maatschappelijk werker gemiddeld 130. In dergelijke omstandigheden is een gedegen psychosociale begeleiding onmogelijk.

De OCMW's waarderen de erkenning die zij krijgen van de andere sprekers. Toch rijzen er moeilijkheden: de cellen schuldenoverlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden niet gefinancierd. In de twee andere Gewesten is de financiering ervan dan weer te karig om de uitdagingen het hoofd te bieden.

5. Verstrekking van informatie aan de werkgever

Mevrouw Reinilde Van Moer (N-VA) is verbaasd dat informatie over de aard van de schulden aan de werkgever van de schuldenaar wordt verstrekt. Geldt die wettelijke verplichting om de werkgever in te lichten niet uitsluitend wanneer het loon van de schuldenaar in schuldbemiddeling op een andere rekening moet worden gestort, zoals bij derdenbeslag? Worden de persoonlijke levenssfeer en het beroepsgeheim hier niet geschonden?

Mevrouw Christine Mahy (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding) hekelt die praktijk en bestempelt ze als illégal. Het komt haar echter niet toe te oordelen of de rechtbanken die aldus handelen, een fout begaan.

6. Toegankelijkheid van de procedure

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen) vraagt zich af of de procedure voldoende toegankelijk en bevattelijk is voor de rechtzoekende.

De heer Jean Spinette (vereniging van OCMW's) stipt aan dat zijn diensten een voorlichtingsbrochure hebben opgesteld. Toch doorgaat het publiek van minderbedeelden niet noodzakelijk alle finesse d' une dergelijke procedure. Het Gerechtelijk Wetboek is geen lichte lectuur.

III. — SECONDE SÉRIE D'AUDITIONS

Lors de la seconde série d'auditions, votre commission a entendu:

— Au nom de la Conférence des présidents des tribunaux du travail francophones, MM. Jean-Marie Quairiat et Philippe Lecocq, respectivement président et vice-président du tribunal du travail de Mons;

— Au nom de la “Conferentie van voorzitters van Nederlandstalige arbeidsrechtbanken”, M. Guido Meysman, président du tribunal du travail de Termonde.

III.1. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

III.1.1. — Exposé introductif de la Conférence des présidents des tribunaux du travail francophones

Remarques préalables

Les tribunaux du travail constituent des acteurs essentiels du Règlement collectif de dettes. Ces juridictions exercent leurs compétences en la matière de la manière la plus consciente possible compte tenu de la surcharge de travail que ce contentieux occasionne. Toute réforme devrait s'inscrire dans un objectif de simplification de la procédure.

Le règlement collectif de dettes est un outil indispensable à notre arsenal juridique. En choisissant de confier cette matière aux juridictions de l'ordre judiciaire, le législateur a pris une voie qui entraîne une série de conséquences: formalisme, publicité des débats, caractère contradictoire de la procédure, respect de délais, notifications nécessaires aux (nombreuses) parties, droit de recours, etc. Le degré de formalisme n'est pas toujours en phase avec la nature des dossiers. La disproportion entre la lourdeur de la procédure et la volatilité des situations pose question.

Une meilleure résolution du problème fondamental du surendettement passe par d'autres mesures que le règlement collectif de dettes. Il conviendrait d'améliorer la prévention, en luttant notamment contre la facilité d'octroi des crédits, et de soutenir les services d'encadrement des personnes surendettées. Les CPAS figurent au premier rang de ces services. Les médiateurs de dettes et les juridictions du travail ne font pas de l'assistance sociale leur premier métier.

III. — TWEEDEREEKS HOORZITTINGEN

Tijdens de tweede reeks hoorzittingen heeft uw commissie de volgende personen gehoord:

— Namens de *Conférence des présidents des Tribunaux du travail francophones*, de heren Jean-Marie Quairiat en Philippe Lecocq, respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter van de arbeidsrechtbank te Bergen;

— Namens de Conferentie van voorzitters van Nederlandstalige arbeidsrechtbanken, de heer Guido Meysman, voorzitter van de arbeidsrechtbank te Den-Dermonde.

III.1. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

III.1.1. — Inleidende uiteenzetting door de *Conférence des présidents des tribunaux du travail francophones*

Voorafgaande opmerkingen

De arbeidsrechtbanken zijn belangrijke actoren bij de collectieve schuldenregeling. Deze rechtscolleges oefenen hun bevoegdheden terzake zo nauwgezet mogelijk uit, gelet op de werkoverlast welke die geschillenbeslechting veroorzaakt. Ongeacht welke hervorming zou er moeten toe bijdragen de procedure te vereenvoudigen.

De collectieve schuldenregeling is een onmisbaar instrument in ons juridisch arsenaal. Door ervoor te kiezen de rechterlijke orde met die taak te belasten, heeft de wetgever geopteerd voor een aanpak die een reeks gevlogen heeft: formalisme, openbaarheid van de zittingen, procedure op tegenspraak, inachtneming van termijnen, noodzakelijke kennisgevingen aan de (talrijke) partijen, het recht beroep aan te tekenen enzovoort. De mate van formalisme is niet altijd afgestemd op de aard van de dossiers. De wanverhouding tussen de omslachtigheid van de procedure en de volatiliteit van de situaties roept vragen op.

Voor een betere oplossing van het fundamentele vraagstuk van de overmatige schuldenlast zijn andere maatregelen dan de collectieve schuldenregeling nodig. Er zou voor betere preventie moeten worden gezorgd, met name door de al te vlotte toekenning van kredieten tegen te gaan en door de diensten te ondersteunen die begeleiding bieden aan mensen met overmatige schuldenlast. Het OCMW is van al die diensten de eerstelijnsdienst. Sociale bijstand is niet de belangrijkste taak van de schuldbemiddelaars en de arbeidsrechtbanken.

**Article 2, 1° et 3°, de la proposition de loi
(compte de médiation)**

Le texte actuel de la loi ne connaît pas la dénomination “compte de médiation” quoique depuis la mise en application de la loi chaque médiateur de dettes ouvre un compte de médiation pour chacune des procédures dont il a la charge. La proposition clarifie la situation. La Conférence émet dès lors un avis positif.

**Article 2, 2°, de la proposition de loi
(péçule de médiation)**

Selon le texte actuel, le péçule de médiation ne peut être inférieur aux montants insaisissables des articles 1409 à 1412 du Code judiciaire. Cependant et de l'accord écrit du médié, le péçule peut être inférieur à ce montant sans, toutefois, être inférieur aux montants du revenu d'intégration sociale (RIS). Les montants inscrits dans ces dispositions tiennent compte des enfants à charge, les montants du RIS non. La proposition prévoit d'ajouter au montant du RIS le montant “enfant à charge” de l'article 1410. La Conférence émet ici un avis positif.

**Article 2, 3°, de la proposition de loi
(cogestion du compte de médiation)**

La proposition inclut dans le texte un nouveau paragraphe consacré au compte de médiation. Les points essentiels sont les suivants:

1. le compte est ouvert par le médiateur de dettes au nom du médié;
2. le médié a accès aux informations du compte (consultation, réception des extraits);
3. le médié peut utiliser le compte à concurrence du péçule de médiation;
4. le médié peut disposer librement du compte après clôture ou révocation.

Ces points appellent les remarques suivantes:

1. Le compte doit rester un “compte de tiers” du médiateur de dettes. L'économie de la procédure du règlement collectif de dettes repose sur la perception

**Artikel 2, 1°, en 3°, van het wetsvoorstel
(rekening van de bemiddeling)**

In de vigerende wettekst komt de term “rekening van de bemiddeling” niet voor, hoewel elke schuldbemiddelaar sedert de inwerkingtreding van de wet een rekening opent voor elke bemiddelingsprocedure waarmee hij wordt belast. Het wetsvoorstel verduidelijkt de situatie. De *Conférence* brengt daarom een gunstig advies uit.

**Artikel 2, 2°, van het wetsvoorstel
(leefgeld)**

Volgens de vigerende tekst mag het leefgeld niet langer liggen dan de niet voor beslag vatbare bedragen als bedoeld in de artikelen 1409 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek. Met de schriftelijke toestemming van de persoon in schuldbemiddeling mag het leefgeld echter toch lager dan die bedragen zijn, zonder dat het echter lager mag uitvallen dan de bedragen van het leefloon. Bij de in die bepalingen opgenomen bedragen wordt wél rekening gehouden met de kinderen ten laste, maar niet met de bedragen van het leefloon. Het wetsvoorstel voorziet erin om het in artikel 1410 bedoelde bedrag in verband met de kinderen ten laste aan te vullen met het leefloonbedrag. De *Conférence* brengt hierover een gunstig advies uit.

**Artikel 2, 3°, van het wetsvoorstel
(medebeheer van de rekening van bemiddeling)**

Het wetsvoorstel neemt in de tekst een nieuwe paragraaf op over de rekening van de bemiddeling. De belangrijkste punten zijn:

1. de schuldbemiddelaar opent de rekening namens de persoon in schuldbemiddeling;
2. de persoon in schuldbemiddeling heeft toegang tot de rekeninggegevens (raadpleging, ontvangst van de rekeninguittreksels);
3. de persoon in schuldbemiddeling mag de rekening gebruiken ten belope van het leefgeld;
4. de persoon in schuldbemiddeling mag na de sluiting of herroeping vrijelijk over de rekening beschikken.

Bij die punten moeten de volgende opmerkingen worden gemaakt:

1. De rekening moet een zogenaamde “derdenrekening” van de schuldbemiddelaar blijven. Het beheer van de procedure inzake de collectieve schuldenregeling

par le médiateur de dettes des ressources du médié et la remise à celui-ci d'un pécule de médiation lui permettant de mener une vie conforme à la dignité humaine. Le médiateur doit conserver la maîtrise du compte de médiation pour l'accomplissement de son mandat: d'une part, versement du pécule de médiation au médié et d'autre part, exécution du plan de règlement.

2. Il est opportun d'examiner la question des informations à transmettre au médié relativement au compte de médiation. En pratique, les juges rencontrent deux modes de fonctionnement:

- le médiateur communique copie des extraits du compte de médiation (par exemple au CPAS) ou prévient le médié que les extraits peuvent être consultés chez lui;
- le médiateur ne communique pas ces informations.

Nombre de médiés se plaignent d'un manque d'information à ce sujet. Régler la question par voie législative est une bonne chose. Deux options sont envisageables:

- soit l'envoi systématique des extraits de compte au médié: cette solution, sans doute un peu lourde, engendre des coûts;
- soit la jonction du livre-journal au rapport annuel qui doit être communiqué au médié (par modification de la loi, comme le préconise l'article 5 de la proposition de loi DOC 53 1410/001)

3. D'un point de vue pratique, une cogestion est impossible à mettre en place et l'intérêt de cette mesure pose également question. Tout médié est titulaire d'un compte bancaire personnel sur lequel le pécule est versé. Au départ de ce compte, il peut gérer son budget et effectuer toutes les opérations courantes (payer son loyer, ses factures, etc.). Le règlement collectif de dettes n'est ni une administration provisoire ni une guidance budgétaire (cette dernière pouvant être l'une des modalités d'un plan de règlement).

berust op de inning door de schuldbemiddelaar van de geldmiddelen van de persoon in schuldbemiddeling, alsook op de terhandstelling aan die persoon van een leefgeld, dat de betrokkene in staat stelt een menswaardig bestaan te leiden. Om zijn mandaat met succes te vervullen, moet de schuldbemiddelaar de controle over de rekening van de bemiddeling behouden; daarbij moet hij met name enerzijds het leefgeld aan de persoon in schuldbemiddeling uitkeren, en anderzijds uitvoering geven aan de aanzuiveringregeling.

2. Het is wenselijk de kwestie te onderzoeken in verband met de gegevens die over de rekening van de bemiddeling moeten worden bezorgd aan de persoon in schuldbemiddeling. In de praktijk hebben de rechters te maken met twee werkwijzen:

- de schuldbemiddelaar bezorgt een kopie van de uittreksels van de rekening van de bemiddeling (bijvoorbeeld aan het OCMW) of brengt de persoon in schuldbemiddeling ervan op de hoogte dat de uittreksels bij hem kunnen worden ingekijken;
- de schuldbemiddelaar deelt die informatie niet mee.

Veel personen in schuldbemiddeling klagen over een gebrek aan informatie in dat verband. Het is goed dat deze zaak bij wet wordt geregeld. Daartoe beschikt men over twee mogelijkheden:

- ofwel worden de rekeninguitreksels systematisch aan de schuldenaar in schuldbemiddeling bezorgd; deze — ongetwijfeld redelijk omslachtige — oplossing brengt kosten met zich;
- ofwel wordt het dagboek gevoegd bij het jaarverslag dat aan de persoon in schuldbemiddeling moet worden bezorgd (ingevolge de wetswijziging die wordt voorgesteld in artikel 5 van wetsvoorstel DOC 53 1410/001).

3. Medebeheer is uit een praktisch oogpunt moeilijk uitvoerbaar. Bovendien rijzen vragen bij het belang van die maatregel. Elke persoon in schuldbemiddeling is titularis van een persoonlijke bankrekening waarop zijn inkomsten worden gestort. Aan de hand van die rekening kan hij zijn budget beheren en alle lopende verrichtingen uitvoeren (het huurgeld, de rekeningen enzovoort betalen). De collectieve schuldbemiddeling is geen voorlopig bewind noch budgetbeheer (hoeveel budgetbeheer wel één van de uitvoeringsmaatregelen van een aanzuiveringsregeling kan zijn).

4. La destination du compte de médiation est déterminée soit par l'accord des parties si le plan de règlement est amiable soit par le juge si le plan de règlement est judiciaire.

La Conférence émet un avis négatif pour les points 1, 3 et 4.

**Article 3 de la proposition de loi
(durée du plan amiabie)**

La proposition vise à imposer une durée maximum de sept ans au plan amiable. Il convient de rappeler le premier objectif de la loi: rétablir la situation financière pour réinsérer socialement le médié.

La fixation d'une durée maximum devrait être assortie d'une exception pour permettre au médié de sauvegarder un élément majeur de son patrimoine (son habitation par exemple). Dans un souci de cohérence, l'exception pourrait s'inspirer de l'article 1675/12 du Code judiciaire (en cas de demande expresse du médié et nécessité de sauvegarder un immeuble).

Si la Conférence note qu'il revient au pouvoir législatif d'apprecier si l'exception doit, ou non, être limitée dans le temps, elle émet cependant un avis positif sous réserve de l'exception relative à l'habitation.

**Article 4 de la proposition de loi
(durée de la phase préparatoire)**

La proposition entend limiter la durée de la phase amiable à deux fois six mois. L'objectif de la proposition est louable. Mais douze mois peuvent être insuffisants pour certains dossiers complexes.

Le texte actuel prévoit une durée de six mois et n'exclut pas l'application de l'article 51 du Code judiciaire (une prorogation d'une durée égale et des prorogations ultérieures pour des motifs graves par décision motivée). Un délai de 18 mois apparaît par contre comme

4. Het opzet van de bemiddelingsrekening wordt vastgesteld ofwel in onderlinge overeenstemming van de partijen in geval van een minnelijke aanzuiveringsregeling, ofwel door de rechter in geval van een gerechtelijke aanzuiveringsregeling.

De *Conférence des présidents des tribunaux du travail francophones* brengt een ongunstig advies uit over de punten 1, 3 en 4.

**Artikel 3 van het wetsvoorstel
(looptijd van de minnelijke aanzuiveringsregeling)**

Het wetsvoorstel strekt ertoe te bepalen dat de minnelijke aanzuiveringsregeling maximum zeven jaar in beslag mag nemen. In dit verband moet worden herinnerd aan de belangrijkste doelstelling van de wet, met name de financiële situatie van de schuldbemiddelde opnieuw in evenwicht te brengen om hem opnieuw in de samenleving te integreren.

Bij het bepalen van een maximale looptijd van de minnelijke aanzuiveringsregeling zou moeten worden voorzien in een uitzondering, om de schuldenaar in schuldbemiddeling in staat te stellen een belangrijk element van zijn vermogen (bijvoorbeeld zijn woning) te vrijwaren. Met het oog op de coherentie zou men zich voor die uitzondering kunnen inspireren op artikel 1675/12 van het Gerechtelijk Wetboek (in geval van uitdrukkelijk verzoek van de schuldenaar en de noodzaak een pand te vrijwaren).

Hoewel de *Conférence* aangeeft dat het de wetgever toekomt te beoordelen of de uitzondering al dan niet moet worden beperkt in de tijd, brengt zij daarover een ongunstig advies uit, onder voorbehoud van de uitzondering met betrekking tot de woning.

**Artikel 4 van het wetsvoorstel
(duur van de voorbereidende fase)**

Dit wetsvoorstel beoogt de duur van de minnelijke fase te beperken tot tweemaal zes maanden. Hoewel dit een lovenswaardige doelstelling is, kan het gebeuren dat twaalf maanden niet volstaan om bepaalde ingewikkelde dossiers af te ronden.

De vigerende tekst voorziet in een duur van zes maanden en sluit de toepassing van artikel 51 van het Gerechtelijk Wetboek niet uit (een verlenging met een gelijke duur, en verlengingen op een later tijdstip om gewichtige redenen en bij een met redenen omklede

maximal. L'application de l'article 51 devrait suffire à répondre à la problématique soulevée. La difficulté vient de la surcharge des tribunaux du travail.

La Conférence émet ici un avis réservé.

**Article 5 de la proposition de loi
(agrération du médiateur de dettes)**

La proposition prévoit une agrération du médiateur de dettes, y compris pour les avocats, notaires et huissiers de justice. La Conférence préférerait cependant une exigence de formation plutôt qu'une agrération.

Les médiateurs actuels doivent pouvoir faire valoir leur expérience. De même, les conditions de formation ne doivent pas avoir un effet dissuasif. Les dossiers augmentent et les tribunaux du travail ne peuvent se priver du barreau, partenaire historique du règlement collectif de dettes.

La Conférence émet ici aussi un avis réservé.

**Article 6 de la proposition de loi
(communication du compte de médiation)**

La proposition prévoit la communication du rapport annuel au médié. Elle répond à une demande légitime d'information du médié. Il conviendrait de compléter le texte en prévoyant la communication du livre-journal (et pas des extraits) du compte de médiation.

La Conférence émet ici un avis positif.

**Amendement n° 1 (DOC 53 1410/002)
(retenues sur les ressources)**

L'amendement prévoit que le médiateur retient sur les ressources du médié:

- une somme destinée à l'apurement des dettes;
- une somme destinée à ses honoraires.

beslissing). Daar staat tegenover dat 18 maanden de maximale duur lijkt te zijn. De toepassing van artikel 51 zou moeten volstaan om dit knelpunt weg te werken. Het probleem ligt bij de overmatige werklast van de arbeidsrechtbanken.

De *Conférence* maakt in dat verband voorbehoud in haar advies.

**Artikel 5 van het wetsvoorstel
(erkenning van de schuldbemiddelaar)**

Dit wetsvoorstel voorziet in een erkenning van de schuldbemiddelaar, die tevens betrekking heeft op de advocaten, de notarissen en de gerechtsdeurwaarders. De *Conférence* verkiest evenwel een vereiste opleiding boven een erkenning.

De huidige schuldbemiddelaars moeten hun ervaring kunnen doen gelden. Bovendien mogen de opleidingsvoorraarden geen ontraden effect hebben. Het aantal dossiers neemt toe en de arbeidsrechtbanken kunnen het niet stellen zonder de balie, waarmee ze al jaren samenwerken op het vlak van de collectieve schuldbemiddeling.

Ook in dit verband maakt de *Conférence* voorbehoud in haar advies.

**Artikel 6 van het wetsvoorstel
(mededeling van de bemiddelingsrekening)**

Dit wetsvoorstel bepaalt dat het jaarverslag aan de persoon in schuldbemiddeling moet worden bezorgd, wat strookt met diens rechtmatig verzoek om informatie. De bezorging van het jaarverslag zou tevens gepaard moeten gaan met de bezorging van het dagboek (en niet van de rekeninguittreksels) van de bemiddelingsrekening.

De *Conférence* brengt dienaangaande een gunstig advies uit.

**Amendement nr. 1 (DOC 53 1410/002)
(inhoudingen op de inkomsten)**

Dit amendement bepaalt dat de schuldbemiddelaar de volgende inhoudingen op de inkomsten van de persoon in schuldbemiddeling kan verrichten:

- een bedrag om de schulden aan te zuiveren;
- een bedrag om zijn honoraria te betalen.

Le solde est mis à disposition du médié et ne doit être au moins égal au montant protégé en application des articles 1409 à 1412 du Code judiciaire.

La logique est contraire à l'économie de la loi. Avec les ressources du médié, le médiateur doit, dans cet ordre:

1. verser un pécule de médiation;
2. retenir un montant pour ses honoraires;
3. prévoir des dividendes en faveur des créanciers.

La Conférence émet dès lors ici un avis négatif.

**Amendement n° 2, *partim A, 1/* (DOC 53 1410/002)
(plan amiable et pécule de médiation)**

L'amendement prévoit l'insertion d'un § 2bis à l'article 1675/10 du Code judiciaire, en vertu duquel le plan amiable doit reprendre "le budget détaillé et actualisé des ressources, des charges et du disponible du ménage".

Il est contre-productif de détailler un pécule de médiation dans un plan amiable. Les créanciers forment souvent contredit en discutant sur un poste du budget (par exemple le poste "loisirs") ou son évaluation (par exemple les frais de téléphone). Certains tribunaux donnent pour directives aux médiateurs de dettes de ne pas inclure de tableau de charges dans le plan amiable et ce, afin d'éviter les contredits liés à cette question. Par contre, le pécule de médiation doit être détaillé dans un document joint au plan de règlement. S'il existe une volonté de renforcer le pouvoir de contrôle du juge, cela doit être organisé en dehors du plan amiable lui-même.

La Conférence émet pour ces raisons un avis négatif.

**Amendement n° 2, *partim A, 2/* (DOC 53 1410/002)
(précision relative au pécule de médiation)**

Le pécule de médiation doit permettre au médié, et à sa famille, de mener une vie conforme à la dignité humaine. Il n'est pas nécessaire de préciser que le pécule couvre le loyer, les factures d'énergie, les soins

De schuldbemiddelde mag beschikken over het saldo, dat op zijn minst gelijk moet zijn aan het met toepassing van de artikelen 1409 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek beschermd bedrag.

Die gang van zaken gaat in tegen het opzet van de wet. De schuldbemiddelaar moet de inkomsten van de schuldenaar die schuldbemiddeling heeft genoten, aanwenden om, in de hierna vermelde volgorde:

1. een leefgeld te storten;
2. een bedrag voor zijn honoraria in te houden;
3. te voorzien in uitkeringen aan de schuldeisers.

De Conférence brengt hier dan ook een negatief advies uit.

**Amendement nr. 2, *partim A, 1/* (DOC 53 1410/002)
(minnelijke aanzuiveringsregeling en leefgeld)**

Het amendement beoogt in artikel 1675/10 van het Gerechtelijk Wetboek een § 2bis in te voegen naar luid waarvan "de gedetailleerde en geactualiseerde begroting van de inkomsten, de lasten en de beschikbare middelen van het gezin" in de minnelijke aanzuiveringsregeling wordt opgenomen.

Een leefgeld gedetailleerd weergeven in een minnelijke aanzuiveringsregeling is contraproductief. De schuldeisers tekenen vaak verzet aan door te discussiëren over een post van de begroting (bijvoorbeeld de post "vrije tijd") of de raming ervan (bijvoorbeeld de telefoonkosten). Sommige rechtbanken geven de schuldbemiddelaars als richtlijn de lastentabel niet op te nemen in de minnelijke aanzuiveringsregeling om de aan die kwestie gerelateerde bezwaren te voorkomen. Het leefgeld moet daarentegen worden gedetailleerd in een document dat bij het aanzuiveringsplan wordt gevoegd. Als men de controlemacht van de rechter wil versterken, moet dat buiten de minnelijke aanzuiveringsregeling zelf worden georganiseerd.

Om die redenen brengt de Conférence een negatief advies uit.

**Amendement nr. 2, *partim A, 2/* (DOC 53 1410/002)
(precisering over het leefgeld)**

De persoon die schuldbemiddeling heeft genoten en zijn gezin moeten dankzij het leefgeld een leven kunnen leiden dat strookt met de menselijke waardigheid. Het is onnodig aan te geven dat het leefgeld het huurgeld,

de santé, les frais de scolarité ou les factures d'alimentation. Ces charges relèvent à l'évidence de la dignité humaine.

Amendement n° 5 (DOC 53 1410/002)
(prise de cours du plan amiable ou judiciaire)

L'amendement propose que le plan de règlement débute à la date d'admissibilité. Pour le plan amiable, il convient de laisser au médiateur de dettes, au médié et aux créanciers le soin de déterminer la date la plus utile pour la prise de cours du plan. Souvent, plusieurs mois sont nécessaires pour mettre en place le plan amiable. Le faire débuter à l'admissibilité posera des problèmes. Pour le plan judiciaire, il appartient au juge d'en fixer la durée et la prise de cours en fonction des éléments de la cause.

La Conférence émet ici un avis négatif.

Amendement n° 6 (DOC 53 1410/003)
(péçule de médiation et enfants)

Le pécule de médiation doit être établi en tenant compte de la composition du ménage du médié. L'approche doit être globale (tout le ménage, toutes les ressources, toutes les charges). Il apparaît aux juridictions du travail que les postes usuels du pécule de médiation (nourritures, habillement et frais scolaires) consacrés aux enfants sont toujours bien supérieurs aux allocations familiales. Ce n'est pas cette mesure qui garantira mieux le droit des enfants.

L'avis de la Conférence est réservé.

III.1.2. — Exposé introductif de la Conférence des présidents des tribunaux du travail néerlandophones

A. À propos de la proposition de loi et des amendements dont elle a fait l'objet

Article 2, 1°, de la proposition de loi

En pratique, chaque médiateur de dettes ouvre déjà un compte rubriqué pour chaque dossier de règlement collectif de dettes. Étant donné que cette question n'était

de energiefacturen, de kosten voor gezondheidszorg, de schooluitgaven of de uitgaven voor voeding dekt. Die lasten vallen vanzelfsprekend onder de menselijke waardigheid.

Amendement nr. 5 (DOC 53 1410/002)
(aanvang van de minnelijke of gerechtelijke regeling)

Het amendement bepaalt dat de minnelijke of gerechtelijke regeling wordt geacht in te gaan op de datum waarop het verzoek toelaatbaar is verklaard. Men moet het aan de schuldbemiddelaar, de schuldenaar en de schuldeisers overlaten te bepalen wat de meest nuttige aanvangsdatum is voor de minnelijke regeling. De totstandkoming van de minnelijke regeling vergt vaak verschillende maanden. De regeling doen ingaan op het ogenblik dat het verzoek toelaatbaar wordt verklaard, zal problemen doen rijzen. De duur en de aanvangsdatum van de gerechtelijke regeling moeten worden bepaald door de rechter afhankelijk van de bestanddelen van de zaak.

De Conférence brengt hier een negatief advies uit.

Amendement nr. 6 (DOC 53 1410/003)
(leefgeld en kinderen)

Het leefgeld moet worden bepaald rekening houdend met de samenstelling van het gezin van de persoon die schuldbemiddeling heeft genoten. De aanpak moet alomvattend zijn (het hele gezin, alle middelen, alle lasten). Bij de arbeidsgerechten blijkt dat de gebruikelijke posten van het leefgeld (voedsel, kleding en schooluitgaven) die betrekking hebben op de kinderen altijd veel hoger liggen dan de kinderbijslag. De rechten van de kinderen zullen door die maatregel niet beter worden gewaarborgd.

De Conférence maakt voorbehoud in haar advies.

III.1.2. — Inleidende uiteenzetting van de Conferentie van voorzitters van Nederlandstalige arbeidsrechtbanken

A. Over het wetsvoorstel en de daarop ingediende amendementen

Artikel 2, 1°, van het wetsvoorstel

In de praktijk wordt reeds door elke schuldbemiddelaar per collectieve schuldenregeling-dossier een rubriekrekening geopend. Waar dit voorheen niet ex-

pas explicitement réglée dans le texte de la loi, cette modification ne peut être accueillie que positivement.

Article 2, 2°, de la proposition de loi

Il importe d'abord de définir clairement la notion de "pécule". S'agit-il seulement de la somme remise au débiteur par le médiateur de dettes pour pourvoir à son entretien quotidien ou inclut-il également les montants directement alloués aux créanciers par le médiateur de dettes (exemples: location, énergie et assurances) (voir à ce propos: B. Willeman et E. Van Acker, *Praktische gids voor schuldbemiddelaars*, Kluwer 2006, p. 105, n° 200).

Le débiteur n'a pas toujours conscience du montant de ses frais fixes (et c'est d'ailleurs généralement pourquoi il a des difficultés financières), de sorte qu'il est souvent surpris par la modestie du solde restant à titre de "pécule". *A priori*, aucune objection ne peut toutefois être émise à l'encontre du nouveau mode de calcul du montant minimum du pécule lorsqu'il est dérogé aux dispositions des articles 1409 à 1412 du Code judiciaire avec l'accord écrit du débiteur.

La logique ne veut-elle pas que l'on adapte également l'article 1675/12, § 4, du Code judiciaire dans le même sens? Il serait peut-être utile de préciser également la dimension temporelle de l'article 1675/9, § 4, du Code judiciaire. L'insertion avant l'article 1675/10 du Code judiciaire et le débat mené en son temps à la Chambre (DOC 51 1309/012, p. 63) sont de nature à étayer la thèse selon laquelle l'article ne s'applique qu'à partir de la déclaration d'admissibilité jusqu'à l'homologation du règlement amiable.

Amendement n° 1 (DOC 53 1410/002)

Faut-il enfermer le médiateur de dettes dans un carcan? La pratique montre qu'il est souvent pris par surprise. Ainsi, il sera confronté un mois à toutes sortes de dettes de la masse urgentes qui requièrent un paiement prioritaire et qui ne permettent pas de constituer d'autres réserves, et le mois suivant à la nécessité d'augmenter à nouveau le montant du pécule (hospitalisation – frais scolaires des enfants). Cette réalité ne peut être traduite dans un texte de loi. La proposition maintient également le montant minimal précédent.

La Conférence rend un avis négatif sur cet amendement.

pressis verbis was opgenomen in de wettekst, kan deze aanpassing slechts als positief worden beoordeeld.

Artikel 2, 2°, van het wetsvoorstel

Belangrijk lijkt vooreerst het begrip "leefgeld" duidelijk af te bakenen. Betreft het hier enkel het geld dat door de schuldbemiddelaar aan de debiteur wordt overhandigd om in zijn dagelijks onderhoud te voorzien, of dienen hier ook de door de schuldbemiddelaar rechtstreeks aan de schuldeisers uitgekeerde bedragen (zoals huur – energie en verzekeringen) te worden begrepen (zie B. Willeman en E. Van Acker, *Praktische gids voor schuldbemiddelaars*, Kluwer 2006, blz. 105, nr. 200).

De debiteur heeft niet altijd zicht (en is hierdoor ook meestal in financiële moeilijkheden geraakt) op de omvang van zijn vaste kosten en is daardoor dikwijls verrast door de beperktheid van het overblijvend saldo aan "leefgeld". *A priori* kan evenwel geen bezwaar worden gemaakt tegen de nieuwe wijze van berekening van het minimumbedrag aan leefgeld in het geval er met schriftelijke instemming van de debiteur afgeweken wordt van de bepalingen van artikels 1409 tot 1412 Ger.W.

Moet logischerwijze ook niet artikel 1675/12, § 4, Ger.W. in dezelfde zin worden aangepast? Misschien is het nuttig om tevens de tijdsdimensie van het artikel 1675/9, § 4, Ger.W. te verduidelijken. De invoeging vóór artikel 1675/10 Ger.W. en de bespreking destijds in de kamer (DOC 51 1309/012, blz. 63) voeden de stellingname dat het artikel slechts geldingskracht heeft vanaf de toelaatbaarheidsverklaring tot de homologatie van de minnelijke regeling.

Amendement nr. 1 (DOC 53 1410/002)

Moet de schuldbemiddelaar wel in een keurslijf worden gedwongen? De praktijk leert dat hij/zij veelal voor verrassingen komt te staan. Zo zal hij/zij de ene maand worden geconfronteerd met allerlei dringende boedelschulden die prioritaire betaling vereisen en waardoor geen enkele andere reserve kan worden angelegd, de andere maand dan weer dient noodgedwongen het leefgeld opgetrokken (opname in ziekenhuis – schoolkost kinderen). Die realiteit kan niet worden gevat in een wettekst. Het voorstel behoudt ook de minimumdrempel van voorheen.

De Conferentie geeft hier een negatief advies.

Amendement n° 6 (DOC 53 1410/003)

Il n'est, d'un point de vue légistique, pas nécessaire d'apporter des précisions supplémentaires par le texte "majorés de la somme des montants visés à l'article 1410, § 2, 1°". Cela obligeraient le médiateur de dettes à opérer un double calcul: un premier relatif à la fixation du pécule destiné au ménage selon les règles ordinaires (article 1675/9, § 4), et un second pour contrôler si la partie destinée à l'entretien et à l'éducation des enfants n'est pas inférieure au montant des allocations familiales. Ce n'est pas concevable.

Article 2, 3°, de la proposition de loi

On ne soulignera jamais assez la responsabilité du médiateur de dettes au niveau de la gestion financière de la mission qu'il a reçue. Le tribunal lui donne un mandat sur la base de la confiance qui est placée en lui.

Dans ce contexte, il est inconcevable pour le médiateur de dettes de gérer un compte rubriqué, sur lequel le débiteur peut également effectuer des opérations. Dans la pratique, cette façon de procéder conduit immanquablement au chaos. Il est certes évident que le médiateur de dettes doit informer le débiteur de l'évolution du compte rubriqué. Beaucoup de discussions découlent précisément de l'absence d'informations indispensables.

En revanche, il est excessif de prévoir un accès permanent pour le débiteur. L'obligation faite au médiateur de dettes de joindre à son rapport annuel (article 1675/17, § 3, du Code judiciaire) un relevé de toutes les opérations intervenues sur le compte rubriqué est réaliste et limite en outre les frais y afférents. Moyennant adaptation, un avis positif peut être émis concernant le principe formulé au 1°.

Un avis franchement négatif doit être formulé quant à la proposition visant à autoriser le débiteur à disposer librement du compte rubriqué à la fin ou à la révocation du règlement collectif de dettes (2°, dernier alinéa). Tout d'abord, des précisions juridiques s'imposent quant à la "fin" du règlement collectif de dettes. Si l'on entend par là la clôture correcte du règlement amiable ou judiciaire, il va de soi qu'il n'y a aucune objection. En revanche, si la fin résulte de la volonté du débiteur même d'abandonner le règlement collectif de dettes, cette situation mérite une autre approche.

Dans la pratique, il s'avère en effet généralement que, dans l'intervalle, le médiateur de dettes a épargné

Amendement nr. 6 (DOC 53 1410/003)

Er lijkt bij opname van de tekst "verhoogd met de som van de bedragen bedoeld, in artikel 1410, § 2, 1°" geen legistieke noodzaak om nog verder te preciseren. De schuldbemiddelaar zou hier worden verplicht om een dubbele berekening te maken: een eerste met betrekking tot het bepalen van het leefgeld voor het gezin volgens de gewone regels (artikel 1675/9, § 4), en hierna een controle of het deel bestemd voor het onderhoud en het onderwijs van de kinderen niet lager is dan het bedrag van de kinderbijslag. Dit lijkt niet werkbaar.

Artikel 2, 3°, van het wetsvoorstel

De verantwoordelijkheid van de schuldbemiddelaar voor het financieel beheer van het hem/haar toevertrouwde opdracht kan niet genoeg worden benadrukt. Hij krijgt van de rechtbank een mandaat op basis van het vertrouwen dat in hem of haar wordt gesteld.

In die context is het voor de schuldbemiddelaar onwerkbaar om een rubriekrekening te beheren, waarop ook de debiteur verrichtingen kan uitvoeren. De toepassing ervan leidt in de praktijk zonder enige twijfel tot chaos. Dat door de schuldbemiddelaar aan de debiteur over de evolutie van de rubriekrekening informatie moet worden verschaft, is wel duidelijk. Heel wat discussies ontstaan precies uit het gebrek aan de nodige informatie.

Permanente toegang voorzien voor de debiteur is dan weer overdreven. De verplichting voor de schuldbemiddelaar om aan zijn jaarverslag (artikel 1675/17, § 3, Ger.W.), een overzichtstaat van alle verrichtingen op de rubriekrekening, te hechten is haalbaar en beperkt bovendien de kostenstaat hieraan verbonden. Mits aanpassing kan derhalve omtrent het principe verwoord in 1° positief worden geadviseerd.

Een absoluut negatief advies dient uitgebracht over het voorstel om bij het einde of herroeping van de collectieve schuldenregeling, de debiteur machtiging te verlenen vrij te beschikken over de rubriekrekening (2°, laatste lid). Vooreerst is een juridische precisering noodzakelijk voor wat betreft het "einde" van de collectieve schuldenregeling. Wordt hiermee de correcte afwikkeling van de minnelijke of gerechtelijke regeling bedoeld, dan is er uiteraard geen enkel bezwaar. Is het einde daarentegen het gevolg van de wil van de debiteur zelf om uit de collectieve schuldenregeling te stappen dan verdient deze situatie een andere benaderingswijze.

Veelal immers blijkt in de praktijk door de schuldbemiddelaar ondertussen een (aanzienlijk) bedrag te zijn

un montant (considérable) et qu'à la suite du concours, les créanciers ont dû mettre fin à leurs possibilités individuelles d'exécution. Dans ce cas, il est important de savoir s'il existe déjà un plan amiable homologué ou un règlement judiciaire. En l'occurrence, le médiateur de dettes répartira les fonds restants dans l'ordre suivant:

1. l'état de frais et d'honoraires du médiateur de dettes approuvé par le tribunal;
2. les dettes de la masse;
3. les créanciers selon la règle en vigueur;
4. le débiteur.

Les mêmes considérations et conséquences s'appliquent *mutatis mutandis* en cas de révocation du règlement collectif de dettes.

S'il n'y a pas encore de règlement amiable ou judiciaire à ce moment, les fonds du compte rubriqué doivent être répartis comme suit:

1. l'état de frais et d'honoraires du médiateur de dettes approuvé par le tribunal;
2. les dettes de la masse;
3. le débiteur.

Article 3 de la proposition de loi

La limitation de la durée du règlement amiable à sept ans appelle les observations suivantes:

— Un règlement amiable suppose actuellement l'accord de toutes les parties concernées, y compris le débiteur. Certains débiteurs insistent personnellement afin de conclure un règlement garantissant le remboursement intégral des créanciers.

— L'intervention se limite à un seul domaine du processus de concertation entre les différents acteurs. Ce faisant, on limite les possibilités du médiateur de dettes d'élaborer une solution équilibrée pour toutes les parties. Il faut s'attendre à ce que la limitation du terrain d'action conduise à davantage de règlements judiciaires (par exemple, les créanciers marquent précisément leur accord sur un règlement prévoyant de petits remboursements s'étalant sur une période plus longue — le débiteur préférant également cette solution à un effort plus bref mais plus lourd).

opgespaard, en hebben de schuldeisers ten gevolge van de samenloop hun individuele uitvoeringsmogelijkheden moeten stopzetten. Belangrijk is dan het antwoord op de vraag of er reeds een gehomologeerd minnelijk plan of een gerechtelijke regeling voorhanden is. Het komt voor dat in voornoemd geval de schuldbemiddelaar de nog resterende fondsen, in volgende orde zal verdelen als volgt:

1. de door de rechtbank goedgekeurde kost- en ereloonstaat van de schuldbemiddelaar;
2. boedelschulden;
3. schuldeisers volgens geldende regeling;
4. debiteur.

Mutatis mutandis gelden dezelfde overwegingen en gevallen in geval van herroeping van de collectieve schuldenregeling.

Is er nog geen minnelijke of gerechtelijke regeling op dat ogenblik dan dienen de fondsen van de rubriekrekening verdeeld als volgt:

1. de door de rechtbank goedgekeurde kost- en ereloonstaat van de schuldbemiddelaar;
2. boedelschulden;
3. debiteur.

Artikel 3 van het wetsvoorstel

De looptijd van de minnelijke regeling beperken tot zeven jaar noopt tot volgende bedenkingen:

— Een minnelijke regeling veronderstelt op dit ogenblik het akkoord van alle betrokken partijen en dus ook van de debiteur. Sommige debiteurs dringen zelf aan op een regeling die volledige terugbetaling aan de schuldeisers garandeert.

— Er wordt geïnterveneerd op één domein in een overlegproces tussen de verschillende betrokken actoren. Men beperkt aldus de mogelijkheden van de schuldbemiddelaar om tot een voor alle partijen evenwichtige oplossing te komen. Het is te verwachten dat door het beperken van het actierende, meer gerechtelijke regelingen zullen volgen (bijvoorbeeld de schuldeisers bewijzen net hun instemming met een regeling die slechts kleine terugbetalingen voorziet, maar over een langere periode — ook de debiteur verkiest dit boven een in de tijd kortere maar zwaardere inspanning).

— Dans de nombreux cas, le maintien d'un logement par le débiteur ne se justifie que pour autant que les créanciers récupèrent au moins leur créance en principal. Souvent, cela ne sera pas possible en l'espace de sept ans.

— Il est au moins aussi important de déterminer à quel moment le délai prévu prend cours (à partir de la décision d'admissibilité ou de l'homologation). Le médiateur de dettes doit être obligé de le préciser explicitement dans la proposition de règlement amiable. Il ne paraît pas opportun de fixer cela de manière uniforme dans la loi, dès lors que différentes situations se présentent dans la pratique, qui peuvent justifier de ne fixer la prise de cours du délai du règlement amiable qu'à partir de l'homologation (par exemple, lorsque des retenues sur les revenus du débiteur n'ont pu être effectuées que peu avant l'élaboration du règlement amiable).

— Lors de la fixation d'une durée maximum, il convient en tout cas de prévoir une possibilité de dérogation motivée, devant être soumise à toutes les parties concernées et approuvée par elles.

Il s'impose donc de compléter ou d'adapter la disposition proposée.

Amendement n° 3, *partim A*, 1/ (DOC 53 1410/002)

La Conférence peut souscrire à l'insertion d'un § 2bis obligeant de préciser, dans la proposition amiable, le budget détaillé et actualisé des ressources, des charges et du disponible du ménage. Cela permet non seulement au débiteur de se faire une idée de sa situation financière, mais cela constitue également pour les créanciers la seule véritable possibilité de contrôle de la capacité de remboursement du débiteur. La pratique nous apprend toutefois que cette procédure est déjà appliquée *de facto*. Le texte qui remplace l'alinéa 1er du § 2 n'offre aucune plus-value.

Amendement n° 7 (DOC 53 1410/003)

Bien que cet amendement prévoie une possibilité de dérogation au délai standard de sept ans, il n'appartient pas au juge d'en apprécier le bien-fondé ni la motivation. Ce sont les parties intéressées (débiteur et créanciers) qui doivent parvenir à un accord. Il n'est pas judicieux de faire systématiquement débuter le plan à la date d'admissibilité (voir ci-avant). La Conférence émet par conséquent un avis négatif.

— Het behoud van een woning door de debiteur kan in vele gevallen slechts redelijk worden verantwoord, voor zover de schuldeisers minstens hun schuldbetrekking in hoofdzaak recupereren. Dit laatste zal in vele gevallen niet mogelijk zijn binnen een tijdspanne van zeven jaar.

— Minstens even belangrijk is te bepalen wanneer de voorziene looptijd aanvang neemt (vanaf toelaatbaarheidsbeslissing of vanaf homologatie). De schuldbemiddelaar moet worden verplicht dit expliciet op te nemen in het voorstel minnelijke regeling. Het lijkt niet opportuun dit uniform vast te leggen bij wet, daar in de praktijk diverse situaties voorkomen, waarbij kan worden verantwoord om de aanvangsdatum van de looptijd der minnelijke regeling pas vanaf de homologatie te laten ingaan (bijvoorbeeld wanneer slechts kort voor uitwerking van het minnelijk plan, inhoudingen op de inkomsten van de debiteur konden worden gedaan).

— Er moet bij het vastleggen van een maximum looptijd in elk geval worden voorzien in een gemotiveerde afwijkingsmogelijkheid, voor te leggen aan en goed te keuren door alle betrokken partijen.

Aanvulling of aanpassing is derhalve noodzakelijk

Amendement nr. 3, *partim A*, 1/ (DOC 53 1410/002)

De invoering van een paragraaf 2bis met verplichting om in het minnelijk voortel, de gedetailleerde en geactualiseerde begroting van de inkomsten, de lasten en de beschikbare middelen van het gezin op te nemen kan worden onderschreven. Dit geeft niet alleen voor de debiteur inzicht in zijn financiële toestand, maar vormt ook voor de schuldeisers de enige echte controlesmogelijkheid op de afbetalingscapaciteit van de debiteur. De praktijk leert evenwel dat dit de facto reeds wordt toegepast. De vervangende tekst voor het eerste lid van § 2 vormt geen meerwaarde.

Amendement nr. 7 (DOC 53 1410/003)

Ofschoon dit amendement een afwijkingsmogelijkheid voorziet op de standaardtermijn van zeven jaar, is het niet de taak van de rechter de grondheid en motivatie hiervan te beoordelen. Het zijn de betrokken partijen (debiteur en schuldeisers) die tot een akkoord moeten komen. De regeling steevast laten aanvangen vanaf datum der toelaatbaarheid is nefast (zie hiervoor). Derhalve geeft de Conferentie hier een negatief advies.

Article 4 de la proposition de loi

Il n'est pas toujours réaliste de limiter la phase préalable à maximum deux fois six mois. Le médiateur de dettes n'est capable d'élaborer un plan de règlement responsable que lorsque la situation de revenus du débiteur s'est stabilisée, ce qui peut prendre un certain temps.

En imposant au médiateur de dettes cet échéancier rigide et immuable, on ne lui laisse guère de possibilités:

- remplacement du médiateur de dettes (article 1675/17, § 4, du Code judiciaire);
- révocation (article 1675/15 du Code judiciaire);
- rédaction d'un plan amiable qui devra très certainement être revu à plusieurs reprises (article 1675/14, § 2, du Code judiciaire).

L'article 51 du Code judiciaire prévoit que le juge ne peut accorder de prorogation du délai que pour des motifs graves et par décision motivée. Toute prorogation doit donc être soumise à l'appréciation du tribunal. Cette procédure doit suffire à assurer une application et un contrôle corrects de la progression du dossier. Les pratiques locales consistant à tolérer que le médiateur de dettes ne doive pas demander de prorogation pendant une certaine période (18 mois, par exemple), sont dès lors illicites et inadmissibles. La Conférence émet par conséquent un avis négatif. Une alternative pourrait consister à porter le premier délai à 10 mois, par exemple, et à prévoir ensuite un droit de prorogation limité.

Amendement n° 8 (DOC 53 1410/003)

Il faut éviter d'instaurer la possibilité de mener une procédure dans la procédure (le débiteur contre la décision de proroger le délai). Concrètement, cela implique en effet le déménagement de tout le dossier vers la cour d'arbitrage compétente, où il pourra demeurer plusieurs semaines, voire plusieurs mois. Quelle attitude le médiateur de dettes doit-il adopter dans l'intervalle?

Article 5 de la proposition de loi

Dans le § 1er, les auteurs de la proposition de loi entendent instaurer un label de qualité pour les médiateurs de dettes désignés par les tribunaux du travail. Il va sans dire que l'on peut difficilement désapprouver cette initiative.

Artikel 4 van het wetsvoorstel

De beperking van de voorafgaandelijke fase tot maximaal tweemaal zes maanden is niet steeds realistisch. De schuldbemiddelaar wordt maar in de mogelijkheid gesteld om een verantwoord regelingsplan uit te werken wanneer zich een stabiele inkomenssituatie bij de debiteur heeft gerealiseerd. Dit kan een tijd op zich laten wachten.

Wanneer dit strak en onwrikbaar tijdsschema zou worden opgelegd aan de schuldbemiddelaar blijven hem/haar slechts een beperkt aantal mogelijkheden over:

- vervanging van de schuldbemiddelaar (artikel 1675/17, § 4, Ger.W.);
- herroeping (artikel 1675/15 Ger.W.);
- redactie van een minnelijk plan dat hij met zekerheid diverse malen zal moeten herzien (artikel 1675/14, § 2, Ger.W.).

Het artikel 51 Ger.W. voorziet dat slechts verlenging van de termijn kan worden toegestaan om gewichtige redenen en bij een met redenen omklede beslissing. Elke verlenging moet dus worden voorgelegd en beoordeeld door de rechtbank. Dit moet volstaan om een correcte toepassing en controle op de vooruitgang van het dossier te verzekeren. Plaatselijke praktijken, waarbij wordt getolereerd dat gedurende een bepaalde periode (bijvoorbeeld 18 maanden) door de schuldbemiddelaar geen verlenging moet worden gevraagd, zijn derhalve onwettelijk en niet toelaatbaar. Er wordt derhalve negatief advies uitgebracht. Alternatief zou kunnen zijn om de eerste termijn te verlengen tot bijvoorbeeld 10 maanden en hierna een beperkt verlengingsrecht te voorzien.

Amendement nr. 8 (DOC 53 1410/003)

De mogelijkheid voorzien dat een procedure binnen de procedure wordt gevoerd (debiteur tegen beslissing verlenging termijn) dient vermeden. *In concreto* betekent dit immers dat het volledige dossier verhuist naar het bevoegde Arbeidshof waar het enige weken (maanden) kan vertoeven. Welke houding dient de schuldbemiddelaar in die tussentijd aan te nemen?

Artikel 5 van het wetsvoorstel

In paragraaf 1 willen de indieners van het wetsvoorstel een kwaliteitslabel voor de door de arbeidsrechtbanken aangewezen schuldbemiddelaars. Uiteraard kan men het met dit principe moeilijk oneens zijn.

Quant à savoir si cela doit se faire par le biais d'une procédure d'agrément ou par une formation permanente, c'est une question difficile. Le premier problème est celui de la compétence en ce qui concerne l'agrément (fédérale ou régionale). Se pose ensuite la question des éventuels éléments d'appréciation qui interviennent dans l'obtention de l'agrément. Le médiateur de dettes doit en effet être compétent dans de nombreux domaines (juridique, psychologique, etc.). L'exercice du mandat requiert de surcroît une organisation spécifique des travaux (disponibilité, spécialisation, etc.).

En tout cas, la procédure d'agrément ou la formation des médiateurs de dettes doit être uniforme et garantir au maximum le libre choix de tribunal. En aucun cas, elle ne peut, à un moment donné, conduire à une discontinuité qui ferait qu'aucun médiateur de dettes ne pourrait plus être désigné. Il faudrait à tout le moins prévoir un régime transitoire pour les médiateurs de dettes qui sont actuellement désignés et dont l'expertise ne peut se perdre.

L'avis est par conséquent positif, à condition que des mesures d'accompagnement soient prévues.

Dans le § 3, l'alinéa 4 est remplacé. Ce Collège s'y rallie entièrement, pour autant que l'article 1675/17, § 3, du Code judiciaire, prévoie que le rapport annuel doit en tout cas contenir un aperçu des mouvements du compte rubriqué.

Amendements n°s 3 (DOC 53 1410/002) et 10 (DOC 53 1410/003)

Le texte proposé par l'amendement n° 10 tendant à modifier l'article 1675/17, § 1er, du Code judiciaire tient le mieux compte des observations formulées ci-dessus. Un avis favorable est également rendu, à condition que la mesure n'entraîne pas de discontinuité.

Pour l'adaptation du texte de l'article 1675/17, § 3, alinéa 4, du Code judiciaire, l'amendement n° 3 emporte notre adhésion. Il offre l'avantage de préciser ce qui doit en fin de compte figurer dans le rapport annuel. Actuellement, la pratique montre que cela varie d'une information minimale sans valeur ajoutée à des rapports détaillés dans lesquels il faut chercher les informations essentielles.

L'amendement n° 10 tendant à obliger le médiateur de dettes à expliquer oralement le rapport annuel au débiteur n'est pas applicable: la mesure n'est du moins pas contrôlable, car on ne peut prouver qu'elle a ou non été respectée.

De vraag of dit via een erkenningsprocedure dient te gebeuren dan wel via een permanente opleiding is moeilijk te beantwoorden. Er is vooreerst de bevoegdheidsproblematiek (federaal of gewestelijk) in verband met de erkenning, daarnaast is er de vraag naar mogelijke beoordelingselementen om erkenning te bekomen. De schuldbemiddelaar moet immers beslagen zijn op vele domeinen (juridisch, psychologisch, enz.). Daarenboven vereist de uitoefening van het mandaat een specifieke organisatie van de werkzaamheden (bereikbaarheid, specialisatie, enz.).

In elk geval moet de erkenningsprocedure of opleiding van de schuldbemiddelaars uniform zijn en dient de vrije keuze van de rechtkbank maximaal gevrijwaard te worden. In geen geval mag dit op zeker ogenblik leiden tot een lacune, waarbij geen schuldbemiddelaars meer zouden kunnen aangesteld worden. Minstens zou een overgangsregeling moet voorzien worden voor de schuldbemiddelaars die momenteel worden aangesteld en wiens expertise niet verloren mag gaan.

Het advies is derhalve positief, mits voorzien van begeleidende maatregelen.

In paragraaf 3 wordt het vierde lid vervangen. Dit kan volledig worden onderschreven voor zover in artikel 1675/17, § 3, Ger.W. wordt voorzien dat het jaarverslag in elk geval een overzicht van bewegingen van de rubriekrekening moet bevatten.

Amendementen nr. 3 (DOC 53 1410/002) en 10 (DOC 53 1410/003)

De tekst vooropgesteld door amendement nr. 10 tot wijziging van art. 1675/17, § 1, Ger.W. sluit het best aan bij de hierboven geformuleerde bemerkingen. Er wordt ook hier een gunstig advies uitgebracht, mits voorwaarde dat geen lacunes ontstaan.

Voor de aanpassing van de tekst van artikel 1675/17, § 3, vierde lid, Ger.W. kan het amendement nr. 3 worden onderschreven. Het biedt het voordeel dat uiteindelijk wordt vastgelegd wat precies in het jaarverslag moet terug te vinden zijn. Op dit ogenblik leert de praktijk dat dit fluctueert van minimale informatie zonder meerwaarde tot (te) uitgebreide verslagen waarin moet worden gezocht naar de essentie.

Amendment nr. 10, dat ertoe strekt om de schuldbemiddelaar te verplichten, mondelinge toelichting te verstrekken aan de debiteur is niet uitvoerbaar, minstens niet controleerbaar, want niet te bewijzen of dit al dan niet is gebeurd.

B. Autres suggestions

Observations préliminaires

Il est primordial de veiller à maintenir l'équilibre entre les intérêts du débiteur et ceux des créanciers.

Dans sa forme actuelle, la loi entraîne une charge de travail considérable pour les greffes et génère un coût injustifiable pour le SPF Justice. Un groupe de travail créé au sein du SPF Justice s'est attelé à l'examen d'un certain nombre d'adaptations techniques susceptibles de remédier à ce problème. Il conviendrait de prendre contact avec ce groupe de travail afin de garantir la clarté et la cohérence en la matière.

À propos de l'article 1675/2, alinéa 3, du Code judiciaire

Cette disposition pourrait être reformulée comme suit:

“La personne dont la procédure de règlement collectif de dettes a été révoquée à quelque stade que ce soit, en application de l’article 1675/15, § 1er, ainsi que la personne qui, à quelque stade que ce soit, a mis fin de sa propre initiative à la procédure de règlement collectif de dettes, ne peuvent introduire une requête visant à obtenir un règlement collectif de dettes, pendant une période de cinq ans à dater respectivement du jugement de révocation ou du jugement de cessation.”

Les débiteurs qui souhaitent bénéficier du système doivent être responsabilisés. Il convient de rétablir l'équilibre entre les intérêts du débiteur et ceux des créanciers. Les débiteurs qui abusent des règlements collectifs de dettes doivent être écartés.

Une interprétation littérale de l'ancien texte (qui n'évoquait que la révocation du plan de règlement amiable ou judiciaire) permettait aux débiteurs d'introduire une nouvelle procédure dès la révocation de la décision d'admissibilité.

Il n'y a aucune raison de permettre à un débiteur qui ne respecte pas ses obligations (voir l'article 1675/15, § 1er, 2°) de bénéficier d'un régime plus favorable que les débiteurs à l'égard desquels la révocation a été décidée sur la base de l'article 1675/15, § 1er, 1°, et de 3° à 5°.

B. Aanvullende suggesties

Voorafgaande opmerkingen

Er moet absoluut worden gewaakt over het evenwicht tussen de belangen van de debiteur en de schuldeisers.

De wet in zijn huidige vorm veroorzaakt een fenomeen werklast op de griffies alsook niet te verantwoorden kostprijs voor de FOD Justitie. Een werkgroep binnen de FOD Justitie bespreekt een aantal technische aanpassingen om hieraan te verhelpen. Teneinde overzicht en coherentie te bewaren dient contact opgenomen.

Over artikel 1675/2, derde lid, Ger.W.

Deze bepaling zou herschreven kunnen worden als volgt:

“De persoon waarvan de procedure van collectieve schuldenregeling werd herroepen in welke fase dan ook bij toepassing van artikel 1675/15, § 1, alsmede de persoon die op eigen initiatief de procedure van collectieve schuldenregeling in welke fase dan ook heeft stopgezet, kan gedurende een periode van vijf jaar te rekenen vanaf respectievelijk de datum van het vonnis van herroeping of vonnis van stopzetting, geen verzoekschrift tot het verkrijgen van een collectieve schuldenregeling indienen.”

Schuldenaars die in het systeem wensen te stappen dienen geresponsabiliseerd te worden. Het evenwicht tussen belangen schuldenaar en schuldeisers dient hersteld. Schuldenaars die collectieve schuldenregelingen misbruiken dienen geweerd.

Door een letterlijke lezing van de vroegere tekst (waar enkel sprake is van herroeping van de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling) was het mogelijk om na herroeping van de toelaatbaarheidsbeslissing, onmiddellijk een nieuwe procedure op te starten.

Er is geen reden te bedenken waarom een schuldeenaar die zijn verplichtingen niet nakomt (zie 1675/15, § 1, 2°) op een gunstiger regime zou moeten kunnen rekenen dan die schuldenaars die herroepen worden op basis van artikel 1675/15, § 1, 1°, en van 3° tot 5°.

**À propos de l'article 1675/10, § 4, alinéa 2,
du Code judiciaire**

Cette disposition pourrait être reformulée comme suit:

"Le plan doit être approuvé par le(s) débiteur(s) intéressé(s), ainsi que par la moitié plus un de tous les créanciers admis, qui doivent en outre représenter la moitié du total de la dette."

Un parallélisme complet est ainsi instauré avec l'article 54 de la loi relative à la continuité des entreprises. On observe que l'exécution d'un grand nombre de plans amiables raisonnables est bloquée par un certain nombre de (petits) créanciers, quelquefois animés par des motifs ou exigences irrationnels. Cela constraint le médiateur de dettes à établir un procès-verbal de carence qui sera finalement suivi soit d'un jugement d'homologation, eu égard à l'abus de droit dont ce(s) créancier(s) s'est/se sont rendu(s) coupable(s), soit d'un plan de règlement judiciaire qui sera dans beaucoup de cas bien moins favorable (car d'une durée plus courte) pour la majorité des créanciers.

Grâce à l'adaptation proposée, 90 % au moins des plans deviendraient des plans amiables.

**À propos de l'article 1675/12, §§ 1er et 2,
du Code judiciaire**

L'article 1675/12, § 1er, 1°, pourrait être reformulé comme suit:

"1° la reprise du plan de règlement amiable qui a été soumis au débiteur et aux créanciers par le médiateur de dettes et n'a pas obtenu le quorum conforme à l'article 1675/10, § 4, alinéa 2."

L'article 1675/12, § 2, pourrait alors être reformulé comme suit:

"Le jugement mentionne la durée du plan de règlement judiciaire qui, sauf dans le cas de l'article 1675/12, § 1er, 1°, ne peut excéder cinq ans."

Le juge dispose ainsi d'une possibilité supplémentaire d'honorer — dans l'intérêt de toutes les parties — le plan de règlement amiable, qui a en général été établi avec beaucoup de soin par le médiateur de dettes.

Over artikel 1675/10, § 4, tweede lid, Ger.W.

Deze bepaling zou herschreven kunnen worden als volgt:

"De regeling moet door de betrokken schuldenaar(s) en de helft plus één van alle opgenomen schuldeisers, die daarenboven de helft van het totale schuldentotaal vertegenwoordigen, worden goedgekeurd."

Er komt aldus een volledig parallelisme met artikel 54 Wet Continuïteit Ondernemingen. Er wordt vastgesteld dat de uitvoering van heel wat redelijke minnelijke regelingen wordt opgehouden door een aantal (kleine) schuldeisers, en dit om soms onredelijke motieven of eisen. Hierdoor dient dan door de schuldbemiddelaar een proces-verbaal van gebrek opgesteld, wat uiteindelijk zal leiden tot een vonnis van homologatie gelet op het rechtsmisbruik van die schuldeiser(s), dan wel tot een gerechtelijke regeling die in veel gevallen nadeliger (want korter in tijdsduur) is voor het merendeel van de schuldeisers.

Op die wijze zal zeker 90 % van de regelingen een minnelijk karakter verkrijgen.

Over artikel 1675/12, §§ 1 en 2, Ger.W.

De bepaling onder 1° van artikel 1675/12, § 1 zou herschreven kunnen worden als volgt:

"1° overname van de door de schuldbemiddelaar aan schuldenaar en schuldeisers voorgelegde minnelijke regeling die niet het quorum bekwam overeenkomstig art.1675/10, § 4, tweede lid."

Artikel 1675/12, § 2, zou dan herschreven kunnen worden als volgt:

"Het vonnis geeft de looptijd van de gerechtelijke aanzuiveringsregeling aan, die behoudens in het geval van artikel 1675/12, § 1, 1°, die van de vijf jaar niet mag overschrijden."

Er wordt aldus aan de rechter een supplementaire mogelijkheid aangeboden, om alsnog de minnelijke regeling, die doorgaans wel overdacht werd opgesteld door de schuldbemiddelaar, te honoreren en dit in het belang van alle partijen.

**À propos de l'article 1675/13bis, §§ 1er et 4,
du Code judiciaire**

L'article 1675/13bis, § 1er, du Code judiciaire pourrait être reformulé comme suit:

"S'il ressort immédiatement de la requête introductive qu'aucun plan de règlement amiable ou judiciaire n'est possible en raison de l'insuffisance des ressources dont dispose le requérant ou dont on peut raisonnablement penser qu'il disposera un jour, il peut également être statué dans la décision d'admissibilité sur l'octroi d'une remise totale des dettes et sur d'éventuelles mesures d'accompagnement. Dans le cas précité, le juge ne procédera pas à la désignation d'un médiateur de dettes conformément à l'article 1675/6, § 2."

Le médiateur de dettes peut également consigner cette constatation dans le procès-verbal visé à l'article 1675/11, § 1er.

L'article 1675/13bis, § 4, du Code judiciaire pourrait être reformulé comme suit:

"La remise de dettes est unique et est acquise."

Dans la pratique, on constate que dans certains dossiers, il est établi *ab initio* qu'un règlement ne pourra jamais être trouvé en raison de la situation du débiteur. Dans ce cas, la procédure doit être accélérée, sous peine de générer des frais supplémentaires inutiles (par exemple les états de frais et d'honoraires du médiateur de dettes).

Il est intolérable que des débiteurs continuent à s'endetter de façon injustifiée, sachant qu'ils peuvent de toute façon obtenir à tout moment la remise totale de leurs dettes. On a déjà connu des cas dans lesquels le débiteur, peu de temps après avoir obtenu la remise totale de ses dettes, accumule de nouvelles dettes et dépose une requête en règlement collectif de dettes.

À propos de l'article 1675/14, § 2, du Code judiciaire

Cette disposition pourrait être reformulée comme suit:

"La cause reste inscrite au rôle du tribunal du travail, y compris en cas de décision d'admissibilité rendue en degré d'appel, jusqu'au terme ou à la révocation du plan."

Over artikel 1675/13bis, §§ 1 en 4, Ger.W.

Artikel 1675/13bis, § 1, Ger.W. zou herschreven kunnen worden als volgt:

"Als onmiddellijk uit het inleidend verzoekschrift blijkt dat geen enkele minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling mogelijk is omdat verzoeker over onvoldoende middelen beschikt of redelijkerwijze ooit zal beschikken, kan in de beschikking van toelaatbaarheid tevens over de toekenning van een totale kwijtschelding van de schulden en eventuele begeleidende maatregelen worden beslist. In voornoemd geval zal de rechter niet overgaan tot aanstelling van een schuldbemiddelaar overeenkomstig artikel 1675/6, § 2."

Ook de schuldbemiddelaar kan voornoemde vaststelling opnemen in het in artikel 1675/11, § 1, bedoelde proces-verbaal".

Art. 1675/13bis, § 4, Ger.W. zou dan ook herschreven kunnen worden als volgt:

"De kwijtschelding van de schulden is eenmalig en is verworven."

In de praktijk wordt vastgesteld dat in bepaalde dossiers *ab initio* vaststaat dat nooit een regeling kan worden uitgewerkt, gelet op de situatie van de debiteur. In voornoemd geval moet de procedure worden versneld, daar anders slechts bijkomende, nutteloze kosten worden veroorzaakt (bijvoorbeeld kost- en ereloonstaten van de schuldbemiddelaar).

Er kan niet worden geduld dat debiteurs onverantwoord schulden blijven maken, in de wetenschap dat zij toch ten allen tijde totale kwijtschelding kunnen bekomen. Er zijn reeds casussen gekend waarbij de debiteur korte tijd na het bekomen van een totale kwijtschelding, een nieuwe schuldenberg creëert en verzoekschrift neerlegt in collectieve schuldenregeling.

Over artikel 1675/14, § 2, Ger.W.

Deze bepaling zou herschreven kunnen worden als volgt:

"De zaak blijft ingeschreven op de rol van de arbeidsrechtbank, ook in geval van beschikking van toelaatbaarheid in hoger beroep, tot het einde of de herroeping van de regeling."

Toutefois, lorsque la décision de révocation est révisée en degré d'appel, la cause est inscrite au rôle de la cour du travail jusqu'au terme ou à la révocation du plan.

Il est contraire à tout sens élémentaire de la justice qu'un magistrat qui aurait décidé, à un moment donné, d'écartier un débiteur du régime de règlement collectif de dettes (par révocation) reprenne l'examen de la cause après la révision de cette décision par la cour du travail.

Il ne faut pas nécessairement voir une objection dans le fait que cela entraînerait la disparition du double degré de juridiction. En effet, dans notre système juridique, l'appel ne constitue ni un droit fondamental, ni un principe général de droit (voir à ce propos: K. Broeckx, *Het recht op hoger beroep en het beginsel van de dubbele aanleg in het civiele geding*, Maklu 1995). L'article 6 de la CEDH n'accorde pas non plus de droit à un double degré de juridiction en matière civile, fût-ce implicitement (voir CEDH, arrêt du 17 janvier 1970, considérant n° 25; CEDH, arrêt du 13 juillet 1995, considérant n° 59; CEDH, arrêt du 1er juillet 1997, considérant n° 48).

À propos de l'article 1675/15 du Code judiciaire

Cet article pourrait être complètement réécrit comme suit:

“§ 1er. À la demande du débiteur, le juge peut prononcer la fin du règlement collectif de dettes.

§ 2. La révocation de la décision d'admissibilité ou du plan de règlement amiable ou judiciaire peut être prononcée par le juge devant lequel la cause est ramenée à la demande du médiateur de dettes ou d'un créancier intéressé par le biais d'une simple déclaration écrite déposée ou expédiée au greffe, lorsque le débiteur:

1° soit a remis des documents inexacts en vue d'obtenir ou conserver le bénéfice de la procédure de règlement collectif de dettes;

2° soit ne respecte pas ses obligations, sans que surviennent des faits nouveaux justifiant l'adaptation ou la révision du plan;

3° soit a fautivement augmenté son passif ou diminué son actif;

Wanneer evenwel de herroepingbeslissing wordt herzien in graad van beroep, wordt de zaak ingeschreven op de rol van het Arbeidshof tot het einde of de herroeping van de regeling.”

Het druijt in tegen elk elementair rechtsgevoel dat een magistraat die op een zeker ogenblik heeft beslist om een schuldenaar uit het systeem van collectieve schuldenregeling te weren (door herroeping), na herziening van deze beslissing door het Arbeidshof, opnieuw de zaak verder gaat behandelen.

Dat hierdoor de dubbele aanleg zou verdwijnen hoeft geen bezwaar te zijn. Het hoger beroep immers maakt in ons rechtssysteem noch een grondrecht, noch een algemeen rechtsbeginsel uit (zie K. Broeckx, *Het recht op hoger beroep en het beginsel van de dubbele aanleg in het civiele geding*, Maklu 1995). Het artikel 6 EVRM kent evenmin een recht op dubbele aan toe in burgerlijke zaken ook niet impliciet (zie EHRM arrest van 17 januari 1970, overweging 25; EHRM arrest van 13 juli 1995 overweging 59; EHRM arrest van 1 juli 1997 overweging 48).

Over artikel 1675/15 Ger.W.

Dit artikel zou volledig herschreven kunnen worden als volgt:

“§ 1. De rechter kan op verzoek van de schuldenaar, de beëindiging van de collectieve schuldenregeling uitspreken.

§ 2. De herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de minnelijke of gerechtelijke anzuiveringsregeling kan worden uitgesproken door de rechter, aan wie de zaak, door een eenvoudige schriftelijke verklaring neergelegd ter griffie of aan de griffie verzonden, opnieuw wordt voorgelegd, op verzoek van de schuldbemiddelaar of van een belanghebbende schuldeiser wanneer de schuldenaar:

1° hetzij onjuiste stukken heeft aangegeven met de bedoeling aanspraak te maken op de procedure van gezamenlijke schuldenregeling of deze te behouden;

2° hetzij zijn verplichtingen niet nakomt, zonder dat zich nieuwe feiten voordoen die de aanpassing of herziening van de regeling rechtvaardigen;

3° hetzij onrechtmatig zijn lasten heeft verhoogd of zijn baten heeft verminderd;

4° soit a organisé son insolvabilité;

5° soit a fait sciemment de fausses déclarations.

Le greffier informe le débiteur et les créanciers de la date à laquelle la cause est amenée devant le juge, selon les modalités fixées à l'article 1675/16, § 1er.

§ 3. S'il est mis fin au règlement collectif de dettes à la demande du débiteur conformément au § 1er, ou en cas de révocation du règlement collectif de dettes conformément au § 2, le juge arrête simultanément l'affection et la répartition des fonds disponibles à ce moment sur le compte rubriqué visé à l'article 1675/9, § 5.

§ 4. Pendant une durée de cinq ans après la fin du plan de règlement amiable ou judiciaire comportant remise de dettes en principal, tout créancier peut demander au juge la révocation de celle-ci, en raison d'un acte accompli par le débiteur en fraude de ses droits.

§ 5. S'il est mis fin au règlement collectif de dettes ou en cas de révocation de celui-ci, les créanciers recourent, sans préjudice des dispositions prévues au § 3, le droit d'exercer individuellement leur action sur les biens du débiteur pour la récupération de la partie non acquittée de leurs créances."

Une grande insécurité juridique règne actuellement quant à la manière dont un débiteur peut quitter un règlement collectif de dettes. Dans de nombreux cas, on veille à ce que le médiateur de dettes dépose une demande de révocation au moment où le débiteur demande qu'il soit mis fin au règlement collectif de dettes. Il n'est pas raisonnable de mettre les avoirs quelquefois économisés pendant des années dans tous les cas à la disposition du débiteur après la fin ou la révocation d'un règlement collectif de dettes. Le juge est le mieux placé pour statuer en la matière.

III.2. — Échange de vues avec les membres

A. Quant aux mesures reprises dans la proposition de loi et les amendements

1. Montant du pécule alloué au médié

Mme Daphné Dumery (N-VA) s'interroge sur la praticabilité d'une mesure qui tendrait à assurer un minimum de pécule alloué au débiteur médié égal à tout le moins au revenu d'intégration sociale. Comment assurer ce

4° hetzij zijn onvermogen heeft bewerkt;

5° hetzij bewust valse verklaringen heeft afgelegd.

De griffier stelt de schuldenaar en de schuldeisers in kennis van de datum waarop de zaak voor de rechter komt, op de wijze bepaald in artikel 1675/16, § 1.

§ 3. In geval van beëindiging van de collectieve schuldenregeling op verzoek van de schuldenaar overeenkomstig paragraaf 1, of herroeping van de collectieve schuldenregeling overeenkomstig paragraaf 2 bepaalt de rechter gelijktijdig de bestemming en verdeling van de fondsen op dat ogenblik voorradig op rubriekrekening bedoeld in artikel 1675/9, § 5.

§ 4. Elke schuldeiser kan vanaf het einde van de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling die een kwijtschelding van schulden in hoofdsom inhoudt, gedurende een periode van vijf jaar aan de rechter een herroeping van de regeling vragen omwille van een bedrieglijke handeling in zijn nadeel gesteld door de schuldenaar.

§ 5. In geval van beëindiging of herroeping van de collectieve schuldenregeling herwinnen de schuldeisers, onverminderd de bepalingen van paragraaf 3, individueel het recht hun vordering uit te oefenen op de goederen van de schuldenaar voor de inning van het niet betaalde deel van hun schuldvorderingen."

Er is op dit ogenblik grote rechtsonzekerheid hoe een schuldenaar de collectieve schuldenregeling kan verlaten. In vele gevallen wordt dit opgelost door de schuldbemiddelaar, gelijktijdig met het verzoek tot stopzetting vanwege de schuldenaar een verzoek tot herroeping te laten neerleggen. Het is niet redelijk de soms over jaren opgespaarde tegoeden in alle gevallen na stopzetting of herroeping CSR ter beschikking te stellen van de schuldenaar. De rechter is best geplaatst om hierover te oordelen.

III.2. — Gedachtewisseling met de leden

A. Over de in het wetsvoorstel en de amendementen geopperde maatregelen

1. Bedrag van het aan de persoon in schuldbemiddeling toegekende leefgeld

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) vraagt zich af in hoeverre een maatregel die de schuldenaar in schuldbemiddeling een leefgeld zou waarborgen waarvan het bedrag minstens even hoog is als het leefloon, haalbaar

minimum pour des personnes qui perçoivent un revenu, professionnel ou de remplacement, inférieur à leurs charges fixes?

M. Jean-Marie Quairiat voit le pécule alloué au médié conformément à la proposition de loi comme un minimum, au moins égal au revenu d'intégration sociale, majoré des allocations familiales. Le plan peut octroyer au débiteur médié un pécule plus élevé le cas échéant. Ce pécule est défini, par le juge et le médiateur de dettes, en fonction de la situation concrète de chacun.

2. Formation et agréation des médiateurs de dettes

Mme Daphné Dumery (N-VA) note que la nécessité de formation des médiateurs de dettes fait consensus. Dans les faits, des médiateurs de dettes assurent également parfois une guidance budgétaire. La formation devrait-elle intégrer cet aspect?

M. Jean-Marie Quairiat répond par la négative. Pour lui, ce n'est pas nécessairement le rôle des médiateurs de dettes de procéder à une guidance budgétaire.

La formation devrait selon lui aussi concerner la maîtrise des chiffres. Un médiateur qui n'est pas en mesure de gérer les éléments comptables et financiers d'un budget pose en général plus de problèmes qu'un médiateur manquant parfois d'empathie par rapport au débiteur médié. D'autre part, on doit également éviter de faire du médiateur de dettes un comptable froid.

B. Quant aux suggestions et aux observations complémentaires

1. Suppression du retour à la première instance

Mme Daphné Dumery (N-VA) qualifie de piste intéressante, la suggestion concernant la suppression du retour à la première instance en cas d'appel interjeté avec succès contre la révocation du règlement collectif de dettes. Toutefois, c'est le médiateur qui sollicite la révocation, et non le tribunal. Ce dernier peut apparaître, pour le médié, comme un acteur abstrait. Dans quelle mesure le juge de premier degré constitue-t-il pour le débiteur une difficulté?

is. Hoe kan dat minimumleefgeld worden gewaarborgd aan mensen met beroepsinkomsten dan wel een vervangingsinkomen waarvan het bedrag niet volstaat om hun vaste kosten te dekken?

De heer Jean-Marie Quairiat beschouwt het leefgeld dat ingevolge het wetsvoorstel aan de persoon in schuldbemiddeling zou worden toegekend, als een minimum, waarvan het bedrag minstens even hoog is als het leefloon en dat wordt vermeerderd met de kinderbijslag. In voorkomend geval kan in het raam van de collectieve schuldenregeling worden voorzien in een hoger leefgeld. Het bedrag van dat leefgeld wordt door de rechter en de schuldbemiddelaar bepaald in het licht van eenieders concrete situatie.

2. Opleiding en erkenning van de schuldbemiddelaars

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) merkt op dat iedereen het erover eens is dat moet worden voorzien in een opleiding van de schuldbemiddelaars. Soms zorgen de schuldbemiddelaars immers ook voor budgetbegeleiding. Moet dat aspect ook aan bod komen in de opleiding?

De heer Jean-Marie Quairiat vindt van niet. Hij acht budgetbegeleiding niet noodzakelijkerwijze de taak van de schuldbemiddelaars.

De opleiding zou volgens hem ook een cijfermatige dimensie moeten hebben. Er rijzen doorgaans meer moeilijkheden wanneer een schuldbemiddelaar niet wijs raakt uit de boekhoudkundige en financiële elementen van een huishoudbudget dan wanneer een schuldbemiddelaar zich te weinig inleeft in de situatie van de schuldenaar in schuldbemiddeling. Niettemin moet worden voorkomen dat de schuldbemiddelaar optreedt als een koele cijferaar.

B. Over de overige voorstellen en opmerkingen

1. Geen terugverwijzing naar de rechtbank van eerste aanleg

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) vindt het een interessant voorstel de zaak niet meer terug te verwijzen naar de rechtbank van eerste aanleg in geval de herroeping van de collectieve schuldenregeling in beroep nietig is verklaard. Niettemin verzoekt de schuldbemiddelaar en niet de rechtbank om de herroeping. De rechtbank kan bij de persoon in schuldbemiddeling overkomen als een abstracte actor. In hoeverre vormt de rechter in eerste aanleg een struikelblok voor de schuldenaar?

Pour *M. Guido Meysman*, il n'est pas exact d'affirmer que le juge de premier degré est un acteur abstrait de la procédure. Une procédure de révocation prend souvent plusieurs semaines et autant d'audiences. Au cours de celles-ci, le juge est fréquemment amené à entreprendre avec le débiteur médié un dialogue, parfois comminatoire. Ce dialogue n'est plus aussi fructueux lorsque le juge de premier degré a finalement pris la décision de révocation et qu'il est contredit en degré d'appel.

2. Nature des dettes

Pour *Mme Daphné Dumery (N-VA)*, le règlement collectif de dettes ne doit pas être vu comme un moyen ultime d'échapper à ses créanciers. La législation ne devrait-elle pas exclure du système des dettes d'une certaine nature?

M. Guido Meysman confirme que la nature des dettes ne joue actuellement aucun rôle. Dans un premier temps, des juridictions du travail avaient exclu certaines dettes, dont notamment les amendes pénales. La Cour de cassation a toutefois estimé que toutes les dettes, quelle que soit leur nature, pouvaient entrer en ligne de compte. La conséquence de cette jurisprudence est que le système est utilisé par des personnes de mauvaise foi, dans l'unique objectif d'échapper à des amendes. Le même phénomène se constate en ce qui concerne les dettes alimentaires.

Mme Daphné Dumery (N-VA) évoque l'idée de rendre les conditions de recevabilité plus strictes. Outre l'exclusion pour les motifs pré rappelés, il conviendrait aussi d'écartier les demandes qui portent sur une seule dette. À défaut, l'avocat devrait presque conseiller à son client qui vient de se faire condamner à une lourde amende d'introduire une procédure en règlement collectif de dettes.

M. Hans Bonte, président, demande s'il existe des évaluations quant au taux d'admission de la recevabilité des requêtes en règlement collectif de dettes.

M. Guido Meysman évalue ce taux entre 85 et 90 %. L'irrecevabilité n'a en règle aucun lien avec la nature des dettes concernées.

Pour *M. Philippe Lecocq*, il convient de repenser les conditions de recevabilité de manière globale. En Scandinavie, une condition de durée de surendettement est inscrite dans la loi. En Angleterre, au contraire, les conditions sont très souples et permettent, à l'instar

De heer Guido Meysman vindt het niet correct de rechter in eerste aanleg te beschouwen als een abstracte actor in de procedure. Een herroepingsprocedure duurt al snel weken en omvat tal van zittingen. Tijdens die zittingen zal de rechter vaak in dialoog moeten treden met de schuldenaar in schuldbemiddeling, soms als pressiemiddel. Die dialoog zal minder kans op slagen hebben als de rechter in eerste aanleg uiteindelijk de beslissing tot herroeping neemt en die beslissing vervolgens in beroep ongedaan wordt gemaakt.

2. Aard van de schulden

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) vindt dat de collectieve schuldenregeling niet mag worden beschouwd als het middel bij uitstek om aan de schuldeisers te ontsnappen. Zou de wetgeving welbepaalde schulden niet van de schuldenregeling moeten uitsluiten?

De heer Guido Meysman bevestigt dat de aard van de schulden momenteel geen rol speelt. Bepaalde schulden, met name de strafrechtelijke boetes, werden door sommige arbeidsrechtbanken in eerste instantie buiten de regeling gehouden. Het Hof van Cassatie heeft evenwel geoordeeld dat alle schulden, van welke aard ook, in aanmerking mogen worden genomen. Als gevolg van die rechtspraak wordt het systeem misbruikt door mensen die te kwader trouw zijn en er alleen op uit zijn geldboetes te ontlopen. Dat verschijnsel doet zich ook voor bij schulden in verband met de uitkeringen tot levensonderhoud.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) oppert het idee de ontvankelijkheidsvoorwaarden aan te scherpen. Naast het uitsluiten van de schulden om de hierboven vermelde redenen, is het aangewezen de aanvragen die op slechts één schuld betrekking hebben, niet voor behandeling in aanmerking te nemen. Anders zou een advocaat wiens cliënt zopas tot een zware boete is veroordeeld, deze haast wel moeten adviseren een procedure van collectieve schuldenregeling in te stellen.

Voorzitter Hans Bonte vraagt of er een raming bestaat van het percentage ontvankelijk verklaarde verzoekschriften tot collectieve schuldenregeling.

De heer Guido Meysman schat dat percentage op 85 tot 90 %. Als een aanvraag onontvankelijk wordt verklaard, heeft dat in het algemeen niets te maken met de aard van de betrokken schulden.

De heer Philippe Lecocq vindt dat er een alomvattend debat moet komen over de aanpassing van de ontvankelijkheidsvoorwaarden. In Scandinavië wordt bij wet bepaald hoe lang een situatie van overmatige schuldenlast mag bestaan. In Engeland gelden dan

de la législation sur les faillites, d'obtenir une remise totale en cas d'excusabilité. L'idée qui sous-tend ce système est que le surendettement est un échec de la société et non de la personne surendettée. Ce sont surtout les fraudes et les escroqueries, commises à l'aide du régime légal de règlement collectif de dettes, qu'il faudrait rendre impossibles.

L'intervenant estime aussi qu'il faudrait éviter que plusieurs règlements collectifs de dettes soient demandés et obtenus l'un à la suite de l'autre.

3. Guidance budgétaire

Mme Daphné Dumery (N-VA) constate que la surcharge des jurisdictions du travail, liée au règlement collectif de dettes, est pour une part imputable aux difficultés croissantes d'une fraction de la population dans la gestion de son budget. L'intervenante estime dès lors qu'il serait opportun de développer l'outil de la guidance budgétaire. La guidance budgétaire devrait-elle devenir une condition de recevabilité d'un plan d'apurement?

M. Philippe Lecocq ne voudrait pas d'une corrélation nécessaire entre règlement collectif de dettes et guidance budgétaire. Cette guidance devrait rester une mesure d'accompagnement, de préférence assurée par un CPAS. À titre personnel, il se refuse à admettre une guidance budgétaire assurée par un avocat. S'il ne doute pas de la qualité du travail réalisé, il estime toutefois qu'elle coûterait bien trop cher au débiteur médié.

Mme Daphné Dumery (N-VA) remarque cependant que des débiteurs médiés se plaignent également du coût d'une guidance budgétaire par un CPAS et de la surcharge de travail des Centres.

M. Philippe Lecocq voudrait éviter les situations où la taxation des frais et honoraires du médiateur de dettes égalerait, voire dépasserait, le montant versé aux créanciers. Il n'est d'ailleurs pas évident de refuser ou de minorer un état de frais et honoraires.

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen) demande comment limiter ces frais et honoraires jusqu'à un montant admissible.

M. Philippe Lecocq répond que la difficulté ne provient pas des normes en la matière: les barèmes sont bien étudiés. C'est dans l'utilisation de ces barèmes

weer heel soepele voorwaarden, waarbij, zoals in de faillissementswetgeving, een totale kwijtschelding kan worden verkregen in geval van verschoonbaarheid. De achterliggende gedachte daarbij is dat de overmatige schuldenlast op het conto te schrijven is van de maatschappij en niet van de persoon die met de schuldenlast kampt. In de eerste plaats is het zaak de gevallen van fraude en oplichting via het wettelijk stelsel van collectieve schuldenregeling aan te pakken.

De spreker vindt ook dat men moet voorkomen dat verscheidene collectieve schuldenregelingen de een na de andere worden gevraagd en verkregen.

3. Budgetbegeleiding

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) merkt op dat de overbelasting van de arbeidsrechtbanken in verband met de collectieve schuldenregeling gedeeltelijk te wijten is aan de toenemende moeilijkheden van een deel van de bevolking met het beheer van hun budget. De spreekster acht het derhalve opportuun het instrument van de budgetbegeleiding te ontwikkelen. Zou budgetbegeleiding geen voorwaarde voor de ontvankelijkheid van een aanzuiveringsplan moeten worden?

De heer Philippe Lecocq wil niet weten van een noodzakelijke correlatie tussen collectieve schuldenregeling en budgetbegeleiding. Die begeleiding zou een maatregel moeten blijven waarvoor bij voorkeur een OCMW zorgt. Persoonlijk weigert hij budgetbegeleiding door een advocaat te aanvaarden. Hij twijfelt niet aan de kwaliteit van het gerealiseerde werk, maar vindt niettemin dat zij de geholpen persoon in schuldbemiddeling te veel zou kosten.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) merkt echter op dat schuldenaars voor wie wordt bemiddeld, ook klagen over de kosten van een budgetbegeleiding door een OCMW en de overbelasting van de centra.

De heer Philippe Lecocq zou situaties willen voorkomen waarbij de aanslag van de kosten en honoraria van de schuldbemiddelaar gelijk aan of hoger zou zijn dan het aan de schuldeisers betaalde bedrag. Het ligt voorts niet voor de hand een kosten- en honorariastaat te weigeren of te verminderen.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen) vraagt hoe die kosten en honoraria tot een aanvaardbaar bedrag kunnen worden beperkt.

De heer Philippe Lecocq antwoordt dat de moeilijkheid op dit gebied niet voortkomt uit de normen: de schalen zijn goed bestudeerd. De problemen schuilen in

que des problèmes se posent. Quelques médiateurs de dettes multiplient sans raison objective et raisonnable les courriers. Le contrôle des états de frais et honoraires n'est pas une tâche aisée. Lorsqu'il est bien rédigé, un tel état se contrôle en une dizaine de minutes. Sachant qu'un juge peut être amené à contrôler par an trois mille états, la surcharge de travail est patente.

4. Remises de dettes

Mme Colette Burgeon (PS) demande le point de vue des personnes auditionnées sur l'opportunité des remises de dettes, partielles ou totales.

M. Guido Meysman note que la remise totale de dettes n'est pas un automatisme. La situation de chaque demandeur est étudiée. Ainsi, il paraîtrait illusoire d'attendre d'une personne âgée et impotente un retour à meilleure fortune: l'exercice d'une activité professionnelle est alors exclu. Un remise totale de dettes peut alors être accordée. À défaut, le règlement collectif de dettes n'aura pas de terme et aura pour seule conséquence d'enrichir indûment le médiateur de dettes.

M. Philippe Lecocq note qu'en raison de la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, l'option ouverte par l'article 1675/13bis du Code judiciaire, sur la remise totale de dettes, est difficile à mettre en œuvre. Certains juges jouent avec la souplesse de l'article 1675/13 du Code judiciaire, qui concerne la remise partielle de dettes, afin d'obtenir une solution comparable. Une simplification du système est demandée par les magistrats. Cette simplification ne doit toutefois pas créer d'appel d'air en organisant trop facilement une remise totale de dettes.

5. Échange des bonnes pratiques

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen) voudrait trouver un moyen d'échanger les bonnes pratiques en matière de règlement collectif de dettes. En effet, il apparaît des différentes auditions que les pratiques en la matière diffèrent fortement d'un endroit à l'autre. Outre la formation, d'autres balises pourraient-elles être trouvées?

M. Philippe Lecocq constate que les différences de pratiques ne touchent pas seulement les médiateurs de dettes, mais aussi les juges. Ces différences s'expliquent par des situations de terrain qui appellent des solutions appropriées. La formation constitue un bon outil. Des groupes de travail s'y intéressent au sein du SPF Justice.

het gebruik ervan. Sommige schuldbemiddelaars laten zonder objectieve en geldige reden de briefwisseling aanzwellen. De controle van een kosten- en honorariastaat is geen makkelijke taak. Als een staat goed is opgesteld, wordt die in een tiental minuten gecontroleerd. Als men weet dat een rechter tot drieduizend staten per jaar moet controleren, dan ligt overbelasting voor de hand.

4. Kwijtschelding van schulden

Mevrouw Colette Burgeon (PS) vraagt de standpunten van de gehoorde personen over de opportunité van een al dan niet gehele schuldkwijtschelding.

De heer Guido Meysman stipt aan dat totale kwijtschelding niet automatisch plaatsheeft. De situatie van elke kandidaat wordt onderzocht. Zo is het illusoir van een bejaard en onvermogend persoon te verwachten dat hij opnieuw fortuin maakt: de uitoefening van een beroep is dan uitgesloten. De totale kwijtschelding van schulden kan dan worden verleend. Anders komt er aan de collectieve schuldenregeling geen einde en is het enige resultaat dat de schuldbemiddelaar onnodig wordt verrijkt.

De heer Philippe Lecocq stipt aan dat het gelet op de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof moeilijk is artikel 1675/13bis van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de totale schuldkwijtschelding uit te voeren. Sommige rechters spelen met de flexibiliteit van artikel 1675/13 van datzelfde Wetboek betreffende de gedeeltelijke schuldkwijtschelding, om een vergelijkbare oplossing te verkrijgen. De magistraten vragen een vereenvoudiging van de regeling. Die vereenvoudiging mag echter niet leiden tot een aanzuigeffect door al te makkelijk een totale schuldkwijtschelding te organiseren.

5. Uitwisseling van "best practices"

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen) zou een middel willen vinden om inzake collectieve schuldenregeling best practices uit te wisselen. Uit de verschillende hoorzittingen blijkt immers dat die praktijken van plaats tot plaats sterk verschillen. Zijn er behalve opleiding nog andere bakens te vinden?

De heer Philippe Lecocq merkt op dat de verschillen in praktijk niet alleen de schuldbemiddelaars betreffen, maar ook de rechters. Die verschillen zijn te wijten aan lokale situaties die geëigende oplossingen vergen. Opleiding is een goed instrument. In de FOD Justitie zijn er werkgroepen mee bezig.

Les différences sont aussi liées à la brièveté du texte légal. Comparé aux 170 articles de la loi relative à la faillite, la vingtaine d'articles du Code judiciaire consacrés au règlement collectif de dettes ne parviennent qu'à tracer un cadre assez large. La loi ne peut de toute manière pas tout régler.

6. Commercialisation de la médiation de dettes

M. Hans Bonte, président, estime que le règlement collectif de dettes est victime de son succès. Le médiateur de dettes a un rôle essentiel. En tant que président d'un CPAS, l'intervenant estime cependant que la qualité du travail des médiateurs varie du tout au tout. Des indications concordantes amènent à penser que des cabinets d'avocats y voient un débouché de nature commerciale. Même une formation bien étudiée ne parviendra pas à éviter cet écueil. Les tribunaux du travail voient-il ce phénomène de commercialisation s'étendre?

M. Jean-Marie Quairiat confirme que dans le monde des avocats, il circule l'idée que le règlement collectif de dettes est parfois plus rentable que la curatelle de faillites. Les risques sont plus importants dans le second cas. Si la taxation des frais et honoraires des curateurs est plus favorable, il reste qu'un médiateur de dettes qui gère un grand nombre de dossiers dispose d'une rétribution confortable.

Lorsque le juge de la désignation constate qu'un médiateur de dettes n'exerce pas son mandat de justice de manière correcte, il ne le désigne plus ultérieurement. Les désignations malheureuses n'ont donc pas de lendemain.

M. Guido Meysman confirme qu'il existait par le passé des filières. Ainsi, lorsque le contentieux a été confié aux juridictions du travail, les juges ont constaté que certaines requêtes proposaient des désignations croisées: un avocat du cabinet X proposait la désignation comme médiateur de dettes d'un frère du cabinet Y et ce même cabinet Y proposait dans une autre requête la désignation de l'avocat du cabinet X.

Pour mettre fin à ces pratiques, qui méconnaissent la nature de mandataire de justice des médiateurs de dettes, un tour de rôle a été organisé. Pour ce faire, une concertation a eu lieu avec les barreaux et les CPAS. Les désignations se font sur la base d'une liste. Lorsqu'un mandataire ne satisfait pas aux obligations de sa mission, il est rayé de la liste et n'est plus désigné.

De verschillen hebben ook te maken met de beknoptheid van de wettekst. In vergelijking met de 170 artikelen van de faillissementswet vormt het twintigtal artikelen in het Gerechtelijk Wetboek in verband met de collectieve schuldenregeling niet meer dan een vrij algemeen kader. De wet kan in elk geval niet alles regelen.

6. Commercialisering van schuldbemiddeling

De heer Hans Bonte, voorzitter, vindt dat de collectieve schuldenregeling het slachtoffer is van haar eigen succes. De schuldbemiddelaar heeft een essentiële rol. Als voorzitter van een OCMW vindt de spreker evenwel dat de kwaliteit van het werk van de schuldbemiddelaars enorm varieert. Gelijklopende aanwijzingen suggereren dat advocatenkantoren er een doeleinde van commerciële aard in zien. Zelfs goed bestudeerde opleiding zal er niet in slagen deze valkuil te voorkomen. Zien de arbeidsrechtbanken dat dit fenomeen van commercialisering uitbreiding neemt?

De heer Jean-Marie Quairiat bevestigt dat onder advocaten het idee rondgaat dat een collectieve schuldenregeling soms lucratiever is dan een curatele bij een faillissement. De risico's zijn in dat laatste geval groter. De begroting van de kosten en erelonen van de curatoren mag dan wel voordeliger zijn, een schuldbemiddelaar die over veel dossiers gaat, beschikt toch ook over een comfortabel inkomen.

Wanneer de rechter die een schuldbemiddelaar aanwijst, vaststelt dat die laatste zijn gerechtelijk mandaat niet correct uitoefent, zal hij hem later niet meer aanwijzen. Schuldbemiddelaars die hun werk niet naar behoren doen, is dan ook geen lang leven beschoren.

De heer Guido Meysman bevestigt dat er vroeger circuits bestonden. Toen de geschillen werden voorgelegd aan arbeidsrechtbanken, merkten de rechters dat bij sommige aanvragen sprake was van gekruiste aanwijzingen: een advocaat van kabinet X stelde een collega van kabinet Y als schuldbemiddelaar voor, terwijl kabinet Y voor een andere aanvraag de advocaat van kabinet X voordroeg.

Omdat op die manier een loopje werd genomen met de rol van de schuldbemiddelaar als gerechtelijk mandataris, werd een toerbeurt ingevoerd, na ruggespraak met de balies en de OCMW's. De aanwijzingen gebeuren voortaan op grond van een lijst. Wanneer een mandataris de aan zijn taak verbonden verplichtingen niet nakomt, wordt hij van de lijst geschrapt en daarna niet meer aangewezen.

Un nombre excessif de dossiers doit être évité. Le médiateur de dettes doit gérer une charge administrative importante. L'excès de désignations nuit à la qualité du travail.

7. Mesures préventives

M. Hans Bonte, président, confirme que des mesures préventives sont indispensables. Pour éviter le surendettement, à l'origine des demandes de règlement collectif de dettes, il convient d'empêcher que les dettes s'amoncellent. L'octroi des crédits est ainsi bien trop aisés. Les chiffres de la Centrale des crédits aux particuliers de la Banque nationale sont alarmants. Dans quelle mesure les tribunaux du travail voient-il ce phénomène se répercuter dans ce contentieux?

M. Philippe Lecocq rappelle l'explosion du nombre de dossiers de règlement collectif de dettes. En zones urbaines, où le phénomène est le plus marqué, le nombre a doublé depuis 2007. On constate une évolution sociologique: les travailleurs à bas salaire sont désormais particulièrement touchés. Les loyers, les coûts de l'énergie et des soins de santé, les frais bancaires sont en augmentation constante. La facilité du crédit est également une cause importante du surendettement.

IV. — DISCUSSION APRÈS LES AUDITIONS

A. Discussion générale

Mme Colette Burgeon (PS) voudrait que, lors d'une réforme future, le législateur s'arrête à la question des obligations des médiateurs de dettes par rapport aux courriers qu'ils reçoivent. Il lui revient en effet que certains médiateurs ne transmettent pas aux débiteurs médiés des courriers qui pourraient leur rendre la vie plus facile (comme des bons de réduction pour des sacs-poubelles de la commune ou des autorisations pour des séances de kinésithérapie).

Mme Daphné Dumery (N-VA) rappelle aussi sa préoccupation par rapport au pécule alloué au médié, parfois insuffisant pour couvrir les charges fixes. Cette préoccupation ne lui semble pas pleinement rencontrée par une réforme législative visant uniquement à majorer le pécule actuel par les allocations familiales.

De schuldbemiddelaar mag niet teveel dossiers aannemen, want er gaat heel wat administratief werk mee gepaard. Een teveel aan dossiers komt de kwaliteit van het werk niet ten goede.

7. Preventieve maatregelen

Voorzitter Hans Bonte bevestigt dat preventieve maatregelen noodzakelijk zijn. Overmatige schuldenlast ligt namelijk vaak aan de basis van verzoeken tot collectieve schuldenregeling. Daarom moet worden voorkomen dat schulden zich opstapelen. Kredietverlening is in dat geval een veel te gemakkelijke oplossing. De cijfers van de Centrale voor kredieten aan particulieren bij de Nationale Bank zijn alarmerend. In hoeverre zien de arbeidsrechtbanken dit fenomeen weerspiegeld in de geschillen?

De heer Philippe Lecocq geeft aan dat het aantal aanvragen tot collectieve schuldenregeling de hoogte inschiet. In stedelijke milieus, waar het fenomeen het vaakst voorkomt, is het aantal sinds 2007 verdubbeld. We stellen een sociologische evolutie vast: overmatige schuldenlast treft vandaag vooral mensen uit de lagere looncategorieën. De huurprijzen en de energie-, gezondheids- en bankkosten blijven maar omhooggaan. Ook het feit dat krediet zo vlotjes verstrekt wordt, is een belangrijke oorzaak van de overmatige schuldenlast.

IV. — BESPREKING NA DE HOORZITTINGEN

A. Algemene bespreking

Mevrouw Colette Burgeon (PS) vraagt dat de wetgever bij een toekomstige hervorming aandacht zou besteden aan de verplichtingen van de schuldbemiddelaars, met name wat de door hen ontvangen brieven betreft. Er werd haar immers gemeld dat sommige schuldbemiddelaars de personen in schuldbemiddeling niet altijd in het bezit stellen van brieven die hen het leven makkelijker zou kunnen maken (zoals kortingsbonnen voor vuilniszakken van de gemeente of machtigingen voor kinesitherapiesessies).

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) uit haar bekommernis over het leefgeld dat aan de persoon in schuldbemiddeling wordt toegekend; in sommige gevallen volstaat dat niet eens om de vaste kosten op te vangen. Een hervorming van de wet die er louter in bestaat het bestaande leefgeld te verhogen door er de kinderbijslag in op te nemen, kan haar ongerustheid niet helemaal wegnemen.

M. Hans Bonte, président, reconnaît la pertinence de ces deux dernières interventions, mais fait part des observations suivantes:

1° il convient de lutter contre le phénomène de commercialisation de la médiation de dettes, mis en évidence lors des auditions des représentants des juridictions du travail. Les désignations de bons médiateurs de dettes sont toutefois l'apanage des juges et la suite d'un bon travail d'évaluation de leur part.

2° la réforme proposée consiste uniquement à majorer le pécule alloué au médié du montant des allocations familiales, afin de pallier la difficulté d'imputer sur le pécule, déjà faible, les charges normales d'une famille. La réforme proposée vise donc principalement à protéger les enfants.

B. Discussion des articles

Article 1er

Cette disposition n'appelle aucun commentaire.

Art. 2

Mme Marie-Claire Lambert (PS) introduit l'amendement n° 1 (DOC 53 1410/002), qui concerne le pécule attribué au médié comme visé à l'article 2, 2°, de la proposition de loi.

Mme Rita De Bont (VB) introduit l'amendement n° 6 (DOC 53 1410/003), qui vise à tenir compte de la charge d'enfants dans la fixation du pécule attribué au médié.

M. Hans Bonte (sp.a) et consorts introduisent cependant sur ce même article 2, 2°, un amendement n° 12 (DOC 53 1410/004), qui définit mieux le pécule attribué au médié. Le principe est assorti d'une exception en cas d'accord écrit du requérant, sans pour autant être inférieur à un seuil minimal.

Mme Marie-Claire Lambert (PS) se rallie à cet amendement et retire son amendement n° 1.

Voorzitter Hans Bonte vindt de laatste twee opmerkingen relevant, maar brengt de volgende aspecten onder de aandacht:

1° er moet worden opgetreden tegen het fenomeen van de commercialisering van de schuldbemiddeling, waarop tijdens de hoorzittingen met de vertegenwoordigers van de arbeidsrechtbanken werd geattendeerd. De aanstelling van goede schuldbemiddelaars is echter de bevoegdheid van de rechters en het resultaat van een grondige evaluatie hunnerzijds;

2° de voorgestelde hervorming bestaat er louter in het aan de persoon in schuldbemiddeling toegekende leefgeld te vermeerderen met het bedrag van de kinderbijslag, om te voorkomen dat het - zo al bescheiden - leefgeld helemaal opgaat aan de normale huishoudkosten van een gezin. De voorgestelde hervorming strekt er dus hoofdzakelijk toe de kinderen te beschermen.

B. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 2

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) dient amendement nr. 1 (DOC. 53 1410/002) in, dat betrekking heeft op het aan de persoon in schuldbemiddeling toegekende leefgeld als bedoeld in artikel 2, 2°, van het wetsvoorstel.

Mevrouw Rita De Bont (VB) dient amendement nr. 6 (DOC 53 1410/003) in, dat ertoe strekt rekening te houden met de kinderlast bij de vastlegging van het aan de persoon in schuldbemiddeling toegekende leefgeld.

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient op hetzelfde artikel 2, 2°, echter amendement nr. 12 (DOC 53 1410/004) in, dat ertoe strekt het aan de persoon in schuldbemiddeling toegekende leefgeld beter te omschrijven. Het beginsel gaat gepaard met een uitzondering in geval van schriftelijke toestemming van de verzoeker, doch zonder dat het leefgeld daarbij lager mag uitvallen dan een minimumbedrag.

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) schaart zich achter dit amendement en trekt haar amendement nr. 1 in.

Mme Rita De Bont (VB) en fait de même pour son amendement n° 6.

*
* *

Compte tenu des critiques émises par les personnes auditionnées au sujet de la proposition d'instaurer un compte de la médiation cogéré par le médiateur et le médié, *M. Hans Bonte (sp.a) et consorts* introduisent l'amendement n° 11 (DOC 53 1410/004).

Celui-ci définit mieux le compte de la médiation (article 2, 1°) et supprime le principe de la cogestion (article 2, 3°).

Art. 2/1 (*nouveau*)

Mme Marie-Claire Lambert (PS) introduit un amendement n° 2 (DOC 53 1410/002), qui vise à mieux définir, à l'article 1675/10 du Code judiciaire, les modalités de fixations du plan de règlement amiable, renvoyant à un budget détaillé et actualisé des ressources et au respect de la dignité humaine du requérant et de sa famille. Mme Marie-Claire Lambert introduit aussi un amendement n° 5 (DOC 53 1410/002), qui contient le principe d'une rétroactivité du plan d'apurement amiable à dater de l'admissibilité.

M. Hans Bonte (sp.a) et consorts introduisent cependant l'amendement n° 13 (DOC 53 1410/004). Celui-ci apporte une série de corrections à la méthode de fixation du plan de règlement amiable: budget détaillé et actualisé, annexe détaillée, information du médié et rétroactivité du plan d'apurement amiable à dater de l'admissibilité.

Mme Marie-Claire Lambert (PS) retire ses amendement n°s 2 et 5, dès lors que les principes qu'ils contiennent sont repris dans le texte plus global de l'amendement n° 13.

Mme Daphné Dumery (N-VA) et consorts introduisent toutefois le sous-amendement n° 23 (DOC 53 1410/004), qui vise à soustraire de l'amendement n° 13 le principe de la rétroactivité du plan d'apurement amiable à dater de l'admissibilité. Ce principe a appelé de la part des

Mevrouw Rita De Bont (VB) volgt die logica voor haar amendement nr. 6.

*
* *

Gezien de kritiek die de gehoorde personen hebben geuit op het voorstel om een rekening van de bemiddeling in te stellen die gezamenlijk zou worden beheerd door de schuldbemiddelaar en de persoon in schuldbemiddeling, dient de heer Hans Bonte (sp.a) amendement nr. 11 (DOC 53 1410/004) in.

Het voorziet in een betere omschrijving van de rekening van de bemiddeling (artikel 2, 1°) en in de weglating van het beginsel van medebeheer (artikel 2, 3°).

Artikel 2/1 (*nieuw*)

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) dient amendement nr. 2 (DOC 53 1410/002) in, dat ertoe strekt in artikel 1675/10 van het Gerechtelijk Wetboek de nadere vastleggingsregels voor de minnelijke aanzuiveringsregeling beter te omschrijven, waarbij wordt verwezen naar een gedetailleerde en geactualiseerde begroting van de middelen en naar de inachtneming van de menselijke waardigheid van de persoon in schuldbemiddeling en diens gezin. Het lid dient ook amendement nr. 5 (DOC 53 1410/002) in, dat voorziet in het beginsel dat voor de minnelijke aanzuiveringsregeling terugwerkende kracht geldt, te rekenen van de datum waarop het verzoek toelaatbaar is verklaard.

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient evenwel amendement nr. 13 (DOC 53 1410/004) in. Het voorziet in de aanbrenging van een reeks correcties in verband met de vastleggingswijze van de minnelijke aanzuiveringsregeling: een gedetailleerde en bijgewerkte begroting, een gedetailleerde bijlage, inkennisstelling van de persoon in schuldbemiddeling en terugwerkende kracht van de minnelijke aanzuiveringsregeling, te rekenen van de datum waarop het verzoek toelaatbaar is verklaard.

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) trekt haar amendementen nrs. 2 en 5 in, aangezien de erin vervatte beginselen zijn opgenomen in de meer alomvattende tekst van amendement nr. 13.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) c.s. dient evenwel subamendement nr. 23 (DOC 53 1410/004) in, dat ertoe strekt uit amendement nr. 13 het beginsel weg te laten dat voor de minnelijke aanzuiveringsregeling terugwerkende kracht geldt, te rekenen van de datum

personnes auditionnées certaines critiques que l'auteur principal estime fondées et résume dans la justification.

M. Hans Bonte, président, estime cependant qu'il est nécessaire de réduire la période d'incertitude liée à un plan d'apurement, fût-il amiable.

Art. 3

Mme Rita De Bont (VB) introduit *l'amendement n° 7* (DOC 53 1410/003), qui apporte au principe, contenu dans l'article 3 de la proposition de loi, d'une durée maximale de sept ans pour la durée du plan de règlement amiable, une exception moyennant motivation spéciale par le juge.

Sur la base des auditions, *M. Hans Bonte (sp.a) et consorts* introduisent *l'amendement n° 14* (DOC 53 1410/004), dont l'objet est d'apporter au principe d'une durée maximale de sept ans l'exception concernant la protection d'éléments déterminés du patrimoine et le respect de la dignité humaine. Cette exception ne pourrait être demandée que par le débiteur médié.

Mme Rita De Bont (VB) se rallie à cet amendement et retire dès lors l'amendement n° 7.

Mme Sonja Becq (CD&V) introduit cependant le *sous-amendement n° 25* (DOC 53 1410/004), qui apporte une correction de texte à l'amendement n° 14.

Mme Daphné Dumery (N-VA) et consorts introduisent en outre *l'amendement n° 22* (DOC 53 1410/004), qui constitue plus fondamentalement une alternative à l'amendement n° 14. Il semble en effet aux auteurs qu'il convient de permettre au médiateur de dettes, le cas échéant, de demander une dérogation au principe de la durée maximale. L'exemple apporté est celui d'une meilleure répartition de la charge de la dette, sur une plus longue période. Par ailleurs, les auteurs ne voudraient pas d'une liste des exceptions, même énumérées à titre d'exemples.

Mme Sonja Becq (CD&V) estime cet amendement alternatif inutile. Pour elle, il est évident qu'il est dans l'intérêt des deux parties de vérifier si une dérogation est nécessaire. Le débiteur et le médiateur de dettes utiliseront nécessairement la faculté de dérogation après une concertation entre eux.

waarop het verzoek toelaatbaar is verklaard. De gehoorde personen hebben kritiek geuit op dat principe. De hoofdindiner acht die gegrond en vat hem samen in de verantwoording.

Voorzitter Hans Bonte acht het echter noodzakelijk de aan een aanzuiveringsregeling gerelateerde tijdspanne te beperken, ook als het om een minnelijke regeling gaat.

Art. 3

Mevrouw Rita De Bont (VB) dient *amendement nr. 7* (DOC 53 1410/003) in, dat voorziet in een uitzondering op het in artikel 3 van het wetsvoorstel vervatte principe dat de minnelijke aanzuiveringregeling maximaal zeven jaar duurt, op voorwaarde dat de rechter daarvoor een bijzondere motivatie aanvoert.

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient op grond van de hoorzittingen *amendement nr. 14* (DOC 53 1410/004) in, met de bedoeling op het principe van de maximumduur van zeven jaar te voorzien in de uitzondering betreffende de bescherming van bepaalde bestanddelen van het vermogen en de inachtneming van de menselijke waardigheid. Die uitzondering zou alleen door de schuldenaar in schuldbemiddeling kunnen worden gevraagd.

Mevrouw Rita De Bont (VB) is het eens met dit amendement en trekt derhalve amendement nr. 7 in.

Met haar *subamendement nr. 25* (DOC 53 1410/004) beoogt *mevrouw Sonja Becq (CD&V)* echter een tekstverbetering aan te brengen in amendement nr. 14.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) c.s. dient bovendien *amendement nr. 22* (DOC 53 1410/004) in, dat meer fundamenteel een alternatief is voor amendement nr. 14. De indiners vinden dat ook de schuldbemiddelaar in voorkomend geval moet kunnen vragen dat wordt afgewezen van het principe van de maximumduur. Het aangevoerde voorbeeld is dat van een betere spreiding van de schuldenlast, over een langere periode. Voorts wensen de indiners geen lijst van uitzonderingen, ook niet bij wijze van voorbeeld.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) acht dat alternatieve amendement onnodig. Het ligt volgens haar voor de hand dat beide partijen er belang bij hebben dat wordt nagegaan of een afwijking nodig is. De schuldenaar en de schuldbemiddelaar zullen na onderling overleg noodzakelijkerwijs gebruik maken van de mogelijkheid tot afwijking.

Art. 4

M. Hans Bonte (sp.a) introduit l'amendement n° 21 (DOC 53 1410/004), qui vise à omettre cet article de sa proposition de loi initiale. Les personnes auditionnées se sont en général montrées réservées quant à une phase préalable de deux fois six mois seulement.

Mme Rita De Bont (VB) introduit l'amendement n° 8 (DOC 53 1410/003), qui vise à rendre cette disposition du texte projeté encore plus stricte. L'auteur estime en effet qu'il convient de limiter les périodes d'incertitude, en se réservant une clause d'exception bien encadrée.

Mme Daphné Dumery (N-VA) trouve que le texte initial parvenait à un juste équilibre. Si le double délai de six mois n'est pas respecté, c'est sans doute à cause d'une impossibilité de constituer un plan amiable et l'illustration qu'il convient de passer à un plan judiciaire.

M. Hans Bonte (sp.a) retire dès lors l'amendement n° 21.

Art. 4/1 (*nouveau*)

Mme Marie-Claire Lambert (PS) introduit l'amendement n° 4 (DOC 53 1410/002), qui transcrit dans le cas d'un plan de règlement judiciaire la règle du respect de la dignité humaine.

M. Hans Bonte (sp.a) et consorts introduisent l'amendement n° 18 (DOC 53 1410/004), qui vise à introduire un nouvel article 4/1. Cet amendement doit se lire dans la continuité de l'amendement n° 12 et opère à l'article 1675/12 du Code judiciaire les modifications nécessaires concernant le pécule attribué au débiteur médié, dans le cas d'un plan de règlement judiciaire.

Mme Marie-Claire Lambert (PS) s'y rallie et retire l'amendement n° 4.

Art. 4/2 (*nouveau*)

M. Hans Bonte (sp.a) et consorts introduisent l'amendement n° 16 (DOC 53 1410/004), qui vise à introduire un nouvel article 4/2. Cette disposition introduit une nouvelle obligation pour le médiateur de dettes,

Art. 4

De heer Hans Bonte (sp.a) dient amendement nr. 21 (DOC 53 1410/004) in, dat ertoe strekt dit artikel weg te laten. De gehoorde personen hebben zich in het algemeen gereserveerd opgesteld ten aanzien van een voorafgaande periode van slechts tweemaal zes maanden.

Mevrouw Rita De Bont (VB) dient amendement nr. 8 (DOC 53 1410/003) in, dat ertoe strekt deze bepaling van de voorgestelde tekst nog strikter te maken. De indiester vindt immers dat men de onzekerheidsperioden moet beperken, door een welomlijnde uitzonderings-clausule in te lassen.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) vindt dat de initiële tekst het juiste evenwicht had bereikt. Als de termijn van tweemaal zes maanden niet wordt nageleefd, is dat ongetwijfeld omdat het niet mogelijk is tot een minnelijke regeling te komen, hetgeen aangeeft dat de stap naar een gerechtelijke regeling kan worden gezet.

De heer Hans Bonte (sp.a) trekt derhalve amendement nr. 21 in.

Art. 4/1 (*nieuw*)

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) dient amendement nr. 4 (DOC 53 1410/002) in, dat ertoe strekt in het geval van een gerechtelijke aanzuiveringsregeling de regel van de naleving van de menselijke waardigheid in acht te nemen.

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient amendement nr. 18 (DOC 53 1410/004) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 4/1 in te voegen. Dat amendement moet worden gelezen in het verlengde van amendement nr. 12 en brengt in artikel 1675/12 van het Gerechtelijk Wetboek de nodige wijzigingen aan in verband met het leefgeld dat in geval van een gerechtelijke aanzuiveringsregeling aan de schuldenaar in schuldbemiddeling wordt toegewezen.

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) sluit zich hierbij aan en trekt amendement nr. 4 in.

Art. 4/2 (*nieuw*)

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient amendement nr. 16 (DOC 53 1410/004) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 4/2 in te voegen. Die bepaling voert voor de schuldbemiddelaar een nieuwe verplichting in verband

concernant le paiement temporaire du pécule attribué au débiteur médié.

Mme Daphné Dumery (N-VA) et consorts introduisent le sous-amendement n° 24 (DOC 53 1410/004), qui porte une simple réorganisation de la disposition au sein du texte du Code judiciaire.

Art. 5

Mme Marie-Claire Lambert (PS) introduit l'amendement n° 3 (DOC 53 1410/002), qui vise:

- 1° à mieux indiquer qui peut être désigné comme médiateur de dettes;
- 2° à obliger le médiateur de dettes à remettre annuellement un rapport au juge;
- 3° à organiser la transmission au débiteur de ce rapport.

Mme Rita De Bont (VB) introduit les amendements n°s 9 et 10 (DOC 53 1410/003), qui, pour l'un, introduit des exigences spécifiques de formation pour les médiateurs de dettes et, pour l'autre, vise à contraindre à la transmission du rapport annuel.

M. Hans Bonte (sp.a) et consorts introduisent l'amendement n° 17 (DOC 53 1410/004), qui vise le même objet que l'amendement n° 3, mais qui contient un dispositif plus précis, conforme aux remarques exposées par les personnes auditionnées.

Mmes Marie-Claire Lambert (PS) et Rita De Bont (VB) se rallient à l'amendement n° 17 et retirent les amendements n°s 3, 9 et 10.

M. Hans Bonte (sp.a) et consorts introduisent par ailleurs l'amendement n° 15 (DOC 53 1410/004), qui impose au médiateur de dettes des obligations nouvelles dans la fixation du pécule de médiation (indexation et respect de la dignité humaine).

Art. 6 et 7 (nouveaux)

M. Hans Bonte (sp.a) et consorts introduisent les amendements n° 19 et 20 (DOC 53 1410/004), qui règlent les modalités d'entrée en vigueur de la proposition:

- l'amendement n° 20 porte un principe de non-rétroactivité;

met de tijdige uitbetaling van het leefgeld voor de schuldenaar in schuldbemiddeling in.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) c.s. dient sub-amendement nr. 24 (DOC 53 1410/004) in, dat een eenvoudige herschikking inhoudt van de bepaling in de tekst van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 5

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) dient amendement nr. 3 (DOC 53 1410/002) in, dat ertoe strekt:

- 1° beter aan te geven wie als schuldbemiddelaar kan worden aangewezen;
- 2° de schuldbemiddelaar ertoe te verplichten de rechter jaarlijks een verslag te bezorgen;
- 3° de overzending van dat verslag aan de schuldenaar te organiseren.

Mevrouw Rita De Bont (VB) dient de amendementen nrs. 9 en 10 (DOC 53 1410/003) in, waarbij respectievelijk specifieke opleidingsvereisten voor de schuldbemiddelaars worden vastgesteld en de overzending van het jaarverslag verplicht wordt gemaakt.

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient amendement nr. 17 (DOC 53 1410/004) in, dat hetzelfde beoogt als amendement nr. 3, maar een preciezere bepaling bevat, in overeenstemming met de opmerkingen van de gehoorde personen.

De dames Marie-Claire Lambert (PS) en Rita De Bont (VB) zijn het eens met amendement nr. 17 en trekken de amendementen nrs. 3, 9 en 10 in.

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient bovendien amendement nr. 15 (DOC 53 1410/004) in, dat de schuldbemiddelaar nieuwe verplichtingen oplegt wat de bepaling van het leefgeld betreft (indexering, alsook inachtneming van de menselijke waardigheid).

Art. 6 en 7 (nieuw)

De heer Hans Bonte (sp.a) c.s. dient de amendementen nrs. 19 en 20 (DOC 53 1410/004) in, waarmee de inwerkingtreding van het voorstel nader wordt geregeld:

- amendement nr. 20 voorziet in het principe van niet-terugwerking;

— l'amendement n° 19 attribue au Roi le pouvoir de faire rentrer en vigueur l'article 5, 1°.

Mme Sonja Becq (CD&V) introduit cependant le *sous-amendement n° 26* (DOC 53 1410/004), car elle estime que deux dispositions, instaurant des obligations d'information à charge des médiateurs de dettes, doivent s'appliquer aux médiations de dettes déjà en cours.

V. — AVIS

Les amendements n°s 1 à 7, 9, 10 et 21 ont été retirés par leurs auteurs successifs.

Article 1er

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur l'article 1er.

Art. 2

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet successivement à l'unanimité un avis favorable sur les amendements n°s 11 et 12.

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur l'article 2, amendé de cette manière.

Art. 2/1 (*nouveau*)

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet par 6 voix contre 4 et une abstention un avis défavorable sur le sous-amendement n° 23. Elle émet ensuite par 7 voix et 4 abstentions un avis favorable sur l'amendement n° 13, inchangé.

Art. 3

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet par 6 voix contre 4 et une abstention un avis défavorable sur l'amendement n° 22.

— amendement nr. 19 machtigt de Koning artikel 5, 1°, in werking te doen treden.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) dient evenwel *subamendement nr. 26* (DOC 53 1410/004) in, daar zij van mening is dat twee bepalingen, die voor de schuldbemiddelaars voorzien in de verplichting informatie te verstrekken, ook moeten gelden voor de lopende schuldbemiddelingsdossiers.

V. — ADVIES

De amendementen nrs. 1 tot 7, 9, 10 en 21 werden door de respectieve indieners ingetrokken.

Artikel 1

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over artikel 1 eenparig een gunstig advies uit.

Art. 2

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over de amendementen nrs. 11 en 12 achtereenvolgens eenparig een gunstig advies uit.

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over het aldus geamendeerde artikel 2 eenparig een gunstig advies uit.

Art. 2/1 (*nieuw*)

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over subamendement nr. 23 met 6 tegen 4 stemmen en 1 onthouding een ongunstig advies uit. De commissie brengt vervolgens over het ongewijzigde amendement nr. 13 met 7 stemmen en 4 onthoudingen een gunstig advies uit.

Art. 3

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over amendement nr. 22 met 6 tegen 4 stemmen en 1 onthouding een ongunstig advies uit.

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur le sous-amendement n° 25. Elle émet ensuite par 7 voix et 4 abstentions un avis favorable sur l'amendement n° 14, sous-amendé de cette manière.

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet par 7 voix et 4 abstentions un avis favorable sur l'article 3, amendé de cette manière.

Art. 4

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet par 10 voix contre 1 un avis défavorable sur l'amendement n° 8. Elle émet ensuite par 10 voix et une abstention un avis favorable sur l'article 4, inchangé.

Art. 4/1 (*nouveau*)

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur l'amendement n° 18.

Art. 4/2 (*nouveau*)

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur le sous-amendement n° 24. Elle émet ensuite par le même vote un avis favorable sur l'amendement n° 16, sous-amendé de cette manière.

Art. 5

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet successivement à l'unanimité un avis favorable sur les amendements n°s 17 et 15.

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur l'article 5, amendé de cette manière.

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over subamendement nr. 25 eenparig een gunstig advies uit. De commissie brengt vervolgens over het aldus gesubamendeerde wijzigde amendement nr. 14 met 7 stemmen en 4 onthoudingen een gunstig advies uit.

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over het aldus geamendeerde artikel 3 met 7 stemmen en 4 onthoudingen een gunstig advies uit.

Art. 4

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over amendement nr. 8 met 10 stemmen tegen 1 een ongunstig advies uit. De commissie brengt vervolgens over het ongewijzigde artikel 4 met 10 stemmen en 1 onthouding een gunstig advies uit.

Art. 4/1 (*nieuw*)

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over amendement nr. 18 eenparig een gunstig advies uit.

Art. 4/2 (*nieuw*)

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over subamendement nr. 24 eenparig een gunstig advies uit. De commissie brengt vervolgens over het aldus gesubamendeerde amendement nr. 16 eenparig een gunstig advies uit.

Art. 5

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over de amendementen nrs. 17 en 15 achtereenvolgens eenparig een gunstig advies uit.

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over het aldus geamendeerde artikel 5 eenparig een gunstig advies uit.

Art. 6 et 7 (*nouveaux*)

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur l'amendement n° 19.

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur le sous-amendement n° 26. Elle émet ensuite à l'unanimité un avis favorable sur l'amendement n° 20, sous-amendé de cette manière.

Ensemble

La commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société émet à l'unanimité un avis favorable sur l'ensemble de la proposition de loi, amendée de cette manière.

Le rapporteur,

Colette BURGEON

Le président,

Hans BONTE

Art. 6 en 7 (*nieuw*)

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over amendement nr. 19 eenparig een gunstig advies uit.

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over subamendement nr. 26 eenparig een gunstig advies uit. Vervolgens brengt zij over het aldus gesubamendeerde amendement nr. 20 eenparig een gunstig advies uit.

Het gehele wetsvoorstel

De commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing brengt over het aldus geamendeerde gehele wetsvoorstel eenparig een gunstig advies uit.

Le rapporteur,

Le président,

Colette BURGEON

Hans BONTE

ANNEXE**SUGGESTION DE TEXTE COORDONNÉ****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 1675/9 du Code judiciaire, modifié en dernier lieu par la loi du 6 avril 2010, les modifications suivantes sont apportées:

1/ dans le § 1er, 4°, les mots "doit être effectué entre les mains du médiateur de dettes" sont remplacés par les mots "doit être versé sur un compte, ouvert à cet effet par le médiateur de dettes et sur lequel sont versés tous les paiements faits au requérant. Le médiateur de dettes met le requérant en mesure d'être informé continuellement relativement au compte, aux opérations effectuées sur ce compte et au solde de ce compte";

2/ le § 4 est remplacé par ce qui suit:

"§ 4. Le médiateur de dettes met à la disposition du requérant, en se servant des montants qu'il perçoit en application du § 1er, 4°, un pécule au moins égal au montant protégé en application des articles 1409 à 1412. Ce pécule peut être réduit pour une période limitée moyennant l'autorisation expresse écrite du requérant, mais il doit toujours être supérieur, tant dans le cadre du plan de règlement amiable que dans le cadre du plan de règlement judiciaire, aux montants visés à l'article 14 de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale, majorés de la somme des montants visés à l'article 1410, § 2, 1°".

Art. 3 (anciens art. 2/1 (*nouveau*) et 3)

À l'article 1675/10 du même Code, inséré par la loi du 5 juillet 1998 et modifié en dernier lieu par la loi du 13 décembre 2005, les modifications suivantes sont apportées:

1/ il est inséré un § 2/1 rédigé comme suit:

"§ 2/1. Le plan de règlement amiable reprend l'état détaillé et actualisé des revenus et des moyens disponibles du ménage. L'annexe au plan, qui est uniquement communiquée au juge, comporte un état détaillé des

BIJLAGE**VOORSTEL VAN GECOÖRDINEERDE TEKST****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 1675/9 van het Gerechtelijk Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 april 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1/ in § 1, 4°, worden de woorden "in handen van de schuldbemiddelaar moet gebeuren" vervangen door de woorden "moet op een door de schuldbemiddelaar daartoe geopende rekening worden gestort, waarop alle betalingen aan verzoeker worden gestort. De schuldbemiddelaar stelt de verzoeker in staat doorlopend te worden geïnformeerd over de rekening, de verrichtingen erop en het saldo ervan";

2/ paragraaf 4 wordt vervangen als volgt:

"§ 4. De schuldbemiddelaar stelt, uit de bedragen die hij met toepassing van § 1, 4°, ontvangt, ter beschikking van de verzoeker een leefgeld dat ten minste gelijk is aan het bedrag dat met toepassing van de artikelen 1409 tot 1412 wordt beschermd. Met de uitdrukkelijke schriftelijke instemming van de verzoeker mag dit leefgeld tijdelijk worden verminderd, maar moet altijd hoger zijn, zowel in de minnelijke als in de gerechtelijke aanzuiveringsregeling dan de in artikel 14 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie bedoelde bedragen verhoogd met de som van de bedragen bedoeld in artikel 1410, § 2, 1°".

Art. 3 (vroeger art. 2/1 (*nieuw*) en 3)

In artikel 1675/10, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 juli 1998 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 13 december 2005, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1/ er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, luidende:

"§ 2/1. In de minnelijke aanzuiveringsregeling wordt opgenomen de gedetailleerde en geactualiseerde staat van de inkomsten en de beschikbare middelen van het gezin. De bijlage van het plan, dat enkel wordt bezorgd

charges et avoirs du débiteur et, le cas échéant, des charges et avoirs de son ménage.”;

2/ il est inséré un § 2/2, rédigé comme suit:

“§ 2/2. Le plan de règlement amiable indique de quelle façon le débiteur reçoit les informations visées à l’article 1675/9, § 1er, 4°.”;

3/ le § 5 est complété par un alinéa, rédigé comme suit:

“Le plan de règlement amiable prend cours à la date de la décision d’admissibilité. Le juge peut déroger à ce principe par décision motivée.”;

4/ l’article est complété par un § 6, rédigé comme suit:

“§ 6. Le projet indique la durée du plan de règlement amiable qui ne peut dépasser sept ans, à moins que le débiteur n’en sollicite la prolongation de manière expresse et motivée, en vue de sauvegarder certains éléments de son patrimoine et afin d’assurer le respect de la dignité humaine. Le juge statue sur cette demande. Le cas échéant, il prend acte de l’accord conclu.”.

Art. 4

L’article 1675/11, § 1er, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 13 décembre 2005, est complété par un alinéa, rédigé comme suit:

“Par dérogation à l’article 51, le délai de six mois visé à l’alinéa 1er ne peut être prolongé qu’une seule fois d’un délai maximal de six mois.”

Art. 5 (ancien art. 4/1 (*nouveau*))

Dans l’article 1675/12, § 4, du même Code, inséré par la loi du 5 juillet 1998 et modifié en dernier lieu par la loi du 13 décembre 2005, les mots “sans que les revenus dont dispose le requérant ne puissent être inférieurs aux montants prévus à l’article 14 de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l’intégration sociale” sont remplacés par les mots “mais les revenus dont dispose le requérant doivent toujours être supérieurs aux montants prévus à l’article 14 de la loi du 26 mai 2002

aan de rechter, bevat een gedetailleerde staat van de lasten en de tegoeden van de schuldenaar en in voorkomend geval van de lasten en tegoeden van zijn gezin.”;

2/ er wordt een paragraaf 2/2 ingevoegd, luidende:

“§ 2/2. De minnelijke aanzuiveringsregeling bevat de manier waarop de schuldenaar de in artikel 1675/9, § 1, 4°, bedoelde informatie ontvangt.”;

3/ paragraaf 5 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“De minnelijke aanzuiveringsregeling begint te lopen op de datum van de beschikking van toelaatbaarheid. De rechter kan hiervan afwijken bij een met redenen omklede beslissing.”;

4/ het artikel wordt aangevuld met een paragraaf 6, luidende:

“§ 6. Het ontwerp geeft de looptijd van de minnelijke aanzuiveringsregeling aan die niet langer mag zijn dan zeven jaar, tenzij de schuldenaar uitdrukkelijk en met opgave van redenen vraagt om de verlenging, met het doel bepaalde elementen van zijn vermogen te beschermen en de eerbiediging van de menselijke waardigheid te verzekeren. De rechter beslist over deze aanvraag. In voorkomend geval neemt hij akte van het gesloten akkoord.”.

Art. 4

Artikel 1675/11, § 1, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 13 december 2005, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“In afwijking van artikel 51 kan de in het eerste lid bedoelde termijn van zes maanden slechts eenmaal worden verlengd met een maximumtermijn van zes maanden.”

Art. 5 (vroeger art. 4/1 (*nieuw*))

In artikel 1675/12 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 juli 1998 en laatst gewijzigd bij de wet van 13 december 2005, worden in § 4 de woorden “zonder dat de inkomsten waarover de verzoeker beschikt minder kunnen bedragen dan de bedragen bedoeld in artikel 14 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op de maatschappelijke integratie” vervangen door de woorden “waarbij de inkomsten waarover de verzoeker beschikt echter te allen

concernant le droit à l'intégration sociale, majorés de la somme des montants visés à l'article 1410, § 2, 1°.”.

Art. 6 (ancien art. 4/2 (*nouveau*))

Dans le même Code, il est inséré, sous la section 5, un article 1675/13ter rédigé comme suit:

“Le médiateur de dettes répond du paiement du pécule dans les délais, aux dates convenues avec le requérant ou fixées dans le règlement amiable ou judiciaire.”

Art. 7 (ancien art. 5)

À l'article 1675/17 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 13 décembre 2005, les modifications suivantes sont apportées:

1/ le § 1er est remplacé par ce qui suit:

“§ 1er. Peuvent seuls être désignés comme médiateurs de dettes:

— les avocats, les officiers ministériels ou les mandataires de justice, pour autant qu'ils aient été agréés. Le Roi détermine les modalités de cet agrément. L'agrément n'est accordé que si le médiateur de dettes a suivi la formation organisée à cet effet par l'autorité compétente;

— les institutions publiques ou les institutions privées agréées à cet effet par l'autorité compétente. Ces institutions font appel dans ce cadre à des personnes morales répondant aux conditions fixées par l'autorité compétente.”;

2/ dans le premier alinéa du § 3, une phrase est insérée entre la première et la deuxième phrase, rédigée comme suit:

“Il veille notamment à l'inscription de tous les postes indispensables au maintien de la dignité humaine dans le plan de règlement amiable ou judiciaire et veille également à l'indexation du pécule de médiation sur base de l'indice des prix à la consommation.”;

tijde hoger moeten liggen dan de bedragen bedoeld in artikel 14 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op de maatschappelijke integratie, vermeerderd met de som van de bedragen bedoeld in artikel 1410, § 2, 1°.”.

Art. 6 (vroeger art. 4/2 (*nieuw*))

In hetzelfde Wetboek wordt onder de afdeling 5 een artikel 1675/13ter ingevoegd, luidende:

“De schuldbemiddelaar staat in voor een tijdige uitbetaling van het leefgeld, op de data die werden overeengekomen met de verzoeker of die werden bepaald in de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling.”

Art. 7 (vroeger art. 5)

In artikel 1675/17 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 13 december 2005, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1/ paragraaf 1 wordt vervangen als volgt:

“§ 1. Als schuldbemiddelaar kunnen alleen worden aangesteld:

— de advocaten, de ministeriële ambtenaren of de gerechtigde mandatarissen, op voorwaarde dat ze zijn erkend. De Koning bepaalt de nadere regels van die erkenning. De erkenning wordt slechts verleend indien de schuldbemiddelaar de daartoe door de bevoegde overheid georganiseerde opleiding heeft gevolgd;

— de openbare instellingen of de daartoe door de bevoegde overheid erkende privé-instellingen. Die instellingen doen in dat verband een beroep op rechtspersonen die beantwoorden aan de door de bevoegde overheid gestelde voorwaarden.”;

2/ in het eerste lid van paragraaf 3 wordt tussen de eerste en de tweede zin een zin ingevoegd, luidende:

“Hij ziet er inzonderheid op toe dat alle posten die onontbeerlijk zijn voor het behoud van de menselijke waardigheid worden ingeschreven in de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling en ziet eveneens toe op de aanpassing van het leefgeld aan het indexcijfer van de consumptieprijsen.”;

3/ dans le § 3, l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“Tous les ans à dater de la décision d’admissibilité ou chaque fois que le juge le demande et au terme du plan de règlement, le médiateur de dettes remet au juge un rapport sur l’état de la procédure et son évolution. Le rapport devra décrire l’état de la procédure, les devoirs effectués par le médiateur de dettes, les motifs de la prolongation de délais, la situation sociale et financière actualisée et les perspectives d’avenir de la personne, l’état du compte de la médiation et toute information que le médiateur estime utile. Y sera joint soit l’historique des mouvements du compte de médiation, soit le double des extraits de compte.”;

4/ dans le § 3, l'alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:

“Le médiateur de dettes remet une copie du rapport au débiteur. Les créanciers peuvent prendre connaissance de ce rapport sur place au greffe.”.

Art. 8 (ancien art. 6 (*nouveau*))

À l’exception de l’article 7, 3/ et 4/, la présente loi s’applique aux règlements collectifs de dettes dont la décision d’admissibilité a été prononcée après son entrée en vigueur.

Art. 9 (ancien art. 7 (*nouveau*))

L’article 7, 1/, entre en vigueur à une date à fixer par le Roi.

3/ in paragraaf 3, wordt het tweede lid vervangen als volgt:

“Elk jaar, te rekenen van de beschikking van toelaatbaarheid of telkens wanneer de rechter er om verzoekt en bij het verstrijken van de aanzuiveringsregeling, bezorgt de schuldbemiddelaar de rechter een verslag over de stand en de evolutie van de procedure. Het verslag bevat een beschrijving van de stand van de procedure, van de verrichtingen van de schuldbemiddelaar, de redenen voor de verlenging van de termijnen, de geactualiseerde sociale en financiële toestand en de toekomstperspectieven van de persoon, de stand van de bemiddelingsrekening en alle inlichtingen die de bemiddelaar dienstig acht. Daarbij worden ofwel het overzicht van de bewegingen op de bemiddelingsrekening, ofwel het overzicht van de bewegingen op de bemiddelingsrekening, ofwel het dubbel van de rekeninguittreksels gevoegd.”;

4/ in paragraaf 3 wordt het vierde lid vervangen als volgt:

“De schuldbemiddelaar bezorgt een afschrift van het verslag aan de schuldenaar. De schuldeisers kunnen ter plaatse of op de griffie van dat verslag kennisnemen.”.

Art. 8 (vroeger art. 6 (*nieuw*))

Met uitzondering van artikel 7, 3/ en 4/ is deze wet van toepassing op de collectieve schuldenregelingen waarvan de beschikking van toelaatbaarheid werd uitgesproken na haar inwerkingtreding.

Art. 9 (vroeger art. 7 (*nieuw*))

Artikel 7, 1/, treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum.